

POLARISOVA SF ANTOLOGIJA • 97

Den Simons: SMRT KENTAURA

Učitelj i dečak uspinjali su se strmim lukom travnjaka koji je gledao na najjužniju okuku reke Mizuri. Povremeno su dizali pogled prema otmenoj gazdinskoj kući od opeka koja je stajala na uzvisini. Na njenim nizovima visokih prozora i širokim francuskim vratima videli su se odrazi isprekidanih šara golih grana naspram sivog neba. I dečak i mladić znali su da je velika kuća najverovatnije prazna - njen vlasnik provodio je samo nekoliko nedelja godišnje u gradu - ali prilazak tako blizu omogućio im je da osete prijatnu napetost ometanja poseda, uz izvanredan vidik.

Stotinu stopa od kuće, oni prestaše da se penju i sedoše, naslonivši se leđima na drvo koje ih je štitilo od blagog povetarca i zaklanjalo od slučajnog pogleda bilo koga ko bi se nalazio u kući. Sunce je bilo veoma toplo, lažna prolećna toplota koju će gotovo sigurno oterati najmanje još jedan nalet snega pre nego što se ne vrati u punoj snazi. Široki, prostrani travnjak koji se spuštao do pruge i reke dve stotine jardi niže, bio je prošaran jedva приметnim, zelenim mrljama zemlje koja se kravila. Vazduh je mirisao na subotu.

Učitelj uze kratku travku, uvi je prstima i poče zamišljeno da je žvaće. Dečak iščupa parče, začkilji u njega jedan dugi trenutak, pa učini isto.

"Gospodine Kenan, mislite da će reka ove godine opet da naraste i poplavi sve k'o prošli put?" upita dečak.

"Ne znam, Teri", reče mladić. Nije se okrenuo da pogleda dečaka, već je podigao lice prema suncu i zatvorio oči.

Dečak osmotri učitelja iskosa i primeti da se riđe dlačice u njegovoj bradi presijavaju na sunčevom svetlu. Teri nasloni glavu na grubu koru starog bresta, ali bio je previše živahan da bi zatvorio oči duže od nekoliko sekundi.

"Mislite da će preplaviti Glavnu, ako dođe do toga?"

"Ne verujem, Teri. Takve poplave nailaze samo jednom u nekoliko godina."

Nijedan učesnik u razgovoru nije smatrao nimalo čudnim to što učitelj komentariše događaje koje nikada nije iskusio iz prve ruke. Kenan je bio u malom gradu u Mizuriju tek nešto manje od sedam

meseci i stigao je na taj neverovatno vreli Praznik Rada, neposredno pred početak škole. Poplava je bila vest stara već četiri meseca. Iako je imao samo deset godina, Teri Bester je video tri takve poplave u životu i sećao se kako je njegov otac psovao i trupkao po jutarnjoj tami lanjskog aprila kada su ga dobrovoljni vatrogasci pozvali da siđe i pomogne na nasipu.

Zvižduk voza dopre do njih sa severa, doplerovani zvuk tanan u toplom vazduhu. Učitelj otvori oči da bi dočekaao prispeće teretnjaka iz Sen Luisa koji stiže u jedanaest pre podne. Obojica su brojala vagone dok je dugačak voz tutnjao ispod njih, uz brektanje dizelke i podizanje zviždika koji je utihnuo kada su poslednji vagoni nestali prema gradu za okukom na pruži kojom samo što su dopešaćili.

"Auh, dobro da nismo bivali dole", reče Teri naglas.

"Bili", reče g. Kenan.

"A?" reče Teri i pogleda čoveka.

"Nismo bili dole", ponovi bradati mladić uz prizvuk ozlojeđenosti u glasu.

"Jah", reče Teri, a onda zavlada tišina. Gospodin Kenan zatvori oči i ponovo nasloni glavu na deblo. Teri ustade da gađa kuću zamišljenim kamenjem. Osetivši učiteljevo neodobravanje, on prestade sa pantomimom i stade okrenut prema drvetu, oslonjen bradom o koru, začkiljivši naviše u visoko granje.

"Dva'es' šes'", reče Teri.

"Čega to?"

"Vagona u vozu. Izbroj'o sam dvadeset šest."

"Mmmmm. Ja sam izbrojao dvadeset četiri."

"Jah. I ja. To sam mislio da kažem. Dva'es' čet'ri, to sam mislio."

Kenan se nagnu napred i poče da okreće travku u rukama. Misli su mu bile daleko. Teri je jahao nevidljivog konja u malim krugovima dok je oponašao zvuke galopiranja duboko u grlu. Dodao je šlajmasti zvuk pucnja iz puške, uhvatio se za grudi i smandrljao sa konja. Dečak se mlitavo skotrljao nizbrdo i zaustavio sav zgrčen i prekriven travom nepune tri stope od učitelja.

Kenan ga okrznu pogledom, a onda pogleda prema reci. Mizuri je tekao, mrk kao kafa, složen zbog neprestano različitih šara vrtloga i virova.

"Teri, da li si znao da je ovo najjužnija okuka reke Mizuri? Baš

ovde?"

"A-a", reče dečak.

"Jeste", reče učitelj i pogleda preko, ka suprotnoj obali.

"Hej, gos'in Kenan?"

"Da?"

"Šta će da se desi u ponedeljak?"

"Na šta misliš?" upita Kenan, iako je znao na šta je dečak mislio.

"Znate, u Priči."

Mladić se nasmeja i baci travku. Za kratki tren Teri pomisli da je taj učiteljev pokret bio kao kod neke devojčice, ali smesta otera tu misao iz glave.

"Znaš da ne mogu da ti ispričam pre nego što ispričam ostalima, Teri. To ne bi bilo pošteno, zar ne?"

"Aoooo", reče dečak, ali bilo je to tek površno jadikovanje i nešto u njegovom tonu nagoveštavalo je da je zadovoljan odgovorom. Njih dvojica ustadoše. Kenan obrisa tur pantalona, a onda izvuče travčice iz zamršene kose deteta. Zajedno siđoše nizbrdo prema železničkoj pruzi i gradu.

Kentaur, neo-maca i majmun-mag kretali su se beskrajnim Morem Trave. Gernisavijen je bila suviše niska da bi videla iznad visoke trave i morala je da jaše na Rolovim leđima. Kentauru to nije smetalo - nije čak ni primećivao njenu težinu - i uživao je u razgovorima sa njom dok se probijao prsima kroz namreškane talase trave boje limuna. Iza njih je išao Dobi, laganim hodom i komičnim, antropoidnim koracima, uz pevušenje delova nerazaznatljivih melodija.

Devet dana gacali su Morem Trave. Daleko iza njih bile su Uklete Ruševine i pretnja pacova-paukova. Daleko napred - još izvan vidokruga - bio je njihov neposredni cilj, Planine Izmaglice. Dobi je noću koristio svoj masivni ranac i vadio iz njega veliki svileni kišobran šatora. Složene narandžaste oznake ukrašavale su plavu kupolu. Gernisavijen je volela zvuk večernjeg vetra koji je rastao i pomerao hiljadu milja trave, šušajući svilenim baldahinom iznad njih.

Bili su oprezni sa vatrom. Jedna nemarna varnica mogla je da zapali čitavo More i od toga ne bi mogli da umaknu.

Rol se vraćao iz večernjeg lova sa lukom preko ramena i mlitavim govečetom u masivnoj ruci. Posle večere, često su tiho razgovarali ili slušali kako Dobi svira na čudnom duvačkom instrumentu koji je pronašao u Ljudskim Ruševinama. Kako je noć odmicala, Dobi je pokazivao sazvežđa - Labuda, Melamov Luk, Kristalni Neboplov i Malu Liru. Rol je pripovedao priče o hrabrosti i žrtvovanju koje su prenošene kroz šest pokolenja ratnika Klana Kentaura.

Jedne večeri, pošto su pažljivo ugasili vatru, Gernisevijen je progovorila. Glas joj je zvučao tanušno pod plamtanjem zvezda i gotovo se gubio u dubokom uzdisanju vetra u travi.

"Kakvi su nam izgledi da zaista pronađemo dalekobacač?"

"To ne možemo da znamo", začu se siguran Rolov glas. "Samo moramo da nastavimo prema jugu i da se potrudimo koliko god možemo."

"Ali, šta ako Čarobnjaci tamo stignu prvi?" bila je uporna mrkožuta neo-maca.

Na to je odgovorio Dobi. "Najbolje da noću ne pričamo o Čarobnjacima", rekao je on. "Nikada ne pričajte o krljuštastim stvorenjima pošto se smrkne, tako je govorila moja Baka."

Ujutro su pojeli hladan doručak, pogledali čarobnu iglu u Dobijevom smerotragaču i ponovo nastavili put. Sunce je bilo blizu zenita kada se Rol iznenada ukoči i pokaza prema istoku.

"Gledajte!"

Isprva, Gernisavijen nije mogla da vidi ništa, ali pošto se pridržala tako što je uhvatila pregršt Rolove grive i podigla na njegovim širokim leđima, mogla je to da razazna - jedra! Nadimanje belih jedara naspram azurnog neba. A ispod napetog platna videla je i brod - ogroman brod - koji je škripao po drvenim točkovima čija visina mora da je iznosila dvadeset stopa.

A brod je išao pravo prema njima!

Učionica je bila ružna i neudobna. Dugo je korišćena kao spremište i zidovi su još bili obeleženi i zasečeni na mestima gde su čuvane kutije i metalni sanduci sa mapama.

Prostorija je, kao i sama škola, bila stara, ali ne i živopisna. Nije budila nikakvu nostalgiju kao kod Normana Rokvela. Nekada visoke tavanice bile su spuštene pomoću loše uklopljenih akustičnih ploča

koje su odsecale gornju trećinu prozora. Cevasta fluorescentna svetla visila su sa sivih šipki koje su izbijale kroz rupe u pločama tavanice. Pod je nekada bio gladak i lakiran, ali sada je bio toliko iskrzan da učenici nisu smeli da rizikuju da u kišnim danima izuju nakvašene teniske patike.

Dvadeset osam ružičastomrkih klupa od plastike i metala ispunjavalo je prostor predviđen za tri reda drvenih školskih klupa iz prethodnog veka. Klupe su bile dovoljno stare da su im ploče pod uglom bile izrezbarene i izgrebane, a njihove ružne, cevaste noge izbijale su novo iverje iz poda. Olovka se nije mogla smestiti na ploču klupe, a da se bučno ne skotrlja, a svaki put kada bi neko dete podiglo ploču da bi uzelo knjigu, mala prostorija odjeknula bi zvukom škripe metala i svezaka koje padaju na pod.

Prozori su bili visoki, iskrivljeni i, svi osim jednog, odbijali su da se otvore. Lanjskog septembra, kada je temperatura nastavila da se zadržava oko devedeset stepeni i kada su dečje patike tonule u asfalt igrališta, u maloj prostoriji bilo je gotovo neizdrživo, jer je samo pokoji retki dašak lahora dopirao kroz prozore.

Tabla je bila široka četiri stope i duž desne strane imala je napuklinu. Kenan ju je jednom upotrebio kako bi ilustrovao Raselinu San Andreas. Prvog dana ustanovio je da u učionici nema krede, da je tu samo jedan sunđer, da nema štapa za pokazivanje, globusa i da je prisutna samo jedna mapa koja se otvarala kao roletna (a i ona je poticala iz razdoblja pre Drugog svetskog rata), da nema polica i da je časovnik trajno zamrznut na jedan sat i dvadeset tri minuta. Kenan je zatražio zidni sat trećeg septembra i jedan stari postavljen je blizu vrata krajem januara. Često je prestajao da radi, pa je Kenan držao jevtini budilnik na svojoj katedri. Njegovo kuckanje postalo je zvučna podloga za sve ostale zvukove u prostoriji. Povremeno je podešavao budilnik da bi označio kraj ispitivanja ili razdoblja čitanja u sebi. Poslednjeg dana pre Božićnog raspusta, pustio je da budilnik zazvoni u dva sata kako bi objavio kraj rada i početak jednosatne Božićne žurke. Drugi razredi ostavili su samo dvadeset poslednjih minuta tog dana za svoju žurku i mada je direktor ukorio Kenana zbog toga što ovaj nije pročitao brošuru o kućnom redu škole, taj incident potvrdio je podozrenje najvećeg broja dece u školi da je razred gospodina Kenana baš zabavno mesto.

Kenanovo sećanje na taj Božić uvek će biti vezano za plesnjivi, mutno osvetljeni podrum Riridonove robne kuće, izbledele i jadne prodavnice jevtine robe u ulici Voter, gde je za svoje učenike četvrtog razreda kasno jedne večeri nakupovao poklone. Jedan po jedan, odabrao je jevtine prstenove, tegle tečnosti za pravljenje mehurova, igračke-vojnika, jedrilice od balse i komplete za modeliranje - svaki sa posebnom porukom na umu - da bi ih odneo kući i pakovao sve do ranih jutarnjih sati.

Kenan je prekrrio oguljene zidove učionice plakatima, uključujući i ilustrovanu mapu Bostona koja je tri godine visila u njegovoj studentskoj sobi. Zidne novine menjao je svake tri nedelje. Sada se tamo nalazila ogromna mapa Planete Vrta na kojoj su bili označeni događaji iz Priče.

Nije mogao da uradi ništa sa slabim mirisom trulog maltera i otpadne vode koji se osećao u prostoriji. Nije mogao ni da izmeni iritirajuće zujanje i trepanje svetiljki na plafonu. Ali kupio je staru naslonjaču na buvljoj pijaci i pozajmio tepih od svog stanodavca, pa je svakog popodneva u jedan i deset, neposredno posle pauze za ručak i pre početka nastave jezika, Kenan sedeo u fotelji sa izvaljenim oprugama, dok se dvadeset sedmoro dece tiskalo u uglu gde se nalazio tepih, a priča se nastavljala.

Gernisavijen i Dobi dali su svoja dva poslednja novčića da bi ušli u ogromnu arenu gde je Rol trebalo da se bori sa Nepobedivim Šrajkom. Svuda oko njih bile su tamne uličice i zabatni krovovi čuvenog Karvnala. Progurali su se kroz ulazni tunel sa gomilom i ušli u amfiteatar gde su stotine baklji bacale bizarne senke na tribine.

Okolo kružne jame tiskale su se sve rase Vrta, ili radije, sve one rase koje nisu bile uništene pri otporu zlim Čarobnjacima: Drudi sa kapuljačama, mišićavi stanovnici drveća iz Velike Šume, grupa čupavaca u jarkim narandžastim odorama, mnoštvo vojnika-guštera koji su šištali, smejali se i vikali, zdepasti, niski Narod Močvare, i stotine mutanata. Noćni vazduh bio je ispunjen čudnim zvucima i još čudnijim mirisima. Prodavci su se drali da bi nadjačali buku i nudili pržena krila argoa i hladno pivo. Tamo, u areni, radnici su grabuljali pesak preko lokvi krvi koje su se sušile na mestima gde su prethodni učesnici Igre Smrti izgubili od Šrajka.

"Zašto mora da se bori?" upita Gernisavijen kada su zauzeli mesta na gruboj klupi.

"To je jedini način da zaradi hiljadu kredita, tako da sutra uveče možemo da pođemo Nebeskom Galijom", odgovori Dobi tihim glasom. Visoki mutant sede kraj njega na klupu i Dobi cimnu kraj svog ljubičastog ogrtača kako bi ga oslobodio.

"Ali zašto naprosto ne odemo iz grada splavom dalje na jug?" bila je uporna Gernisavijen. Rep male neo-mace šibao je levo desno.

"Rol je sve to već objasnio", šapnu Dobi. "Čarobjaci znaju da smo u Karvnalu. Sigurno su već pokrili gradske kapije i dokove. Osim toga, pošto imaju leteće platforme, ne bismo nikada uspeli da ih preduhitrimo kada bismo išli peške ili splavom. Ne, Rol je u pravu. Ovo je jedini način."

"Ali niko ne može da pobedi Šrajka! Zar ne? Ta stvar je bila genetski stvorena za vreme Ratova Čarobjaka kao mašina za ubijanje, je li da?" reče Gernisavijen očajno. Žmirkala je kao da svetlo baklji stadiona smeta njenim očima.

"Da", reče Dobi, "ali on ne mora da ga pobedi da bi zaradio hiljadu kredita. Samo da ostane u životu tri minuta u istoj areni."

"Da li je ikome ikada to uspelo?" Gernisavijenin šapat bio je isprekidan.

"Pa... mislim..." započe Dobi, ali prekinu ga treštanje truba u areni. Galama gomile smesta se utiša. Baklje kao da zasjaše još jače i sa jedne strane široke jame teški portkulis podiže se u zid.

Šta je to portkulis?

To ti je nalik na velika, teška vrata sa šiljcima na dnu. Dakle, sve oči na stadionu bile su uperene u tu crnu rupu u zidu. Jedan dugi minut vladala je tišina tako duboka da se moglo čuti pucketanje i prštanje baklji. Onda izađe Šrajk.

Bio je visok oko sedam i po stopa i blistao je na svetlu kao uglačani čelik. Šiljci oštri kao brijač izvijali su se poput sečiva srpova sa različitih delova njegovog glatkog, metalnog egzoskeleta. Laktovi i kolena bili su mu zaštićeni prstenom prirodnog oklopa koji je takođe bio prekriven kratkim šiljcima. Jedan šiljak izbijao mu je čak i iz visokog čela, odmah iznad crvenih očiju sa mnoštvom površina koje su buktale kao plameni rubini. Šake su mu bile kandže sa pet zakrivljenih, metalnih sečiva koja su se otvarala i zatvarala tako brzo

da se nisu mogla ni videti. Kandže su radile škljoc-škljoc, škljoc-škljoc.

Šrajk lagano krenu ka središtu arene, posrćući kao kip oštih ivica koji uči da hoda. Diže glavu, škljocnu borbenom gubicom, a crvene oči pretražiše gomilu kao da tragaju za budućom žrtvom.

Najednom, muk se prekide i stotine gledalaca počеше da zvižde, kliču i bacaju male predmete. Sve vreme dok je to trajalo, Šrajk je stajao nepomičan i nem, naizgled nesvestan baraža bukle i projektila. Samo jednom - kada je jedna velika dinja poletela sa tribina pravo prema Šrajkovoj glavi - tek tada se on udostojio da se pomeri. Ali kako se pomerio! Šrajk skoči dvadeset stopa u stranu skokom tako neverovatno brzim da je strašno stvorenje na sekund bilo nevidljivo. Gomila umuknu u strahopoštovanju.

Onda se ponovo oglasiše trube, visoka drvena vrata se otvoriše i prvi takmičar Kasnih Igara uđe unutra. Bio je to kameni div veoma sličan onome koji je jurio Dobija kada su prelazili preko Planina Izmaglice. Ali ovaj je bio veći - visok najmanje dvanaest stopa - i kao da je bio sav sazdan od čvrstih mišića.

"Nadam se da on neće pobediti Šrajka i uzeti nagradu pre nego što na Rola ne dođe red da se bori", reče Dobi. Gernisavijen uputi majmunu-čarobnjaku pogled pun neodobravanja.

Sve je bilo gotovo za dvadeset sekundi. U jednom trenutku, dva protivnika stajala su sučeljena na svetlu baklji i trenutak kasnije, Šrajk je ponovo bio u središtu arene, a kameni div ležao je u raznim delovima arene. Neki delovi još su mu se trzali.

Bilo je još četiri takmičara. Dva su očigledno bila samoubice - kojima je gomila bučno zviždala - jedan je bio pijani vojnik-gušter sa ojačanim samostrelom, a poslednji žestoki mutant sa sopstvenim telesnim oklopom i ratnom sekirom dvaput višom od Gernisavijen. Nijedan od njih nije potrajao više od minuta.

Onda se trube ponovo oglasiše i Rol ukaska u arenu. Gernisavijen je gledala kroz prste kako lepi kentaur, čiji je torzo bio nauljen i blistav, polazi prema Šrajku koji je čekao. Rol je nosio samo svoje lovačko koplje i laki štit. Ne - čekaj - o uzici oko vrata visila mu je neka bočica.

"Šta je to?" upita Gernisavijen, glasom koji je i njoj zvučao izgubljeno i drhtavo.

Dobi nije skrenuo pogled sa arene kada joj je odgovorio, "Jedna hemikalija koju sam pronašao u Ljudskim Ruševinama. Neka bogovi usliše moju želju da sam je dobro smešao."

Dole, u areni, Šrajk krenu u napad.

Draga Vitni,

Da - u pravu si - ovaj deo zemlje jeste sedmi krug pustoši. Ponekad hodam ulicom (moj 'dom' je ovde na brdu, ako tako mogu da se nazovu četiri opremljene prostorije u truloj staroj zgradi od opeka), načas ugledam reku Mizuri i setim se onih sjajnih dana koje smo provodili na Kejpu za vreme prolećnog raspusta dok smo bili apsolvanti. Sećaš se kada smo jahali plažom, pa je oluja sa gromovima počela da se približava od Zaliva, a Nar se toliko uplašio? (Pa smo morali da... ovaj... sačekamo da oluja prođe u kućici za čamce?)

Drago mi je što čujem da radiš u Senatorovoj kancelariji. Da li se sve devojke iz Veleslija direktno domognu takvih poslova, ili većina završi u Školi za buduće sekretarice, kod Kejti Gibs? (Izvini zbog ovoga - neko ovako zaglavljen u Prestonici Svih Lula Sveta kao ja ne bi trebalo da zakera - ili, kad sam već kod toga, da tera kera... Jesi li znala da svaka lula od šaše na zapadnoj polulopti potiče iz ovog grada. Na prozorskom pragu i haubi kola imam dva inča belog taloga kao dokaz za to.

Ne - ne idem mnogo u Sen Luis. To je put od pedesetak milja, a 'Volvo' mi ovde stoji kraj ivičnjaka već duže od mesec dana. Glava cilindra je probušena, a slanje delova ovamo traje oko deset godina. Sva sreća da sam uopšte pronašao garažu sa metričkim alatom. U Veliki Grad sam pre tri nedelje otišao autobusom. Krenuo sam odmah posle školskog petka i vratio se kući u nedelju uveče, na vreme da postanem potišten i da isplaniram nastavu. Na kraju nisam video mnogo toga izuzev tri filma i mnoštva knjižara. Konačno sam obišao Lučnu Kapiju. (Ne - neću te gnjaviti pojedinostima.) Najbolji deo vikenda predstavljalo je uživanje u milini dobrog hotela gde sam proveo dve noći.

Da odgovorim na tvoje pitanje - nije mi sasvim žao što sam došao na zapad da bih završio postdiplomske studije u Sen Luisu. Bio je to dobar program (ko može da se meri sa jedanaestomesečnim

programom za magistraturu?), ali nisam očekivao da ću biti previše siromašan da bih zbrisao iz ove proklete države, a da ne moram ovde godinu dana da držim nastavu. Čak bi i to bilo u redu da sam mogao da pronađem mesto u Webster Grouvzu ili u Univerzitetском Gradu... ali u Prestonici Svih Lula Sveta. Ovo mesto - i ljudi - potiču pravo iz Oslobođanja.

Opet - to je samo jedna godina, a ako dobijem posao kod Hovejn Akada ili u Eksperimentalnoj školi (jesi li skoro uopšte videla Fenta koji iole vredi?), ova godina mogla bi da bude neprocenjivo radno iskustvo.

Znači, želiš da čuješ više o mojim učenicima? Šta može da se kaže o gomili seoskih učenika četvrtog razreda? Već sam ti pričao za neke blesavluka Ludog Donalda. Da ovaj ubogi srez poseduje ijedan program za posebno obrazovanje ili zaostale učenike, on bi se našao tamo. Umesto toga, ja mu nabacim laso i trudim se da ga sprečim da nekoga ne povredi. Da vidimo, onda, o kome još ostaje da ti pričam?

Monika - naša lokalna devetogodišnja seks-bomba. Bacila je oko na mene, ali zadovoljiće se i Krejgom Stirsom iz šestog razreda ukoliko ja ne budem slobodan.

Sara - stvarno slatko dete, Kovrdžava, puslica sa licem u obliku srca. Dopada mi se Sara. Majka joj je umrla prošle godine i mislim da joj je potrebna dodatna doza pažnje.

Bred - Bred je razredni moron. Gluplji od Donalda, ako je to uopšte moguće. Dvaput je ponavljao. (Da... u ovom srezu klinici ponavljaju... i dobijaju batine.) Ne predstavlja problem što se discipline tiče. Bred je samo krupan glupan u radničkom kombinezonu, sa šerpa-frizurom.

Tereza - Evo devojčice koja bi ti prirasla srcu, Vit. Luda za konjima! Ima ždrebe sa kojim nastupa na priredbama ovde i u Ilinoisu. Ali plašim se da se Tereza loži na Mistiku Kaubojki. Verovatno ne bi prepoznala englesko sedlo ni kada bi sela na njega. To dete svaki dan u školu nosi kaubojske čizme i drži češagiju u klupi.

Tu su i Čak i Orvil (!), Vilijam-zovi-me-Bil i Tereza (još jedna), Bobi Li i Alisa, Alisina bliznakinja Agnes i tako dalje.

Oh, pomenuo sam prošli put i Terija Bestera, ali želim da ti malo više pričam o njemu. On je ružno dete - sav je rošav i ima podvaljke.

Kosa mu visi preko očiju, a majka mora da mu je krati makazama za šišanje ograde. Svakog dana u godini nosi istu prljavu kariranu košulju, ima rupe u đonovima čizama, a jedna potpetica mu nedostaje. (Jesi li stekla sliku? To dete je došlo pravo sa Duvanskog Puta!)

Ipak - Teri mi je omiljen. Prvog dana u školi, hteo sam nešto da naglasim i mahao sam rukom na svoj uobičajeni, teatralni način, a Teri (koji sedi odmah napred, za razliku od većine drugih dečaka) bacio se na pod. Razbesneo sam se na njega zbog glupiranja, a onda sam mu primetio lice. Dete je bilo na smrt preplašeno! Očigledno su ga kod kuće, mlatili pa se sagnuo iz navike.

Teri kao da je rešio da se uklopi u svaki stereotip siromašnog deteta. Čak vucara okolo kutiju sa priborom za cipele kućne proizvodnje i zarađuje po koju paru čisteći čizme ovih brđana kod kafane 'Kap rose' i 'Berindžerovog bara i roštilja', gde mu visi matori.

U svakom slučaju, da skratim priču, klinac provodi mnogo vremena sa mnom. Često se pojavi ovde, na zadnjoj verandi, oko pet i trideset ili šest sati. Uglavnom ga pozovem da ostane na večeri - mada, kada mu kažem da sam zauzet i da moram da pišem ili tako to, kao da se ne ljuti zbog toga, već se vrati sledeće večeri. Ponekad, dok čitam, zaboravim da je on tu sve do deset ili jedanaest sati. Njegovi roditelji kao da ne mare gde je ili kada dolazi kući. Kada sam se vratio sa vikenda provedenog u Sen Luisu, stari, dobri Teri sedeo je na mojim zadnjim stepenicama sa tim besmislenim priborom za čišćenje cipela. Koliko znam, mogao je tu da sedi još od petka uveče.

Prošlog vikenda, mirno je pomenuo nešto od čega se meni digla kosa na glavi. Rekao je da su se prošle godine, kada je on bio u trećem razredu, 'Mama i Matori strašno potukli'. Konačno, Mama je zaključala ulazna vrata kada je pijani otac izišao na verandu da vrišti na susede ili tako nešto. Tip je sve više i više besneo zbog toga što nije mogao da uđe, pa je počeo da urla da će ih sve pobiti. Teri kaže da je on držao u zagrljaju svoju šestogodišnju sestru, dok je Mama plakala i vrištala, a onda je Matori izbio nogom vrata. Nastavio je tako što je tresnuo Terijevu majku po ustima, a dvoje dece odvukao napolje u kamionet. Odveo ih je do Druma Pilane (u obližnjoj šumi nacionalnog parka Bun) i na kraju izbacio decu iz kabine i skinuo sačmaricu sa postolja. (Ovde svi nose puške u kamionetima, Vit.

Pomišljao sam da nabavim sošku za 'Volvo!')

Možeš da zamisliš kako mi je Teri sve to pričao. Malo-malo, pa bi zastao da ukloni kosu sa očiju, ali glas mu je bio smiren kao da mi prepričava neku TV seriju koju je nekada gledao.

I tako je otac izvukao osmogodišnjeg Terija i njegovu malu sestru među stabla i rekao im da kleknu i pomole se Bogu za oprostaj, pošto će ih ubiti. Teri kaže da je matora pijanica mahala dvocevkom prema njemu i da je njegova sestrice, Sindi, 'prosto upiščila gaćice, na licu mesta'. Umesto da puca, Terijev otac samo se oteturio u šumu i ostao tamo da nekoliko minuta psuje ka nebu. Onda je strpao decu natrag u kamionet i odvezao ih kući. Majka nije podnela tužbu. Viđao sam gospodina Bestera po gradu. On me podseća na onoga, kako se zvaše, u filmskoj verziji Ubiti pticu rugalicu. Znaš, onog farmera-rasistu koga ubija Bu Radli. Čekaj malo, da pogledam. (Bob Evel!)

Tako možeš da vidiš zbog čega dozvoljavam Teriju da toliko vremena provodi sa mnom. Potreban mu je u blizini neki pozitivan muški model... kao i osetljiva odrasla osoba sa kojom će razgovarati i od nje učiti. Usvojio bih Terija kada bi to bilo moguće.

Sada znaš malo o tome kako živi druga polovina. To je jedini razlog zbog koga je ova godina bila tako važna, iako je predstavljala pravo čistilište. Deo mene jedva čeka da se vrati tebi, moru i pravom gradu gde ljudi pravilno govore i gde možeš da uđeš u drogeriju i poručiš frape, a da se ne zabulje u tebe. Ali deo mene zna koliko je ova godina važna - kako za mene, tako i za decu koju dodirujem svojim prisustvom ovde. Samo pripovedanje priče koju im pričam nešto je što inače nikada ne bi dobili.

Pa, nema više papira, a još malo pa će jedan ujutro. Sutra je škola. Sve najbolje tvojoj porodici, Vit; reci Senatoru da nastavi tako dobro da radi. Uz malo sreće (i dobre volje glave cilindra), videćeš me negde sredinom juna.

Čuvaj se. Piši, molim te. Samotno je ovde, u šumama Mizurija.

S ljubavlju,
Pol

Velika Nebeska Galija kretala se između visokih obala

stratokumulusa koji su hvatali poslednje ružičaste zrake sutona. Rol, Dobi i Gernisavijen stajali su na palubi i posmatrali kako veliko oko sunca lagano tone u sloj oblaka ispod njih. S vremena na vreme, kapetan Kokus izvikivao je naređenja šimpanzama-mornarima koji su se verali po vezovima i jedrima visoko iznad palube. Povremeno, kapetan se okretao i mrmeljao tiha naređenja prvom oficiru, koji ih je prenosio kroz metalnu cev. Gernisavijen je mogla da oseti fino podešavanje skrivenih rezervoara antigravitacione tečnosti.

Svetlost je konačno zamrla, izuzev prvih treptaja zvezda i dva mala meseca koji su hitali iznad sloja oblaka. Nevidljivi mornari upalili su signalne fenjere koji su visili sa vrhova katarki i jarbola. Visoke kule oblaka izgubile su i poslednji sjaj i Dobi je predložio da njih troje siđu i pripreme se za proslavu Prolećne ravnodnevice.

A kakva je to bila proslava! Dugačak kapetanov sto bio je pretrpan izvrsnom hranom i retkim vinima. Bio je tu sočan pečeni bizon iz Severnih Stepa, sabljarka iz Južnog Zaliva i ledeno zvonasto voće iz dalekog Polutarnog Arhipelaga. Trideset gostiju - čak i dva stroga Druida - jelo je i smejal se kao nikada ranije. Brodski poslužitelji neprestano su dosipali vino u čaše i ubrzo su zdravice potekle podjednako hitro kao i vino. U jednom trenutku, Dobi je ustao da nazdravi kapetanu Kokusu i njegovom sjajnom brodu, Dobi se obratio osedelom, starom nebeskom mornaru kao 'prefinjenom drugu-antropoidu', ali je malo zapleo jezikom kod te fraze pa je morao da počne iznova praćen opštim smehom. Kapetan Kokus uzvratio je kompliment tako što je nazdravio neustrašivom triju i pohvalio Rola zbog hrabre pobede na Igrama Smrti u Karvnalu. Niko nije pominjao nedostojanstveni odlazak Galije od gradskog tornja za usidrenje dok su dva odreda vojnika-guštera bila za petama poslednja tri putnika. Zvanice su pljeskale i klicale.

Onda je došlo vreme da započne Bal Ravnodnevice. Sto je počišćen, stolnjak zamotan, a onda je sam sto rastavljen u delove i odnesen. Gosti su stajali oko širokog zakrivljenja najniže palube i još jednom su prihvatili da im se napune čaše. Onda je brodski orkestar umarširao i počeo sa pripremama.

Kada je sve bilo spremno, kapetan Kokus pljesnuo je rukama i zavladao je tišina.

"Još jednom formalno želim dobrodošlicu svima vama na

Dobrostitvom Zefiru", rekao je kapetan gromko, "i svima vam želim sve najbolje u sezoni Ravnodnevice. A sada... neka počne ples!"

I uz konačni pljesak njegovih ruku, svetlost fenjera postade prigušena, orkestar zasvira, a veliki drveni kapci na trbuhu broda zanjahaše se i spustiše tako da ništa nije stajalo između putnika i dubina neba osim kristalnog poda. Začu se opšte uhhakanje i ahhakanje i svi i protiv volje ustuknuše za korak. To smesta bi praćeno naletom smeha i pljeskom, a onda započe igranka.

I hitala je ta velika, graciozna Nebeska Galija u vazdušne reke noći. Da ju je neko gledao odozgo, video bi samo sjaj signalnih fenjera, a jedini zvuk bio bi uzdisanje i lepetanje vetra u jedrima, uz povremeni uzvik: "Sve je dobro!" sa osmatračnice na vrhu katarke. Ali odozdo, brod je buktao svetlom i odjekivao melodijama tako drevnim da se pričalo da potiču još sa legendarne Stare Zemlje. Šumske nimfe i poluljudi plesali su i vrteli se pet hiljada stopa iznad brda optočenih plaštom noći. U jednom trenutku, trezvena Gernisavijen zatekla je sebe u nedostojanstvenom položaju plesa sa kentaurom - podignuta visoko u Rolovom snažnom naručju dok su mu kopita lupkala sopstvenim ritmom po neogrebivom kristalnom podu.

Pre nego što se proslava okončala, počela je oluja i kapetan je naredio da se svetla pogase, pa je društvo moglo da posmatra ispod nogu munje koje su sevale kroz olujne oblake duboko ispod. Posle trenutka tišine, orkestar je zasvirao Himnu Ravnodnevice i Gernisavijen je, na svoje veliko iznenađenje, ustanovila da peva sentimentalnu staru baladu zajedno sa ostalima. Suze su joj navirale na oči.

Onda je došlo vreme za krevet i zvanice su počele da se teturaju hodnicima koji su se odjednom naginjali. Čak ni grčevi vazdušne oluje nisu mogli da spreče većinu umornih putnika da ne utonu u san. Dobi je ležao opružen na leđima, sa ljubičastom beretkom na jastuku, i velika, nasmešena, majmunska usta bila su mu širom otvorena da bi ispuštala moćno hrkanje. Za Gernisavijen je ležaj bio preveliki, pa je zaspala sklupčana u otvorenoj ladici koja se blago izvlačila, a zatim klizila natrag u ritmu ravnomernog ljuljanja lađe. Samo Rol nije mogao da spava i kada je proverio da li su mu prijatelji dobro, popeo se na palubu. Tamo je stajao, zguren na hladnom vetru, i posmatrao kako prva, lažna svetlost zore dodiruje

ključale vrhove oblaka.

Rol je mislio mračne misli. Znao je da im, ukoliko ih ne presretnu leteće mašine Čarobnjaka, preostaje još samo nekoliko dana putovanja do Južnog Zaliva. Odatle će kopnom morati da pešače četiri ili pet dana do navodnog Mesta Dalekobacača. Već su bili isuviše blizu Uporišta Čarobnjaka. Izgledi da troje prijatelja prežive tu sedmicu bili su jadni. Rol potapša bodež za pojasom i ostade da posmatra početak novog dana.

Gospodin Kenan stajao je na asfaltnom igralištu sa učenicima četvrtog razreda koji su trčali i igrali se oko njega i osmehivao se prijatnom prolećnom danu. Njegova vojnička jakna, o kojoj su deca tako često govorila, nije bila potrebna u tako toplom danu, ali on ju je nosio raskopčanu, sa kapom sportskih vozača. Povremeno se cerio bez ikakvog razloga i trljao bradu. Bio je to divan dan!

Raspoloženje dece odražavalo je nagoveštaje leta koji su se mogli videti svuda oko njih. Malo igralište koje je bilo tako mračno dvorište za fizičko tokom dugih zimskih meseci sada je izgledalo kao najprijatnije moguće mesto. Bačene jakne i džemperi ležali su po tlu dok su se deca ljuljala na penjalicama, trčala do susedne uličice i natrag ili šutirala loptu blizu grebena školske zgrade od opeka. Donald i Orvil bili su zaokupljeni plutanjem neke grančice po blatnoj lokvi, a čak je i Terija zahvatilo opšte raspoloženje, pa je galopirao okolo sa Bilom i Bredom. Kenan je čuo kada je dečak rekao Bredu: "Ti budi Dobi, ja ću budem Rol i zajedno će se borimo protiv pacova-paukova." Bil se pobunio kada su tri dečaka potrčala prema suprotnom kraju igrališta i Kenan je znao da mu nije pravo da bude ženska neo-maca, čak ni za tih deset minuta koliko je ostalo od odmora.

Kenan udahnu duboko i još jednom se osmehnu. Život kao da je ponovo potekao posle meseci zamrznute usamljenosti. Ko je mogao i da sanja da Mizuri (zar on nije bio deo Konfederacije... ili je to želeo da bude?) može da ima tako ledene, sive, beskrajne zime? Bilo je pet snežnih dana kada je nastava morala da bude otkazana. Dva takva snežna dana usledila su posle vikenda, i Kenan je, u šoku, shvatio da ni sa kim nije prozborio ni reč četiri dana. Da li bi došli da ga potraže da je umro? Da li bi ga pronašli u nameštenoj sobi,

uspravnog za priručnim pisaćim stolom, okruženog rukopisima i policama nemih džepnih knjiga?

Kenan se sada osmehivao sopstvenoj uobraženosti, ali bila je to mračna pomisao u najtamnijim danim zime. Lopta je izmakla igraču i dokotrljala se do mesta gde je Kenan stajao usred jata devojčica koje su ga obožavale. Napravio je pravu predstavu od saginjanja, uzimanja lopte i bacanja natrag dečaku koji ju je čekao i uzvikivao. Promašio ga je i lopta je odskočila od podrumskog prozora kabineta za likovno.

Kenan se okrenu da pogleda pupoljke jabuka na drvetu u obližnjem dvorištu. Nova trava rasla je razdelnom linijom na sredini uličice. Osećao je miris reke koja je tekla samo četiri bloka dalje. Još trinaest dana škole! Gledao je na kraj godine sa samosvesnom tugom pomešanom sa nepatvorenim ushićenjem. Jedva je čekao da ode - u svojim kolima, tek vaskrsim, sa onih nekoliko kutija knjiga i ličnih stvari i sunčevim svetlom leta toplim na mišici, dok vozi prema istoku međudržavnim putem broj 70. Kenan je zamišljao svoje lagodno bekstvo sa Srednjeg Zapada - pređenu naizgled beskraju barijeru kukuruzišta, nalet saobraćaja na Pensilvanijskoj Obilaznici, smanjivanje udaljenosti među gradovima, poznate izlazne znakove u Masačusetsu, miris mora... Ipak, ovo mu je bio prvi razred. Nikada neće zaboraviti tu decu i ona nikada neće zaboraviti njega. Zamišljao je kako ona svojoj deci i unucima prepričavaju dugu epsku priču koju je iskovao za njih. U proteklih nekoliko nedelja čak se poigravao i mišlju da provede još jednu godinu u Mizuriju.

Sara mu priđe iz malog čopora devojčica koje su sledile svog učitelja. Zavuče ruku pod ruku gospodina Kenana i pogleda ga odozdo sa uvežbanim koketovanjem. Kenan se osmehnu, potapša je odsutno po razdeljku i udalji se nekoliko koraka od dece. Posegnu u džep jakne i izvuču zgužvano pismo, da bi neke njegove delove pročitao po deseti put. Onda ga vrati natrag i zagleda se prema severu, u nevidljivu reku. Odjednom ga trže prasak zvukova dečaka koji su šutirali loptu. Kenan ozlojeđeno pogleda na sat, prinese plastičnu pištaljku usnama i označi kraj odmora. Deca pograbiše razbacane bluze i potrčaše da se postroje.

Blizu Južnog Zaliva bilo je mnogo toplije. Rol, Dobi i Gernisavijen išli

su obalom prema legendarnom Mestu Dalekobacača. Prema drevnoj mapi koju je Dobi pronašao u Ljudskim Ruševinama pre toliko meseci, kraj njihovog putovanja trebalo bi da nastupi za samo nekoliko dana, na zapadu.

Okolo vrata, Gernisavijen je nosila ključ koji su pronašli u Karvnalskim Arhivama i platili smrću svog starog prijatelja Fena. Ako su Stare Knjige bile u pravu, njihov ključ aktiviraće odavno nekorišćeni dalekobacač i ponovo spojiti Vrt sa Mrežom Svetova. Tako će tiranija surovih Čarobnjaka konačno biti prekinuta.

Prijatelji su pazili na nebesa, uvek na oprezu od letećih platformi Čarobnjaka, dok su se kretali pod zaklonom bogatog, tropskog rastinja. Gernisavijen se čudila stablima palmi koja su se uzdizala do visine od dve stotine stopa dok su marširali.

Trećeg dana po podne, ulogorili su se blizu ušća rečice koja se ulivala u Južno More. Dobi je namestio njihov svileni šator pod drvećem tako da ga je topli lahor nadimao i mreškao. Rol se postarao da šator bude nevidljiv iz vazduha, a onda su seli da pojedu svoje hladne obroke. Zajedno su odlučili da izbegavaju vatru otkad su se spustili kod Južnog Zaliva i hranili su se biskvitima i hladnom sušenom govedinom koju su kupili iz brodskih zaliha Dobroživog Zefira.

Tropski suton bio je spektakularan. Zvezde kao da su eksplodirale u noćno nebo. Dobi je pokazao Južnog Strelca, sazvežđe koje se nije moglo videti iz njihovih domova na severnom delu tog kontinenta. Gernisavijen je osetila ubod nostalgije, ali odagnala je tugu tako što se poigrala drevnim ključem koji joj je visio oko vrata i zamislila zadovoljstvo otvaranja portala dalekobacača koji su vodili u stotine svetova. Kod kojih su zvezda tamo bili drugi svetovi, drugi narodi?

Dobi kao da joj je pročitao misli. "Izgleda nemoguće da je putovanje gotovo svršeno, zar ne?"

Rol ustade, protegnu se i udalji se po mraku da izvidi rečicu.

"Stalno mislim na predviđanja onog Čupavca", reče Gernisavijen.

"Sećaš se, u Tartufelovoj kući na drvetu?"

Dobi klimnu masivnom glavom. Kako je mogao da zaboravi zastrašujuće poglede u budućnost koje je to čudno malo stvorenje ponudilo svakome od njih?

"Najvećim delom su se ostvarila", zagunđa majmun-mag. "Čak je i

Šrajka za nama."

"Da, ali ne i moj san - onaj sa Čarobnjacima posvuda u toj strašnoj maloj prostoriji", odgovori Gernisavijen. To je bilo tačno. Od svih snova u kojima se videla budućnost, san neo-mace bio je najstrašniji, najzlokobniji i najmanje razmotren.

Razodeveni i bespomoćni na operacionom stolu od nerđajućeg čelika, sa Čarobnjacima u kapuljačama koji se nadnose nad nju. Onda najviši stupa u krvavocrvenu svetlost... polako skida kapuljaču...

Gernisavijen zadrhta od tog sećanja. Kao da želi da promeni temu, Dobi ustade i obazre se po tami.

"Gde je Rol?" Pažnju mu privuče podizanje dva meseca iznad baldahina džungle. Tada shvati da se meseci ne dižu tako rano...

"Beži!" viknu Dobi i gurnu zaprepašćenu neo-macu prema drveću. Ali bilo je prekasno.

Vazduh ispuni vrisak letećih platformi. Zraci vatre suknuše iz mašina u vazduhu i raznesoše krošnje drveća u plamene kugle. Oborena s nogu, krzna i dlaka u obrvama osmuđenih vrelinom, Gernisavijen je videla Čarobnjake sa kapuljačama u lebdećim mašinama, čula krike vojnika-guštera koji su skakali na tle.

Za jednu samoproklamovanu kukavicu, Dobi se hrabro borio. Izbegavši prvi nalet sekire-koplja guštera, on zgrabi dugačku držalju i ote mu je. Dobi probode zaprepašćenom reptilu vrat i okrenu se da odbije napad novih pet šištećih neprijatelja. Oborio je dva guštera i dizao je trećeg visoko u vazduh dugačkim, snažnim rukama, kada ga obori udarac s leđa.

Gernisavijen dreknu i potrča ka prijatelju, ali pre nego što je načinila pet koraka, visoko, krljuštasto obličje nadnese se nad njom i nešto je tresnu po lobanji. Sledećih nekoliko minuta bilo je zbrkano. Došla je svesti neposredno pošto su nju i Dobja ukrcali na dve platforme koje su se digle u vazduh.

Onda se začu snažan zvuk koji ju je toliko puta ranije uzбудio - Rolov ratni rog oglasio se bučno, slatko i jasno. Pet čistih tonova izazova probi se kroz buku i pucketanje plamenova.

Rol nalete u jurišu preko čistine punim galopom, uperenog ratnog koplja, visoko podignutog štita, sa povikom Klana Kentaura na usnama. Vojnici-gušteri popadaše kao čunjevi. Jedan Čarobnjak

ispali plameni zrak, ali Rol ga odbi štitom od svetog metala. Dugačko koplje puče mu kada je proburazilo tri guštera koji su pokušali da se zaklone jedan iza drugog, ali on ga baci u stranu i isuka smrtonosni kratki mač. Još jednom viknu ratni poklič svog klana i zagaca u čopor šištećih guštera koji su mahali dugačkim mačevima.

Gernisavijen oseti da je platforma zadrhtala i zaustavila se na visini krošnji. Začu kako Čarobnjak sa kapuljačom za kontrolama oštro izdaje zapovest, i trideset guštera ispališe svoje samostrele. Vazduh ispuniše krici pernatih projektila, da bi ga ponovo ispunilo vrištanje guštera kada su se smrtonosne strele zarile u njih i kentaura podjednako. Gernisavijen oseti kako joj se srce zaustavlja kada vide da je najmanje šest projektila pogodilo Rolova prsa i bokove. Veliki kentaur pade u gomilu tela guštera. Zeleni repovi i krljuštaste ruke još su se trzale u toj gomili smrti.

Gernisavijen se oglasi visokim, žalosnim krikom gneva, a onda je udarac Čarobnjakove pesnice po glavi poslao natrag u blagoslovenu tamu.

Četvrt. 20. maj

Danas toplije. Temp. ceo dan iznad 70. Veče kao da nema kraja.

Proveo večeras neko vreme u biblioteci. Poslao poštom biografiju na još tri mesta - Filips-Egzeter, Latinska škola i Zelena planina. Još nema odgovora od Vitni u vezi sa Eksp. šk. Poslao joj formulare pre skoro dve nedelje; nameravala da razgovara sa dr. Fentvortom čim ih primi.

Uzeo malo piletine kod Puk. Sandersa. Komšiluk je stvarno živnuo - sa otvorenim prozorom čujem kako deca vrište i igraju se na školskom dvorištu u 5. ulici. (Sada je devet uveče, ali na nebu još ima malo svetla.) Kasno noću čujem duboku tutnjavu brodskih motora dok barže plove uzvodno, a onda i ljeskanje talasa o betonsko kolje na kraju Ulice skakavaca.

Pričao sa g. Epetom i dr. Nortom (pom. upr.) o sledećoj godini. Još bih mogao ovde da potpišem ugovor kada bih to želeo. (Nema mnogo izgleda za to.) Drugi učitelji kruže oko moje sobe kao lešinari. Gđa Kajl je svoje ime zalepila trakom na moju komodu za registratore, a gđa Rirdon (pohlepna matora krava - zašto naprosto ne vodi računa o muževljevoj radnji i ne nastavi da se dere na decu

da ne čitaju stripove?) bacila je oko na moju stolicu, globus (onaj koji smo dobili tek u martu) i policu za džepne knjige. Jedva čeka da me dogodine više ne bude. (Ponovo će imati samo dva četvrta razreda...) Kada budem otišao, škola će moći da potone natrag u srednji vek. (Nije ni čudo što su T. C. i ostali to nazivali Fondacijom Menopauze).

Bučna sirena sa reke. Brodska zvona. Podseća me na medenice koje zveče na katarkama malog plovila ukotvljenog u Jartmautu.

Priča ide tačno po rasporedu. Dona, Sara i Alisa plakale su danas. (I neki dečaci su plakali, ali pokušali su to da sakriju.) Laknuće im kada budu čuli epizodu u ponedeljak. Još nije vreme da stari dobri Rol pogine - kada se to desi, biće to u najboljoj epskoj tradiciji. Ako ništa drugo, ta priča je veliki nauk o prijateljstvu, odanosti i časti. Kraj će biti tužan - Rol će se žrtvovati da spase ostale - i zadržaće Čarobnjake dok njegovi prijatelji ne budu mogli da aktiviraju sredstvo za teleportaciju. Ali nadam se da će poslednja epizoda, kada će Gernisavijen i Dobi dovesti ljude natrag na Vrt da ispraše Čarobnjake, predstavljati ravnotežu tužnom kraju. U svakom slučaju, biće to đavolsko finale.

Moram to da zapišem! Možda ovog leta.

Napolju se sada potpuno smrklo. Ulična svetiljka ispred mog prozora na drugom spratu sija kroz lišće javora. Pojačao se lahor. Mislim da ću prošetati do reke, a onda ću se vratiti da malo radim.

Gernisavijen je probudio ledeni vetar koji ju je šibao po licu. Devet platformi Čarobnjaka lebdelo je iznad planinskih vrhova koji su svetlucali beli pri svetlosti zvezda. Vazduh je bio veoma razređen. Gernisavijenina ruka visila je preko ruba platforme. Kada bi se zakotrljala, pala bi stotine stopa niže i poginula.

Mala neo-maca nejasno je razaznavala druge platforme ocrtane naspram zvezda i na svakoj od njih videla je Čarobnjake u odorama, ali Dobiju nije bilo ni traga.

Šištanje Čarobnjaka na njenoj platformi, upućeno gušteru za kontrolama, natera Gernisavijen da pogleda napred. Platforma je letela prema planini koja se uzdizala kao slomljeni zub pravo ispred njih. Gušter nije ni pokušao da promeni kurs i Gernisavijen shvati da će se pri sadašnjoj brzini sudariti sa stenjem i ledom za manje od

trideset sekundi. Neo-maca se pripremi za skok, ali u poslednjem trenutku gušter mirno pritisnu jedno dugme na kontrolnoj ploči i platforma poče da usporava.

Ispred njih, planinski zid uvuče se u sebe i otkri ulaz u ogroman tunel. Svetlost crvena kao tek prolivena krv proli se iz otvora. Onda se platforma nađe unutra, zid se spusti na svoje mesto iza njih i Gernisavijen postade zarobljenica Uporišta Čarobnjaka.

U subotu ujutro, gospodin Kenan poveo je Saru, Moniku i Terija na celodnevni izlet. Teri nije bio zadovoljan zbog prisustva dve zakikotane devojčice, ali zauzeo je prednje sedište sopstvenički ravnodušno i prenebregao glupave nalete šapata koji su se čuli otpozadi. Gospodin Kenan šalio se sa troje dece dok je vozio preko reke u nacionalni park i šumu Danijela Buna. Devojčice su počele još više da se kikoću i mahnito šapuću kad god bi im se obratio, ali Teri je na šale odgovarao svojim uobičajenim suvoparnim, južnjačkim otezanjem.

Kenan je parkirao kola blizu mesta za piknike, i njih četvoro proveli su jedan sat u veranju po gomili stena između drveća. Onda je učitelj poslao Terija natrag do kola i dečak se vratio sa pletenom izletničkom korpom. Gospodin Kenan je kupio sendviče u delikatesnoj radnji supermarketu, a tu su bile i limenke bezalkoholnih pića, kese kukuruznog čipsa i pakovanje keksa 'Oreo'. Seli su na visoku stenu i jeli u prijatnoj tišini. Kao i uvek, Kenan se čudio proždrljivosti tako malih ljudi.

U rano popodne, odvezao ih je natrag preko mosta i krenuo prema severu državnim autoputem koji je ubrzo zavio ponovo prema zapadu, duž reke. Posle četrnaest milja, bili su u Hermanu, živopisnoj, maloj, nemačkoj zajednici koja je sačuvala sav viktorijanski šarm koji su obližnji gradovi ili pogubili ili ga nikada nisu ni posedovali. Maifest je još trajao i Kenan je častio decu vožnjom na škripavom Ferisovom točku, a potom i pravim čokoladnim sladoledom u uličnom kafeu. Žene u svetloj narodnoj nošnji igrale su sa starijim muškarcima koji su izgledali prijatno smešno u lederhosen. Orkestar je sedeo na belom podijumu i veselo svirao polku za polkom maloj grupi ljudi.

Došlo je skoro vreme za večeru kada ih je Kenan odvezao kući.

Monika je cvilela i molila sve dok učitelj nije rekao Teriju da se vozi pozadi i dozvolio Moniki da sedne napred. Taj aranžman nikome nije bio po volji. Teri i Sara sedeli su u ledenoj tišini, dok se Monika vrtela u napadima nervoze kad god bi joj se Kenan obratio ili pogledao prema njoj. Konačno su stali kod benzinske pumpe zbog navodne pauze za toalet i stari razmeštaj ponovo je uspostavljen za poslednjih osam milja.

Obe devojčice doviknule su svoje površno: 'Mnogo vam hvala, baš smo se lepo provele', dok su navrat-nanos trčale svaka prema svojim ulaznim vratima. Kenan je melodramaski uzdahnuo kada je Monika nestala sa vidika i okrenuo se prema svom poslednjem putniku.

"Pa, Teri, gde ćemo? Hoćeš da svratimo do 'Viršlarnice' i večeramo?"

Začudo, dečak predloži alternativu. "Može li pržena riba?"

Kenan je zaboravio na prženu ribu. Taj godišnji događaj održavao se u rekreativnoj oblasti Losove brvnare, tri milje izvan grada, i očigledno je važio za veliku stvar.

"Važi", reče Kenan, "hajde da probamoo prženu ribu."

Pola grada bilo je tamo. Dve ogromne šatre zaklanjale su stolove za kojima su gosti proždirali prženu somovinu, pomfrit i salatu od seckanog kupusa. Nekoliko oronulih karnevalskih vozila bilo je postavljeno duž srednjeg prolaza, u visokoj travi kraj parkirališta. U kabinama domaće radinosti prodavale su se pite, mogle su se loptom gađati boce mleka, a na lutriji se mogao izvući televizor u boji. Iza, na dijamantnom polju terena za bezbol, muške ekipe igrale su poslednje utakmice turnira. Dublje u dolini, dve suprotstavljene grupe dobrovoljnih vatrogasaca ciljale su crevima pod visokim pritiskom u bure obešeno kablom. Gurale su ga napred-nazad uz klicanje grupice ljudi.

Kenan i Teri sedeli su za dugačkim stolom i jeli somovinu. Šetali su kraj kabina gde su ljudi iz grada pozdravljali Kenana po imenu. Učitelj je prepoznavao samo otprilike jednu osobu od deset. Zajedno su posmatrali utakmicu, i kada je ona završena, sunce je zašlo, a nanizane svetiljke su se popalile. Ringišpil je vrteo svoje četiri melodije oponašajući muziku kaliopa, dok su svici treptali rubom šume. Neki dečaci protrčali su u čoporu i pozvali Terija. Kenan je

iznenađenom dečaku tutnuo dva dolara u ruke i Teri je odjurio sa ostalima prema vožnjama i igrama.

Kenan je posmatrao početak sledeće utakmice pod žutim poljskim svetiljkama, a onda se zaputio natrag do šatre po pivo. Kej Benet, sreski školski psiholog, bila je tamo i Kenan je platio drugu turu piva dok su sedeli i razgovarali. Kej je bila iz Kalifornije, provodila je ovde svoju drugu godinu i osećala se podjednako u zamci kao i Kenan u ovom malom, zabačenom delu Mizurija. Uzeli su plastične čaše i odšetali dalje od svetiljki. Široke staze pružale su se od Losove brvnare do kolibica među stablima. Njih dvoje šetali su stazama i gledali kako se puni mesec diže iznad doline. Dvaput su naišli na gimnazijalce koji su se ljubakali u mraku. Oba puta su okrenuli glave sa zavereničkim osmesima i veselim pogledima. Kenan je osetio kako i njegovo uzbuđenje raste dok je stajao blizu mlade žene na mesečini.

Kasnije, dok je vozio kući, Kenan je tresnuo po volanu i poželeo da je te godine ranije upoznao Kej. Kako bi zima bila drugačija!

Vrativši se u stan, Kenan je izvadio bocu 'Čivas Regala' i seo da čita Voltera za kuhinjskim stolom. Blagi noćni lahor pirkao je kroz mrežicu na vratima. Posle dva pića, istuširao se i zavukao u krevet. Rešio je da ne zapisuje ništa u dnevnik, ali osmehnuo se zbog ispunjenosti proteklog dana.

"Sranje!" reče Kenan i uspravi se u krevetu. Brzo se odenu, zanemarivši čarape, i navuče najlonsku jaknu preko gornjeg dela pižame.

Mesec je bio dovoljno svetao, tako da je mogao da vozi bez farova dok je obilazio 'Volvoom' oko oštih okuka seoskog drumu. Parkiralište je bilo prazno i polje je bilo izbrazdano dubokim tragovima točkova. Vozila su još bila tamo, ali spakovana i spremna za utovar na prikolice. Dolina je bila prošarana senkama i mesečinom, i, na prvi Kenanov pogled ispunjen olakšanjem, prazna. Ali on tada ugleda senku prilike na gornjem nizu praznih drvenih klupa.

Kada je prišao dovoljno blizu, mesečina mu je omogućila da vidi tragove suza na musavom dečakovom licu. Kenan stade na niži nivo i zausti nešto da kaže, shvati da je ostao bez reči, odustade i slegnu ramenima.

"Znao sam da će se vratite", reče Teri. Glas mu je zvučao veselo.
"Znao sam da će se vratite."

Rol je bio živ. Upinjao se da se oslobodi gomile tela guštera. U pitanju je bila košulja. Još od Karvnala, nosio je jarko ukrašenu tuniku koju mu je Fen dao u Krošnjama. To je više od ukrasa. Nije li čudni mali Čupavac tako rekao? Zaista. Košulja je zaustavila šest brzih projektila iz samostrela i sprečila ih da ga probodu. Svakako je imala više učinka nego oklopi od krupnog pancira koji su još stajali na leševima guštera razbacanim svuda okolo.

Rol se osovi na sve četiri noge i načini nekoliko drhtavih koraka. Nije znao koliko je bio u nesvesti. Bolelo ga je kada je disao. Opipa gornji deo trupa i zapita se nije li mu udarac tamo polomio koje rebro.

Nije bilo važno. Krenuo je po čistini, uzeo najpre svoj luk, a onda počupao onoliko strela koliko je mogao. Pronašao je svoj kratki mač tamo gde je ovaj raskolio gušterov štit, šlem i lobanju. Ratno koplje njegovog klana bilo je polomljeno, ali on je odlomio vrh od svetog metala i spustio ga u tobolac. Kada se naoružao najbolje što je mogao i uzeo dugačko ratno koplje guštera, odgalopirao je do ruba čistine.

Nekoliko stabala palmi još je tinjalo. Platforme Čarobnjaka nisu mogle mnogo davno tuda da prođu. A Rol je znao gde su sigurno odletele.

Na severu su blistali visoki vrhovi Planine Očnjaka. Trгнуvši se malčice od bola, Rol priveza štit i luk za leđa. Onda se dade u laki kas, kojim je bez napora mogao da prevale velike udaljenosti, i pođe prema severu.

Noć. Bube poigravaju u uzbuđenim oblacima oko živinih svetiljki. Kenan stoji u telefonskoj govornici blizu male piljarnice. Radnja je zatvorena i tamna. Bočna ulica je prazna.

"Da, Vit, dobio sam..." Samo se Kenanov glas čuje u tami.

"Ne, znam to... Svestan sam da nije lako doći do Fentvorta."

"Naravno, ali nije to tako jednostavno, Vit. Ne samo što... imam ugovor. U njemu piše da..."

"Ti poslednji dani znače mnogo..."

"I šta je rekao?"

"Gledaj, ne vidim kakva je razlika u tome da li ću ga videti sada ili kada se vrati u avgustu. Ako mora da donese odluku o tom mestu, oni ga ne mogu popuniti do njegovog povratka, zar ne? Ako samo središ stvari tako da..."

"Oh, da? Aha, shvatam. Pre nego što ode? Jah. Aha. A-ha, shvatam to..."

"Ne, Vit, važno je da ti budeš tamo. Samo je stvar u... naprosto, nemam para za avion. A onda bih morao da se vratim avionom po svoje stvari."

"Aha. Aha. To bi moglo, ali ne mogu da dozvolim da propustim tih poslednjih nekoliko... ne znam. Valjda, zašto? Do đavola, Vitni, već si bila u Evropi... zašto ne... ne, stvarno, zašto ne kažeš svojim da ne možeš da im se pridružiš do kraja juna ili..."

"Aha. Jesi? Tvoji neće biti tamo? A šta je sa... kako se ono zvaše, domaćicom, aha, Mili... Do kada?"

"Prokletstvo. Da, stvarno zvuči dobro."

"Ne, ne, stvarno to cenim, Vitni. Ne znaš koliko mi to znači..."

"Aha. Aha, to ima smisla, ali gledaj, teško je to objasniti. Ne, slušaj, imam sutra. Petak, aha... a onda je ponedeljak slobodan zbog Memorijalnog dana. Onda idu u utorak i sredu, a četvrtak im je poslednji školski dan. Ne... samo knjižice i tako to. Gledaj, zar to ne bi moglo da bude samo nedelju dana kasnije?"

"Aha. Aha. Važi, to razumem. Pa, gledaj, pusti me da razmislim preko noći, u redu?"

"Znam to... ali on je tu u subotu, zar ne?"

"Važi, gledaj, pozvaću te sutra... u petak uveče... i reći ću ti šta ću... ne, prokletstvo, Vit, jesam siromah, ali ne toliki, ne želim da tvoji roditelji snose troškove za... gledaj, pozvaću te sutra oko devet sati, a to je... ovaj... u jedanaest po tvom vremenu, važi?"

"Pa, možeš da ga pozoveš u subotu i da mu kažeš da ću biti tamo u sredu, ili ja mogu naprosto da sačekam u nadi da će se otvoriti nešto drugo. Aha, aha... pa, hajde naprosto da... pusti me samo da razmislim o tome, važi? Da... pa, uzeću to u obzir, ne brini."

"Gledaj, Vit, ponestaje mi sitniša. Aha. Oko devet... hoću reći, jedanaest. Ne... i ja. Stvarno mi je drago što sam te čuo... Aha. Važi. Onda se čujemo sutra. Aha... i ja jedva čekam da te vidim. I ja. Ćao, Vit."

Dobija su, posle njegovog neuspešnog pokušaja bekstva, obesili o lance na zidu. Sa mesta gde je Gernisavijen bila privezana za sto, nije mogla da vidi da li još diše. Na crvenom svetlu, izgledao je kao da je živ odran.

Visoka obličja u plaštovima kretala su se kroz krvavi sumrak. Kada Čarobnjaci nisu bili okrenuti prema njoj, Gernisavijen se upinjala da se oslobodi metalnih traka koje su joj vezivale ručne i nožne zglobove. Uzalud. Čelik nije popuštao ni za inč. Neo-maca se opustila i istražila čelični sto za koji je bila prikovana. Glatka površina imala je sa strane metalne slivnike i rupice za oticanje. Gernisavijen se zapitala čemu to služi, a onda poželela da nije. Srce joj je tako tuklo da se plašila da će joj se otkinuti iz grudi.

Bar je Dobijev pokušaj bekstva prethodnog dana dovoljno dugo skrenuo pažnju stražara da Gernisavijen podigne ruke, uzme ključ i proguta ga.

Senke se pokrenuše i najviša prilika sa kapuljačom stupi napred na zrak crvenog svetla. Lagano, Čarobnjak povuče kapuljaču natrag. Gernisavijen se užasnuto upiljila u krljušti koje su se preklapale, u lice nalik na lobanju bogomoljke, u velike oči koje su izgledale kao jezercica zgrušane krvi, i u očnjake sa kojih je kapala gusta sluz.

Čarobnjak reče nešto što Gernisavijen nije razumela. Zatim lagano podiže koščatu šaku prekrivenu krljuštima. U groznim kandžama bio je skalpel...

Manje od milje odatle, Rol se s mukom penjao kroz teške snežne nanose. Kopita su mu klizala po ledenom kamenju. Dva puta je izgubio ravnotežu i samo mu je snaga masivnih mišica omogućila da izvuče telo na bezbedno. Pad bi sada značio sigurnu smrt.

Košulja koju mu je Fen dao pružala je njegovom trupu izvesnu toplotu, ali ostatak tela mu se smrzavao. Šake su mu brzo trnule, i Rol je znao da ga neće ponovo spasti ukoliko se bude okliznuo. Najgore od svega, sunce je počelo da zalazi. Kentaur je znao da neće preživeti sledeću noć na ovim visinama.

Kada bi samo pronašao otvor!

I samo što je počeo da očajava, Rol začu kako iza njega pada kamen i šapat psovke dođe mu na ledenom vetru. Otpuzavši do ruba snežne izbočine, on spusti pogled i ugleda dva stražara-guštera

udaljena manje od trideset stopa. Stajali su kraj teških metalnih vrata obojenih u belo kako bi se stopila sa snežnom planinom. Gušteri su nosili bele kapuljače i jakne, i da nije bilo psovke, Rol ih uopšte ne bi primetio.

Sunce je zašlo. Studeni vetar šibao je padinama i bacao ledene kristale na drhtave bokove kentaura. Rol čučnu u sneg. Njegovi zamrznuti prsti posegnuše za lukom i strelama.

Sa imanja na vrhu brda, pogled na reku bio je mahom zaklonjen rastinjem poznog proleća. Ali sa mesta kraj širokih vrata verande, dečak i muškarac koji su se peli zelenom kosinom travnjaka bili su lako uočljivi. Hodali su polako. Muškarac je govorio; dečak ga je gledao odozdo.

Muškarac sede na travu i mahnu dečaku da mu se pridruži. Dečak odmahnu glavom i ustuknu dva koraka. Muškarac ponovo progovori. Ruke su mu bile ispružene, prsti rašireni. Nagnuo se napred željno, ali dečak je ustuknuo za još dva koraka. Kada je muškarac ustao, dečak se okrenuo i pošao brzo nizbrdo. Muškarac načini nekoliko koraka za njim, ali stade kada se dečak dade u trk.

Za manje od minuta, dečak se izgubio iz vidokruga, iza okuke železničke pruge, a muškarac je ostao sam na brdu.

Kenan odveze 'Volvo' uskom bočnom ulicom i zaustavi ga preko puta Terijeve kuće. Sedeo je jedan dugi trenutak u kolima, sa rukama na volanu. Kada je Kenan posegnuo za ručicom na vratima, gospodin Bester iziđe iz kuće i siđe sa visoke verande u bočno dvorište. Čovek je nosio vrećasti radnički kombinezon i nije imao košulju. Kada se sagnuo da potraži nešto ispod kuće, sede čekinje uhvatiše mu svetlost. Kenan sačeka još sekund, pa se odveze dalje.

U dva ujutro, Kenan je još pakovao knjige u kartonske kutije. Kada je prošao pored prozora sa mrežicom, pomislio je da sa druge strane ulice čuje neki zvuk. Spustio je gomilu knjiga, prišao mrežici i spustio pogled kroz sjaj ulične svetiljke i senke lišća.

"Teri?"

Nije bilo nikakvog odgovora. Senke na travnjaku nisu se pomerale i nekoliko minuta kasnije, Kenan nastavi sa pakovanjem.

Nameravao je da ode veoma rano u nedelju ujutro, ali bilo je već skoro deset sati kada su kola bila natovarena. Bilo je neobično hladno i nekoliko kapi kiše palo je sa olovnog neba. Njegov stanodavac nije bio kod kuće - verovatno se nalazio u crkvi - pa mu je Kenan ostavio ključeve u poštanskom sandučetu.

Dvapat je obišao grad kolima i četiri puta prošao pored škole pre nego što je tiho opsovao i krenuo prema zapadu, glavnim autoputem.

Saobraćaj je bio veoma slab na međudržavnom broj 55 i nekoliko kola na njemu vozilo je sa upaljenim farovima. Kiša je povremeno prskala po vetrobranu. Zaustavio se da doručkuje na zapadnoj strani Sen Luisa. Kelenerica mu je rekla da je prekasno za doručak, pa je uzeo hamburger i kafu. Pri spoljnjem, olujnom svetlu, kafeterija je izgledala mračno i hladno.

Kada je prošao kroz centar Sen Luisa, već je pljuštalo. Zbog nezgodnog prestrojavanja, Kenan nije video Lučnu Kapiju dok je prelazio preko Misisipija. Reka je bila siva i uzavrela poput neba.

Kada se našao u Illinoisu, 'Volvo' je krenuo prema istoku međudržavnim broj 70 i putovanje se svelo na šištanje guma po vlažnom kolovozu i brzi metronom brisača. Kenan je ubrzo počeo da se oseća potišteno zbog toga, pa je uključio radio. Malo ga je iznenadilo kada je čuo da prenose riku i viku Indijanopolisa 500. Slušao je to dok su veliki kamioni tutnjali kraj njega po kiši. Posle pola sata, vođitelj u Indijanopolisu opisao je olujne oblake koji dolaze sa zapada i Kenan je isključio radio, siguran da će trka biti odložena. U tišini, vozio je prema istoku.

U utorak, posle Memorijalnog dana, učenici četvrtog razreda gospodina Kenana ušli su u svoju učionicu i zatekli gospođu Borčerding za katedrom. Svi su je znali sa časova kada je proteklih godina zamenjivala njihove stalne učitelje. Neka deca poznavala su je kao svoju učiteljicu iz prvog razreda u poslednjoj godini pre penzionisanja.

Gospođa Borčerding bila je naduvena masa sala, bora i brkova. Mišice su joj visile mlitavo i mlatarale kada bi mahala rukama. Noge su joj bile nabrekle mase mesa sputane ortopedskim čarapama.

Mišice, šake i lice bili su joj posuti mnoštvom staračkih pega i čitavo telo odisalo joj je blagim mirisom truleži koji je ubrzo ispunio prostoriju. Deca su sedela sa rukama prekrštenim na klupama, neuobičajeno formalno, i gledala nemo u nju.

"Gospodin Kenan je morao da ode", rekla je prikaza glasom suviše šljajmastim da bi bio ljudski. "Mislim da je u pitanju neka bolest u porodici. U svakom slučaju, ja ću vam biti učiteljica ova poslednja tri dana škole. Hoću da se razume da očekujem da svi u ovom razredu rade. Ne tiče me se da li je do kraja škole preostalo tri dana ili tri stotine. Niti me zanima da li ste morali do sada vredno da radite kao što ćete morati od sada. Ima da se potrudite što bolje možete sve dok ne budete slobodni u četvrtak po podne. Knjižice su vam već zaključene, ali nemojte da mislite da sada možete da počnete da se blesavite. Gospodin Epert me je ovlastio da menjam ocene kako nađem za shodno. A to uključuje i ocene iz vladanja. Još je moguće da neki od vas ponavljaju četvrti razred ako ja to budem smatrala za neophodno u sledećih par dana. A sada, ima li pitanja? Nema pitanja? Vrlo dobro, možete da uzmete udžbenike iz aritmetike i spremite se za pismenu vežbu."

Za vreme jutarnjeg odmora, Terija su skolila deca u potrazi za vestima. On je stajao nem kao stena pred naletima talasa ljubopitljivosti i očajanja. Jedina vest koju im je dao naterala je decu da se okrenu jedno prema drugome i počnu da brbljaju kao statisti u grupnoj sceni neke melodrame.

Bila je već sredina popodneva kada je neko prikupio dovoljno hrabrosti da se suoči sa gospođom Borčerding. Naravno, to je bila Sara, koja je istupila napred. Usred teške tišine vežbe rukopisa, Sarin tanki glas bio je visok i žuran kao ometajuće zujanje pčele. Gospođa Borčerding je saslušala, namrštila se i uperila namršteni pogled u prvi red dok se Sara vraćala na mesto.

"Teri Bestere."

"Da, gospoja", reče Teri.

"Mmmmm... Sali kaže da ti imaš... ovaj... nešto da поделиš sa nama", započe gospođa Borčerding. Razred se zakikota zbog greške sa Sarinim imenom, ali se zaledi kada sitne oči gospođe Borčerding nervozno okružište prostorijom da otkriju izvor buke. "U

redu, pošto je razred to očigledno već neko vreme očekivao, završićemo sa tom... pričom... odmah, a onda nastaviti sa društvenim naukama."

"Ne, gospoja", reče Teri tiho.

"Kako reče?" Gospođa Borčering se zagleda u dečaka dugo i strogo, očigledno spremna da se digna sa stolice na prvi znak prkosa. Teri je sedeo u učitivo uspravnom položaju, ruku skrštenih na svesci. Samo su se njegove čvrsto stisnute tanke usne mogle protumačiti kao znak bezobrazluka.

"Bilo bi zgodno da sada završimo s tim", ponovi zamena učitelja.

"Ne, gospoja", ponovi Teri i nastavi brzo pre nego što je šokirana debela žena stigla bilo šta da kaže. "Rečeno mi je da to treba da ispričam poslednjeg dana. A to je četvrtak. Tako je rekao."

Gospođa Borčering je zurila odozgo u Terija. Zaustila je nešto da kaže, zatvorila usta čujno, a onda ponovo progovorila.

"Upotrebićemo u četvrtak vaše redovno vreme za odmor. Neposredno pre spremanja. Oni koji žele da propuste odmor ostaće unutra da bi to čuli. Ostali će moći da iziđu napolje da se igraju."

"Da, gospoja", reče Teri i nastavi sa vežbom iz rukopisa.

Jutro je u sredu bilo vrelo i ispunjeno letom. Deca su ušla u učionicu očiju ispunjenih nadom koja se pretvorila u oborene poglede kada su ugledala glomaznu gospođu Borčering za katedrom. Ona je retko ustajala sa stolice, a deca su, u ravnoteži sa tom njenom nepokretnošću, bila vezana za svoje klupe; kartice za zadatke i nezavisni centri rada gospodina Kenana bili su zaboravljeni.

Na svakom odmoru, deca su saletala Terija i tražila da im priča malo unapred. Začudo, takva pažnja kao da mu nije prijala. Tražio je najudaljenije kutke igrališta i tamo stajao i gađao žičanu ogradu oblucima.

Pre škole u četvrtak, raširile su se glasine da je prethodne večeri 'Volvo' gospodina Kenana primećen u Glavnoj ulici. Monika Dejvis jela je u centru, u restoranu 'Embers', i bila je sigurna da je ugledala gospodina Kenana koji se provezao kraj nje. Sara je preuzela na sebe da javi drugovima iz razreda tu vest i sa zadovoljstvom je podnela grdnju iznerviranih roditelja koji nisu mnogo marili za rane jutarnje pozive učenika četvrtog razreda. U osam i petnaest,

četrdeset pet minuta pre zvona, najveći deo razreda nalazio se na igralištu. Bil se javio da kao dobrovoljac ode u školu i proveriti situaciju.

Vratio se tri minuta kasnije. Jedan pogled na njegovo sumorno lice saopštio je većini sve što je trebalo da znaju.

"Pa?" bio je nepopustljiv Bred.

"Tamo je Borčeringova", reče Bil.

"Možda on još nije stigao", usudi se da kaže Monika, ali malo ih je verovalo u to, i devojčica se pokunjila pod njihovim prekornim pogledima.

Kada je došlo vreme da uđu unutra, stvarnost je sedela pred njima u istoj zategnutoj, ljubičastoj, štampanoj haljini koju je nosila i u utorak. Dan se vukao sa tom neopisivom klonulošću kraj otvorenog prozora, kakvu može da iznedri samo poslednji dan škole. Jutro je bilo ispunjeno žustrim radom koji ih je još više izluđivao zbog odjekujuće praznine ostatka škole. Najveći broj razreda otišao je na razredne piknike. Gospodin Kenan odavno je izložio svoj plan za pešačenje sve do Obalskog parka, da bi tamo proveli ceo dan u 'orgiji bezbola i dobre klope'. Pojedina deca dobrovoljno su se javila da donesu klopnu. Ali to sada nije dolazilo u obzir. Kada su učenici dizali pogled sa onoga što su radili da bi potvrdili zapovest gospođe Borčering, svi su u očima imali isti izraz. Podelili su uviđanje koje im je upravo sinulo, da svet nije postojan; da ima kapaka u podu stvarnosti koji se mogu otvoriti bez upozorenja. Bio je to nauk koji su deca nagoniski već znala, ali bila su dovoljno luda da ga privremeno zaborave unutar zaštitničkog kruga magije.

Dan se vukao do podneva. Razred je ručao u gotovo praznoj trpezariji, deleći je samo sa jednim razredom prvaka koji je bio kažnjen i sa pet balavih učenika samodovoljnog pripremnog razreda gospođice Karter.

Povici na igralištu bili su čudnovato prigušeni. Teriju niko nije prilazio. Ako je i bio nervozan, to nije pokazivao dok je stajao i oslanjao se o motku sa vezanom loptom, prekrštenih ruku.

Po podne su vratili knjige u školsku biblioteku - Bred i Donald morali su da plate knjige koje su izgubili ili oštetili - i sedeli su u nemim redovima dok je gospođa Borčering s mukom vršila inventar. Znali su da će se poslednjih sat i po škole sastojati od ribanja klupa,

skidanja plakata sa zidova i pokrivanja knjiga papirom. Sve te delatnosti bile su beskorisne, deca su to znala, pošto će čistačice ionako za nedelju ili dve sve izbaciti iz prostorije da bi je počistile. Znala su da će gospođa Borčerding sačekati do poslednjeg mogućeg trenutka da im podeli đlačke knjižice i da će sve vreme nagoveštavati kako neki od njih nisu prošli - ili svakako nisu to zaslužili. Takođe su znala da će svi proći.

U dva sata i pet minuta, gospođa Borčerding je nespretno ustala i pogledala dvadeset sedmoro dece koja su sedela nemo za svojim čudnovato čistim klupama. Visoke gomile knjiga okruživale su ih kao odbrambene vreće s peskom.

"U redu", reče gospođa Borčerding, "možete izići na odmor."

Niko se nije ni pomerio osim Breda, koji je ustao, pogledao oko sebe zbunjeno u drugove koji su ostali da sede, a onda seo natrag sa budalastim kežom. Gospođa Borčerding pocrvene, zausti nešto da kaže, uzdrža se i teško sede na stolicu.

"Teri, mislim da si ti imao nešto da kažeš", zašišta ona. Diže pogled prema časovniku na zidu - on nije radio - a zatim ga spusti na budilnik koji su deca u potaji nastavila da navijaju. "Imaš trinaest minuta, mladiću. Pokušaj da ne protraćiš čitav odmor."

"Da, gospođa", reče Teri i ustade. Priđe dugačkoj tabli za zidne novine i podiže ruku do trouglaste šare čarobnih markiranih planina koje su se pružale blizu južne obale skiciranog kontinenta. Nije progovario. Deca su nemo klimala glavom. Teri spusti ruku i ode u prednji deo učionice. Njegove somotske pantalone fik-fikale su dok je hodao.

Kada se našao u prednjem delu prostorije, okrenuo se i suočio sa razrednim drugovima. Spore struje toplote, zujanje insekata i daleki povici dopirali su kroz otvorene prozore. Teri se nakašlja. Usne su mu bile blede, ali njegov visoki, blagi glas bio je čvrst kada je progovorio.

Rol je bio iznad dva guštera koja su čuvali vrata onog mesta 'de su Čarobnjaci držali Dobija i Gernisavijen. Sećate se, to je otprilike bilo u isto vreme kad je onaj veliki Čarobnjak vadio nož da možda raspori Gernisavijen kako bi doš'o do ključa. Elem, Rolovi prsti su se smrznuli, ali znao je da će morati da stvarno brzo pobije guštere,

inače neće imati drugu priliku. Sneg je leteo svuda oko njega i baš se brzo smrkavalo.

Gušteri su bili pogureni i nešto su mumlali jedan drugom. Nosili su neke stvarno debele postavljene kapute, i Rol je znao da ako ne bude gađao kako valja, strele neće probiti sve to. Pogotovo što su nosili i oklope.

I tako je Rol izvuk'o dve strele. Jednu je zab'o vrhom u sneg, a drugu stavio na luk i zateg'o. Oseć'o je ruke k'o da je nosio debele rukavice, a nije. Brin'o se da neće ništa moći da oseća i da će strela možda prerano da ode i tako upozori guštere. Ali prob'o je da ne misli na to, pa je zateg'o strunu na luku što je više mog'o. Sećate se, to je bio stvarno naročiti luk - nasledio ga je od svog matorog iz klana, koji je bio poglavica svi' kentaura i niko sem Rola nije mog'o skroz da ga zategne.

Uradio je to. I mor'o je skroz da ga drži tako dok ne nanišani. Mišići su mu se smrzavali i u trenu je poč'o sav da se trese, ali udahn'o je duboko i umirio... luk... uperen u tog prvog guštera, onog što je staj'o najbliže vratima. Sad je stvarno bilo mračno, ali malo crvenog svetla vid'lo se ispod ti' vrata.

Sviš! Rol okinu. I čim je pustio prvu, nateg'o je drugu strelu. Prvi gušter - onaj bliži vratima - oglasio se čudnim zvukom kad ga je strela strefila pravo u grlo i izbila s druge strane. Ali drugi gušter, on je gled'o na drugu stranu i kad se okren'o da vidi šta se to zbiva - sviš - strela je izrasla pozadi i na njegovom vratu pa je pao dole na smrznuti led oko dve milje niže, al' nijedan od njih nije ni pisnuo.

A onda je Rol siš'o nizbrdo na sve četiri noge, kliz'o se i sulj'o pravo prema vratima. E, ta su vam vrata bila velika i metalna i na njima nije bilo kvake niti bilo čega drugog, a bila su zaključana. Ali prvi gušter - onaj što je lež'o mrtav na snegu - taj je im'o prsten sa neki' šesn'es' ključeva. I jedan od nji' je odgovar'o. Ali bila je živa sreća da taj nije pao preko ivice.

I tako je Rol zavuk'o taj ključ, a vrata su kliznula postrance i ukaz'o se dugačak tunel koji je vodio pravo napred dok nije skren'o i sav je bio osvetljen crvenim svetlom i, onako, jeziv. Uš'o je u tunel i možda je uradio nešto pogrešno, ili je možda tamo bilo električno oko ili tako nešto, pošto su se odjedared posvuda začula zvona k'o alarm.

'E, sad sam ga ugasio', pomislio je Rol i zagalopir'o hodnikom

punom brzinom. Već je stavio luk natrag i isuk'o mač.

U međuvremenu, sećate se da je Gernisavijen bila sva onako vezana za onaj čelični sto i da je iznad nje stoj'o Čarobnjak koji je merk'o kako da joj raspori stomak i uzme taj ključ dalekobacača? Izvadio je nož - nešto k'o lekarski nož, tol'ko oštar da ste mogli njime da sećete maslac - i stoj'o je tamo k'o da smišlja gde da je recne, kad su zazvonila sva zvana.

"To je Rol!" viknuo je Dobi koji je visio tamo na zidu, još živ.

Čarobnjak se okren'o stvarno brzo i uključio neke prekidače, pa su se osvetlili svi ti TV ekrani. Na nekim ekranima videli su se vojnici-gušteri kako trče, na drugim par Čarobnjaka koji gledaju oko sebe, a na jednom se video Rol kako trči tim hodnikom.

Čarobnjak reče nešto na čarobnjačkom onim drugim tipovima u odorama što su bili u sobi, pa zajedno izjuriše napolje. Tako su Dobi i Gernisavijen ostali tamo skroz sami, al' nisu mogli ništa da urade sem da gledaju TV, pošto su bili skroz vezani.

Rol je zaš'o iza krivine i odjednom naleteo na gomilu guštera sa samostrelima, a on je im'o samo svoj mač. Ali oni su bili više iznenađeni nego on pa je zato spustio glavu i jurn'o punom brzinom u njih i pre nego što su stigli da napune samostrele i tako to, naš'o se među njima i počeo da mlati, pa su okolo poletele gušterske glave, repovi i ostalo.

E sad, Gernisavijen sve to vidi na TV-u i ona i Dobi kliču i sve to, ali vide i druge TV ekrane, hodnici su puni guštera, a i Čarobnjaci nailaze. I tako Dobi počne da cima lance iz sve snage. Sećate se, njegove ruke jače su nego što izgledaju, kao što smo se uverili kad je onomad pridržao deo Tartufelove kuće na drvetu.

"Šta radiš?" veli Gernisavijen.

"Pokušavam da dođem do onoga!" kaže Dobi i pokazuje na sto pun epruveta, boca i hemijskih stvari k'o na Nebeskoj Galiji. Ako se sve pomeša..." Dobi i dalje cima i cima sve dok mu vene ne iskoče na glavi, ali jedan lanac najzad pukne i Dobi ostane okačen o jednoj ruci, previše umoran da nastavi.

"Čekaj malo", kaže Gernisavijen. Ona gleda TV.

Rol je ubij'o guštere uzduž i popreko i stig'o je na možda sto stopa od mesta gde su držali Dobija i Gernisavijen, ali on to ne zna i odjednom dolaze ti' čet'ri ili pet Čarobnjaka s vatrenim puškama. Rol

jedva stigne da digne štit na vreme. Osmude mu tako nešto kose i grive, i spale mu sve strele i stvari na leđima. A spale mu i tatin luk. I tako Rol krene unazad i zna da pokušavaju da ga odseku zato što vidi kako gušteri trče bočnim hodnicima. Onda se okrene i odgalopira što brže može, ali Čarobnjaci nadiru glavnim hodnikom i kada budu mogli lepo da nanišane, pozdravilo ga. Zato Rol stane, pokupi jedan samostrel i počne da i' zadržava, gađajući prema njima.

Odjednom se nađe u nekoj velikoj sobi gde Čarobnjaci drže svoje leteće platforme. I Rol skoči preko ograde, doskoči na jednu od njih i počne da zagleda kontrole. Pritisne neko dugme i zid se digne - to su vrata u planinskom zidu. Rol zvirne napolje i vidi svež vazduh, zvezde i sve to. A kad ponovo pogleda nazad vidi da je ulaz pun guštera, a nastupaju i Čarobnjaci s vatrenim puškama i Rol zna da ako ostane neće moći sve da i' izbegne. Rol se ne plaši tol'ko pogibije kol'ko da ga teško rane, pa da mora da ostane tamo vezan lancima k'o Gernisavijen i Dobi.

I tako Rol pritiska dugmad sve dok leteće platforme ne uzlete, a Čarobnjaci pucaju iz vatrenih pušaka da sve prašti, ali on je već napolju u noćnom vazduhu i oni ne mogu dobro da nanišane pošto on leti u cik-cak.

E sad, nazad u hodniku, Gernisavijen i Dobi su gledali sve to na TV-u. Dobijevo lice, uvek je izgledalo nekako tužno, ali sad izgleda tužnije nego ikad.

"Možeš da oslobodiš drugu ruku?" kaže Gernisavijen.

Dobi samo odrečno odma'ne glavom. Nema oslonca.

Gernisavijen zna da je ključ još u njenom stomaku. I zna da Čarobnjaci planiraju da ga iskoriste da dođu do sviju drugi' svetova u Mreži Svetova. I možda bi ljudi mogli da i' odbiju, ali to izgleda jako teško ako Čarobnjaci navale, iznenade ih i tako to. Gernisavijen se priseća sviju oni' dana kad su pričali kako će da dođu do dalekobacača i na koje će sve planete da odu zajedno i koje će sve ljude da vide.

"Bilo je zabavno, je l' da?" kaže Dobi.

"Aha", kaže Gernisavijen. A onda kaže: "Napred samo. Uradi to."

Dobi zna na šta ona misli. Osmehuje se i taj osmeh nekako je i tužan i srećan istovremeno. Onda se naginje skroz, sve dok maltene ne

stoji postrance na zidu. Tada čuju korake Čarobnjaka u hodniku. I tako Dobi počne da maše desnom rukom - onom sa koje visi lanac - i mlatne njime po nukleranom gorivu i drugim stvarima na stolu, razbivši ih sve zajedno.

Rol se nalazi pet ili šest milja daleko kad vidi eksploziju planine. Vrh naprosto k'o da je odleteo i čitava skalamerija suknila je uvis k'o vulkan. Rol je taman dovoljno visoko i taman dovoljno daleko da i on ne odleti u paramparčad. A znao je ko je to uradio. I zašto.

E sad, ne znam šta je još mislio. Ali, sad je bio sasvim sam. I leteo je neko vreme tamo okolo, dok se lava slivala niz planinu i dok su varnice izbijale u vazduh. I sad više nije im'o 'de da ode. Sam ne može da natera dalekobacač da proradi. Gernisavijen je imala ključ, a Dobi je jedini znao kako da ga aktivira.

Rol je ostao tamo u mraku dugo, dugo. Onda je okren'o platformu i odleteo. I to je kraj.

Zavlada tišina. Deca su sedela nepomično poput kamena i gledala kako se Teri vraća za svoju klupu. Somotske pantalone su mu fikfikale. Kada je seo, nekoliko devojčica zajeca. Mnogi dečaci spustili su pogled ili su podigli poklopce klupa kako bi sakrili sopstvene suze. Gospođa Borčerding je ostala bez reči. Onda se okrenula prema zidnom satu, pa ljutito natrag prema budilniku, i podigla ga između sebe i razreda.

"Eto, vidiš šta si uradio, mladiću", odbrusi ona. "Protraćio si čitav razredni odmor i zbog tebe kasnimo sa spremanjem. Brzo, svi, spremite se da izribate klupe!"

Deca obrisaše oči, duboko udahnuše i poslušno prionuše na poslednji zadatak koji je stajao između njih i slobode.

Adam Troj Kastro: SKAKAVCI

1.

Jedan je ušao neposredno pred zoru. Uvek tada dolaze. Nebo se tada raskrili milionima njih i lepetom njihovih sićušnih obličja koja treskaju u zgrade, što ostane jedini zvuk u poznatoj Vaseljeni. Tada se nas nekoliko preživelih okupimo u Šeroninom podrumu, provodimo noći ispod starih krpa i, kao i obično, udišemo dah jedni drugima, mirišemo znoj i osećamo da nam zdrav razum kopni pod stalnim kuckanjem telašaca koja udaraju u zidove od cigli.

A onda udaranje više nije važno, jer iznenada, evo skakavca kako leti naokolo po sobi u kojoj smo, nežna svilenkasta krila proizvode zvuke koji šaputavo otresaju prašinu sa plafona. Nadleteo je nisko nad našim glavama, ciktao je visokim ritmičnim tonovima kakve mislim da ispušta sonar, ne pokazujući ničim da nas vidi kao bilo šta drugo osim kao bezobličnu gomilu ispod sebe.

Mogli smo zauvek da se krijemo od njega da moja jadna gluva, slepa i luda žena Džejn nije izabrala taj trenutak da vrisne sa svih pet ustiju odjednom.

"Stju", prosikta Klodet, "ućutkaj je."

Nije stigla da kaže ništa više. Skakavac nas je primetio, njegova svetlucava duga uredno je rasekla tkaninu i Klodetin vrat, poput hartije. Krv briznu po platnu i poprska nas poput tople kiše.

Džejn je i dalje vrištala, ali tada su njeni mnogostruki glasovi postali tek mali deo hora, jer smo vrištali svi. Piter je vrištao jer je Klodet bila njegova žena, Šeron je vrištala da, do vraga, svi ostanemo mirni, a Bob je vrištao jer njegov traumatizovani mozak nije sposoban ni za šta drugo; Nensi je vrištala jer je htela da svi znamo da je za sve kriva Džejn, a ja sam vrištao jer sam ispod platna izvlačio sprej za bube da se suočim sa skakavcem pre nego što pobije i ostale.

U podrumu nije bilo toliko mračno koliko je trebalo da bude. Svetlo više nije radilo, nedeljama nije radilo jer ništa na struju više nije radilo, čak ni baterijske svetiljke, ali skakavci su isijavali nekakav beli sjaj koji je osvetljavao prostoriju. Njegov dugin trag već je čileo u neprepoznatljivost tamo gde je presekao Klodet, ali noviji deo, odmah ispod njega zadrhta i zablista poput simfonije boja, okupavši

sobu oko nas nestvarnim svetlom grozničavog sna. Čarobno je to bilo, vanvremensko, diznilendsko i smrtonosno.

Kao i samo malo čudovište koje se obrnulo u vazduhu da bi se suočilo sa mnom. Retkost je da se vidi živi primerak, mogli smo uglavnom da vidimo samo smrskane i slomljene leševe. Ružnog, u stvari, nikada nismo videli, čak ni u mesecima kada su se nebesa prvi put smračila od njih, ali ovaj je bio prava bomba, obdareniji bezvremenijom, nevinijom i u potpunosti androginom lepotom od svih drugih. Neke smo mogli nekako da proglasimo za muške, druge za ženske, a ovaj je bio vitak, atletski građen i sladak, i delovao je kao bilo koje prepubertetsko derište, osim što je bio visok samo šest inča i od glave do pete prekriven svetloružičastim dlačicama; lepršao je kroz vazduh na šarenim krilima sličnim leptirovim. Dok je ciktao visokotonskim oduševljenjem, lako sam mogao biti omađijan u nepokretnost. Ali te oči. Skakavac se zlokobno nasmeši i punom brzinom krenu prema meni, a dugin trag iza njega zapucketa vazduhom poput biča.

Aktivirao sam sprej za bube i zasuo malog gada mlazom belog plamena pravo u lice. On zakrešta i pade, ostavivši trag crnog dima, a ja sam ga i dalje zasipao i dok je padao prema podu spaljivao sam ga u pepeo, sve vreme vrišteći punim plućima.

Susedi i prijatelji i dalje su se skrivali ispod ostataka platna kada je boca ostala prazna, sam Bog zna koliko je prošlo. Ispustio sam je, kleknuo kraj čađave mrlje na podu podruma, prekrio lice šakama i zajecao.

Šeron je jedina izišla iz skrovišta i prišla mi. Ukočeno je hodala, kao da nije sigurna da se zemlja neće otvoriti pod njenim stopalima. Roršahovske mrlje koje su ostale od Klodetine krvi sušile su se na ostacima njene bluze, a već su bile suve na prerano osedeloj kosi, obojile su joj srebrnastosmeđe vlasi u tamniju senku crnog. Položila je koščatu ruku ma moje rame i procedila: "Za ovo je trebalo imati muda, Stju."

Pogledao sam prazne šake i oćutao.

"Spasao si nas", reče.

Stvar je imala oči moje kćerke Rejčel.

To im je omiljeni trik, da izgledaju kao neko koga volite i koga ne biste povredili ni za milion godina.

Ali Rejčel više nema. Ona nije mrtva. Bar mislimo da nije mrtva, svakako više nije ljudsko biće, ali to se ne računa u smrt. Te razlike više nisu važne kao nekada. Dovoljno je reći da ona više nije baš moja kćerka.

Rekoh: "Pa šta?"

Šeron sede pored mene, poštovala je moju potrebu za tišinom, ali nije bila voljna da me ostavi samog. Kao da će iko od nas biti sam u svetu kojim vladaju skakavci.

2.

Naši preživeli drugovi nisu se pomolili ispod platna sve do pred zoru, kada se lepetanje utišalo do mrtve tišine i kada je Šeron izišla da otvori vrata da bi pustila dnevnu svetlost, nekakvu, da zasija dole u podrumu, gde su poslednji preživeli susedi provodili noći sklupčani u tami. Upravo su se pojavljivali po jedno ili dvoje, počev od nekada nadmenog, a sada dronjavog i nedavno udovičenog Pitera. On je bio nadmen, uštogljen advokat za krivične slučajeve onomad kad je još bilo toga što se zove zakon, pravni ili prirodan. Bio je dobar, sa ugledom da zlostavlja sudije i da prolazi čak i sa tim. Ali, video je nešto rano, na početku Zaraze, nešto što ga je tako uzdrimalo i pretvorilo svu njegovu snagu u laž, ostavilo ga da muca i hoda slabašnim, nesigurnim koracima gubitnika. Decu je izgubio iste one noći kada smo ih izgubili i mi. Upravo je izgubio Klodet, na njenoj snazi održavao se sve do samog kraja, i ono što je ostalo od njega i nije bilo tako mnogo. Kada mu je Šaron priskočila i zagrlila ga da mu prošapuće uobičajene, neprikladne reči utehe, Piter je nije čuo. Piter nije čuo ništa.

Odmah za njim, izišla je Nensi, čvrsta, uglađena, elegantna, poput žileta oštra Nensi, koja po običaju uopšte nije delovala uznemireno, izgledala je čak zadovoljno, kao i uvek kada bi izišla neogrebana i tako nadmoćna nad onima koji su umrli. Ostala je pribrana čak i kada je poprskana Klodetinom krvlju, jedina od nas koja nije ostarila vekovima tokom prošlih par nedelja, jedina među nama koja je u ovom groznom novom svetu čak i uživala, što je bilo činjenica koja nije predstavljala neko veliko iznenađenje za one koji su morali da izdrže i žive u istom bloku sa njom. Između ostalog, ona je bila onaj sused koji voli da pravi liste i žalbe policiji. Fiksirala me je svetlim,

ljubičastim očima: "Ja mislim da je vreme da malo popričamo", reče. Po običaju, bilo je oštine u ja. Rasteglila bi tu reč na tri sloga, a to bi i odgovaralo situaciji, ako se uzme u obzir koliko je često time započinjala rečenicu.

Rekoh: "Nisam raspoložen."

"Baš šteta. Ovo je odavno trebalo da raspravimo."

U ovoj situaciji, 'odavno' više nije postojalo, skakavci su se pojavili pre tri nedelje. Ali Nensi je bila u pravu. Oduvek se između nas kuvala velika mržnja, od kako znamo jedni za druge, sve one godine tokom kojih nas je zlostavljala sa verande koja je bila niže od nas u bloku. Znao sam da će to na kraju dovesti do sukoba. Nadao sam se samo da to neće biti sada, sa krvlju još jednog prijatelja koja nam se suši na košuljama.

"Šta želiš?"

"Želim da uvidiš ko je sada ubio Klodet."

Bob Kakoobeše, zaposlen kod Džonsona iza ugla, koji je radio do kasno u noć kada su skakavci prvi put napali i koji se prvi uteturio u naše improvizovano sklonište, nesposoban da izgovori više od desetak suvislih reči, izišao je ispod platna, teleće oči, crne i tupe, kao kod bilo koje druge glupe životinje dovedene u klanicu. Bob je bio još gori od Pitera, vratio se gotovo u detinjstvo. Oh, ponekad je uspevao da sastavi rečenice, ali nikada dovoljno jasno da bi objasnio šta mu se desilo ili kako su umrli Džonsonovi, niti odakle mu te uznemirujuće opekotine koje su od njegovog radnog mantila napravile dronjke. On se samo muvao unaokolo i čekao da mu kažemo šta da radi.

Tako je ispod platna ostala samo još jedna osoba koja se ljuljala napred-nazad, ona koju je Nensi jasno okrivila za Klodetinu smrt. Džejn. Upiljio sam se u Nensi pogledom za koji sam se nadao da će je uplašiti.

"Mani se toga."

"Mala nakaza nas je gotovo sve pobila", reče Nensi. "Vreme je da je se rešimo."

Telo ispod platna zaječa u pet različitih glasova, nijedan nije bio ni približno ljudski, a svi su bezglasno preklinjali za oslobođenjem koga nema, niti će doći. Nikako nisam mogao da prihvatim ono što je preostalo od žene sa kojom sam se venčao. Nije bilo važno što sam

prestao da je volim pre nekoliko godina, ni to što sam je često varao, što smo često razgovarali o razvodu i ostajali zajedno uglavnom iz inercije i brige zbog dece, ona je još bila Džejn, bar donekle. Suočio sam se sa Nensi:

"Nikoga ne izbacujemo. To je pravilo. Ali nećemo te sprečavati da odeš ako ne možeš da živiš sa tim."

Nensi je gledala po sobi u potrazi za nekim raspoloženim da joj se pridruži u napadu, ali Piter je tonuo u katatoniju, Bob nije bio mnogo bolji, a Šeron je zurila u nju sa otvorenom mržnjom koju nisam očekivao na tom lepom licu. Zgađena, Nensi me udostoji još jednog pogleda usredsređene mržnje, pogleda koji ostavlja muškarce u strahu da će ih zaklati noću, dok spavaju, a onda se okrenu i zatutnja uz stepenište u dvorište.

Moj i Šeronin pogled sretoše se i u njima smo prepoznali saglasnost da je Nensi možda u pravu i da dogovori više ne važe. Svi smo izgubili decu, porodice, civilizaciju, čak i svet razuma, a do određene mere i ljudskost. Ako počnemo da izbacujemo ljude da se sami okušaju sa skakavcima time ćemo predati i deo nas koji je opstanak činio važnim. Jedini deo koji nas razdvaja od nekog poput Nensi.

Bob slabašno namignu: "Jesti?"

"Da", reče Šeron glasom umornim od svega. "Jesti."

3.

Otprilike pre dve nedelje, bila je noć crvenog požara koji je svu konzervisanu hranu u krugu koji se mogao prepešačiti pretvorio u nejestivi i smrdljivi crni katran. Ali znali smo već tada da će hrana biti problem, ranije ili kasnije, ostajali smo bez svega u našim udruženim zalihama, a na onaj teži način naučili smo da je pohod u lokalnu samoposlugu veoma loša zamisao.

Ono šta nam je sada jedino ostalo za jelo upravo je ono što nas i ubija.

Skakavci.

Svakog Božijeg jutra isteturali bismo se iz Šeronine kuće, jedine preostale od nekadašnje tri ciglene zgrade u ulici, u nekada pomodnom predgrađu, a sada pejsažu koji potiče ravno iz pakla. Drvene zgrade postale su kosturne ruševine toliko izbušene tunelima skakavaca da stoje još samo iz čiste tvrdoglavosti. Parkirani

automobili su izuvijani, izobličeni, šašije poluistopljene, poput bolesnog kompromisa između Dalija i Detroita. Nebo je raznobojni sjaj tragova koji se rastapaju. A sva stabla pretvorila su se u nekave kristalne strukture koje proizvode zveckavu muziku na vetru. Ali ono najgore oko nas jesu leševi skakavaca od prošle noći, palo ih je na milijarde i naslaga smrskanih tela duboka je do članaka u svim pravcima. Svi su mrtvi, goli i svi izgledaju kao krilati ljudi; u satima pre nego ih sunce dijamantskog oblika sprži, od mesa su, i svi se mogu jesti. Ukusni su, koža ima kiselkasti ukus koji podseća na pečenu piletinu.

Ali to što su ukusni ne znači obavezno da su i dobri za jelo.

Ponekad vam neki njihov sastojak ne prija.

Danas, dok sam klečao sa ostalima i probirao kroz sablasni bife, jednom šakom sam čvrsto držao Džejn za povodac i ustanovio kako mislim, prvi put u ovih nekoliko dana, na Edija. Edi je bio Šeronin muž, savetnik za osiguranja po profesiji i srazmerno poznati pisac krimi-romana po naklonosti; on je prvi preuzeo komandu u našem preživljavanju. Njegova je zamisao bila da udružimo zalihe i branimo samo jednu zgradu umesto njih deset. On je odgovoran i za naziv skakavci. Prvi je probao jednog od njih i proglasio ih za jestive; na žalost, prvi je otkrio i skrivene opasnosti. Svi smo imali reakcije. Neki od nas iskusili su tri, četiri ili pet, jednu za drugom, svaka bi nas pomalo promenila, odvođeci nas malo dalje od ljudskosti. Neke od promena bile su na neki način i smešne: Bob ima neprirodno velike, smeđe, tanjiraste oči, Piter je sada prekriven slojem svetložutog krzna, Šeron ima mačije brkove i po tri prsta viška na svakoj šaci, ja duž oba ramena imam niz nazubljenih bodlji, a Nensi ima račvast jezik i bezobličan prorez na mestu gde su nekada bile usne. Svi smo srećni, ako uzmete u obzir ono što se dogodilo Ediju, ono što se desilo sa našom decom ili sa Džejn.

Pa ipak, svi brstimo, halapljivo i uglavnom razdvojeni, u strahu da nam se pogledi ne susretnu. A i nemamo neki izbor.

Posle dvanaestak minuta, prišla mi je Šeron, pretvarajući se da dolazi slučajno. Samo bi potpuni paranoik video nekakve namere u njenom ponašanju, ali svi smo postali paranoici, a za mene je to bilo očigledno kao sam pakao. Stigavši do mene, zablistala je hrabrim, sitnim osmehom, podigla malu, krilatu figuru do usta i odgrizla joj

glavu. Potrebna su bila tri griza da je proguta, i osmeh je nestao.

"Isuse, Stju, spali smo na šestoro. Možeš li da veruješ da nas je šestoro?"

Namrštih se. "Prilično jedno, zar ne?"

"Tragično je", reče ona očajno. "Stalno sebi govorim da to ne može da traje večno, da ćemo ranije ili kasnije naučiti pravila i pregrmeti sve ovo, a ponekad uspevam i da verujem u to, ali to tako ne ide, zar ne? Ovim tempom nećemo preživeti ni nedelju dana."

I sam sam došao do istog zaključka, ali bilo je bolno čuti to od Šeron.

"Ne možeš tako da pričaš. Možda smo najgore prebrodili."

"Aha. A možda je sve ono šta smo videli tek najava za ono što sledi."

Tada se okrenula i skupila da potisne grčeve koji su hteli da je rastrgnu na komade. Nije plakala, naravno da je oduvek bila od onih koji su sposobni da potisnu suze kada to moraju. Ali borila se, a iako sam žudeo za rečima koje bi mogle da joj ponovo pruže nadu, njih u meni jednostavno nije bilo i bio sam siguran da bi ionako bile laži. Jedino sam mogao da je uhvatim za ramena dok se sabirala, a i tada se trgla na moj dodir, ne želeći da sa mnom ima bilo šta dok se to ne završi.

Kada je ponovo progovorila, nije se okrenula prema meni.

"Ovo čak i nije ono o čemu sam htela da pričamo. Želela sam da razgovaramo o njoj."

Namrštio sam se: "O kome?"

"Znaš na koga mislim. Mislim da će postati problem."

Pogledao sam prema Nensi, bila je oko dvadeset jardi od nas i prevrtala je kroz gomilu, tražeći skakavce koji joj deluju najbezbednije za jelo. Dok sam je gledao, podigla je mali trup do usta i neceremonijalno mu odgrizla noge. Ispustio je piskavi krik, kakav ispuštaju kada nisu sasvim mrtvi. Žvakala je, očigledno, neuznemirena. Zadrhtah.

"Ona je oduvek problem, pa šta sa tim?"

"Pa", okrenu se Šeron ka meni, "mislim da nešto planira."

Refleksno pogledah ka ženi u strahu da nas ne čuje. To je, u stvari, bila navika. Još sam osećao krivicu kada sam pričao sa Šeron, dok je Džejn bila u blizini. Ali Džejn nije mogla ništa ni da čuje, ni da vidi. Ne ušima niti očima. Za nju je ovo bilo vreme ručka i žurno je sakupljala dovoljno leševa da zadovolji apetit. Zaštitnički pritegnuh

konopac koji ju sprečavao da odluta.

"Kao, na primer? Puč? Da se proglasi vođom grupe i osudi Džejn na smrt? To je smešno. Niko na to ne bi pristao. Svi je isuviše mrze."

"Tako je možda bilo kada nas je bilo dvadeset", reče Šeron oblizujući krvavo mesto u uglu usana." I kada nas je bilo petnaest i kada nas je bilo deset. Kada je bila u potpunoj manjini među onima koji je nisu podnosili, ali su je primili, jer je to bilo jedino pošteno što je moglo da se uradi. To se promenilo, Stju. Sada svi hodamo ranjeni, a ona je jedina jaka kao i pre."

"Pa ipak, neće ništa pokušati", rekoh sa ubeđenjem koje je bledele.

"Nadglasavamo je pet prema jedan."

Brci joj se trznuše.

"Po kom to sistemu? Džejn je bespomoćna, Bob je samo malo bolji, a kada Piter prebrodi šok posle onoga što mu se desilo, prva misao biće mu da je Džejn kriva što mu je žena poginula. Kako god ti to izgledalo, Nensi je, u stvari, u pravu. To ostavlja samo tebe i mene protiv nje. A ja ne verujem da će čekati da se odnosi izjednače. Isuviše nas mrzi."

Pogledao sam prema Nensi koja je i dalje njuškala među sićušnim leševima oko mesta gde je Piter stajao usamljen, suviše šokiran da bi i sam brstio. Bili smo predaleko da bismo čuli njeno lažno sažaljenje, ali siguran sam da znam kako je zvučalo: "Hajde, dragi, znam da je teško. Ali moraš da se i dalje boriš. Moraš da štediš snagu. I Klodet bi to želela. Ne zahvaljuj mi. U mom srcu je tvoja dobrobit."

Mislim da takav uvlakački govor ne bi delovao na Pitera. Taj se čitavog života uvlačio drugima. Ne može ga obrlatiti žena koja je život provela u uhođenju suseda durbinom i pisanju žalbi na decu koja bi po jedan sat puštala stereo posle povratka iz škole. Ne mogu to da zamislim. Ne mogu.

"Neće prestati", reče Šeron i ukloni neoprani pramen sa očiju.

"Nikada. Sećaš se kada je saznala za nas dvoje?"

To nisam mogao da zaboravim. Ta žena je tako zlobno uživala dok je svima pričala pikantne pojedinosti da sam očekivao da umre od jeda kada je moj brak, ako već ne i prijateljstvo, nekako preživeo.

"U pravu si", rekoh. "Ali proklet da sam ako znam šta da radimo."

"Znaš dobro šta možemo."

Hteo sam da joj kažem da to ne dolazi u obzir, da je suludo, da ima nekih granica prekoh kojih ne želim da prelazim, čak i to da me je, kada je ludilo započelo, Edi primio i pored naših loših odnosa. A onda, iza mene, Bob vrisnu.

4.

Bio je to onaj visoki grgutavi krik koji ispuštate samo onda kada nijedan drugi krik nije dovoljno jak da izrazi bol. Fredi je tako vrištao kada je bio pretvoren u pihtije sopstvenim rebrima koja su se skupljala. Frenk je tako vrištao kada mu je utroba, poput legla zmija, izletela iz ustiju. Džejn je tako vrištala kada su joj se oči i usta pretvorile u prazne duplje obrubljene oštirim, zveketavim zubima.

Svi smo poznavali taj zvuk. To je zvuk koji ljudi proizvode kada ljudskost bude strgnuta sa njih i svi živimo u strahu od neizbežnog dana kada ćemo ga i sami ispustiti.

Bob se oglasio tim zvukom, odmah iza mene.

Ispostavilo se da je Šeron gledala kada se to desilo, i iz njenih očiju mogao sam da vidim da ne valja. Okrenuo sam se i video ga kako se koprca na zemlji, držeći se za desnu ruku. Bila je duža no što je imala pravo da bude. I sjajnija. I crvenija. I došla je do tačke kada je sijala poput minijaturene zvezde.

Šeron je već prepoznala situaciju i bacile se iza kuće u zaklon. Meni je bio potreban dodatni delić sekunde da ukopčam, ali kada je prodrlo do mene, srce je htelo da mi pukne od šoka.

To je bilo ono što smo do sada videli samo jednom, onog dana kada smo izgubili decu. Dan kada je kćerka spolja doklizala da pokaže mamici i tatici šta je našla.

Alemkamen.

"Isuse!" Vrisnuh, bacivši Džejn u stranu. "Bobe, ne pomeraj je!"

Grčio se u agoniji, vitlao izmenjenom rukom ispred sebe po vazduhu. Oštri deo ostavljao je čudan, svetlucavi trag prašine. Prašina je ispuštala zvuke zvončića dok je palila zemlju svetlucavim, zelenim plamenom.

Negde, milionima milja daleko, Piter i Nensi vrištali su da im neko kaže šta se zbiva. Džejn je puzila po zemlji i panično cvrkutala u nekoliko vanzemaljskih glasova. Šeron je kružila oko Boba i vrebala pravi trenutak da ga obori. Nisam imao vremena da se bakćem sa

bilo kim od njih, ne pored Boba koji je unaokolo nekontrolisano razbacivao prašinu. Odskočio sam od oblaka svetlucave prašine, jedva sam izbegao ono što bi napravila od mene i doviknuo mu da legne. Drugi put se zgrčio i nešto, veoma nalik na plamenu raketu, napusti njegovu izmenjenu ruku i uzlete put neba, negde visoko iznad nas, da bi se tamo rasprсло.

Nesposoban za bilo šta drugo osim da pokuša da odbaci plamenu stvar prikačenu za ruku, Bob još jednom beskorisno zamahnu.

To je bila jedina prilika. Preskočio sam užarenu zelenu površinu i zgrabio ga za zglob.

Šeron je još jednom bila brža od mene. Otpozadi je već zgrabila Boba, jednu ruku mu je savila oko vrata, a drugom je teglila njegovu ruku unazad. Bob ju je u borbi zavrteo, digao sa zemlje i njenim nogama tresnuo u moj bok. Sapleo sam se, dočekaо, posegnuo da pomognem Šeron da mu drži ruke na leđima.

Prepoznaо me je kroz bol i sa jadnim poverenjem rekao: "Stju?"

"Da", prodahтах.

"Boli."

"Znam."

Nekontrolisano se tresao. Ruka mu se zgrči. Još jedan oblak prašine eksplodira iz baklje i u tom trenutku sakri Šeronino lice od pogleda. Čuo sam kako se guši, čuo sam jecaj koji je govorio da joj je to nešto uradilo i tanušni krik dok je puštala Boba i zakoračivala unazad u uzaludnom pokušaju da pobegne. Nešto prašine palo je i na moje ruke i bolno me zagolicalo, čarolija je počela i ovde da deluje, ali nisam mogao da pobegnem vrišteći kako sam želeo, prisilio sam Boba da legne, prikovao mu ruke na bokove i kleknuo mu na leđa da ne bi ponovo ustao. Zemljište koje je poprskao pretvorilo se u polirani smaragd i nisam mogao još da brinem i zbog toga. Piter je drhtaо. Nensi mi je uputila pogled koji nije bio daleko od likujućeg osmeha. Džejn je bezbrižno gmizala naokolo i trpajući tela skakavaca u svoju zbirku gladnih ustiju. Šeron se nigde nije videla.

Bob reče: "Boli."

"Šeron!" viknuh.

Odgovora nije bilo.

"Šeron!"

Video sam i ostale koji su se osvrтali dok im je u očima svitalo

saznanje da je nema.

Osim kod Nensi.

Presrevši njen pogled, shvatih da zna.

Videla je ono što sam ja bio prezauzet da vidim i to joj je ulepšalo dan. Nije joj smetalo što i ja to znam. Baš naprotiv, bila je, tipično, zbilja zagrejana da bude donosilac loših vesti.

"Boli!" jaukao je Bob.

Prvo bitne stvari, okrenuh se od Nensi prema preobražaju jasnog Boba. Fizičke promene najočiglednije su bile iznad zglobova i lako sam mogao da vidim kako energija alemkama juri kroz meso nadlaktice. Putovala je u navalama svetlosti, svaka je pulsirala poput male eksplozije, svaka plamenobela od nekakve vatre koja nije morala da plamti da bi vas obeležila, sam alemkamen nije bio u stanju da je zadrži. Kad god bi udahnuo, iz usijanog vrha izletela bi svetlucava prašina. Ruke su mi pulsirale. Nisam želeo da znam šta im se dogodilo. Piter se dovoljno pribrao da me izvuče iz paralize:

"Zar ne bi trebalo nešto da uradimo?"

Rekoh mu: "Pretraži kuću i nađi pojaseve, konopce. Sve što može da se iskoristiti da mu ruku privežemo uz telo. I neki čaršav da je umotamo. Ako je vežemo, možda neće biti tako opasna."

"Nije valjda da veruješ u to?" reče Nensi.

Bila je u pravu, ali suprostavio joj sam se. Ako bih joj sada popustio, morao bih potom da joj popuštam u svemu. Postala bi gazdarica, kao što je oduvek i želela da postane.

Rekoh: "Smesta."

Otišla je, bez rasprave.

Ali to me nije nateralo da se osećam bolje, posebno zbog toga što je otišla sa velikim, širokim osmehom na licu, a Piter ju je pratio poput izgubljenog šteneta.

Ostao sam tamo gde sam i bio, klečao sam na promenjenom čoveku koga sam jedva poznavao, u vidokrugu supruge sa kojom sam se venčao, bolno svestan promenjene žene koju sam voleo, osećao sam kako magija deluje i oštećuje mi kožu, i mislio na skakavce, sićušne, čarobne skakavce koji ponovo noćas dolaze u milijardama. Setio sam se da sam ih prvi put video na televiziji, taj živopisni vazdušni snimak Menhetna, neposredno pred suton, prekriven uskovitlanim tepihom skakavaca, poput leša koji proždiru mravi. Čak

sam se setio i nekih zgrada koje su se pretvarale u neprepoznatljiva oblička pod tom baražom na način koji su moje ljudske oči odbijale da ih prihvate. Setio sam se predsednika koji je upao u program da bi objasnio da ih je vojska obuzdala. Neobičnih promena na njegovom licu neposredno pre prekida i prelaska na večiti probni signal.

Klečao sam na Bobovim grudima, pokušavao da ne gledam iscereno lice koje se pojavilo na suncu i prisećao se kako je izgledalo dok sam verovao da mora biti kraja ludilu.

5.

Unutra. Kasnije. Dečija soba. Odaja ispunjena senkama dečije veličine, neke su premazane preko zidova, ostale se slobodno kreću kroz vazduh i ostavljaju tragove za sobom.

Bio sam odogovorani za Džejn, tako da se podrazumevalo da pazim i na Boba. Zašto da ne? Dajte mi dve opasnosti za cenu jedne. A nisam nešto ni mario. Ionako sam sve izgubio. Posle svega, provesti par preostalih dana starajući se o ljudi i ljudskoj bombi oštećenog mozga prakrično je šetnja kroz park. La, la, la.

Sedeo sam zato za pisaćim stolom koji je pripadao Šeroninoj kćerki Ketii, mazio Džejinu kosu, pazio da se Bob ne izvuče iz vezova i posmatrao kako se senke skupljaju na zidovima; nijednom nisam pomislio na to šta ostali sada rade, sve dok nisam začuo kucanje na vratima. Neobično. Uvek ostavljamo vrata odškrinuta. Loše stvari dešavaju se onima koji se zaključavaju. Ali, posle skakavaca, loše stvari dešavaju se šta god da radimo.

Progundah: "Uđite."

Piter uđe, krvavih očiju na licu u potpunosti prekrivenom zlatnim krznom. Poštovao sam njegovu sposobnost prilagođavanja, njemu nije bilo lako da uđe, i to danas, i to sa izobličnim senkama njegove dece koje su se obrtale na zamagljenim zidovima. I ja sam jedva izdržavao da boravim ovde, a moja deca ni izbliza nisu izmenila oblik koliko njegova. Njegova jedva da su ličila na decu.

Ali nosio je i sekiru. Edovu sekiru. Ed ju je održavao tako što je lično cepao drva. Nisam se zapitao šta će Piteru. Progovorio je sa oklevanjem čoveka koji nije navikao da drži govore:

"Gledali smo svuda oko kuće, čak i u podrum, ostavu i tavan. Nema

ni traga od Šeron."

"Hvala ti", reko, pomislivši da baš i nisam toliko uveren da Nensi sprovodi detaljnu potragu. "Kako se držiš?"

Pogledao je prema zidu gde je nešto poput pogrbljenog bauka zgrabilo i jelo senku nečega što je ličilo na zmiju.

"Čudno", reče toliko udaljenim glasom da sam znao da nije shvatio šta je video, način na koji dela ljudski um. Način na koji ovo ludilo utiče na mene. Da je Klodet umrla nedelju dana ranije, mislim da bih poludeo. "Znaš, voleo sam je."

"Znam." Oni su bili susedi na večitom medenom mesecu, za razliku od Džejn i mene, ili Šeron i Edija, za razliku od bilo koga u ulici, oni su uvek delovali tako savršeno zajedno, ujedinjeni na način na koji se brak reklamira u slikovnicama. Bili su tako napadno slatkasti da smo im se mi ostali otvoreno podrugivali zbog toga, dok smo im u potaji zavideli zbog onoga šta imaju.

"Žao mi je, Pit."

Zagledao se u sekiru, kao da pokušava da se izgubi u njenoj utešnoj čvrstini.

"Trebalo bi da sam lud od bola. Ali ne osećam ništa. Kao da ništa nije stvarno. Kao da sam milionima milja daleko od sebe, a sve ovo je nešto što sam izmislio, kao da samo treba da usredsredim pogled na pravi način i onda više neće biti skakavaca, a sav svet biće onakav kakav i treba da bude. Onda se pogledam u ogledalo i vidim u šta se pretvaram i shvatim da se ovo nikada neće završiti, da ne mogu da nađem razlog zašto bih zbog toga uopšte mario. Šta to sa mnom nije u redu, Stju?"

Ovo je bio otvoren poziv za razumevanjem, a ja sam pogrešna osoba za tako nešto. Pored Džejn, Šeron, moje dece i groljavog osećaja u rukama, nisam imao nimalo prostora da tešim bilo koga drugog. Ali njemu je neko trebao, a niko drugi nije bio na raspolaganju, pa zato ustadoh sa namerom da učinim koliko mogu.

Prešao sam gotovo pola sobe kada on ispusti zvuk koji je napola bio jecaj, napola urlik. I zari mi sekiru duboko u grudi.

Video sam pogled pre nego sam video udarac. Bio je to pogled ispunjen mešavinom užasnosti i oslobađanja. Oslobodilačko je bilo to da je prisiljavao sebe na udarac koji nije bio siguran da može da izvede. Užas je značio da još nije bio siguran da je to potrebno.

Nije bilo bola. Ni krvi. Nisam imao vremena da se zapitam zašto. Šok me naterao da se zatetoram od njega, njegovih očiju i sečiva zarivenog u mene, u moje srce. Uspeo sam da napravim tri koraka, Piter, koji nije mogao, ili nije hteo da ispusti dršku, sledio me je poput psa na uzici pre nego što sam se sapleo o Boba i počeo da padam. Nisam želeo da padnem. Činilo mi se važno da ne padnem. Ali u blizini je bio samo jedan čvrsti predmet.

Prsti su mi se sklopili oko drške sekire, vukao sam je i time sam rušio i Pitera dok sam padao. Ispustio ju je i tresnuo na pod pored mene, uz glasni izdisaj. Nisam primetio kada sam pao. Samo sam buljio u neobičnu šipku koja se izdizala iz grudi do šaka koje su ključale i preplitale se držeći ispolirano drvo. Meso se tamo kovitlalo poput okeana za vreme tropske oluje, pravi mali cunamiji kidali su šake u talasima. Piter otpuza.

"Oh, Bože", stenjao je. "Žao mi je, Stju, nisam hteo. Nisam znao šta radim."

Izvukao sam sekiru iz grudi. Sečivo je izišlo čisto i suvo. Bacio sam ga u stranu i proključalim prstima prešao preko glatkih grudi koje su isuviše ličile na istopljeni čelik, a premalo na ljudsku kožu.

Ovo je na neki način bilo mnogo gore od bilo kakve rane koju je mogao da mi nanese...

"Ali ona mi je rekla da je uzmem, da nam je to jedina prilika da preživimo, a ja sam joj rekao da ne mogu, a ona da moram, da ona to ne može sama, da nam nećeš dopustiti da mu se približimo..."

Neko vreme je tako trtljao o tome kako je to bila Nensina zamisao, kako mora da je bio polulud kada ju je poslušao i kako mu je žao. Oh, Bože, koliko mu je krivo. Više nisam mario. Bilo bi mnogo jednostavnije da naprosto ostanem da ležim na leđima kao da sam stvarno povređen i da nemam posla sa suludim iskušenjima koja se javljaju deset puta dnevno otkako su se pojavili skakavci. Džejn propuza kroz vrata, njeno tanušno bezvezno brbljanje bilo je naglašeno kuckanjem očnjaka u očnim dupljama. Nisam ništa preduzimao.

Bob se probudi i zavrišta u iznenadnoj agoniji, cebe obmotano oko njegovih izmenjenih ruku nadu se poput balona i eksplodira još jedna erupcija smrtonosne svetlosti iz alemkamina na vrhu. Nisam ništa preduzimao. Piter se pribi uz zid u pokušaju da se udalji od mene, a

tamna, deci slična obličja iznenada promeniše pravac kretanja i uputiše se ka njemu, obmotaše su ga senovitim pipcima. Nisam ništa preduzimao. Nisam reagovao ni kada su se senke svile nad mojom senkom i kada sam shvatio da nas hoće obojicu. Jednostavno više nije bilo nikakvog prokletog razloga. Deca su skliznula sa zidova, tiha, siva i neodredljiva, manje kao duhovi a više kao slučajne šare svetla i senki. Bilo ih je više nego što je trebalo da ih ima, kao da su se umnožavala u mestima gde su sada obitavala i dok su se skupljala na meni i Piteru, šaputala su gadosti rečima koje nisu pripadale ljudskom jeziku. Shvatio sam samo da su gladna i uplašena i da mrze to u šta su se pretvorila. Piter je i dalje jecao kada su ga senke preplavile. Moja kćerka, Rejčel, prošaputa:

"Tatice, plašiš li se?"

Da, Bože, pomози mi, da. Poslednje što sam čuo bio je lepet krila dok sam gubio svest.

6.

Raspravljali smo o skakavcima, odakle dolaze, svađali se da li su vanzemaljci ili anđeli, ili stvorenja koja tek treba da dobiju ime, a Edi je zauzeo stav da su oni oduvek postojali, na rubovima ljudske civilizacije i da im je broj bio prihvatljivo mali, sve do sada.

"Mora da je postojao neki grabljivac." Rekao je Edi. Bilo je to na početku pošasti. Pre nego smo izgubili decu, pre nego smo potražili utočište u domu Šeron i Edija. Nas desetoro krenulo je u pohod na lokalnu samoposlugu. Ponestajalo nam je hrane, još nismo prošli kroz zlo koje nas je nateralo da tražimo zamenu za hranu i rizikovali smo samo put, cela tri bloka, jer smo tada još mislili da je jedina alternativa gladovanju smrt. Ponašali smo se tada kao survajvalisti, nosili smo lovačko oružje za koje smo mislili da nešto znači.

Tja, došli smo do samoposluge i vratili se praznih šaka. Jedino što nas je sada bilo petoro umesto desetoro, ostale su zgrabile proždrljive stvari koje su nekada bile umotane u celofan i držane smrznute. Lovačko oružje je protiv njih bilo beskorisno. To je bilo poslednji put da smo se ozbiljnije udaljili od kuće. Od toga dana, na putu da nas masakriraju, i dalje smo verovali u svoje sposobnosti i u to da će svet biti pošten prema nama. A kada je Edi govorio, mi smo slušali, na kraju krajeva, on je uvek znao šta priča.

"Kakavi grabljivci?" upita Klodet.

"Ne znam. Nešto što sprečava rast populacije, sprečava ih da se ne pretvore u leminge, ne, skakavce." Obliznuo je usne na tu reč. To je bilo prvi put da ih tako nazove, a svakome je to zvučalo kao zvanično krštenje.

"Šta god bilo, više ga nema. Mora da smo uradili nešto zbog čega je izumro ili smo mu bar smanjili broj toliko da više ne može praktično da bilo šta promeni."

Dok su ostali pokušavali to da svare, rekao sam:

"Ako je to tačno objašnjenje, onda smo u nevolji."

Edi me pogleda sa očiglednim iznenađenjem što sam se usudio da govorim u njegovom prisustvu; još od onoga sa Šeron, trudili smo se da se jedan drugome sklanjamo sa puta.

"Zašto?"

"Prvi zakon divljine", reko. "Kad god plen postane previše brojan, predatori se brže množe da bi nadoknadili razliku. Ako više nema starih grabljivaca, nastaju novi. Kako god da okrenemo, posle ćemo morati da brinemo i o njima, a oni će biti još gori."

Svi se zgledaše. Najednom više niko nije hteo da misli na grabljivce. Skakavci su dovoljno gadni. Već su u potpunosti uništili svet kakav smo poznavali, pretvorili su ga u nešto užasno i strano u čemu za nas možda nema mesta, a ako je na horizontu nešto još gore, onda bolje da stavimo cevi oružja u usta i završimo sa tim. To bi nam svima uštedelo gomilu uzaludnih pokušaja.

Ali dok se to ne dogodi nećemo biti sigurni.

I zato smo prestali sa pričom i usredsredili se na prolazak ulicama preplavljenim malim čovekolikim leševima. Niko nije progovarao dok nismo stigli do samoposluge koja nas je čekala.

Do mesta gde nas je petoro poginulo...

7.

Gde god da smo bili, bilo je mračno. Neobična vrsta tame, nije najavljivala samo nedostatak svetlosti već i prisustvo nečeg dubljeg i hladnijeg. Piter je bio ovde, sa mnom, vrištao je, glasno i bez prestanka, sa više daha nego što je stvarno moglo da stane u pluća, ali bio je hiljadama milja udaljen, predaleko da bih ga dohvatio, potonuo je u tamu mnogo brže od mene. Obojicu su nas opkolila

deca iz susedstva, bodrila su nas glasovima koji su sekli poput bodljikave žice, rečenicama koje su pekle poput soli utrljane u otvorene rane. Bila su oduševljena što su pored njih sada odrasli koje mogu mučiti na sve načine, sa svom žestinom udružene mržnje. Nisam mario, bio sam slobodan. Završilo se. Više nisam morao da provodim noći u osluškivanju udaraca skakavaca o zidove i razmišljanju o tome koji će od prijatelja još biti živi kada sunce sledeći put zađe. Nisam više morao da posmatram kako čovečanstvo ide iz jedne mutacije u drugu. Bio sam sam u paklu, a ako je pakao mesto koje će zadovoljiti decu, tim bolje. Bilo mi je muka od borbe.

Negde, veoma daleko, neko viknu moje ime.

Bio je to ženski glas, dalek, hladan i izobličen, poput reči izgovorenih pod vodom. Odnokud sam ga poznao, ali nisam dovoljno mario da bih se prisetio odakle. Neka joj odgovori neko drugi. Ja sam izgubljen.

Vikala je i dalje, bez prestanka.

Pomislih, ostavi me na miru.

"Do vraga Stju, izlazi odatle! Ako ne zbog mene, ono zbog Džejn!"

"Džejn?"

Pomislio sam na ženu kojom sam se oženio, za koju sam nekada verovao da je volim, koju sam smatrao lepom sve dok tišina nije počela da se diže među nama, zamišljao sam je u venčanici, elegantnu, kakva je bila toga dana, ali imala je sadašnje, nakazno lice.

Draž mi je tama.

"Stju, u nevolji je!"

Glas je zbilja zazvučao poznato...

Zamahnuo sam rukama ispred sebe. To su bile plamenocrvene stvari za kojima je ostajao svetlucavi trag. Bile su još i prozirne, ako bih izbliza pogledao video bih ispod kože kostur, kostur koji se neprijatno promenio, sa nekakvim gukama i izraslinama koje nisu odgovarale obliku prstiju.

Zašto da brinem?

"Stju!"

Prsti mi dodirnuše, hiljadama milja daleko, nešto čvrsto - drveni pod.

"Tako je, Stju! Samo napred!"

Tama me je grabila dečijim prstima. Krenuh ka podu koji se nalazio ispred mene i otpuzah na svetlo. Gde god sam ga dodirnuo, drvo je pocrnelo.

"Hvala Bogu, mislila sam da sam te izgubila."

Prepoznao sam okolinu koja se stvarala oko mene, dečija soba. Mesto ispunjeno senkama, ali i zaslepljujućom svetlošću u poređenju sa onom iz koje sam pokušavao da umaknem. Tu je bilo i slomljeno, krvavo telo koje je ležalo u hrpi na podu, očigledno leš, ali nisam mogao da odredim čiji.

Prepoznao sam i glas koji me je ohrabrivao:

"Šeron?"

Bilo je to poput čarobne reči. Soba uskoči u postojanje, poput slike koja iznenada dobija pravu žižu. Jauknuo sam, dok su mi milioni trnaca, neopisivih i usijanih, probadali gole noge, osvrnuo sam se i video ponor iz koga sam upravo pobegao, nešto neodredljivo, senkovito, što je pulsiralo na mestu gde su Šeronina deca nekada držala sanduk sa igračkama. Ta tama bila je u dubokim kosmosima i nisam mogao da shvatim kako sam pronašao izlaz, čak ni uz Šeroninu pomoć.

Šeron.

Živa je!

To me natera da skočim na noge.

"Šeron!"

Ovaj put nije odgovorila. Vrteo sam se u krugovima, pretraživao svaki kutak sobe, jedva da sam primetio mrtvo telo dok sam se tresao zbog nemoći da je nađem. Ostalo je dolazilo sporije. Uvideo sam da sam potpuno nag, da se ključanje sa ruku proširilo na svaki pedalj gole kože, vreli vazduh dizao se sa mene poput pare.

Tada, i tek tada, primetio sam da je jadni, poremećeni nespretnjaković Bob ubijen. Širom otvorene oči buljile su u napukli plafon sa začuđenim izrazom, a to su bili jedini prepoznatljivi delovi lica, sve ispod toga pretvoreno je u sirovo meso udarima sekire koju je Piter isprobao na meni.

Sama sekira bila je još zarivena u pod pored mesta gde mu je ruka bila divlje amputirana kod ramena. Krv koja je iscurela oko patrijka još se mreškala naletima čudne svetlosti, lepe, na neki osobeni način, ali ipak nepodnošljive za gledanje.

Oči mi zasuziše. Nisam poznavao Boba kada je bio normalan i njegov život pre pošasti ostao je tajna za mene, ali siguran sam da je nekada bio dobar čovek, možda je negde imao porodicu i verovatno bi pokušao da joj se vrati, da je bio u stanju da je se seti. Nije zaslužio ništa od onoga šta mu se dogodilo. Ali opet, niko od nas to nije zaslužio. čak ni Nensi...

Setio sam se da mi je Piter rekao da je napad na mene bio njena zamisao. Rekao je da mora da me ubije da bi ga dobio.

Na šta li je mislio?

Shvatio sam, i mada sam smatrao da sam umrtvljen dnevnim životnim užasima pod skakavcima i da ništa ne može da mi natera srce da brže zakuca, uvideo sam da sam pogrešio.

Alemkamen. Poslala je Pitera po to, zato je Piter morao da me ubije, da bi ga se dokopao.

Ubila je Boba da bi amputirala alemkamen.

Uspaničeno dreknuh:

"Šeron!"

Iza mene nešto šušnu, zvuk, neuhvatljiv poput lista papira koji klizi sa stola na pod.

"Stju", prošaputa.

Okrenuo sam se u očajničkom pokušaju da joj vidim lice. I nimalo me nije iznenadilo što je otišla, sa bledim tragom duge, jedinim znakom da je bila ovde.

8.

Nisam nigde mogao da pronađem Nensi i Džejn, čak ni u podrumu, iako se brzo približavalo doba dana kada više niko nigde nije siguran. Izišao sam da ih tražim i stajao jadan pod sumornim nebom, sputan besom i brigom, nesposoban da mislim na bilo šta drugo osim na tragove duge koji su se pojavljivali nad morem izdubljenih krovova, sve dok nisam pogledao niz ulicu i video da su Nensina vrata širom otvorena, prvi put od početka opsade.

Pozivnica.

Prvi skakavac te noći krenuo je na mene čim sam kročio na prilaz Nensinoj kući. Bio je najbrži od svih koje sam ikada video i krenuo mi je pravo ka licu, a dugin trag je od trenja zaplamteo za njim. I u trenutku kada je izgledalo da će mi provrteti rupu kroz glavu, videh

izraz na anđeoskom licu stvorenja obojenom bojama iz crtanih filmova i naglašenom parom čudesno lepih, modrih očiju, izraz shvatanja. Nikada do sada nisam video takav izraz na licima skakavaca. Mogao je da me probuši bez problema, ali na šest inča udaljenosti, skrenuo je. Okrenuh se da vidim kuda je otišao. Ugledah trag duge kako u pravoj liniji nestaje put neba, prva zvezda levo, pa ravno do jutra.

"Da sam proklet", rekoh, a onda prokleh sebe zbog izbora reči. No ipak, verovatno su bile istinite.

Dva skakavca krenuše ka meni pre nego što sam stigao do ulaznih vrata Nensinog doma i oba se u poslednjem trenutku predomisliše. Zanimljivo, ali to nije bilo nikakvo jemstvo da ću biti bezbedan kada počnu da padaju u milionima.

Ušao sam. Samo sam jednom bio u njenoj kući, pre sedam godina. Kada smo se Džejn i ja doselili u susedstvo i kada smo još odbacivali sva upozorenja da se držimo dalje od Nensi kao puka ogovaranja. Na kraju krajeva, to što svi govore da je luda ne znači da je i stvarno luda, zar ne? Možda je ona samo jedna razvedena žena koja je imala kolosalan peh da se očeše o neke i zbog toga nepravedno proglašena za ludu iz komšiluka. I šta sa tim? Mi smo novi i stičemo svoje utiske od početka.

Dva sata kasnije, otišli smo, pitajući se koji li je vrag toj ženi.

Kako su stvari stajale, mesto se od tada nije mnogo promenilo. To je i dalje bio košmarni potpuri srebrnih tapeta, crnih kožnih fotelja, slonova od mahagonija i svilenih zavesa nasumičnih geometrijskih oblika u trouglastim metalnim okvirima. Kao i ranije, jastučići na sedištima bili su umotani u plastiku kao zalog budućim pokolenjima. Jedina razlika bila je u tome što je sada sve bilo u neredu, nameštaj je bio nagomilan kod razbijenih prozora, a zidovi su zamrljani rupama koje su od udaraca ostajale za smrvljenim skakavcima. Ličilo je kao pejzaž posle bitke, a valjda je tako i bilo; kada je pošast prvi put udarila, ona je provela četiri puna dana braneći sama to mesto pre nego što je konačno pristala da se pridruži ostalima koji su branili kuću Šeron i Edija. Prekasno sam shvatio da je pokazala više smelosti od svih nas.

Pre nego sam odlučio gde da pogledam, čuo sam nekoliko desetina udaraca po krovu. Nove kamikaze-skakavci. Ubrzo će nagnuti kroz

prozore. Razlog da požurim.

Ono što je ostalo od Nensi našao sam u podnožju kamenog stepeništa koje je vodilo do podruma bleštavo osvetljenog sjajem njene kože. Gotovo da je smešno. Razumeo sam zašto je alemkamen bio neodoljivo iskušenje za nju, to je, na kraju krajeva, apsolutna moć. Samo mahnete, i kuda god da ga uperite, nastaju čuda. Ali ako sam išta naučio u životu posle skakavaca, to je da je život sa suviše čuda tek drugi vid haosa.

Haos je Nensi živu pojeo.

Bila je ona tu negde, bar sam tako pretpostavljao. Mora da je bezoblična, nemoguća stvar, nije ni ruka, ni pipak, ni bilo koja vrsta uda, već nešto sasvim drugo, što mi je i dalje pretilo sa alemkamenom. Ali ništa na njoj nije bilo prepoznatljivo, sve se neprestano menjalo sa svakim novim vihorom svetlucave prašine koji se spuštao na uskomešanu masu tečnosti koja je nekada bila njena koža. Svakih par sekundi, na površinu bi isplivao prepoznatljiv oblik, ruka, usta ili celo lice, pre nego što bi se rastočio, rasturio i ponovo potonuo. Lice je bilo isuviše izobličeno da bi se odmah moglo prepoznati kao ljudsko, a ponajmanje kao Nensino, ali iz načina na koji je pravilo grimase, sa svakom novom promenom, bilo je očigledno da je u agoniji. I svaki put kada bi se zgrčilo, produžetak koji je držao alemkamen divlje bi zaigrao i oslobodio novu iskričavu energiju koja bi uglavnom pala na Nensi i odmah pretvorila neki delić nje u nešto još gore. Pitao sam se koliko će vremena biti potrebno da u potpunosti izgubi kontrolu. Možda sat? Dva? Da li se u ovo pretvorila u istom trenutku kada je podigla alemkamen i nekako se dokopala kuće?

Zvuk skakavaca koji su gore udarali o kuću neprekidno je rastao nalik na bubnjeve, i prvi put od početka pošasti učini mi se da čujem hor malih krikova.

Neće proći mnogo vremena pre nego što neko ne pronade prolaz ovamo.

Načinih korak. Alemkamen zablista. Zrak crvene, usijane svetlosti probode me kroz grudi i otvori mi rupu veličine košarkaške lopte na rebrima. Iza mene, betonski zid se pretvori u prašinu tamo gde mi je zrak prošao kroz leđa. Stajao sam tamo i čekao da me smrt uzme, a onda shvatih da sam još živ; spustih pogled i videh kako mi se

zadimljeno meso u grudima širi da zakrpi ranu. Od šoka osetih slabost. Padoh na kolena i promrmljah:

"Nensi, nisi to smela da uradiš!"

Glas joj odjeknu, zatresavši zidove:

"A šta to?"

"Da uzmeš alemkamen. Nisi smela da uzmeš alemkamen."

Smeh joj je bio poput planinskog brega koji se mrvi u prah.

"Morala sam. Neko mora da preuzme kontrolu."

"Ti ovo nazivaš kontrolom? Ma hajde! Pogledaj se samo!"

Bezoblična masa udahnu, a potom izdahnu, vreli dah počeo da ključa po zidovima. Ono čime se potom oglasila mogao je biti jecaj.

"Stju, muž mi je bio pravo đubre."

Prodrimala me je.

"Šta?"

"Moj suprug. Frensis. Nikada ga nisi upoznao, zar ne? Davno je umro, pre no što ste se doselili. Bio je pravi gad. Jedan od najgorih. Umeo je neprestano da me bije. Napustio me je kada sam mu polomila rebra." Grmljavina poprimi zadovoljan, samouveren ton.

"Drago mi je što je mrtav. Drago mi je što su svi mrtvi."

Negde, blizu, puče prozor. To je bilo šokantno. Nije mi bilo jasno otkud još nepolupanih prozora bilo gde u poznatom svetu. Ustadoh, svestan da delovi mene počinju da svetle sitnim, plamenim pramenovima; oslušnuh daleki lepet malih, letećih stvorova koji su udarali o zidove na spratu i rekoh:

"Nensi, gde mi je žena?"

"Tu negde." Iz kože su joj izbijali šiljci, postala je glatka poput stakla, a potom su se obrazovale stranice poput izglaćanog dijamanta.

"Više te nije moguće ubiti, Stju. Znaš li to? Trebalo bi da se raduješ. Od sada, magija više ne može da ti naudi. Možeš da ideš kuda želiš, da radiš šta želiš, da jebeš koga želiš, uvek ćeš imati ove godine i zauvek ostati ono što si sada. Dobio si glavnu premiju, Stju - ti si Supermen novog milenijuma. Zavidim ti."

Neranjivost u svetu posle skakavaca nije bila poklon koji sam želeo.

Rekoh joj:

"Gde je Džejn?"

Verovali ili ne, zacerekala se i bio je to zvuk koji nisam očekivao da ikada čujem od nje.

"Prvo sam poželega celokupno znanje. Sada znam sve što poželim. Moram samo da se usredsredim na znanje i odgovor mi dođe. Znam koliko je još ljudi živo i koliko bi bilo bolje da su mrtvi. Znam da je Japan prekriven stubom slane vode koji slobodno visi u vazduhu i visok je tri milje. Znam da u Evropi ima jedan grad, Brisel, ako te zanima, gde skakavci uopšte ne padaju, ali ljudi tamo umiru od gladi i ubijaju se zbog hrane. Znam za gradić u Ajovi gde su ljudi urasli u zemlju poput biljki i nesposobni su da spreče skakavce da ih noćima kidaju komadić po komadić. I znam da najgore tek dolazi, za godinu dana će sve ovo izgledati poput praznika. A tek pošast koja dolazi posle te godine, pa, Stju, stari prijatelju, recimo da mi je drago da ću do tada verovatno umreti. Nimalo ne bih u tome uživala. Šteta za tebe što ćeš još biti živ da vidiš o čemu ti govorim..."

Nimalo nisam sumnjao u istinitost svega toga i ako bih dozvolio sebi da razmišljam šta to sve znači, izgubio bih i ovo malo razuma šta mi je preostalo. Reči nagrnuše iz mene u krik:

"Ma, do vraga, gde je Džejn?"

Zelenkasta masa se zgrči, potom izokrenu, kao da je ključala. Kada su usta isplovila na površinu, smešila su se:

"Gore je. U mojoj spavaćoj sobi. Uradila sam joj nešto lepo. Ako želiš, možeš da odeš da je posetiš. Zbog tebe sam pod učinila vatrotpornim."

Gore.

Gde tumpatumpa njihovih telašaca koja udaraju o zidove Nensine kuće brzo postaje jedini zvuk u Vaseljeni.

Okrenuh se i otrčah ka stepeništu dok me je pratio njen poslednji odvratni krik:

"Stju!"

Gotovo protiv sopstvene volje, okrenuh se da se još jednom suočim sa njom i videh da je kaos iznedrio novo lice, sada lice osmogodišnjakinje koja sa mogla prepoznati kao dete kakvo je Nensi nekada bila. Devojčica baš i nije bila ljupka (nekako suviše obična za tako nešto) ali nije bila ni bubuljičava ni potamnela, nije imala umišljeno lice kakvim se odrasli zauvek obeležavaju sa godinama gneva, čemera i mržnje prema sebi.

Ona je bila neko ko se mogao spasti takvih stvari, da ste došli dovoljno rano, umesto što ste je ostavili da na kraju proživi najgori

mogući život koji je mogla da proživi.

Taj autoportret pogodio me je poput najužasnijih stvari koje su nam skakavci ikada priredili..

Devojčica zaplaka.

"Nikada me niko nije voleo, Stju, ni roditelji ni muž, kolege, susedi, niko. Niko od njih me nije zaista voleo. Znaš li kako je to užasno, da ceo život proživiš, a da nikoga u celom svetu nije briga da li si živ ili mrtav?"

Zgrada je drhtala od huka krila. Skakavci su do tada verovatno preplavili sve, poređali se po zidovima kao crvi na pregaženoj životinji na autoputu, sam vazduh pretvorili su u nešto gusto poput sirupa.

"Stju!" preklinjala me je devojčica.

Rekao sam:

"Živi sa tim", i napustio je.

9.

Sami skakavci nisu predstavljali problem. Kao što je Nensi već rekla, nisu mogli da me povrede i nemarno sam ušetao u ludi, rojeviti oblak i pustio male gadove da izgore na mestima gde bi me dodirnuli. Neki su i poživeli spojeni sa mojom kožom i nesposobni da se odlepe, njihova pocrnela telašca vrtela su se i grčila duž mojih ruku i ramena. Kada sam bio na pola puta do prvog sprata, dvojica, koja su umislila da su samoubilački junaci pa su krenula na moje oči, rasprsla su se u plamenu pre nego su se uopšte i približila i jedino su uspela da me zapraše pepelom kremacije.

Kada sam bio na pola stepeništa do drugog sprata, roj je postao tako gust da je vazduh bio tečan od njih. Obrazovali su loptu u čijem sam središtu bio, pokušavali su da utrnu moj plamen udruženom težinom svojih tela. Nije im uspelo. Nastavio sam dalje i svakim korakom spaljivao sam na stotine, ostavljao za sobom dim nagorelog mesa kao u bombardovanom gradu.

Neposredno pre nego sam pronašao Nensinu spavaću sobu, obrati mi se odnekud iza desnog uha Šeron: "Nećeš moći da je spaseš, Stju, ništa više nego što si mogao da spaseš mene. Ali možeš da spaseš ostale."

"KOJE OSTALE, DO VRAGA, MI SMO POSLEDNJIH DVOJE KOJI

SU PREOSTALI!"

"Nećeš uspeti, Stju. Nije ona stvorena za to."

Prošao sam kroz plameni zid skakavaca, pretvorio zid u cepke i video šta je htela da kaže. Džejn je ležala na krevetu, na prekrivačima, u zgužvanoj, ružičastoj spavačici. Nije bila jedna od njenih, za nju bi ona bila smešna. Mora da je bila Nensina.

Spavala je. Skakavci je nisu dirali.

Bilo ih je bezbroj, svi su bili lepi, svi užasni, nameštaj su pretvarali u bezobličnu gomilu i oblagali zidove poput živog nanosa boje, i mada su je opkolili sa svih strana, nisu je dirali, ponašali su se kao pasivni posmatrači. Nigde nije bilo duginih tragova koji blede, dugo su nepomično očekivali ovaj trenutak.

Hiljade vlažnih očiju pratile su moje prilaženje uznožju kreveta. Kada sam stao i pogledao je, neki od skakavaca procvrkutali su nešto jedni drugima, poput radoznalaca u bioskopu. Pitao sam se da li uopšte shvataju ono što gledaju, a onda sam se zapitao, u istovetnoj nedoumici, da li to shvatam i sam.

Nensi se zaista lepo pobrinula za nju.

Nešto što je delovalo kao čudo, sve dok se nisam dovoljno pribrao i razmislio nekoliko sekundi o namerama koje su stajale iza toga.

Ponovo je bila Džejn.

Nensi je ispravila sve promene koje su skakavci napravili na njoj. Nestale su zubate očne jabučice i zamenile su ih obične oči (sa kopcima sklopljenim u snu), sa približnom imitacijom običnih ušiju. Izgledala je deset godina mlađa, spavala je spokojno, zadovoljno, onako kako je nekada davno, davno spavala, kada smo bili mladi i zaljubljeni a ja sam još bio u stanju da gledam njeno lice dok spava. Ali začaranost se istopila i odnela i ljubav sa sobom, svela nas na strance koji dele isti dom.

Njen poluosmeh govorio je o prijatnom snu. O snu dostupnom samo onima što nikada nisu živeli u svetu koji su skakavci preobrazili preko granice bilo kakvog prepoznavanja. Nisam to morao da vidim da bih znao da se ničega ne seća. Nensi se pobrinula za to. Bilo je to gotovo lepo, baš kao što je Nensi tvrdila, poslednja noć spokoja na svetu u kome spokoja više nema. Sve dok nisam pomislio na svet u kome će se Džejn naći kada se probudi.

Stajao sam tu, bespomoćan, nesposoban da odlučim da li da

ostanem, odem, da je branim, da je ubijem, sve dok mi nije oduzela mogućnost da odlučim tako što se okrenula i promrmljala prve razgovetne reči posle više nedelja:

"Stju?"

Odgovorih joj glasom kamenja koje se mrvi:

"Da?"

"Imala sam noćnu moru, Stju, potpuno besmisleno."

"Znam, sve je u redu. Spavaj. Ne moraš još da se budiš."

Obrve joj se izviše u zabrinuto mrštenje. Koliko god da je bila omamljena, znala je da nešto užasno nije u redu. Tog trenutka, ponovo sam se zaljubio i bila je to poslednja, besmislena, očajnička ljubav čoveka suočenog sa nečim što je nemarno odbacio i nikada više neće moći da povрати.

Okrenula se, otvorila oči. I prvi put videla u šta sam se pretvorio.

Skakavci joj nisu dali priliku da reaguje. Jednostavno su skočili sa sva četiri zida i skupili se na njoj dok se pridizala. Mislim da ih nije videla, čak ni kada se vazduh oko nje zacrneo od njih. Tog trenutka, ništa nije videla osim mene.

Vrisnuh: "LEZI!"; potom obrnuh madrac i izbacih je iz kreveta dok su stotine svetlucavih duga rezale vazduh tamo gde je do maločas bila. Jeknula je kada je tresnula na tvrdi pod. Madrac pade na ivicu iza nje i odmah se pretvori u stotine pamučnih šrapnela dok su eskadrile malih prilika prolazile sa druge strane, probijale se pravo kroz njega, belo punjenje je sa njihovih tela teklo poput pene.

Pojavili su se u niskom letu iznad Džejn, urezujući joj duboke ponore u ruke i noge. Skakavci su me sa svih strana saletali dok sam oprčavao oko kreveta, baš na vreme da vidim kako se zavlači ispod njega u potrazi za skloništem. Potom soba zablista ukrštenim tragovima duge, milionioma njih, svaki prepleten sa drugim, poput slike naslikane Božjim prstima.

Nijedan me nije povredio. Kao što je Nensi rekla, nisu ni mogli. A gde god da je Džejn bila, iza svega toga, nisam ništa mogao da učinim da joj pomognem. Mogao sam samo da stojim i buktim.

10.

Džejn je nestala kada je jutro spalilo skakavce. Spavaćicu sam pronašao iseckanu na konfete ispod onoga što je ostalo od kreveta.

Neke krpice bile su lepljive od njene krvi. Neke nisu. Tela uopšte nije bilo. Zdrav razum mi je govorio da je mrtva i da skakavci jednostavno nisu ostavili ništa za sobom što bih mogao da pronađem, srce mi je govorilo da se spasila, ali kuda je mogla da ode? Nije bilo važno. Mislim da je pobjegla i pronašla druge preživjele, i mislim da je među njima našla nekakav mir, a čak i ako ništa od toga nije istina, ostaje mi prijatna pomisao koja me greje na usamljenim mestima po kojima sada hodim.

Došla je pošast koju je Nensi prorekla, spaljivala je ono što je od zemlje ostalo poput plamene vojske i bila je, kao što je i kazala, gora od bilo čega što su nam skakavci doneli, ali ne tako loša kao ona što je došla posle nje. Ima još par raštrkanih ljudi koji su ostali da zadrže ono malo života tu i tamo, mada ne liče mnogo na ljude, i ako ćemo pravo, nisam ni siguran da li ih vredi nazivati ljudima. Nemaju šta da mi kažu, a ni ja nemam šta da kažem njima. Snalazimo se kao i ostali.

Šeron je još tu negde. Još mi govori, glas joj je zavodljivo blizu, odbija da mi kaže, ako uopšte može, kuda je otišla ili u šta se pretvorila. Ponekad mi kaže da me čeka sudbina, ali nikada mi nije objasnila šta time misli. Ponekad se smeje kao da je u pitanju šala koju samo ona zna. Kada to radi, poželim da zaplačem, jer tada najviše zvuči kao Šeron koju sam voleo; preostalo vreme, ona je kao jeka jeke ili ko zna koji po redu snimak neke pesme, više podsećanje na Šeron no sama Šeron. Nijednom nisam ni nazreo šta je postala. Ali ona mi je najbliže što mogu nazvati prijateljem. Možda najbliže što iko može da ima za prijatelja. A ovih dana, najbliže onome 'živeli su srećno i dugovečno'.

Što me ne sprečava da budem usamljen. Ali možda je u tome poenta.

Skakavci i dalje da padaju, a ja se i dalje njima hranim, ali oni više nisu tako važni, oni su samo još jedna pojedinost u svetu koji nastavlja da se menja u neprepoznatljivost. Planinski vencii postali su oštri zubi koji lebde na ključalom horizontu. Bol je okean razuma, smrt, tečno sećanje. Ledenice pevaju vatrom, anđeli se pretvaraju u kamen. Vrata promene klize u stranu duž rubova gravitacije. Prestao sam sa pokušajima da razumem ono što vidim. Ja sam jedina

konstanta, jedini besmrtnik koji hoda ovim mestima, neranjiv i nedodirljiv, i još nisam u stanju da smestim svakodnevna uranjanja u noćnu moru u um sposoban da pamti izgubljeni svet kablovske televizije, nuklearnog oružja, tržišnih centara i side. Ponekad jednostavno poludim, ali ni to nije spas, jer nema nijednog oblika ludila dovoljno ekstremnog da galopirajuće ludilo novog sveta ne može da ga nadmaši i pretvori me u razumnog stvora u odnosu na sebe.

Šeron mi šapuće noću. Kaže da imam mnogo toga da uradim. Kaže da drugi zavise od mene.

Nadam se da je tako, lepo je misliti da još imam neku svrhu u ovom životu. Dugo u tako nešto nisam verovao.

Znam samo ovo, da kada zaspim na krevetu razigranog vremena, mogu samo da se suočim sa pomešanim koncentričnim kockama neba i da se nadam da će ostati na mestu bar još neko vreme, jer ih volim i iz iskustva znam da mi se neće dopasti ono što će doći da zauzme njihovo mesto.

Robert Holdstok: POSREBRENJE

Bilo je devet sati i kućica je bila u mraku. Selka je kasnila i Piterson ju je sa nestrpljenjem čekao, dok se njegovo iščekivanje pretvaralo u osujećenost. On ustade iz stolice i zagleda se srdito kroz mali prozor. Slika meseca bila je izobličena grubim staklom. Talasi koji su se razbijali o obalu bili su bleskovi neumorne beline. Čuo je mrmljanje naleta mora, neprekidan zvuk.

Ništa se, još, nije upinjalo da istupi na obalu.

On iziđe u noć, zadovoljan zbog čistog vazduha i vetra oštrog od soli. Krenu rubom mora, šutirajući naplavljeno drvo i morsku travu, zagledan u traku srebrne svetlosti na tamnoj vodi, ispod izjedenog meseca. Ona će slediti tu svetlost, znao je, i isplivaće iz dubine prema ustalasanoj koži svog sveta.

Kada se vratio u kućicu, nasekao je sira i stao kraj prozora, uzdrhtao, žvaćući polako. Selka je volela da kućica bude hladna. Nije se osećala prijatno uz toplotu vatre.

Piterson je bio gladan, pa je postavio sebi tanjir hladnog ribljeg paprikaša koji je pripremio za ženu, mešavinu morske jegulje, krabe i glava bakalara, oštarih školji, mušula i obalskih puževa. Bilo je tu i algi, omekšanih vlati urtikularija, kao i srca sasa, sa izvučenim žaokama. Da bi sve to prilagodio svom ukusu, stavio je belog luka i vina, kao i nešto morskih biljaka koje su divlje rasle na visovima ostrva. Popio je malo vina koje ga je omamilo. Počeo je nervozno da skače na pokrete i pojavu mesečevih senki u kućici, pa je stao da osvetljava baterijskom svetiljkom nisku tavanicu, zardale metalne ploče i tamne ćilime, mreže i užad koja su visila na hladnim kamenim zidovima.

More je nadiralo. Jednolično razbijanje i šištanje talasa prekidao je nesumnjivi zvuk valjanja po obali. Čuo je pomeranje naplavljeno drveta i jezivi Selkin krik kada je bila izbačena na kopno. Osmehnuo se, opustio i nasuo dve čaše rashlađenog 'Mekona'. Pet minuta kasnije, Selka vrisnu, u tri kratka, silovita, bolna krika, a Piterson prekri uši. Ali svlačenje njene kože foke bilo je uspešno, pošto se nekoliko minuta kasnije pojavila tamna, uokvirena niskim dovratkom, vlažna od krvi i mora, naga i uzdrhtala. Nije nosila ništa, nikakav

delić uništenog aviona, i Piterson je bio razočaran.

Selki-ženka je oklevala, razgledajući brzo malu prostoriju. Izgledala je dezorijentisano, baš kao prvi put kada je došla u kućicu. Zbunjen time, Piterson je pozva unutra, pruživši joj ruku. Ona mu priđe oprezno, sa jedva primetnim tračkom svetlosti u raširenim, blagim očima. Miris mora bio je snažan na njoj, a voda najednom pokulja na pod, iznenadivši ih oboje. Umirujuće, Piterson je pomilova po mišici. "Pripremio sam ti kupatilo."

Njen dodir bio je i neprijatan i senzualan. Bila je klizava od sluzi ispod odbačene kože, ali takođe čvrsta, mišićava. Kada joj bude sprao sluz, ostaće blago krljuštasta, sa golicavim šagrinom, a so će joj se kristalizovati u naborima. Ali sa redovnim kupanjem, mogla je komotno da duže boravi na kopnu.

Selka je znala za rutinu pranja, ali večeras se ponašala neobično, kao da nije svesna kade, ili klozetske šolje. Umesto toga, čučnula je i ispraznila želudac na pod, uzbunivši čoveka. Zadah ribe i morske trave bio je neizdrživ. Selka je zavijala i njištala dok je izbacivala ostatke svog morskog života. Piterson napuni kantu vodom i obrisa krpom za njom. Konačno, žena pronađe kupatilo i zavuče se unutra naglavačke, izvijajući se se u uskoj kadi, uz smeh.

Dok je stajao i posmatrao je, Piterson oseti kako njegovo očajanje prerasta u strah. Ovo nije bila Selka, naravno, uprkos sličnom izgledu. Zurio je podozrivo u mirno more, gde je mesec sada zašao, pa više nije bilo svetlosti koja bi privukla selki-ženku koja mu je postala ljubavnica, Ova 'nova' nije ga privlačila. Bila mu je potrebna prisnost života koji je delio sa Selkom, komunikacija koja je sa toliko muke napredovala tokom dugih leta i hladnih jesenjih noći proteklih godina, zajednička sećanja.

Dok se novopridošla kupala, valjala i posmatrala vidom koji je lako mogao da proдре kroz najdublju tminu, Piterson je odšetao do ruba mora i krenuo za tragom mirisa selkija, sve dok nije pronašao pažljivo savijenu i sakrivenu kožu. Uglavila ju je ispod granitne izbočine, visoko na obali, a prilaz zatrpala kamićcima i drvetom. Morski zadah ujutro bi privukao muve, a majušna poskakujuća stvorenja već su navalila na deo kože koji je ostavila izložen.

Piterson pažljivo izvuče meko krzno i odnese ga natrag u kuću. Novopridošla se praćaknula u kadi i iskočila, da bi stala drhteći u

mraku, zagledana preplašeno u Pitersona koji je razmotao njenu morsku zaštitu.

"U redu je", šapnu on umirujuće. "Ako obalska fauna pronade ovo, uništiće kožu i oslabiće te. Ja ću je čuvati."

On joj prinese kožu, a zatim joj pokaza orman gde ju je smestio, uronjenu u duboku posudu morske vode pripremljenu za Selku.

Novopridošla se opusti. Bila je sitnija od Selke, shvati Piterson sada. Razrogačeno je zurio u vitko, uglasto obličje stvorenja. Osetio je prve naznake želje, ne tako snažne kao kada se Selka kupala, svlačila ga i obarala na pod, ali dovoljno snažne da se oslobodi odeće. Novopridošla je radoznalo posmatrala, a onda se iscerila.

"Gde je Selka?" upita Piterson. "Gde je ona od ranije?"

Novopridošla nakrivi glavu. Parčići morske trave padoše joj iz kose, koja je bila paučinasta i sivkasta. Selkina kosa u ženskom obličju bila je srebrna i veoma gusto ukovrdžana, a prekrivala joj je i polovinu lica, gde joj je rasla i preko gornje usne, poput čudnovatih brkova koji su Pitersona golicali kada bi se ljubili. Selka je, kao ljudsko biće, bila veoma maljava, a krljušti su joj bile male, gotovo neprimetne. Ova je bila drugačija, ali kada ju je dodirnuo, samo joj je kod nabora koža zastrugala poput ribljih krljušti. Dojke su joj bile majušne, spljoštene uz isturen grudni koš. Bradavice su joj, za razliku od Selkinih, bile beličaste i nisu reagovala na njegov dodir.

Piterson nije mogao da zaključi da li je novopridošla stara ili mlada.

"Imaš li ime?"

Kao da je razumela, selki-ženka se isceri i promrmlja niz samoglasnika.

"Tako sam i mislio", odgovori Piterson, pomislivši kako na očekivanu nerazumljivost imena, tako i na činjenicu da ga novopridošla ne razume. Isto je bilo sa Selkom, i sa onima pre nje; sve su svukle svoju morsku kožu i kao da su odmah intuitivno razumele njegov jezik. Da li bi isto bilo i u drugim zemljama, pitao se on.

"Ja ne mogu da izgovaram tvoje neptunske slogove, pa ću te zvati Siila. To je pametno, shvataš? Gotovo kao ljudsko ime, a odnosi se na tvoje primarno morfološko obličje. Osim što vi, u stvari, i niste foke. Zar ne?"

Mnogo puta je posmatrao kako selkiji dolaze na obalu, valjaju se i vrište dok se cepaju, otvaraju, kako bi svukli svoju morsku kožu. Bili

su daleko ružniji od foka, a ljudska obličja unutar tankog sloja masti istezala su se i probijala meso, bizaran i odvratn plen koji se otima u sivoplavom stomaku samog selkija. Jer selki je izgledao tako: stomak sa čudnovato, ružno ljudskim licem i umršenom kosom koja se spuštala u pramenovima niz izduženo truplo.

Ipak, znao je da su to dobri plivači. Posmatrao je jednom kako Selka pleše u vodi mesečevog kanala, a ona je mogla da skače uvis više od ijednog delfina koga je ikada video. Ples je bio star, znao je to, ali on nikada nije dokučio značenje iza ludiranja po repnim perajima i složenih skokova i uranjanja.

"Siila", ponovi on, a selki izgovori ime, praćeno rečju 'Piterson'.

"A. Znači da me poznaješ."

Siila se nasmeja.

"Selka ti je rekla. Gde je Selka? Zašto ona nije došla?"

Novopridošla - Siila - otrča do vrata kućice i šmugnu u hladnu škotsku noć. Piterson pojuri za njom i okrznu glavom gornju gredu, opsovavši naglas. Vitka prilika selki-ženke stajala je nekoliko jardi dalje, zgrbljena. Siila je bila leđima okrenuta čoveku i kao da se tresla.

Piterson joj priđe, ali kada je dodirnuo suhu, hladnu kožu, žena naglo utrča natrag u kućicu. Vetar je jačao, a obala je bila zapljusnuta bukom talasa. Tama je bila još dublja, ali on je znao da bi upotreba svetla uznemirila stvorenje ovako brzo posle svlačenja kože.

Siila je čučala u uglu, još više raširivši oči, stisnuvši čvrsto usta. Pribila je ruke uz telo kada je razvio njenu morsku kožu pred njom, ali nije se vratila u svoje morsko obličje. Izgledala je uznemireno, neodlučno.

"Plašiš li se?" upita Piterson. Siilini zubi zacvokotaše.

"Nedostaje mi Selka", nastavi on. "Molim te, reci mi zašto nije došla." Selki privuče kožu i pronađe tanje salo lica. Razvi kožu i prekri glavu jeknuvši kada je morska koža počela da joj se probija u meso, da se obnavlja. Piterson je bio šokiran dok je posmatrao strah na ružnom licu gde su se vilice otvarale i zatvarale, a neobične oči zurile postojano u pomrčinu.

"Neću te više pitati za Selku. Hodi u krevet. Hodi u krevet. Biće ti hladno. Bićeš dodirivana. Selka je volela moj dodir. Volela je da me oseća u sebi, uvek je to govorila. Hodi u krevet."

Selki-ženka prekinu sa jadikovkom i zguli masku. Kada je Piterson proveo pola sata ležeći nemo na svom tvrdom krevetu, žena mu je došla, pribila se uz njegovo obličje, sklupčala kraj njega, a ruka joj je odlutala do njegovih stidnih dlačica i zgrabila ga za kovrdžavi žbun, pronašavši tamo čudnovato i bolno siguran rukohvat. Da je želela da ga voli, on bi za to bio spreman, ali ona je provela pola noći polubudna, drhteći, a u zoru je zaspala, otvorenih ustiju, dok joj je zadah ljuskara izbijao između srebrnastih, oštih zuba. Pevala je u snu, jedva čujnu morsku pesmu svoje rase, baš kao i Selka. Pevala je o ostrvu...

Selka mu je rekla da je njena vrsta najpre došla na ostrvo kada je potonuo neki jedrenjak, veoma davno. Po njenom kratkom opisu - onome što je njeno selki-predanje moglo da prizove - mislio je da je to možda bila vikinška ratna galija koju je vetar nasukao na kamenje posle dugog putovanja po Severnom Atlantiku. Sa tim potapanjem, došli su selkiji. Ali nazadovali su tokom vekova, iako su kože dvoje njih ostale na grobu-izbočini, hladne, ali i dalje žive.

Onda se bombarder, 'Lankaster', obrušio u bezdan. Pošto su ih olupine inače privlačile, selkiji su se vratili na ostrvo. Ubrzo posle pada bilo ih je mnogo. Piterson se sećao da ih je gledao kako izvode morski ples dok je preuređivao oronulu kućicu, ugrađujući komade metala i platna naplavljene na morsku obalu prvih nekoliko meseci posle potapanja. Kućica je bila svetilište za mrtve avijatičare, a Selka je njemu uvek donosila poklon iz dubina, neki deo instrumenata, kožu ili vezove. Sa drugih pohoda do kopna, donosio je tepihe, stolice i namirnice zahvaljujući kojima je kućica postala udobna, a život podnošljiv na ovom udaljenom parčetu morskog kamena.

Jaka kiša osvežila je obalu odmah posle zore, istačkavši nadimajući okean, umakavši od tamnog granita iznad obalske zone. Noseći samo naočari za plivanje i tanak sloj životinjskog sala, Piterson uđe u more i uroni. Čula mu zavrištaše od šoka posle naleta hladnoće, ali on se ponovo zagreja, drhtureći, kada je snažno zaplivaio, dalje od ostrva, prema dubokom basenu gde je Selka obično plivala pre izlaska na obalu. More je bilo sivo i teško kada je zavirio u njegovo telo, ali tamo je mogao da vidi ribu i senke većih, tamnijih stvorenja.

Prilazila su bliže obrušenom licu litice koje se u dubokoj vodi širilo u stanište za selkije, blizu kostura ratnog aviona.

Kada se našao iznad basena, duboko je udahnuo i zaronio, dok mu se dugačka bela kosa vijorila, a brada lebdela oko njega, zaplivavši bodro naniže kroz jaku struju, u topliju, mirnu vodu. Tu se obrnuo kako bi sprečio sopstveno uspinjanje i pozvao Selku polovinom daha koji je zadržao. U bolu, uz pretnju prskanja u ušima, pohitao je ponovo ka površini i energično zaplivaio natrag prema obali protiv plime. Na taj način se vratio do basena.

Još dvaput je zaronio da bi je pozvao. Salo mu se lagano skidalo sa kože i jeza je počela da mu se taloži u tkivima. Bio je previše star. Posle sedamdeset godina, sasušio se i otvrdnuo, nalik na odbačenu kožu. Hladnoća je brzo prodirala. Nije mu se dopadala hladnoća koju je osećao u sebi.

Bilo je vreme da se vrati.

Dok je plivao ka obali, video je da Siila stoji kraj ruba vode i posmatra ga radozvalo. Pre nego što je stigao do tla, okrenula se i otrčala iza kućice, po škrtoj, kamenitoj zemlji, prema kržljivom drveću koje je raslo na visokom brdu u središtu ostrva.

Kada je kiša prestala, vratila se, vrišteći. Svetlost joj je smetala, dan je sada bio svetliji pošto su se oblaci razišli. Želela je svoju kožu, ali Piterson ju je zaključao orman. Siila je hodala unazad po sobi koja je bila u neredu, ne skidajući oči sa njega, nemo pomerajući usta. Uplela se u mreže i počela bespomoćno i mahnito da se otima, sve dok je on nije oslobodio.

"Šta se dogodilo sa Selkom?" upita on. Siila prekri lice. "Molim te, reci mi."

Ona iziđe na dnevnu svetlost, sjajna i srebrnasta, držeći se za mišice. Kostu su joj bile vidljive i kroz njeno meso mogao je da primeti zbijeno obličje drugog stvorenja. Piterson najednom shvati da je ova selki-ženka stara. A sa tim shvatanjem razumeo je i šta je ona želela od ostrva. Ona nije bila tu da bi bila sa njim, već zbog sopstvene, neobične svrhe, zbog nečega o čemu mu je Selka pričala.

Iznenada, ona se vrati u prostoriju i progura se kraj Pitersona uz brzi pogled koji mu pokaza njene vlažne oči. Poče da se muči oko ormana gde je bila sklonjena njena morska koža, ali brava je čvrsto

držala. Posmatrala ga je ljutito.

"Ne spremna", reče ona. "Vratim u more. Koža molim."

"Hoćeš svoju kožu? Onda mi moraš reći gde je Selka. Zašto nije došla?"

"Molim?" Siila je prelazila rukama niz orman. Nokti su joj bili meki i nisu izazivali nikakav zvuk, ali meso joj je pobeležilo od pritiska. Kroz njenu kožu, Piterson je mogao da vidi migoljenje drvoobličja, koje je zahtevalo žurno oslobađanje. Njegove ruke u njenima bile su čvornovate, telo oštih ivica i neprijatno, i u kvrgama se probijalo kroz sve tanje salo žene. Njegova glava, na vrhu njenih grudi, kao da se okrenula i otvorila usta, nalik na dete u materici, koje se opruža i rita da bi ojačalo mišiće.

Obličje prestade sa time i Siila se pomiri sa činjenicom da ju je Piterson uhvatio u zamku.

"Molim..." reče ona, i ta reč bila je duga i otegnuta. "Sreća... zla... bez... kože..."

"Znam za tu legendu. Znam za sujeverje. Nisam ti ukrao kožu, ja je samo... čuvam. Možeš je uzeti natrag kada mi odgovoriš. Gde je Selka? Šta se dogodilo sa njom?"

"Selka otišla duboko", šapnu novopridošla. "Posrebrenje." Ona se malo skupi i uzmaknu u ugao. Piterson kroči napred, dok mu je srce tuklo. Čuo je za taj izraz, ali nije mogao da se seti kada, niti zašto. Jedna od njih, jedna od selki-ženki koje su mu ugađale tokom godina, jedna od njih pomenula je to. Postojalo je jedno mesto, preko izbočine, preko ruba, gde su selkiji odlazili kada su umirali, prateći mesec u dubinu.

"Ne!" reče on. "Selka je bila mlada. Bila je zdrava. Ona ne bi otišla duboko."

"Veliki Zub", reče Siila. "Posrebrenje." Tečnost koja je mirisala na more tekla joj je iz očiju.

Pitersonu se zavrte u glavi i noge mu zadrhtaše. On se osloni o sto, odgurnuvši tanjire i čaše. "Kako to misliš? Kako to misliš?"

"Otišla duboko", reče Siila. "Veliki Zub. Pamtimo njenu kožu na izbočini."

"Ne verujem ti. Bila je suviše brza. Mogla je lako da umakne kitubici. Ne verujem ti. Ona ne može biti mrtva."

Siila nakrivi glavu. "Veliki Zub", bila je uporna. "Selka otišla duboko."

Piterson jeknu i naglo sede. Mogao je da vidi svoju ljubavnicu tako jasnu, tako gracioznu, tako ljupku u poređenju sa ovim suvonjavim stvorenjem. Mogao je da joj opipa kosu, hladnu kožu, pritisak njenih zuba u svom mesu, njen stisak, njenu nežnost. Mogao je da joj čuje smeh. Mogao je da čuje kuckanje čaša, kada su pili beli burgundac, njeno omiljeno piće uz hladnu ribu i paprikaš od morske trave, jedino što je mogla da jede.

"Nije pojedena. Ne. Nije pojedena. Nemoguće da je tako."

"Nije pojedena", reče Siila. "Pamtimo njenu kožu."

"Imate njenu kožu?"

Siila klimnu glavom. "Malo. Komadić."

Piterson je zurio u selkija zamagljenim očima. Jesu li kožu čuvali kao uspomenu? Jesu li se umrli selkiji ponovo rađali? Upinjao se da se seti razgovora sa Selkom, mrmljanja posle ljubavi koja su trajala po čitavu noć, kada je počeo da sklapa verovanja i životni ciklus sveprisutnog morskog stvorenja.

Život u koži. Svaka koža pamti morski život, zbog toga je tako dragocena. Novi dolaze iz starih koža. Oni su isti život, iako deo sećanja nestane. Postoji izbočina, u dubokoj vodi, blizu olupine bombardera. Na toj izbočini se čuvaju kože. Neke od njih su veoma stare i čekaju na nove da dođu i zauzmu ih. Ovo je naše ostrvo. Ovde je oduvek postojala plaža, i dozivanje Predivnog Glasa. Mi tom glasu ne možemo da odolimo. Svi moramo da odemo njemu u jednom trenutku svog života. Predivni Glas me još doziva. Ali ja još nisam spremna.

Novi će izrasti u staroj koži. Ako je Selka mrtva, može se vratiti, stvorenje koje je voleo, njen izgled, njen dodir i deo njenih sećanja. Mogli bi ponovo da izgrade svoj povremeni zajednički život. Mogao bi da je ponovo ima.

"Hoćeš li mi doneti njenu kožu?" upita Piterson. Selki-ženka pred njim izgledala je šokirano i odmahнула je glavom.

"Moram doći do te kože. Selka mi je potrebna. Ona mi je dolazila tri godine. Ona je deo mene. Ja je volim. Njen život je u mojoj koži. Molim te, pokušaj da shvatiš. Bez nje..."

Siila zadrhta. Drvoobličje u njoj istezalo se i opružalo, nanosilo joj bol. Ovaj put, svlačenje je bilo blizu. Moraće ili da se vrati u more, ili da nastavi sa ciklusom. Pogledala je uzbuđeno ka zaključanom

ormanu. Piterson se smrknuto udalji od nje i iziđe na obalu.

Zvali su to Ostrvo onih koji su otišli. Bilo je to čarobno mesto za selkije. Postojao je zov sa ostrva, Predivni Glas, i taj zov je povremeno bio neodoljiv. Neki koji su odlazili na ostrvo vratili bi se. Neki ne. Nijedan selki nije znao za sudbinu onih koji su otišli, ali pretpostavljalo se da su sebi prizvali zlu sreću. Postojalo je bezbroj selki-sujeverja i ona su Pitersonu mnogo govorila o njihovom strahu od čovečanstva, koje je vekovima zarobljavalo žensko obličje posle svlačenja, ili odvodilo muško obličje u ropstvo. Nikada ne svlači kožu po danu. Uvek doplivaj do obale duž srebrnog mesečevog kanala. Krv selkija prosuta u gnevu diže oluju iz dubina...

I najvažnije od svega: Nikada ne dopusti da tuđe ruke dodirnu živu kožu na obali.

Piterson je to učinio Selki, a sada i Siili. A Selka je bila izgubljena...

Začu se oštar krik iz kućice, a zatim lomljava stakla. Piterson potrča natrag ka kućici, slušajući mahnito udaranje metala po drvetu. Siila je kreštala kao foka, sisarskim kricima strave i gneva. Smesta je shvatio razlog.

Obrnula se i bacila čekić na njega kada je kročio kroz vrata. Orman je bio ulubljen, ali neoštećen. Tamo gde je svukla ćilime sa zida, stare kože selkija presijavale su se na polusvetlu, izdužena obličja providno siva tamo gde ih je pribio. Pronašla je svih pet i, možda, prepoznala izobličena lica nekih ili svih svojih srodnika.

"Oni koji su otišli!" zavijala je. "Ti!" A onda, gotovo plačući, zbunjena: "Predivni Glas."

Sada je znala ko je on i njen užas osećao se u vazduhu, slani smrad koji je izbijao iz nje.

"Moja koža", zašištalala je. "Vrati mi moju kožu."

"Ne. Ne dok mi ne obećaš Selkinu kožu. Donesi mi Selkinu kožu."

"Trebam kožu da bih donela."

Bila je u pravu, naravno. On razmisli o tome, a onda stegnu srce.

"Odseći ću jednu ruku sa tvoje kože. Možeš lako da plivaš i bez nje. Slažeš li se?"

Selki se strese na pomisao o takvom sakaćenju. "Ne. Selka otišla duboko. Ne smeš dirati kožu."

"Hoću da se vrati. Moraš mi pomoći."

"Ne mogu."

"Onda nema kože. Nema kože za tebe. Zadržaću je. Sačuvaću je."

Već mu je nešto drugo palo na pamet. Zahvaljujući tome, lakše je mogao da podnese očajanje selki-ženke. On nije bio bezdušan, verovao je, nije bio kamenog srca, ali sada je bio bezobziran na način koji nije mogao ni da zamisli. Eto šta je slomljeno srce moglo da napravi od njega.

Siila se predade očajanju pred njim i on je pusti da pobegne dalje od kućice, posmatrajući je bez saosećanja, dok mu je srce snažno tuklo zato što je znao šta mora da se učini radi svog zadovoljenja, radi Selkine ljubavi.

Pokušala je da se vrati u kućicu, ali Piterson je pred njom zabravio vrata. Stajao je u polusvetlu, naslonjen na orman u kome je njena koža ležala potopljena u slani rastvor. Pomislio je na Selkin smeh dok je novopridošla lupala i plakala iza drveta.

U suton, čučala je kraj mora, a kada se mesec digao, otplivala je duž srebrnog kanala i počela da laje i doziva u velikim talasima sve dok je zalazak meseca nije vratio natrag. Bila je u jadnom stanju, zgrčena i na umoru, sklupčana iza kućice tokom duge noći, a ujutro je drvoobličje počelo da je cepa i otvara.

Piterson je krenuo za tragom blede krvi po kamenitom tlu sve do samog srca ostrva. Siila je šepala. Bila je prozirna, ali rastezanje zelene i smeđe boje drvoobličja u njoj davalo joj je čudnovato dinamičan oblik, kao da se u njoj kovitla zelena vatra. Svaki čas bi se iscereno lice probilo između njenih ramena, a Siiline ruke mlatarale su dok su izduženi prsti pokušavali da izbiju i pokažu na njenog progonioca. Stvorenje je posmatralo Pitersona, što nije imalo nikakav pravi značaj.

Ona je došla iz duboke vode na obalu i tamo je svukla svoju morsku kožu da bi postala žena. Sada je došla do linije stabala i tu će njen ljudski svlak biti odbačen da bi postala drvoobličje. Ono se izvlačilo iz nje, kao insekt iz svoje larve. Brbljalo je i kreštalo. Svojim dugačkim noktima kidalo je i cepalo grlo i butine kože, razdvajalo salastu teksturu, oslobađalo svoje izuvijane udove. Imalo je ljudski oblik, i Piterson, koji je posmatrao svlačenje sa stenja u udubljenju

između rastinja trnovog drveta, bio je zgađen izduženim, presijavajućim međunožjem stvorenja. Smesta se setio grotesknh rezbarija u kamenu, koje su predstavljale ženski entitet iz ranijeg, paganskog vremena, iscereni užas razjapljene materice koji su neki zvali nagig, ili nagigta, a neki kali. Proždirući, bljujući oblik žene kao prirode, ili prirode kao žene. Goblin, patuljak, ženski vid nasilnog razmnožavanja sveta.

Ustala je iz odbačenog mesa selki-žene, zabrbljala kroz majušne zube i žute usne, stresla se, uzdrhtala, a onda izbacila izmet tamo gde je stajala, smrdljivu gomilu u kojoj je ispraznila ribu iz svoje prethodne inkarnacije.

Ugledala je Pitersona. Zdepasto obličje se uspravi, prodornih očiju, tamnih ispod prevoja mesa. Nasmija se kada baci tri kamena ka čoveku koji je posmatrao. Sva tri projektila ga bolno okrznuše. Kada je izvirio iz zaklona, parče granita veličine jajeta odbi mu se od ramena. Bila ga je svesna, bila je precizna, smrtonosna i ozbiljna. Piterson se povuče do diskretnijeg položaja.

Nagigta uzdahnu i protegnu se. Mlitava kosa joj je smetala, pa ju je uplela u kike, a onda kike presavila u visoku punđu čudnog izgleda. Pošto se sada prijatnije osećala, uzela je kožu morskog obličja, Siile, i otrčala ka obali, zaustavivši se kod kamenitog basena na ulazu u duboku useklinu. Voda je tu bila čista posle kasne plime. Ona čučnu i očisti kožu prstima, obazirući se defanzivno, veštica koja pere kožu mrtvih. Konačno, izlupa živu tkaninu na steni pre nego što ju je čvrsto umotala, iscedila i odnela gore, do stabala.

Dugačkim prstima iskopala je mesto za skrivanje između korenja trnovog drveta, uglavila Siilu u rupu i prekrila je kamenjem. Svesna Pitersona, ona hitnu kamen i raseče mu bradu, ali obuzeta obrascem ritualnih događaja, nagigta je bila беспомоћна; otrčala je među stabla i sklupčala se u senci, stopivši se sa bojama šipražja.

Zaštićen od hladnoće mora, isplivao je do basena, a onda zaplivaо natrag protiv plime, sve dok ga prsa nisu zbolela, a ruke zapretile lomljenjem. Ispuzao je na obalu i sručio se među napljavljena drva i tvrdo stenje, držeći se za morsku travu osušenu na obali, kao da ona može da mu pomogne da se odvuče na bezbedno. Ali bio je svestan malog obličja na horizontu. Posmatrao je, tako opružen, i video da

nagigta uzmiče sa svoje osmatračnice.

Svakog dana te nedelje plivao je u suton. Kad god je ulazio u vodu, nagigta ga je posmatrala, ali nije mogla da uđe u kućicu i kada bi on ispuzao na obalu, obično bi nestala. Bila je sve slabija, znao je to. Ciklus se, u ovoj fazi života selkija, odvijao brzo. Nagigta je želela da ponovo dođe do svoje morske kože, ali nije mogla da prekine uzavrele hormonske i fizičke promene koje su stvorenje odvlačile prema dubokim delovima kopna.

Osmog dana, stvorenje se nije pojavilo na horizontu i Piterson je brzo oprčao ostrvo, da bi zatim čučnuo na uzvisini i zagledao se u retku šumicu. Bledo jesenje sunce otežavalo mu je posmatranje zbog igre senki stabala i granja na blagom vetru, ali on ubrzo uoči nagigtu. Kretala se sporo. Izgledala je bolesno i tužno. Otpuzala je do mesta u šumici gde se ukopala i zagrabila, možda osvežavajući sebe tlom. Zabacila je glavu i zauralala, a onda krenula kao majmun, trapavo i sporo kroz opresivno okruženje, na rukama i nogama, natrag u senku.

Ujutro je svlačila kožu. Piterson se oprezno približio, moka od rose posle noćne straže. Stvorenje zastenja kada ga vide kako prilazi, ali već je pustilo korenje, a drvokoža se ljuštila. Noge su joj bile raširene i prekrivene korom, a nožni prsti istezali su se kako bi se ukopali u tvrdu zemlju. Ruke su joj još bile pokretljive, uprkos izdancima granja, i dok je Piterson čučao, osmehujući se trijumfalno, ona baci kamen ka njemu i napravi mu napuklinu u jednom zubu.

On pade na zadnjicu, psujući. "Prokletstvo! Zašto moraš da budeš toliko precizna?"

Masirao je usta i bol se povukao. Nagigta je zabrblijala, uz poslednji smeh, prkosan gest sada, kada je znala da je izgubljena. Krastava koža rascepi joj se do čela, razdvojivši joj lice, ali oči u koži - a u koži je još bilo života, čak i posle svlačenja - kao da su ga posmatrale. Trn koji se pomaljao presijavao se od smolastog materijala, i muve su već dolazile da probaju taj privremeni sok. Uhvatile su se i uginule, ali miris materijala bio je jak i prijatan.

"Čim budem imao Selku, vratiću ti tvoje kože", reče Piterson. On pruži ruku kako bi odvojio drvoobličje od novog stabla. "Sačuvao sam tvoje prijatelje. Ne znam zašto. Takav sam imao poriv. Već sam dugo ovde. Volim ovu šumicu. Pruža mi hlad, pruža mi zadovoljstvo.

Podseća me na kuću. Volim trnovo drvo. Ražuha je divna. Ovde se javlja kasno. Nadam se da ćeš lepo da mi cvetaš..." On bocnu deblo kao da se poigrava, a drvo kao da zadrhta, ali više nije moglo da se kreće. Selki je pustila korenje i sada je bila prepuštena milosti i nemilosti prirode. Ako koža drvoobličja ostane među korenjem, jednog dana će ponovo izrasti preko drveta i oblik nagigte će se vratiti. Ali Piterson će odigrati ulogu koju povremeno imaju životinje što ukradu kožu i odnesu je, tako da ova faza stvorenja postane stalna; ono će rasti i umirati, rađati bobice i razmnožavati se na prirodniji način.

Šta zaista niče iz bobica drveta nagigte? To je bilo nešto, jedan vid selki-predanja, što nikada nije pitao Selku. Treba to da učini čim ona bude ponovo rođena.

Doneo je veliku kantu sa vodom do drveta i zalio korenje novog trnovog drveta, pomažući stvorenju, Ali izvukao je kožu drvoobličja iz zaštite rupe i presavio je.

"Ovo mi ne treba, ali ja ću se starati za tebe. Kada ponovo budem imao Selku, ovo ću ti vratiti. Obećavam. Ali, shvataš, ne mogu da dozvolim da jurcaš po ostrvu dok mene nema. Suviše si opasna. Zato privremeno moram da te posadim. Trebaju mi druge kože, žena, selki, ali paziću na njih. To je moje obećanje. Uživaj u vremenu. Prognoza je dobra za sledeće dve nedelje."

Sakrio je kožu nagigte u suvoj zemlji bez crva, uvijenu u muslin kako bi ostala bezbedna i na hladnom. Ostaće dugo upotrebljiva. Bilo je dovoljno mesečeve svetlosti za odgovarajući kanal, tako da je on dva dana i noći pio vino i jeo hladnu ribu, sedeći u mraku kućice, sa otvorenim vratima, zagledan u tamno more, osluškujući talase, njušeći slani vazduh. Kada se mesec izjeo, kada je kanal srebra ponovo podstaknuo njegovu strast ka zadatku koji ga je neposredno čekao, on razvi kožu žene i raširi je na hladnim stenama.

Kada je legao na nju, nag i uzdrhtao, život počeo da se razgoreva. Stegao je pesnice i zube kada je započeo bol, ali ubrzo se opustio u bolnom zavijanju, istežući se i koprcajući tokom napada na njegovo telo. Koža se obavila oko njega, duboko mu se zarila među pore, prodirući mu u organe, crpeći krv u hladan epiderm, gomilajući salo u pokušaju da se oblikuje prema tvrdom i nepoznatom obličju ispod

nje. Očekivala je drvoobličje, nešto malo, nešto uglasto; upinjala se dugo i naporno da bi se uskladila sa Pitersonom.

Neko vreme osećao se pridavljeno dok mu se ženska glava istezala bolno oko prsa. Šake su mu bile bele i naduvane dok su ruke kože pokušavale da ih prekriju. Koža je drhtala i ježila se, i sam njen život bio je osujećen pokušajem da ga obuhvati, da pronade svoje obličje, i on oseti kako mu se vazduh istiskuje iz pluća, a zatim mu se nešto zabi u čmar i razvuče ga, nateravši ga da se izvije i ritne.

Uz opuštanje, bol je jenjavao, ali morao je satima da ječi zbog rasta i istezanja ženskog obličja. Ono je puzalo uz njegove ekstremitete, užasno bolno i tesno uz njegove genitalije. Vagina nije mogla da se otvori u njemu, ali brideo je od pokušaja.

Do večeri, ispod mutnog sunca i na toplom povetarcu, smirio se. Bio je okružen Siilinom kožom, a bol se smanjio do osećaja da ga trnje grebe po telu. Ustao je nesigurno, osetivši slabost, i pridržao se za kuću. Zapiljio se u telo koje je postao i video svoje truplo, poput larve, nejasno ocrtano ispod salastih oblina.

Najgore od svega bila su usta. Oštri ženini zubi izgurali su njegove zube iz vilice. Sve ih je progutao. Sada su mu počivali u želucu. Još je gutao krv. Vilice su ga bolele, a novi zubi bockali su mu meso u ustima.

Spavao je dugo, zatim popio vode i uzeo hladne ribe iz šerpe rukama koje su se silovito tresle. Njegovo muško lice bilo je izobličeno iza rastegnute i užasne ženske maske; nije bila dobro orijentisana, tako da su mu se usta videla malo desno od tankih, a opet skladnih ustiju žene. Njegove oči postojale su kao oči-senke iza zakošenih duplji stvorenja.

Spavao je dugo, možda četiri dana, nije mogao to tačno da utvrdi. Za to vreme, njegovo telo bilo je svareno. Sada, kada se pogledao u ogledalu, ugledao je samo Siilu. Piterson je bio usnuo, duboko ispod, skriven; izleći će se kasnije, kada njegova misija bude obavljena.

Ponovo, koža se obavila oko njega, proždirući ga. Ipak, ova koža je bila velika i smesta ga je obuhvatila, gušeći ga salom, preplavivši ga slikama dubina.

I muškaraca... zvucima vrištanja... strahom u njihovim očima... hladnim vetrom i dugim padom do zemlje...

U njegovim plućima bila je so, a na bokovima je osećao strujanje hladnih i toplih struja. Kotrljao se po plaži, lajao i ječao, osećao kako mu kamenje i naplavljeno drvo seku leđa, puštao da mu se suva morska trava mrsi po licu. Vrata kućice bila su otvorena. Stabla na brdu bila su nema, gola naspram sumračnog neba. More ga je zapljuskivalo, voda ga je usisavala i uvlačila u sebe, a zatim se tiho povlačila pre sledećeg naleta. On se izvi i okrenu, a talas mu prekri lice, hladan i pun dobrodošlice, dozivajući ga. Srebrni mesečev kanal bio je širok.

On se spusti u vodu i otpliva do basena. Tamo načini jedan krug, pa zaroni, i kada je dospeo duboko, nastavi još dublje, niz podvodnu liticu, prema izbočini gde su kože selkija bile vezane za morsku travu, prema njihovom mestu sećanja na mrtve.

Ramenjače metalne oplata bombardera bile su obložene morskom travom i zarđale. Stari avion protezao se preko samog bezdana, pod uglom. Jednog dana će skliznuti sa izbočine, izlomljen težinom vode koja mu polako razjeda spojeve. U ovom trenutku, patrljak njegovog desnog krila bio je uglavljen u stenu, dok je levo krilo odavno nestalo ispod. Bio je to čudovišan i užasavajući oblik koji je opsceno posezao naviše sa žive litice. Pitersonov um se razbistri i jasan pogled kroz četrdeset godina u prošlost vrati ga vremenu kada je i on bio u avionu, vremenu kada je bio ljudsko biće.

Plivao je kroz prazne prozore bombardera, preko swarene kože sedišta za posadu, kroz žice koje su mahale poput živih vlati morskog rastinja. Kostu su odavno nestale, odavno pojedene. Njegovi prijatelji bili su u kožama selkija, hranili su ta stvorenja. Možda su ona zbog toga izlazila na obalu, prijatelji koji dolaze kod Pitersona, jedinog preživelog.

Ostavio ih je da poginu kako bi spasao sopstveni život. Ali sada, na ovom mestu njegovih grehova, osećanje krivice mu se vratilo, pomešano sa hladnim sećanjima na more dublje nego što bi on mogao da shvati, na ribe i na ledenu prazninu. Kao i sećanja selkija, na ostrvo gde je pevao Predivni Glas, njegov glas, koji je privlačio selkije pre nego što bi ih uništio, sve osim Selke koja mu je dirnula u srce, postupajući nesvesno, možda zbog krivice ublažene nasiljem posle pesme sirene za stvorenja koja su proždrala njegove prijatelje.

Iako je olupina zaklanjala sve, iako je dominirala izbočinom-grobljem i njenim prekrivačem od ostataka koža selkija koji su se ovde hranili, nije to bila velika i zastrašujuća grobnica koju je sanjao svih tih godina. Video je to vidom selkija. Bilo je to trulo gvožđe, lebdeće žice, dom za morske jegulje. On se trže i iskida jednog takvog naseljenika, progutavši vrišteće meso, uživajući u obroku ne zbog ukusa već zbog zadovoljstva u gnevu koji je osetio dok je ubijao. Sećanja na ljude bleдела su dok je razmišljao o stvorenju koje je voleo.

Koja je koža na izbočini bila Selkina?

On se vrati do površine da udahne vazduh. Proveo je bez vazduha dan ili više, shvatio je, i usporenost je počela da ga koči. Selki-mužjaci su disali češće od ženki, ali su takođe plivali dublje, iz razloga koji Pitersonu još nisu bili poznati. Selki-ženke odmarale su se najveći deo vremena u okomitom lebdenju uz liticu, okrećući se lagano. Samo kada bi im zapretila opasnost, prekinule bi sa tim i šmugnule u senku. Piterson zapliva naniže među fokastim obličjima koja su se sporo obrtala, ćušnu i njuškom se priljubi uz jedno od njih da bi ga probudio, ali bez uspeha.

Jednog jutra, mužjaci su doplivali mahnito iz bezdana, lepeza stvorenja koja beže od opasnosti. Ženke su prekinule svoj lebdeći trans i raštrkale se po litici. More je pulsiralo od zvuka. Pitersona privukoše mahnitost i struja, i on shvati da izranja prema basenu i suncu osvita.

Pojavio se kit ubica. Njegovo ogromno obličje zaklanjalo je obalu oko jedan sat, a onda je otplutalo dalje. Stvari su se vratile u normalno stanje.

Neko vreme se izležavao na plaži, opušten na vazduhu, u iskušenju da svuče kože i popije malo vina, ali pomisao na bol bila je previše zastrašujuća. Još jedan selki izišao je na obalu i posmatrao ga. Žena ispod kože bila je bucmašta i zrela, očito mlada. Ali stvorenje je dalo Pitersonu znak i on krenu za njim, kliznuvši natrag u talase da se sastane sa njom u dubokom basenu.

"Ko si ti?" upita ga ona. "Poznajem ti lice, ali ti nisi Ona koja je otišla."

"Šta se dogodilo sa Selkom?"

Dok su plivali jedno oko drugog, on shvati da ime koje je nadenuo svojoj ljubavnici ne znači ništa. On pokušava da artikuliše selki-ime za stvorenje koje je voleo i posle nekog vremena zvučno pulsiranje izazva reakciju u svesti njegove družbenice.

"Ona je otišla duboko. Veliki Zub."

"Ali vi imate deo njene kože. Zar ne?"

"Koža se nikada ne sme dodirnuti. U koži je život..."

"Znam. I ja hoću da se taj život vrati. Želim je na obali."

Selki-ženka je izgledala zbunjeno. "Ne diraj kožu. To mora da znaš. Ona se nikada neće vratiti ako joj budeš dirao kožu."

"Ona je u koži", reče Piterson na jeziku selkija. "Znam da je njen život tamo. Ona se mora vratiti."

"Ne razumem", reče bucmasta ženka. "Znaš da je otišla duboko..."

"Kod Velikog Zuba. Da. Znam."

Mrzeo je pomisao na to da je kit pojeo Selku. Bilo je dobro osetiti ljudsku reakciju, muževno osećanje ispod fokine masti.

"Onda ne diraj kožu", ubeđivala ga je mlada ženka. "Znaš šta će se desiti."

"Samo mi pokaži kožu. Onda prepusti odluku meni. Molim te."

"Ko si ti? Prepoznajem te. Ali tvoja dublja bića nisu mi poznata. Jesi li mužjak? Ali izgledaš kao ja, kao ženka. Plašiš me."

"Ja sam prijatelj, dragi prijatelj, vaše izgubljene družbenice." Ponovo, on artikulisava Selkino morsko ime. "Nemaš zbog čega da me se plašiš."

"Pokazaću ti kožu. Ali ako si ti dragi prijatelj, ne diraj je."

Ona ga povede dole do izbočine-groba i pokaza mu mutnosivo tkivo koje je predstavljalo sve što je ostalo od Selke, pa se onda podiže u spirali i udalji, kao da beži sa poprišta zločina. Njene poslednje reči bile su: "Jesi li ženka?"

"Ja sam Ona koja je otišla", reče Piterson, svestan da će izazvati zbunjenost, a opet, zadovoljan zbog jednostavnosti istine.

"Dakle, duh", reče njegova družbenica; njena žudna pesma još dugo se čula, dirljiva u poludubokoj vodi.

Piterson posegnu za kožom. Primeti kako je čista, kako su joj ivice prave. Očekivao je tragove kidanja, tragove zuba, znake borbe na život i smrt. Ova koža kao da je pažljivo bila isečena, da bi je neko sačuvao. On blago zagriže u meso, odveza ga sa korena žbuna

guste morske trave i ponese do kokpita potopljenog bombardera.

Sećanja ga ponovo preplaviše, izvučena iz njegovog zatvorenog uma živim prisustvom njegovih prijatelja u koži selkija. Vratili su se imena.

Džekson. Mari. Mičel. Stivens. Sećao se jasno imena. Mogao je da vidi svakog čoveka, da čuje svaki glas, da čuje povike, da čuje tišinu, da čuje trenutak smrti, trenutak molitve. Mičel se molio. Tokom čitavog obrušavanja, Mičel je recitovao reči iz Biblije. Stivens je psovao. Mari je pevao neku smešnu pesmicu. Džekson je plakao i izvikivao poruku večite ljubavi prema svojoj ženi, Meri, i njihovoj deci. Udarili su u vodu i potonuli, upinjući se da se oslobode, ali nijedan nije uspeo da umakne, dok se Piterson lagano spuštao ka ostrvu padobranom, jecajući i vrišteći kada je pomisao na ono što je učinio da bi spasao sopstvenu kožu počela da ga progoni, istovremeno dok je život nestajao iz njegovih prijatelja.

Onda ih je uzelo more, zatim greben, pa izbočina. Veliki bombarder se spustio, uglavio, a stvorenja tame krenula su da se nahrane. Koža, meso, kost, tetiva, šifre, život, umovi i sećanja ljudi halapljivo i žudno su bili isisani u gladne čeljusti životnih oblika koji su se hranili na ovoj izbočini kraj ostrva.

Selki koji ih je apsorbovao postao je zajednica, danima kasnije, uz brzo razmnožavanje, a oni su živeli tu, vezani za bombarder i ostrvo ljudskim životom koji je cvetao i rastao u njihovim kašastim, mašču obloženim telima.

U Selki, Piterson je prepoznao Marijevu duhovitost i strasnog porodičnog čoveka kakav je bio Džekson. Čak ga je i podsećala na Džeksona svojim ljudskim izgledom, kao da mu je bila sestra. On i Džekson uvek su bili bliski. Bilo mu je tako lako da se zbliži sa ženskim obličjem selkija koje je sadržalo toliko izgubljene srži prijateljstva.

Šta da učini sa kožom?

Dok je lenjo plivao kroz kostur bombardera, Piterson shvati da ne može dovoljno da pristupi sećanjima selkija Siile kako bi naslutio proces kojim bi se Selka mogla vratiti pomoću kože. Ako je koža bila život, i ako je koža, čuvana vekovima ispod plitke vode, mogla vremenom da regeneriše život koji ju je nekada nastanjivao, Selka

će se vratiti.

Ali kako to učiniti?

Nešto je uznemirilo vodu. Gvozdene kosti aviona zadrhtaše, pa skliznuše. Piterson se izvijao u hladnoj vodi i zurio u bezdan, a njegova čula foke nagonila su ga da umakne kada se divlje lice kita pojavilo pred njim. Ogromno telo kliznu niže, pa ponovo udari gore, izbivši čelične nosače letilice. Ona poče da se premeće i klizi sa izbočine-groba, povukavši za sobom kože selkija. Piterson se iskobelja iz rama, posekavši kožu i prolivši krv. Bleda tečnost diže se u struji kapljica kroz pomrčinu ka srebrnoj površini, gore.

Krv u vodi... oluja dolazi iz dubine...

On mahnito zapliva naviše, svestan da su ostali selkiji iznad njega mala, vitka obličja koja upravo hitaju u plićake, na sigurno. Dok se dizao, dok se borio protiv plime, on oseti turbulenciju oko sebe, kovitlac nečeg čudovišnog što se brzo približavalo. On vrisnu dok se izvijao i pokuša da sakrije svoj pogled od ralja ubice. One se zatvoriše oko njega i kit ga vrtoglavo odvuče od smera kojim je pošao, zatresavši ga uz kidanje, da bi ponovo zaronio naniže, u veliki mrak.

A opet, zubi mu nisu probili kožu, iako je krv još tekla u mehurićima iz njegove posekotine.

U kitu, nešto se protegnu, nešto ga pozva. U bolu, prestravljen da će ga svakog trena čeljusti pretesterisati, Piterson se zapilji kroz kožu kita...

On vide selki-ženku ispod nje, smireno lice, osmeh. Otvorila je svoje oči, da bi ga posmatrala kroz oči ubice.

Najednom, njeno se lice izmeni - oštija linija vilice, usko lice, i Džekson mu se isceri, prepavši ga. Džeksonovo suvonjavo lice ponovo se rastvori i široko lice Edvarda Mičela namršti se na trenutak, da bi ga zamenio Mari, koji je pućio usne u nemom prekoru. Zatim ponovo Selka, gutajući natrag ljudske živote koji su je hranili i oformili, kao što bi hranili i oformili sve selkije kraj Ostrva Predivnog Glasa.

"Zašto si pošao za mnom?" kao da je rekla.

"Zato što te volim. Mislio sam da si ubijena. Mislio sam da odlazak u dubinu znači da si umrla. Došao sam da pronađem tvoju kožu, da te

vratim u život."

"Nema povratka. Ovo je kraj mog života. Ovo je posrebređenje. Ali ti možeš zauvek da budeš sa mnom. Ako si došao čak ovamo, sigurno to želiš."

Piterson se koprcao i istežao u čeljustima. Sada više nije bio toliko siguran. Njegova sumnja mora da je bila prozirna za Selku, kao što je kitovo meso bilo prozirno za dušu selkija ispod. Bila je ljuta. Okrenula se i zaplivala još dublje, u veliku masu neme, srebrnosive morske trave.

Ubica je uživao u sjajnoj masi trave, dižući džinovske izdanke repom, koristeći Pitersonovo uskoprcano truplo za mahnjito komešanje vlati i sisaljki.

Život u travi naglo se probudio i njeni izdanci se izdužiše kao kod neke džinovske sipe, zadržtaše i hitro okružiše kita i Pitersona. Lagano, Selka je bila apsorbovana u travi, izdanci su je obuhvatali, stapali se sa njom, postajali njeno glavno obličje. Uhvaćen u zamku izvan transformacije, Piterson shvati sa jasnim užasom i nezvanom ironijom ono što je propustio u životnom ciklusu selkija... da oni ne samo da dolaze na tle da se svuku i postanu nemi, za mnoge godine, u obliku drveta, uvlačeći zemlju u svoja tela, da okuse nebo i oluje iznad vode, već da takođe odlaze duboko, da poprime druge spoljne oblike, da postanu najogromnije morsko stvorenje. Možda se posle toga vraćaju stvorenjima nalik na foke, tako poznatim u mitologiji. Ili je, možda, ovo njihovo konačno obličje, pa Piterson više nikada neće videti svoju ljubavnicu.

Selka, masa morske trave, lebdela je lagano prema površini.

Kit je bio proždran, obuhvaćen, i tvrdi, zategnuti izdanci držali su čvrsto samu bit selkija u kojoj se nalazilo ostarelo ljudsko biće.

"Uživala sam u tebi, Pitersone", šapnu Selka iz mase izdanaka. "Drago mi je što si pošao za mnom. Želim te ponovo u sebi. Uvek sam to želela."

Dok je Piterson vrištao i otimao se, dok su izranjali ka srebrnom mesečevom kanalu, uspaljeni delovi mase izdanaka počеше da seku Pitersonovu kožu unutar foke, da bi ga izvukli napolje, da bi ga uvukli unutra.

Grejem Masterton: SEKSUALNI OBJEKT

Sedela je kruto na crnoj švedskoj stolici u mutnom popodnevnom svetlu, prekrštenih članaka. Nosila je savršeno skrojenu kostim 'Karl Lagerfeld' i crni slamnati šešir; noge su joj bile isto tako savršene. Doktor Arkolio nije mogao da joj jasno vidi lice zbog svetla koje je dopiralo iza nje. Ali njen glas bio je dovoljan da zaključi da je očajna, onako kako samo žene vrlo, vrlo bogatih ljudi mogu da budu očajne. Žene običnih ljudi nikad ne bi ni pomislile na takve stvari, a kamoli bile očajne zbog njih.

Ona reče: "Frizer mi je rekao da ste vi najbolji."

Doktor Arkolio ukrsti prste. Bio je ćelav, tamnopus, crnomanjast, i šake su mu bile vrlo dlakave. "Frizer?" ponovi on.

"Džon San Anđelo... njegov prijatelj je hteo da ide na operaciju."

"Shvatam."

Bila je nervozna, drhtala je poput skupog trkačkog konja. "Stvar je u tome... on je rekao da vi to možete da uradite potpuno drugačije od svih ostalih... Da vi to možete da uradite tako da bude pravo. Rekao je da možete to da uradite da osećaj bude kao da je pravo. Sa pravim refleksima, svime."

Doktor Arkolio razmisli na trenutak, a onda klimnu glavom. "To je sasvim tačno. Ali ja vršim transplantacije, a ne modifikacije postojećeg tkiva. To je kao i transplantacija srca ili bubrega... Moramo naći davaoca, usaditi njegov organ u vaše telo i nadati se da neće doći do odbacivanja."

"Ali kad biste našli davaoca... Da li biste mogli to da mi uradite?"

Doktor Arkolio ustade i počeo da lagano korača po svojoj kancelariji. Bio je vrlo nizak čovek, ne iznad metar šezdeset, ali posedovao je smirenost i harizmu zbog koje ga je bilo opčinjavajuće posmatrati i zbog koje je bio impresivan za slušanje. Nosio je vrlo formalno trodelno odelo na pruge sa belim karanfilom i do sjaja uglačanim oksfordkama.

Prišao je prozoru, povukao zavese i zagledao se u Bruklinski trg. Već sedam nedelja nije padala kiša i nebo iznad Bostona poprimilo je neobičnu bronzanu boju.

"Shvatate da je to što od mene tražite vrlo pipavo, i sa medicinskog i

sa moralnog stanovišta."

"Zašto?" odvrati ona. "To je nešto što želim. To je nešto što mi je potrebno."

"Ali, gospođo Elis, operacije koje ja izvodim obično su namenjene ispravljanju fizičkog stanja koje je drastično neusaglašeno sa psihičkim stanjem mojih pacijenata. Ja radim sa transseksualcima, gospođo Elis, sa muškarcima koji imaju penise i testise, ali su psihološki žene. Kada im uklonim muške genitalije i umesto njih im stavim ženske... jednostavno im dovodim telo u sklad sa mozgom. Ali u vašem slučaju..."

"Moj slučaj je takav, doktore, da imam trideset jednu godinu, muža koji je bogatiji od bilo koga drugog u celoj državi Masačusets, i ako ne odem na ovu operaciju verovatno ću izgubiti i njega i sve o čemu sam oduvek sanjala. Ne čini li vam se da spadam u istu kategoriju kao i transseksualci? U stvari, ne čini li vam se da je moja potreba veća nego potreba nekih muškaraca koji bi želeli da budu žene samo zato što vole da nose visoke potpetice, podvezice i Frederiksove gaćice?"

Doktor Arkolio se nasmeši. "Gospođo Elis... Ja sam hirurg. Ja vršim operacije kako bih ljude izbavio iz duboke psihološke bede. Moram da poštujem određenu, strogo definisanu, etiku."

"Doktore Arkolio, ja se nalazim u dubokoj psihološkoj bedi. Moj muž pokazuje sve znake toga da sam mu dosadila u krevetu, a pošto sam mu peta žena, verovatnoća da će se razvesti od mene raste sa svakim minutom, zar ne mislite tako?"

"Ali to što tražite - toliko je radikalno. Više nego radikalno. I trajno, uz to. Da li ste razmišljali koliko će vas to unakaziti, kao ženu?"

Gospođa Elis otvori crnu torbicu od krokodilske kože i izvadi crnu cigaretu da bi je pripalila crnim, emajliranim 'Danhil' upaljačem. Stavi je u usta, povuče i izdahnu dim. "Želite li da budem potpuno iskrena prema vama?" upita ona.

"Mislim da insistiram da budete potpuno iskreni prema meni."

"U tom slučaju, trebalo bi da znate da se Bredli žestoko pali na grupni seks... voli da poziva svoje prijatelje da vode ljubav sa mnom. Prošle nedelje, posle dobrotvornog baleta u Grejt Vudsu, pozvao je njih sedmoricu kući. Sedam ugojenih plutokrata Blek Beja! Kazao mi je da se svučem dok oni popiju martini u biblioteci. Onda su došli

gore, sva sedmorica."

Doktor Arkolio je posmatrao svoj uramljeni sertifikat iz Brigamske bolnice za žene, kao da ga nikad ranije nije video. Srce mu je lupalo; nije znao zašto. Volf-Parkinson-Vajtov sindrom? Ili artrijalna fibrilacija? Ili možda strah, sa blagim prelivom seksualnog uzbuđenja? Rekao je, ravno koliko je mogao: "Kada sam rekao da budete iskreni... pa, ne morate mi pričati sve ovo. Ako odlučim da izvedem ovakvu operaciju, to ću učiniti samo na zasebne preporuke vašeg porodičnog lekara i vašeg psihijatra."

Gospođa Elis svejedno nastavi sa svojom recitacijom. "Smestili su se po meni i svuda oko mene, sva sedmorica. Osećala sam se kao da se gušim u znojnom, muškom mesu. Bredli mi je ušao otpozadi; Džordž Kartin od napred. Njih dvojica su mi se utrpala u usta, osećala sam da se gušim. Dvojica su mi gurala penise u uši. Druga dvojica su ih trljala o moje grudi.

Ušli su u ritam poput veslačkog tima. Urlali su sa svakim pokretom. Urlali. Mene jednostavno nije bilo, usred tog silnog urlanja i veslanja. Onda su mi dvojica svršila u usta, druga dvojica u uši a sledeća dvojica na grudi. Bredli je bio poslednji. Ali kada je i on svršio i izvadio ga iz mene, bila sam preliveva semenom, posvuda, preliveva; i tada sam shvatila da Bredli želi objekt - ne ženu, čak ne ni ljubavnicu. Objekt."

Doktor Arkolio očuta. Pogledao je gospođu Elis, ali njeno lice bilo je skriveno iza guste zavese duvanskog dima.

"Bredli želi seksualni objekt i zato sam odlučila da ću, ako on želi seksualni objekt, ja to i biti. Kakve to ima veze? Bredli će biti zadovoljan mnome i život će ostati kao dosad." Smeh joj je zvučao poput razbijanja čaše šampanjca. "Bogat, ušuškan, siguran. I niko ne mora da zna."

Doktor Arkolio reče, "Ne mogu to da učinim. Ne dolazi u obzir."

"Da", odgovori gospođa Elis. "Znala sam da ćete to reći. Došla sam pripremljena."

"Pripremljena?" namrgodi se doktor Arkolio.

"Pripremila sam dokaze o tri genitalne transplantacije koje ste izvršili bez saglasnosti davaočevih zastupnika. Džejn Kestenbaum, 12. avgust 1987; Lidija Zerbi, 9. februar 1988; Ketrin Stimel, 7. jun 1988. Sve tri su se složile da budu davaoci jetre, bubrega, srca, oka i

pluća. Nijedna se nije složila da im se odstrane genitalije."

Ona se nakašlja. "Imam sve pojedinosti, sva dokumenta. Prve dve operacije izveli ste na Bruklinskoj klinici, pod izgovorom da odstranjujete testikularni rak, a treću u Medicinskom centru Louel, navodno ispravljajući dvostruku herniju."

"Vidi, vidi", reče doktor Arkolio. "Ovo mora da je prvi put da me je pacijent ucenio da izvršim operaciju."

Gospođa Elis ustade. Svetlo joj odjednom obasja lice. Bila je jedinstveno lepa, jagodica visokih kao u Grete Garbo, pravog nosa i ustiju koja su izgledala kao da se spremaju nekoga da poljube. Oči su joj bile plave, poput smrvljenih safira. Sama pomisao na to da ga žena koja ovako izgleda moli da joj uradi operaciju, preti mu da bi joj izvršio operaciju, bila je Arkoliju neverovatna, čak zastrašujuća.

"Ne mogu to da uradim", ponovi on.

"Oh, ne, doktore Arkolio. Uradićete to. Jer ako to ne uradite, sve pojedinosti vaših izopačenih operacija otići će pravo u kancelariju javnog tužioca, a onda ćete vi otići pravo u zatvor. A kad budete pod ključem, samo pomislite na sve one transseksualce koji će ostati da čame u dubokoj, psihološkoj bedi, opterećeni telom koje im je tako neusklađeno sa umom."

"Gospođo Elis..."

Ona iskorači napred. Bila je preteći graciozna i gotovo dvadeset centimetara viša od njega na sivim, visokim štiklama. Osećala se na cigarete i 'Šanel 5'. Imala je dugačke noge i, na njegovo iznenađenje, velike grudi, iako joj je odelo tako dobro skrojeno da joj poprsje nije izgledalo nesrazmerno. Minđuše su joj bile Gverdijeove, od platine.

"Doktore", reče ona i on prvi put primeti laki nagoveštaj Nebraske u njenom izgovoru, "potreban mi je ovaj život. Da bih ga sačuvala, potrebna mi je ova operacija. Ako mi to ne učinite, onda se kunem Bogom da ću vas uništiti."

Doktor Arkolio spusti pogled prema beležnici na stolu. U njoj je pisalo njegovim urednim rukopisom da gospođa Helen Elis ima zakazano u 15:45. Bože, kako je želeo da nije prihvatio.

Tiho, on reče: "Moraćete da mi date tri jemstva. Jedno je da ćete u svakom trenutku moći da u roku od jednog sata dođete na moju kliniku u ulici Kirkland u Kembridžu. Druga je da apsolutno nikom,

izuzev vašeg muža, nećete reći ko vam je izveo operaciju."

"A treća?"

"Treća je da mi platite pola miliona dolara u prenosivim hartijama od vrednosti što je pre moguće, a ostalih pola miliona posle uspešne operacije."

Gospođa Elis jedva primetno klimnu glavom.

Doktor Arkolio reče: "To je, znači, dogovoreno. Isuse. Ne znam ko je ovde luđi, vi ili ja."

Krajem februara, Helen Elis je ručala kod Džaspera u Trgovačkoj ulici sa prijateljicom Nensi Petigru kada je šef sale prišao i prošaputao joj da ima telefonski poziv.

Upravo su joj doneli tanjir sa devet 'Velflit' pilića sa salsa sosom od radiča i čilija i čašom ohlađenog šampanjca.

"Oh... ko god bio, recite mu da ću ga zvati posle ručka, hoćete?"

"Gospodin je rekao da je vrlo hitno, gospođo Elis."

Nensi se nasmeja. "Nije ti to valjda tajni ljubavnik, Helen?"

Šef sale pribrano reče, "Gospodin je rekao da je vreme od suštinske važnosti."

Helen lagano spusti viljušku.

Nensi se namršti i reče, "Helen? Je'l ti dobro? Pobelela si kao čaršav."

Šef sale joj izmače stolicu i odprati je kroz restoran do telefonske kabine. Helen podiže slušalicu i reče: "Helen Elis na vezi", glasom prozirnim poput mineralne vode.

"Imam davaoca", reče doktor Arkolio. "Tkivo savršeno odgovara. Da li još želite da idete do kraja sa ovim?"

Helen proguta knedlu. "Da. Još želim da idem do kraja."

"U tom slučaju, smesta dođite u Kembridž. Da li ste nešto jeli ili pili?"

"Upravo sam se spremala da ručam. Pojela sam malo hleba."

"Nemojte ništa više ni jesti ni piti. Dođite smesta. Što pre stignete, to su veći izgledi za uspeh."

"U redu", složi se Helen. Onda: "Ko je ona bila?"

"Ko, ko je bio?"

"Davalac. Ko je ona bila? Kako je umrla?"

"Nije potrebno to da znate. U stvari, psihološki je bolje da ne znate."

"U redu", reče Helen. "Biću tu za dvadeset minuta."

Ona se vrati za sto. "Nensi, tako mi je žao... moram odmah da krenem."

"Baš kad je trebalo da ručamo? Šta se dogodilo?"

"Ne mogu ti reći, izvini."

"Znala sam", reče Nensi, bacivši salvetu na sto. "Jeste u pitanju ljubavnik."

"Da vam objasnim šta sam to uradio", reče doktor Arkolio.

Prošlo je skoro dva meseca i bila je to prva nedelja u aprilu. Helen je sedela u belo popločanoj staklenoj bašti njihove 'Dedam' kuće na reci Čarls, na belom pletenom kauču pretrpanom izvezenim jastučićima. Bašta je bila prepuna narcisa. Napolju je još bilo vrlo hladno. Nebo iznad staklene kupole bilo je boje ispranog mastila, a na travnjaku se nalazio paralelogram belog mraza na mestu koje sunce još nije obasjalo.

"Pri uobičajenim transseksualnim operacijama, testisi se uklanjaju, kao i erektivno tkivo penisa. Spoljna koža penisa zatim se uvlači u telesnu šupljinu kao presavijena cev, da bi stvorila veštačku vaginu. Ali naravno, ona jeste veštačka i u mnogim vidovima izuzetno nezadovoljavajuća, pogotovu u nedostatku erotskih reakcija.

Ono što ja mogu da učinim jeste da svojim pacijentima podarim pravu vaginu. Mogu iz davaočevog tela da odstranim kompletnu vulvu, uključujući mišiće i erektivno tkivo koje ih okružuje, kao i vaginalni tunel. Zatim ih mogu presaditi pacijentu.

Onda, koristeći mikrohiruske tehnike koje su uz moj doprinos razrađene na MIT-u, sva glavna nervna vlakna mogu da se priključe na centralni nervni sistem pacijenta... tako da su vagina i klitoris isto tako sposobni za seksualno uzbuđenje kao što su bili u davaočevom telu."

"Previše me je bolelo da bih osetila bilo kakvo uzbuđenje", reče Helen, sa malim, iskošenim osmehom.

"Znam. Ali neće još dugo. Odlično napredujete."

"Mislite li da sam zaista luda?" upita Helen.

"Ne znam. Zavisi šta vam je cilj."

"Moj cilj je da zadržim ovaj život koji vidite oko mene."

"Pa..." reče doktor Arkolio, "mislim da ćete verovatno uspeti. Po onome što ste mi rekli, vaš muž jedva čeka da opet budete spremni

za seks."

Helen reče: "Žao mi je što ste zbog mene morali da prekršite svoju etiku."

Doktor Arkolio slegnu ramenima. "Sad je malo kasno za to. I moram priznati da sam zaista ponosan na ono što sam uspeo da izvedem."

Helen pozvoni srebrnim zvončetom koje je stajalo na stolu pokraj nje. "Onda, može malo šampanjca, Barone Frankenštajn?"

Drugog petka u maju ona je ušla u mračnu, visoku biblioteku u kojoj je Bredli radio i stala nasred sobe. To je bilo prvi put da je ušla u biblioteku, a da najpre ne pokuca. Nosila je dugačak, crven, svileni ogrtač, obrubljen crvenom čipkom, i crvene stiletto cipele. Kosa joj je bila blago ukovrdžana i skupljena crvenom trakom.

Stajala je tamo, plavih očiju samo malo skupljenih, s jedva приметnim osmehom na usnama i levom rukom na kuku, poput parodije na kurvu koja čeka mušteriju.

"Pa?" upita ona. "Četiri je. Trebalo je odavno da legneš."

Naravno, Bredli je sve vreme znao da ona tu stoji, i mada je namršteno posmatrao dokumente o nekretninama koje je držao u rukama, nije uspevao da razabere ni jednu reč. Konačno, on podiže pogled, pokuša nešto da kaže, nakašlja se, pročisti grlo.

"Je li spremno?" uspe on konačno da izusti.

"Ono?" upita ona. Stekla je neko novo sampouzdanje. Prvi put posle mnogo vremena imala je nešto što je Bredli zaista želeo.

"Hoću da kažem, da li si ti spremna?" ispravi se on. On ustade. Bio je krupno građen, širokih ramena, sa svojih pedeset pet godina. Imao je sedu kosu i lavlju glavu koja bi lepo izgledala kao ukras u bašti. Bio je jedan od pravih bostonskih Elisa - brodskih magnata, zemljoposjednika, izdavača novina - a sada i najveći samostalni deoničar laserske tehnologije u Zapadnom svetu.

Polako joj je prišao. Nosio je košulju sa plavim i belim prugama, naborane plave pantalone i kestenjaste tregere. Bila je to pojava koji su Elisi obožavali: pojava novinskog izdavača, ili varalice u zadimljenoj sobi. Zastarela pojava, ali imala je svoju posebnu, bostonsku harizmu.

"Pokaži mi", reče on. Glas mu je bio duboko, meko brundanje. Helen je osetila šta je rekao, više nego što je čula. Poput udaljene

grmljavine.

"U spavaćoj sobi", reče ona. "Ne ovde."

On pređe pogledom preko biblioteke, preko polica sa drevnim knjigama u kožnim povezima i tmurnih slika Elisovih predaka. U jednom uglu biblioteke, blizu prozora, stajala je ista štamparska presa koju je Bredlijev čukundeda koristio da bi odštampao prve primerke Glasnika Bikon Hila.

"Gde bi bilo bolje nego ovde?" hteo je da zna. Ona je možda imala nešto što je on zaista želeo, ali njegova želja još je za nju bila naređenje.

Pustila je da joj crveni svileni ogrtač sklizne niz ramena i odšapuće na pod, gde je ličio na svetlucavu baricu krvi. Ispod njega nosila je crveni grudnjak koji joj je podizao i razdvajao krupne, bele grudi, ali ih nije pokrивao. Bradavice su joj se nabrale, tamnoljubičaste, poput malina.

Ali crveni, svileni trougao između njenih nogu zaokupio je u potpunosti Bredlijevu pažnju. Olabavio je kravatu i raskopčao kragnu, disanje mu je postalo plitko i teško.

"Pokaži mi", ponovi on.

"Nisi uplašen?" upita ga ona. Nekako je osećala da bi mogao biti.

Upiljio se u nju hitrim, namrgođenim pogledom. "Uplašen? Koji ti je kurac? Možda si ti ovo predložila, ali ja sam platio. Pokaži mi."

Ona razveza crveni konac gaćica i one padoše na pod oko njenog levog članka, prsten odbačene svile.

"Isuse", prošaputa Bredli. "Ovo je sjajno."

Helen je ogolila svoju bledu, besprekorno depiliranu vaginu, punih usana. Ali odmah iznad njene sopstvene nalazila se još jedna isto tako punačka, isto tako primamljiva, isto tako vlažna. Samo je ovalni ožiljak otkrivao mesto gde ju je doktor Arkolio ugradio u njen donji stomak, ožiljak poput blage opekotine prvog stepena.

Očiju raširenih, bez reči, Bredli kleknu na tepih ispred nje i položi dlanove na njene prepone. Pomatrao je njene dve vulve sa svirepim zadovoljstvom.

"Ovo je fenomenalno. Ovo je fenomenalno! Ovo je najneverovatnija stvar koju sam ikada video."

On zastade i pogleda je, odjednom poput malog dečaka. "Smem li da je dodirnem? Da li je ista kao i ona druga?"

"Naravno da smeš da je dodirneš", reče Helen. "Ti si je platio. Tvoja je."

Drhteći, Bredli pređe rukom preko glatkih usmina njene nove vagine. "Osećaš ovo? Zaista osećaš?"

"Naravno. Prijaj mi."

Počeo je da joj mazi drugi klitoris dok nije stao da se kruti. Onda mu je srednji prst skliznuo u tople, vlažne dubine njene druge vagine.

"Sjajno. Potpuno isti osećaj. Neverovatno. Isuse! Ovo je neverovatno!"

Otrčao je do vrata biblioteke, zalupio ih i zatim zaključao. Vratio se nasred sobe, skidajući tregere, zbacujući košulju, iskačući iz pantalona. Dok je došao do Helen, na sebi nije imao ništa izuzev velikih prugastih gaća. Skinuo ih je i otkrio ogromnu grimiznu erekciju.

Oborio ju je na tepih i zario se u nju, bez uvoda, bez predigre, u čistoj razuzdanoj, eksplozivnoj pohoti. Prvo joj je stavio u novu vaginu, onda u njenu sopstvenu, onda u dupe. Išao je iz jedne rupe u drugu poput izgladnelog čoveka koji ne može da se odluči između mesa, hleba i slatkiša.

Isprva preplašena, zbunjena snagom njegovog seksualnog napada, Helen ništa nije osećala osim trenja i grčeva. Ali dok se Bredli upinjao i stenjao od napora, počela je da oseća između nogu nešto ni nalik bilo čemu što je dotad iskusila: osećaj koji je bio udvostručen, utrostručen. Osećaj tako preplavljujući da je zgrabila tepih obema rukama, pitajući se neće li zadovoljstvo biti prejako da ga njen um podnese. Dok je Bredli iznova i iznova ulazio u njenu drugu vaginu, osećala se kao da će poludeti, ili umreti.

Onda, poput žene uhvaćene u toplom, crnom, tropskom viru, ona se izgubi.

Otvorila je oči i čula Bredlija na telefonu. Bio je još nag, belog i dlakavog tela, penisa oklembesjenog poput šljive u čarapi.

"Džordže? Slušaj, Džordže, moraš da dođeš. Moraš da dođeš smesta! Ovo je nešto najneverovatnije što si ikad doživeo. Džordže, nemoj da se prepireš, samo ostavi sve i dovuci dupe ovamo što brže možeš. I nemoj da zaboraviš četkicu za zube: večeras se ne vraćaš kući, to ti obećavam!"

Malo pred zoru, otvorila je oči. Ležala je naga na sredini kraljevskog kreveta. Sa njene desne strane, Bredli je ležao priljubljen uz nju i glasno hrkao, ruka mu je sebično pokrivala njenu drugu vaginu. Sa njene leve strane, Džordž Karlin hrkao je u drugom tonalitetu, kao da sanja, a njegova ruka pokrivala joj je staru vaginu. Zadnjica joj je bila bolna i raščepljena, a usta su joj bila suva i puna tog prepoznatljivog, memljivog ukusa progutane sperme.

Osećala se požudno; kao da je bila više od jedne žene. Druga vagina joj je donela čudnu podvojenost ličnosti, kao i podvojenost tela. Ali osećala se sigurnija. Bredli joj je neprestano govorio da je divna, da je spektakularna, da nikad neće ni pomisliti da je napusti, ikada.

Doktore Arkolio, pomisli ona, bili biste ponosni na mene.

Nova zima. Našla se sa doktorom Arkolijom kod Hemerslija. Arkolio se malo ugojio. Helen je bila mršavija, gotovo ispijena, i skinula je težinu sa grudi.

Poigravala se tanjirom ribe u sosu. Pod očima su joj visile senke, boje smeđeg maslaca.

"Šta nije u redu?" upita je on. Naručio je dimljenu divlju kokošku sa roštilja, sa ljutim prelivom od breskve, i jeo je mahnitom brzinom. "Niste imali odbacivanja, sve je sjajno."

Ona spusti viljušku. "Nije dovoljno", reče ona i on začu isti tupi ton očaja kao kad ju je prvi put sreo.

"Imate dve vagine i nije vam dovoljno?" prožišta on. Bradati čovek za susednim stolom okrenu se i pogleda ga zapanjeno.

Helen reče: "Na početku je bilo predivno. Vodili smo ljubav pet ili šest puta dnevno. Obožavao ju je. Na kraju me je terao da hodam gola po kući da bi mogao da je gleda i gura prste u nju kad god poželi. Pravila sam predstave za njega, kao erotske tačke, sa svećama i vibratorima, jednom sam to izvela sa njegove dve doge."

Doktor Arkolio jedva proguta zalogaj. Uspeo je samo da kaže: "Auh." Suze su podrhtavale u uglovima Heleninih očiju. "Sve sam to radila, ali nije mu bilo dosta. Jednostavno mu nije bilo dosta. Sada gotovo da ga nije briga. Kaže da smo izveli sve što smo mogli izvesti. Prošle nedelje smo se posvađali i nazvao me je nakazom."

Doktor Arkolio položi svoju ruku na njenu, pokušavajući da je smiri. "Naslućivao sam da ovo može da se dogodi. Pre nekog vremena, razgovarao sam sa jednom prijateljicom koja je seksolog. Ona kaže da kad jednom pođeš ovim putem ljudske seksualnosti - kada jednom počneš sa sadomazohizmom ili stavljanjem minđuša u bradavice ili vaginu, sa tetovažama ili bilo kojom drugom težom perverzijom - to postaje opsesija i nikad nisi zadovoljna. Počneš da juriš za fatamorganom savršenog uzbuđenja koje ne postoji. Dobar seks je uzbudljiv sa onim što imaš."

On se zavali u naslon i pažljivo obrisa usta salvetom. "Mogu da vas primim na korektivnu hirurgiju početkom sledeće nedelje. Pedeset hiljada unapred, pedeset hiljada posle, jedva da će ostati ožiljak."

Helen se namršti. "Tako brzo možete naći davaoce?"

"Molim?" reče doktor Arkolio. "Neće vam trebati davaoci. Jednostavno ćemo izvaditi drugu vaginu i zatvoriti sve."

"Doktore, mislim da se nismo dobro razumeli", reče mu Helen. "Ne želim da mi se ukloni druga vagina. Želim još dve."

Usledi vrlo duga pauza. Doktor Arkolio se obliznu, popi čašu vode, a zatim se ponovo obliznu. "Šta hoćete?"

"Još dve. Možete to da izvedete, zar ne? Po jedna na donjoj polovini svake sise. Bredli će ih obožavati. Onda mogu da imam po jednog muškarca u svakoj sisi, trojicu unutra i dvojicu u ustima, Bredli će biti oduševljen."

"Želite da vam presadim vagine u grudi? Helen, za ime Boga, ovo što sam dosad uradio već je dovoljno progresivno. Da ne pominjem da je etički zgražavajuće i potpuno ilegalno. Ovaj put, Helen, ne. Nema izgleda. Šaljite svoje tužbe o mojim transeksualnim presađivanjima javnom tužiocu ili kome god hoćete. Ali ne. Neću to da učinim. Apsolutno ne."

Bredli je te godine proslavio Božić tako što je pozvao šest svojih prijatelja na večeru sa srnetinom. Jeli su flambirani odrezak i popili četiri krčaga suvog martinija, ai onda su vrištali, smejali se i preselili se u spavaću sobu, gde ih je Helen čekala, naga, nepokretna.

Pogledali su je i začutili. Prišli su joj u neverici i zabuljili se u nju. Ona je ostala savršeno mirna, potpuno izložena.

U pijanom čuđenju, dvojica se popeše na nju. Jedan od njih bio je

predsednik Bostonske banke. Helen nije poznavala drugog, ali je imao riđe brkove i riđe dlake na preponama. Uхватili su joj bradavice između palčeva i kažiprsta i podigli joj teške grudi, kao da podižu prekrivač preko obroka u nekom skupom restoranu.

"Bože moj", reče predsednik banke. "Istina je. Jebena istina."

Uz sve jače stenjanje, dva muškarca uguraše svoje crvene erekcije duboko u klizave otvore koji su se ukazali ispod Heleninih bradavica. Zarili su ih duboko u njene grudi, duboko u meko, toplo tkivo, i uvrtali joj bradavice dok nije zavrištala od bola.

Još dvojica joj se uguraše u usta, tako da je jedva mogla da diše. Ali kakve je to imalo veze? Bredli je bio presrećan, Bredli ju je voleo, Bredli ju je želeo. Bredli je se više nikad neće zasititi, ne posle ovoga. A i ako se bude zasitio, ona će uvek moći da pronađe nove načine da ga zadovolji.

Nije je se zasitio. Ali nije ni dugo poživio. Dvanaestog septembra, dve godine kasnije, Helen se probudila i zatekla Bredlija kako leži mrtav, hladne ruke na njenoj prvobitnoj vagini.

Bredlija su sahranili pored 'Dedam' kuće koja je gledala na reku Čarls, u skladu sa čudnom pretpostavkom da mrtvi još mogu da vide, ili da ih je briga za to gde se nalaze.

Doktor Arkolio je došao u kuću, pio šampanjac i jeo komadiće ribe, artičoke i sitna, masna, rebarca sa roštilja. Svi su govorili izuzetno prigušenim tonovima. Helen Elis se držala po strani tokom cele sahrane i bila prekrivena gustim, crnim velom. Sada se povukla u svoje privatne odaje i ostavila Bredlijevu porodicu, poslovne prijatelje i političke posilne da uživaju u njegovoj sahrani bez njenog prisustva. Posle nekog vremena, Arkolio se pope odjekujućim, mermernim stepenicama i na prstima priđe njenoj sobi. Tri puta je pokucao, pre nego što ju je čuo kako kaže, odsutno: "Ko je to? Odlazite."

"Judžin Arkolio. Mogu li da popričam sa vama?"

Nije bilo odgovora, ali posle veoma dugog vremena, vrata se otvoriše i ostadoše otvorena, pa doktor Arkolio shvati to kao poziv da uđe unutra.

Oprezno, on to učini. Helen je sedela kraj prozora na tvrdoj, uspravnoj stolici. Još je nosila veo.

"Šta vi sada hoćete?" upita ga ona. Glas joj je bio prigušen i izobličen.

On slegnu ramenima. "Samo sam svratio da čestitam."

"Čestitate?"

"Naravno... Dobili ste što ste hteli, zar ne? Kuću, novac. Sve."

Helen okrenu glavu ka njemu i podiže veo. Nije bio iznenađen. Znao je šta da očekuje. Naposljetku, on sam je izveo celu operaciju.

Na svakom od njenih obraza, zjapila je po jedna vagina. Obe vagine bile su naprćene i vlažne, nadrealistička parodija duplerice Rastlera. Jedva prepoznatljiv kolaž modrog mesa, lepote i apsolutnog užasa.

To je bio Helenin poslednji akt potpunog potčinjavanja, da žrtvuje svoju lepotu, tako da Bredli i njeni prijatelji mogu da ulaze ne samo u njeno telo već i u njeno lice.

Doktor Arkolio ju je preklinjao da to ne radi, ali pretila je samoubistvom, pa zatim ubistvom, a onda je pretila da će ispričati medijima o operacijama koje je već uradio.

"Ovo se može ispraviti", uveravao je on sebe dok je pedantno zašivao vaginalne mišiće u njene obraze. "Sve se ovo može ispraviti."

Helen podiže pogled ka njemu. "Mislite da sam dobila ono što sam želela?" Svaki put kad bi nešto rekla, usmine vagina pomalo bi se otvorile.

Morao je da skrene pogled. Pogled na ono što joj je uradio bio je više nego što je mogao da podnese.

"Nisam dobila ono što sam želela", reče ona, a suze počеше da joj cure niz obraze i kaplju sa zaobljenih, ružičastih usmina. "Želela sam vagine posvuda, tako da Bredli može pozvati dvadeset prijatelja, stotinu njih odjednom, u mom licu, preponama, stomaku, pod rukama. Želeo je seksualni objekt, Judžine i bila bih srećna, znate, da budem njegov seksualni objekt."

Doktor Arkolio reče, "Žao mi je. Mislim da sam ja kriv za ovo koliko i vi. U stvari, mislim da sam ja u potpunosti kriv za ovo."

Tog popodneva vratio se u kancelariju koja je gledala na Bruklinski trg gde je prvi put sreo Helen Elis. Dugo je stajao pored prozora.

Da li je bilo u redu da pružaš ljudima ono što žele, ako je ono što žele perverzno i samouništavajuće, i ako to pljuje u lice Božjoj

tvorevini?

Da li je bilo u redu unakaziti prelepu ženu, čak i ako ona za tim žudi? Dokle je dopirala njegova odgovornost? Da li je on mesar ili svetac? Da li je blizu Neba ili igra na šahtu Pakla? Ili je tek puka hirurška parodija En Landers, koja rešava bračne probleme skalpelom umesto razumnim predlozima?

Pripalio je prvu cigaretu posle skoro mesec dana i seo za sto u pomrčini koja se skupljala. Onda, kad se već gotovo smračilo, njegova sekretarica, Ester, zakuca na vrata, otvori ih i reče: "Doktore?"

"Šta je, Ester? Zauzet sam."

"Gospodin Pirs i Gospodin De Šenca. Imaju zakazano u šest."

Doktor Arkolio ugasi cigaretu i rukom raščisti dim. "Sranje. U redu. Pustite ih unutra."

Džon Pirs i Filip De Šenca uđoše u njegovu kancelariju i stadoše ispred stola poput dva školarca pozvana da se jave direktoru. Džon Pirs bio je mlad i plavokos, nosio je nestrukirano italijansko odelo sa podavijenim rukavima. Filip De Šenca bio je stariji, teži i crnomanjastiji, u ručno pletenom džemperu boje šljive i vrećastim smeđim pantalonama.

Doktor Arkolio se naže preko stola i rukova se sa njima. "Kako ste? Izvinite... bio sam prezauzet ovog popodneva."

"Oh... razumemo", reče Filip De Šenca. "I nas dvojica smo bili zauzeti."

"Kako idu stvari?" upita doktor Arkolio. "Da li ste imali nekih problema? Nekih bolova?"

Džon Pirs stidljivo odmahnu glavom. Filip De Šenca načini krug kažiprstom i palcem i reče, "Savršeno, doktore. Dvesta posto savršeno. Jebena desetka, ako vam ne smeta!"

Doktor Arkolio ustade i pročisti grlo. "Bolje dajte da pogledam. Da li vam treba paravan?"

"Paravan?" Džon Pirs se nasmeja.

Filip De Šenca prezrivo odmahnu rukom. "Ne treba nam paravan."

Dok je doktor Arkolio čekao, Džon Pirs je otkopčao pojas, otvorio šlic i spustio prugaste bokserice.

"Da li biste se, molim vas, pognuli?" upita doktor Arkolio. Džon Pirs se malo nakašlja i postupi kao što mu je rečeno.

Doktor Arkolio mu raširi mišićavo dupe i otkri dva savršena grimizna anusa koji su, skupljeni, podrhtavali jedan iznad drugog. Oko gornjeg nalazio se zvezdasti trag više od devedeset ožiljaka, ali svi su se savršeno zacelili, a preko njegovih guzova nalazili su se samo jedva primetni kosi ožiljci.

"Dobro je", reče doktor Arkolio, "to je u redu. Možete sada podići pantalone."

Okrenuo se Filipu De Šenci i samo je mogao da podigne obrvu. Filip De Šenca zadiže džemper, spusti pantalone i stade ponosno prelazeći rukom preko svoje nove opreme: jedan tamni penis, poput teškog voća nad još jednim tamnim penisom; četiri dlakava testisa visila su sa strane.

"Ima nekih problema?" upita doktor Arkolio, podižući oba penisa sa profesionalnom hladnoćom, ispitujući ih pažljivo. Oba počеше da se pomalo krute.

"Tajming, to je sve." Filip De Šenca slegnu ramenima, uz lak osmeh svom prijatelju. "Još nisam uspeo istovremeno da svršim. Dok uspem da svršim, jadni Džon obično bude gadno raščepjen."

"Osim toga?" upita doktor Arkolio stisnutih usana.

"Oh, sjajno... Sve dok ne nosim uske pantalone."

"U redu", reče doktor Arkolio umorno. "Sada možete da se zakopčate."

"Već gotovo?" počē Filip De Šenca da flertuje. "Ne isplatite se baš, doktore. Sto dolara za dve sekunde maženja. Trebalo bi da se stidite."

Te večeri, Džon Pirs i Filip De Šenca otišli su u 'Le Bellecour' na ulici Mazi na večeru. Držali su se za ruke tokom čitavog obroka.

Doktor Arkolio je kupio nešto namirnica, a zatim se odvezao kući u svom metalik plavom 'Rols-Rojsu', slušajući La Boheme na stereu. Pogledao bi u retrovizor s vremena na vreme i pomislio kako izgleda umorno. Saobraćaj je bio zagušen i spor na obilaznici, a on je bio žedan, pa je izvadio jabuku iz kese i zagrizao.

Razmišljao je o Helen; razmišljao je o Džonu Pirsu i Filipu De Šenci; i razmišljao je o svim ostalim muškarcima i ženama čija je tela vešto izmenio u otelotvorenja njihovih seksualnih fantazija.

Nešto što je Filip De Šenca rekao kopkalo ga je sve vreme. Trebalo bi da se stidite. Iako se Filip De Šenca šalio, doktor Arkolio

najednom shvati da je to tačno, da bi trebalo da se stidi zbog toga što je učinio. U stvari, on se stideo svojih dela. Stideo se što je upotrebio svoj hirurški genije da stvori takva erotska izopačenja. Stideo se što je naružio toliko prelepih tela.

Ali pored toga što je bio bolan, taj talas stida bio je i oslobađajući. Zato što muškarci i žene nisu bili samo nešto što je Bog stvorio. Muškarci i žene bili su sposobni da se ponovo otkriju i da izvuku čudna, nova zadovoljstva iz bola, poniženja i samoizobličavanja. Ko može reći šta je ispravno, a šta pogrešno? Ko može definisati savršeno ljudsko biće? Ako je pogrešno usaditi ženi još jednu vaginu, da li je isto tako pogrešno korigovati bebi zečju usnu?

Osećao se pročišćeno; ali i ushićeno. Pojeo je jabuku do kraja i bacio koru na autoput. Ispred sebe nije mogao da vidi ništa osim valpurgijske noći crvenih automobilskih svetala.

U svojoj kući, sama, Helen je lila slane suze tuge i slatke suze seksa, koje su se mešale i padale joj na ruke, tako da su svetlucale poput dijamantskog veridbenog prstenja.

Den Simons: DVA MINUTA I ČETRDESET PET SEKUNDI

Rodžer Kolvin zatvori oči, čelična šipka spusti mu se preko krila, i oni započeše strmo uspinjanje. Čuo je zveket teškog lanca i škripu čeličnih točkova na čeličnim šinama dok su tandrkali uz prvi uspon tobogana. Neko iza njega nervozno se nasmeja. Prestravljen zbog visine, sa srcem koje mu je bolno tuklo o rebra, Kolvin virnu kroz raširene prste.

Metalne šine i beli drveni ram uzdizali su se strmo pred njim. Kolvin je bio u prvim kolicima. Spustio je obe šake i čvrsto zgrabio šipku koja ga je držala na mestu, osetivši tamo sasušeni znoj ranijih dlanova. Neko se zakikota u kolicima iza njega. On okrenu glavu taman toliko da virne preko ivice šina.

Bili su veoma visoko i još su se uspinjali. Srednji prolaz i parkirališta sve su se više smanjivali, pojedinci su postajali isuviše mali da bi se razaznali, a gomila se pretvarala u puki tepih boja, da bi se utopila u veći mozaik geometrija ulica i svetiljki kada je čitav grad postao vidljiv, a potom i čitava zemlja. Tandrkali su i uspinjali se dalje. Nebo se zatamnilo u dublji plavi preliv. Kolvin je video zakrivljenje zemlje u dalekom, nejasnom plavetnilu. U hvativši načas pogledom treptaj svetlosti na krestama talasa miljama niže, kroz drvene grede, shvatio je da su sada daleko iznad ivice jezera. Kolvin zatvori oči dok su nakratko prolazili kroz hladan dah oblaka, a onda ih naglo ponovo otvori kada se tutnjava lanca izmenila, kada se nagib uspinjanja promenio, kada su stigli do vrha.

I prešli preko.

Iza nije bilo ničega. Dve šine krivile su se dalje, niže, i završavale se u vazduhu.

Kolvin ščepa šipku kada se kolica nagnuše napred i preko. Otvori usta da vrisne. Započe pad.

"Hej, najgore je prošlo." Kolvin otvori oči i ugleda Bila Montgomerija koji mu je pružao piće. Zvuk mlaznih motora 'Golfske struje' bio je tupa tutnjava ispod blagog šištanja vazduha koje je dopiralo odozgo, iz otvora za ventilaciju. Kolvin uze piće, smanji dotok vazduha i baci pogled kroz prozor. Međunarodni astrodrom Logan već je bio izvan

vidokruga iza njih, i Kolvin je dole video plažu Nantasket, mnoštvo malih, belih trouglova jedara u širokom zalivu i iza, na okeanu. Još su se uspinjali.

"Boga mu, drago nam je što si odlučio da ovaj put pođeš sa nama, Rodžere", reče Montgomeri Kolvinu. "Dobro je da je cela ekipa ponovo na okupu. Kao u stara vremena." Montgomeri se osmehnu. Ostala tri muškarca u kabini podigoše čaše.

Kolvin se igrao kalkulatorom u krilu i srkutao vodku. Udahnuo je duboko i zatvorio oči.

Plašio se visina. Oduvek. Sa šest godina, u ambaru, kada se stumbao sa uzvišenja za seno, pad je izgledao beskrajn, vreme se isteglo, oštre bodlje vila izvijale su se prema njemu. Pao je, ostao bez daha, obraz i desno oko bili su mu u slami, tri inča od čeličnih šiljaka vila.

"Kompanija je spremna za bolja vremena", reče Lari Miler. "Dve i po godine lošeg publiciteta bile su sasvim dovoljne. Biće dobro kada sutra budemo posmatrali lansiranje. Opet ćemo sve završiti."

"Čuj, čuj", reče Tom Vajskot. Još nije bilo podne, ali Tom je već previše popio.

Kolvin otvori oči i osmehnu se. Računajući i njega, u letelici je bilo četiri potpredsednika kompanije. Vajskot je još bio direktor projekta. Kolvin prisloni obraz uz prozor kako bi dole posmatrao zaliv Kejp Kod. Nagađao je da im je visina jedanaest ili dvanaest hiljada stopa i da se još uspinju.

Kolvin zamisli zgradu visoku devet milja. Iz tepihom postavljenog predvorja ušao bi u lift. Pod lifta bio bi od stakla. Okno lifta obrušava se četiri hiljade šest stotina spratova ispod njega, svaki sprat obeležen je halogenim svetlom, paralelna svetla približavaju se jedno drugom u devet milja crnog vazduha ispod njega sve dok se dole ne spoje u svetlu mrlju.

Diže pogled na vreme da vidi kako kabl puca, odvaja se. Pada, držeći se jalovo za unutrašnje zidove lifta, zidove koji su postali klizavi kao i stakleni pod. Svetla jure kraj njega, ali betonski pod okna miljama niže već je vidljiv - majušni plavi betonski kvadrat koji sve više raste dok se kabina lifta obrušava. Zna da ima skoro tri minuta da posmatra kako se taj plavi kvadrat približava, kako se diže da ga smrska. Kolvin vrišti i pljuvačka lebdi u vazduhu ispred njega,

pada istom brzinom, lebdi tamo. Svetla jure kraj njega. Plavi kvadrat raste.

Kolvin otpi malo pića, spusti čašu u kružno udubljenje na širokom rukonaslonu fotelje i nastavi da kucka po kalkulatoru.

Predmeti koji padaju u polju gravitacije drže se preciznih matematičkih pravila, preciznih poput vektora sila i stope sagorevanja u podešenim nabojima i čvrstom gorivu koje je Kolvin dizajnirao već dvadeset godina, ali baš kao što kiseonik utiče na stopu sagorevanja, tako i vazduh kontroliše brzinu tela u padu. Krajnje ubrzanje zavisi od atmosferskog pritiska, raspodele mase i površine, a ne samo od gravitacije.

Kolvin spusti očne kapke kao da želi da odrema i vide ono što je viđao svake noći kada se pravio da spava; nadimanje belog oblaka koji se širi poput filma sa vremenskim prekidima, nakrivljeni stratokumululus koji cveta naspram tamnoplavog neba, crvenkastosmeđu unutrašnjost plamena azot-tetroksida i - jedva vidljiv ispod dva bezumna mlaza SRB-a - zatumbani, nejasan kvadrat prednjeg trupa, uključujući i letaćku palubu. Čak ni najveće uvećanje nije mu prikazalo bliže pojedinosti - neditnuti sud odeljka pod pritiskom za posadu, opržen sa desne strane tamo gde ga je odbegli SRB zasuo plamenom, tumba se, slobodno pada, za njim se vuku kablovi i krhotine trupa poput pupčane vrpce posle rođenja. Ranije slike nisu prikazivale te pojedinosti, ali Kolvin ih je video, dodirnuo ih je, posle razornog sudara sa nemilosrdnim plavim morem. Na izbušenoj koži rasli su slojevi majušnih školjki. Kolvin je zamišljao tamu i hladnoću koje čekaju na kraju tog pada; ribice koje se hrane.

"Rodžere", upita Stiv Kahil, "odakle ti strah od letenja?"

Kolvin slegnu ramenima, iskapi vodku. "Ne znam."

U Vijetnamu - ne u 'Namu' ili 'nedodžiji' - na mestu o kome je Kolvin i dalje želeo da misli kao o mestu, a ne kao o stanju, leteo je. Već je bio stručnjak za podešene naboje i potisnike, pa su ga prebacili do doline Bong Son blizu obale, da proveri zbog čega određena količina isporučenog standardnog plastičnog eksploziva C-4 ne eksplodira u ARVN jedinici, kada je Isusova matica spala sa njihovog Hjuija i helikopter je pao, bez rotora, dve stotine osamdeset stopa niže u džunglu, probio se kroz gotovo stotinu stopa gustog rastinja, a onda

se zaustavio, naglavce, u lijanama deset stopa iznad tla. Pilot je bio glatko naboden na granu koja je probila pod Hjuija. Lobanja kopilota bila je smrskana kroz vetrobran. Mitralski je bio izbačen napolje, slomio je vrat i kičmu i umro je sutradan. Kolvin se izvukao sa iščašenim člankom.

Kolvin spusti pogled dok su prelazili preko Nantuketa. Procenio je da im je visina osamnaest stopa i da se neprekidno povećava. Visina na kojoj će leteti, znao je, trebalo je da bude trideset dve hiljade stopa. Mnogo niže od četrdeset šest, naročito bez vektora vertikalnog potiska, ali toliko toga je zavisilo od površine.

Kada je Kolvin bio dečak, tokom pedesetih, video je u 'starom' National Enquirer-u fotografiju žene koja je skočila sa Empajer Stejt Bilinga i pala na krov automobila. Noge su joj bile gotovo nonšalantno ukrštene kod članaka; na jednoj najlonskoj čarapi imala je rupu kod palca. Krov automobila bio je spljošten, udubljen, gotovo nalik na veliki madrac ispunjen paperjem, koji se oblikuje u zavisnosti od težine osobe koja na njemu spava. Ženina glava izgledala je kao da je utonula duboko u meki jastuk.

Kolvin zakucka po kalkulatoru. Žena koja skoči sa Empajer Stejt Bilinga padaće skoro četrnaest sekundi pre nego što tresne na ulicu. Neko ko pada u metalnoj kutiji sa visine od četrdeset šest hiljada stopa padao bi dva minuta i četrdeset pet sekundi pre nego što tresne o vodu.

O čemu je razmišljala? O čemu su oni razmišljali?

Najpopularnije pesme i rok-video spotovi traju oko tri minuta, pomisli Kolvin. To je dobra dužina trajanja; nedovoljno da dosadi, dovoljno da se ispriča čitava priča.

"Prokleta nam je drago što si sa nama", reče ponovo Bil Montgomeri. "Boga mu", šapnuo je Bil Montgomeri Kolvinu ispred sale za telekonferencije u firmi dvadeset sedam meseci ranije, "jesi li sa nama ili protiv nas?"

Telekonferencija je bila prilično nalik na seansu. Grupa je sedela u polumraku prostorija međusobno udaljenih stotinama hiljada milja i komunicirala glasovima koji su dopirali niotkuda.

"Pa, tako vam to izgleda ovde", začuo se glas KSC-a. "Šta ćemo?"

"Videli smo ono što si poslao faksom", rekao je Maršalov glas, "ali još nam nije jasno zašto bi trebalo da razmotrimo odbacivanje

zasnovano na tako maloj anomaliji. Uveravao si nas da je taj materijal toliko bezbedan da bismo mogli da ga štitimo oko zgrade."

Fil Mekgvajer, glavni inženjer Kolvinovog projektnog tima, uzvrpoljio se na stolici i progovorio preglasno. Telefoni za telekonferenciju sa četiri linije imali su zvučnike blizu svake stolice i mogli su da uhvate i najtiši zvuk. "Vi stvarno ne razumete, zar ne?" gotovo je viknuo Mekgvajer. "U pitanju je kombinacija tih hladnih temperatura i verovatnoća električne aktivnosti u sloju oblaka - to izaziva probleme. U proteklih pet letova, bilo je tri pojave kratkotrajne struje u vodovima koji spajaju linearno podešene naboje SRB-a sa komandnim antenama sistema obezbeđenja..."

"Pojave kratkotrajne struje", reče glas iz KSC-a, "ali unutar parametara bezbednosti leta?"

"Pa... jeste", reče Mekgvajer. Zvučao je kao da će zaplakati. "Ali to je unutar parametara zato što mi stalno potpisujemo odobrenja i iznova pišemo te proklete parametre. Naprosto, ne znamo zašto podešeni naboji C-12B u sistemu bezbednosti SRB-a i ET-a registruju kratkotrajnu struju kada nijedna funkcija za aktiviranje nije odaslana. Rodžer smatra da možda vodovi LSC-a za aktiviranje ili sama smesa C-12 mogu slučajno da dopuste statički elektricitet koji simulira komandni signal... Ma, do đavola, Rodžere, reci im."

"Gospodine Kolvine?" začuo se Maršalov glas.

Kolvin se nakašlja. "Već neko vreme to posmatramo. Preliminarni podaci nagoveštavaju da temperature ispod dvadeset osam stepeni po Farenhajtu dozvoljavaju da ostaci cink-oksida u punjenju C-12B provode lažni signal... ako ima dovoljno statičkog elektriciteta... teorijski..."

"Ali o tome još nemate čvrste baze podataka?" začu se Maršalov glas.

"Ne", reče Kolvin.

"I potpisali ste Kritično odobrenje broj jedan, koje potvrđuje spremnost za let prilikom poslednja tri leta?"

"Da", reče Kolvin.

"Pa", reče glas KSC-a, "čuli smo šta kažu inženjeri iz Bonet-HCS-a, a sad, šta mislite da čujemo preporuke menadžmenta?"

Bil Montgomeri je objavio petominutnu pauzu i ekipa menadžera

okupila se u hodniku. "Boga mu, Rodžere, jesi li ovde sa nama ili protiv nas?"

Kolvin je odvratio pogled.

"Ozbiljno", odbrusio je Montgomery. "Sektor LCS doneo je ovoj kompaniji 215 miliona dolara profita ove godine, a tvoj rad bio je važan deo tog uspeha, Rodžere. Sada kao da si spreman da sve to pustiš u slivnik zbog nekih prokletih rezultata kratkotrajne telemetrije koji ne znače ništa kada se uporede sa poslom koji smo obavili kao ekipa. Za nekoliko meseci se otvara mesto potpredsednika, Rodžere. Nemoj da zajebeš svoje izgledе tako što ćeš izgubiti glavu kao onaj histerični Mekgvajer."

"Spremni?" upita glas KSC-a kada je prošlo pet minuta.

"Za", reče potpredsednik Bil Montgomery.

"Za", reče potpredsednik Lari Miler.

"Za", reče potpredsednik Stiv Kahil.

"Za", reče direktor projekta Tom Vajskot.

"Za", reče direktor projekta Rodžer Kolvin.

"Fino", reče KSC. "Preneću preporuku. Gospodo, žao mi je što nećete sutra biti tu da posmatrate lansiranje."

Kolvin okrenu glavu kada ga Bil Montgomery pozva sa svoje strane kabine. "Hej, mislim da vidim Long Ajlend."

"Bile", reče Kolvin, "koliko je kompanija ove godine zaradila na izmenama C-12B?"

Montgomery otpi malo pića i ispruži noge u unutrašnjosti 'Golfske struje' udešenoj poput sobe. "Mislim, oko četiri stotine miliona, Rodže. Zašto?"

"A da li je Agencija ikada ozbiljno razmišljala o tome da radi sa nekim drugim posle... posle?"

"Sranje", reče Tom Vajskot, "kome bi mogli da se obrate? Držimo im muda u procepu. Razmišljali su o tome par meseci, a onda su dopuzali natrag. Ti si najbolji dizajner bezbednosnih sistema podešenih naboja i čvrstih hipergoriva u zemlji, Rodže."

Kolvin klimnu glavom, poradi na tren na kalkulatoru i zatvori oči.

Čelična šipka spusti mu se preko krila i kolica u kojima je sedeo počеше da se uspinju sve više i više. Vazduh je postajao razređen i hladan, škripa točkova po šinama pretvorila se u tanki vrisak kada su kolica tobogana prošla iznad oznake za šest milja.

U slučaju gubitka pritiska u kabini, maske sa kiseonikom ispašće iz tavanice. Molimo vas da ih čvrsto stavite na usta i nos i da normalno dišete.

Kolvin virnu napred, prema strašnom usponu tobogana, naslutivši približavanje samog vrha i prazninu iza toga.

Male kombinacije maski i rezervoara sa kiseonikom zvale su se LAD - lični aparati za disanje. LAD-ovi četiri od ukupno pet članova posade izvađeni su sa okeanskog dna. Svi su bili aktivirani. Iz petominutne rezerve vazduha u svakom od njih, bilo je utrošeno po dva minuta i četrdeset pet sekundi.

Kolvin je posmatrao približavanje prvog vrha tobogana.

Začu se sirov metalni zvuk i on oseti trzaj kada kolica predoše preko vrha i sleteše sa šina. Ljudi u kolicima iza Kolvina vrisnuše i nastaviše da vrište.

Kolvin polete napred i zgrabi šipku kada se tobogan obrušio u devet milja ništavila. On otvori oči. Jedan pogled kroz prozor 'Golfske struje' bio mu je dovoljan da se uveri da su tanke linije podešenih naboja koje je tamo stavio uklonile levo krilo čisto, hirurški. Stopa obrtanja nagoveštavala je da je preostao dovoljno veliki patrljak desnog krila da obezbedi površinu potrebnu da krajnje ubrzanje ostane nešto niže od maksimalnog. Dva minuta i četrdeset pet sekundi, plu-minus četiri sekunde.

Kolvin posegnu za svojim kalkulatorom, ali on je slobodno leteo po kabini i sudarao se sa razbacanim bocama, čašama, jastucima i telima koja nisu bila vezana za sedišta. Vrištanje je bilo veoma glasno.

Dva minuta i četrdeset pet sekundi. Dovoljno vremena da misli na mnogo toga. I možda, samo možda, posle dve i po godine spavanja ispunjenog snovima, možda će to biti dovoljno vremena da nakratko odrema bez ikakvih snova.

Kolvin zatvori oči.

Bruks Karuters: MESEČEVE KULE

1.

Imamo novi mesec. Pojavio se samo nekoliko nedelja pošto su mrtvi ponovo prohodali. Mlad je i brz, i noću lako prestiže umornu Dijanu, a danju se izruguje Apolonovim kočijama. Novi mesec je izvorište tačkastih svetala duginih boja na maloj, žutoj sferi, draguljima optočena raznobojna kugla koja krstari nebom i presijava se.

Moja voljena Viva pleše na novoj mesečini. Obliva joj kožu bolesnim, žućkastim prelivom. Raznobojne svetle tačkice sijaju u njenom znoju. Oči joj blistaju duginim talasima. Zbog novih mladeža koji joj prekrivaju kožu izgleda kao neka divlja, pegava životinja. Njen ples je odmeren, zauzdan. U jednom trenutku stoji ukočena, izuzev ruku koje kao da joj se samovoljno dižu ka nebu. Onda se iznenada pretvara u derviša koji se brzo obrće i munjevito prelazi preko čistine ispred Tomkinsove seoske kuće. Ponovo se zaustavlja, ali telo joj se talasa kao podvodna biljka.

Tomkin popušta uzicu vezanu za mišicu. "Divno." Špric pada na tle. "Divno. Čujem muziku uz koju igra. Muziku meseca." Dok i ja klimamo glavom. Bujica boja je kao muzika, vizuelna muzika, i dok posmatram Vivu, zamišljam zvuk vetra koji duva kroz šuplja stabla i drevne kanjone.

"Čujemo je zato što smo na istoj talasnoj dužini", kaže Dok. "Boje satelita istovetne su sa bojama aura koje sam fotografisao."

Fotografisanje aura. Setio sam se toga. Škljoc. Ljubim Vivu. Škljoc. Stisnuti jedno uz drugo. Škljoc. Šake koje istražuju genitalije. Dok podešava kameru. Škljoc, škljoc. Ulazim u Vivu. Ona me uvlači dublje. Škljoc. Naši pokreti se na slikama vide kao senzualne mrlje. Viva stenje. Svršavam. Škljoc.

Na najboljim slikama, na najboljim fotografijama, nema ni mene ni nje. Tu je samo to obojeno svetlo što ocrtava obrise oblića koje može da predstavlja nas dvoje.

Sreo sam Doka i Vivu u restoranu na trgu - naziv mu je bilo 'Kod Vajnoa', i to je donedavno bilo jedino mesto u Litl Roku u kome se moglo dobiti točeno 'Bas' pivo. Bilo je to samo dva meseca pre nego

što su mrtvi ustali. Restoran 'Kod Vajnoa' nalazio se u centru i bio je pravi magnet za studente umetnosti, pesnike, muzičare i razne druge pozere. Sedeo sam tamo sa svojim prijateljem Ričardom; odmeravali smo sve te ljude odevene u crno, podrugljivo komentarisali i spekulisali koji se među njima samo razmeću kako bi opravdali svoja besmislena zaposlenja. Kada smo shvatili da opisujemo sebe, pijano smo objavili da smo nas dvojica najveći pozeri u lokalnu.

"Voleo bi' da sam vid'o onu devojkicu što je pišala po bini prošle nedelje na nekom art-performansu", reče Ričard.

"Pišanje na bini? Ma idi, to je stara stvar", rekoše ja.

"Ma jeste, ali tu makar treba više hrabrosti nego da stojiš na jednoj nozi i čitaš ovu usranu poeziju sa kojom se ovde obično zamlaćuju. A osim toga" - prebacio se u svoj seljački glas - "bar bismo videli njenu prokletu guzicu."

"Hej, Dok", reče neko za stolom do našeg, "ovi ovde pričaju o tvojoj ženi."

Okrenuo sam se i ugledao Tomkinsa. Kržljiva brada i prljavoplava kosa. Sreo sam ga nekoliko puta pre toga i delovao mi je sasvim ljubazno. Uvek bi me pozvao da posetim njegovu seosku kuću i pogledam neke slike. Uvek bih se izvinio. Nikada nije izgledao preterano zdravo, a u tom trenutku delovao je kao vegetarijanac koji nikada nije proverio kako bi trebalo da se hrani.

Sa Tomkinsom je sedeo sedokosi muškarac u košulji sa kratkim rukavima. Dok. Zurio sam tupo u njega dok je Ričard govorio: "Au! Je li vaša žena zaista pišala po bini?"

"Jeste, vala."

Dođoh do glasa. "Zašto?"

"Izvodila je priču pod naslovom 'Eufemizmi'. Priču je sazdala iz raznih izreka i klišeja, a onda je demonstrirala šta svaka izreka znači dok je pričala. U jednom trenutku, imala je petnaest različitih izraza za pišanje, i tako..."

Pridružili smo se Doku i za njegovim stolom nastavili dugi razgovor, uz nekoliko krigli piva. Rekao je da je profesor umetnosti, ali nikada nije pomenuo mesto gde predaje. Naš razgovor kretao se od industrijske muzike, preko publikacija malih izdavača, do čudnih video snimaka; onda je Dok počeo da priča o Kirlijanovoj fotografiji, a

ja sam rekao da sam mislio da je to sranje prošlo sa sedamdesetim godinama, i samo što su stvari počele da se zaoštravaju, najlepša žena na svetu ušla je i zagrlila Doka oko ramena.

"Ovo je moja žena, Viva."

Bila je najmanje deset godina mlađa od Doka. Bleda, glatka, bela koža i pankerska frizura obojena peroksidom. Borice od osmehivanja davale su njenom licu izraz neprestane, skeptične vedrine. Oči su joj bile tako bledoplave da se činilo da sijaju. Fiksirale su me kao životinju uhvaćenu u farovima automobila. Čuo sam izdaleka njen glas: "Pozovi svog prijatelja na večeru."

Prijatelja? Osvrnuo sam se i shvatio da je Ričard otišao još pre petnaestak minuta. Dok je napisao nešto na salveti. "Izgleda da sada moram da pođem." Dao mi je salvetu. "Voleo bih još malo da popričam sa vama. Zašto ne biste svratili do nas sutra uveče? Imamo sjajan pileći kari."

Konačno sam uspeo da odvojim pogled od Vive. "Zvuči dobro."

Pretražujem čistinu. Do sada, nijedan mrtvac nije stigao. Prvobitne horde su se osule. Njihov pepeo okružuje kuću. Ali i dalje nam naiđe poneki. Večeras računamo na njih.

Tomkins razgleda svoj pištolj. To je stari, dobri kolt 45, iz starih, dobrih, gangsterskih dvadesetih. Još jedna od njegovih igračaka.

Viva sada stoji nasred čistine. Tomkins je gleda u oči. "Vreme je."

"Čekaj", kaže Dok.

Tomkins ustaje sa stolice. "Hoću sada da odem, pre nego što me oni srede. Tako ću se sresti sa Džimom Kerolom." Korača preko čistine ka Vivi, koja čeka raširenih ruku. Kleči pred njom i diže pištolj kao obrednu žrtvu. Ona ga uzima i prislanja mu usta cevi uz čelo.

Stari, dobri pištolj oglašava se starim dobrim praskom i Viva ga ispušta kraj Tomkinsovog tela na čistini. Suze joj se spuštaju niz inače bezizražajno lice.

Dok vrti glavom. "Prerano. Sada mu ne mogu ništa."

"Naše društvo opsednuto je smrću zato što mi pokušavamo da je poreknemo." Dok je nasuo kutlačom piletinu u kariju na moj tanjir. "Hoću da kažem, navikli smo da večeramo dok gledamo smrt u večernjem dnevniku, ali da li biste vi mogli da jedete ovo da vam

sada tamo, na podu, leži neki pravi leš?"

Uzeo sam veliki zalogaj, sažvakao, progutao, zagledao se Doku pravo u oči i rekao: "Ma nek ide do đavola, naravno." Nije u pitanju bilo moje neslaganje sa njim, već samo njegovo visokoparno ispaljivanje klišea.

Dok se nasmeja i najednom se iz pretencioznog profesora umetnosti pretvori u ljubaznog sredovečnog muškarca.

Sedeli smo na podu u malom stanu u oblasti Hilcrest i jeli. Hrana je bila izvrsna, atmosfera boemska, ali čista. Knjige, slike i velike, sumorne fotografije aktova prekrivale su stan. Aktovi su imali Vivino lice i moje oči neprestano su se kolebale između fotosa i živahne, bodre osobe koja je sedela kraj mene. U vreme kada sam bio na koledžu, Dok i Viva bili bi najkulerskiji od kulera u osoblju i svi bismo čeznuli za time da jednog dana budemo poput njih, ali sada je prošlo već deset godina od mog koledža i shvatao sam da su oni samo još jedan običan par koji se bori i upinje da na najbolji način iskoristi svoju jadnu crkavicu.

Vino i razgovor. Prešao sam na kauč. Viva je sela kraj mene. Onda se Dok izvinio i rekao da ide da uzme nešto.

"Sviđaju li vam se fotografije?" upita ona.

"Da. Na svima ste vi?"

"Da, na svima u ovoj sobi."

"Zar se ne osećate makar malčice čudno, tako neprestano okruženi slikama svog tela?"

"Dopada mi se moje telo. Dopada mi se Dokova umetnost. Njegove slike hvataju nešto moje što drugi fotografi sa kojima sam radila ne mogu da uhvate. Neki naboj, neki vid života..."

Naginjala se sve bliže dok je govorila, a onda me je poljubila. Jezici su nam se dodirnuli. Škljoc.

Poskočio sam. Dok je stajao tamo sa kamerom. "Molim vas, nastavite. Možete raditi šta god želite, dok god sam ja tu da to fotografišem."

Umalo nisam pobegao. Ali Viva mi se osmehnula i blago mi pomilovala kosu iza desnog uha. Zurio sam u njene bledoplave oči sve dok nisam potonuo u njih.

Tišinu remeti džangrljanje šerpi i tiganja. Stigli su gosti koje smo

očekivali. Prošao je jedan sat od Tomkinsove smrti. Niko od nas nije rekao ni reč. Samo sedimo na verandi u stolicama za ljuljanje, Dok, Viva i ja, mlatimo po insektima i čekamo mrtve, primećujemo da imamo još više mladeža na koži nego juče.

Ali sada su žice za signalizaciju zategnute. Dok uključuje farove koje smo skinuli sa havarisanih automobila iz Tomkinsove zbirke. Reflektori otkrivaju šestoro mrtvih koji prelaze preko čistine. Kao da uvek stižu u takvim grupama. Kao da su odlučili: 'Hej, da odemo do Tomkinsove farme i pogledamo šta se tamo kuva?' Pa, večeras će bar dvoje imati sreće.

"Ona mi se sviđa", kažem ja dok pokazujem ka izlomljenoj predvodnici navijačica koja je očigledno videla i bolje dane.

"E, ja ću u tom slučaju da uzmem njenog momka, onog tamo", kaže Viva i pokazuje na srednjoškolskog pastuva sa blesavim kežom naglašenim raseklinama u obrazima.

Obaramo ostalih četvoro. Čisti hici u glavu. Zapanjen sam tolikim napretkom u sopstvenoj preciznosti. Ključ je u tome da se mnogo vežba. Da se vežba dvadeset četiri sata dnevno. Bam! Počivaj u miru.

Dok proverava kamere. Želi da dokumentuje sve to. Ne znam zašto se još trudi.

Mladi Pastuv i Predvodnica Navijačica stižu do Tomkinsovog leša i padaju na tle kako bi ga ispitali. Nas troje ustajemo sa stolica i stupamo na čistinu.

Konačno sam otišao kod Tomkinsa kako bih video njegove slike. Sve ih je snimio Dok. U Tomkinsu su Dok i Viva pronašli ono za čim žudi svaki umetnik: bogatog obožavaoca. Tomkins je nasledio bogatstvo, roditelji su mu bili mrtvi. Dok i Viva bili su mu samo još jedan hobi. Drugi hobi bio mu je da popravlja stare automobile - ne one antikvitete, sportske ili glomazne automobile - već naprosto nasumični niz kola iz šezdesetih koja su odgovarala Tomkinsovoj estetici. To je bio jedini njegov unosan hobi, ali zaradu mu je sada jela njegova najnovija zaludenost: heroin.

"Nisam još upoznao nekog narkosa iz Arkanzasa", rekoh Tomkinsu.

"Ima ih", reče Tomkins. "U stvari, ni ja nisam sreo nijednog. Zato sam morao sam da se upustim u to. Onda sam počeo da srećem na

desetine njih."

Najbolje fotografije bile su snimljene u Tomkinsovoj seoskoj kući. Velike slike ispunile su dnevnu sobu, radni kabinet, hodnike i spavaće sobe:

Viva i ja, prepletani, Viva odozgo, nagnuta napred. Čitavo telo joj je mrlja - duga ekspozicija koja prati naše mahnite pokrete. Ja izgledam kao da vrištim.

Viva i Dok. Dok je odozgo, izvijenih leđa, licem okrenut ka nebesima, zatvorenih očiju. Zelena aura izbija mu iz glave. Vivina aura je plava. Oči su joj otvorene. Gleda pravo u kameru, sa tim svojim prepređenim osmehom. Ja sam to slikao. Meni se osmehuje.

Viva i Tomkins. Ona stoji, on kleči. On joj ljubi stidne dlačice. Ruke su joj na njegovim ramenima. Kao da su u transu. Ovo nije prizor seksa. Ovo je prizor obožavanja.

Prilazimo paru mrtvih tinejdžera. Oni dižu pogled ka nama, primećuju nas, ustaju od Tomkinsovog trupa i posrću ka nama. Dok pokušava da natera ženu da se vrati Tomkinsu. Ona se sapliće o njegovo telo i puzi ka Doku. On obilazi oko nje, pa poseže u Tomkinsovu trbušnu duplju i izvlači malo kapave utrobe, koju nudi mrtvoj ženi. Ona pokušava da ga ujede za mišicu.

"Ne vredi", kaže Viva. "Tomkins je matoro meso, hladno meso. Oni žele život; vruće, vlažno meso."

"Onda ćemo morati da im ga damo", kaže Dok. Diže svoju pušku ka meni.

Provodio sam sve više vremena u seoskoj kući sa Dokom i Vivom. Toliko često sam uzimao bolovanje da su me najurili s posla. Nisam mario za to - tako sam samo imao još više vremena da budem sa Vivom.

Jednog dana, Tomkins i Dok otišli su u kupovinu u Litl Rok i ostavili Vivu i mene sasvim same. Prvi put smo vodili ljubav bez škljocanja Dokove kamere. Ležali smo zajedno i razgovarali, okruženi slikama njenog tela. Još mi je bilo teško da poverujem da se njeno telo nalazi uz moje.

"Uvek sam bila donekle egzibicionista", reče ona. "Dokova kamera shvata razlog za to." Rekla je da se ne slaže naročito dobro sa

drugim ženama, izuzev jedne sa kojom je imala ljubavnu vezu pre nekoliko godina - a čak joj je i to s vremenom postalo bljutavo. "Druge žene kažu da sam drolja. Ali Dok je pronašao pravi razlog. Rekao je da ne posedujem samo seksualni nagon... već životni nagon. Život navire iz mene. Ako ga ne iskažem, ne uhvatim ga, upotrebim, poludeće u meni, kao rak."

"Znači, spavala bi sa svakim." Shvatio sam koliko to zvuči hladno čim sam izgovorio. Ugrizao sam se za jezik. Ali ona je to primila drugačije, kao da je meni povređena sujeta. Pretpostavljam da je i bilo tako.

"Ne, ne, ne. Ne sa svakim. Mora tu da postoji određeni osećaj, određene vibracije. To je ono što Dok hvata svojim slikama aura. Dok to ima. Ti to imaš. Tomkins to ima, u neznatnoj meri. Ti nisi prva osoba koju sam pronašla sa tim, a da budem iskrena, nećeš biti ni poslednji. Ali ti jesi poseban."

"Onda imam sreće. Osećam se povlašćen što sam sa tobom." Razum mi je govorio da je Viva egocentrična do zastrašujućeg stepena. Ali moj razum je bio bespomoćan. Pustio sam je da navire u mene. Viva je bila puna sebe, a i ja sam bio ispunjen njom.

Pokazao sam jednu od neobičnijih slika, gde je Viva opkoračila nekog muškarca koji kao da nije bio svestan njenog postojanja. "Je li on posedovao te vibracije?"

"Ne. On je bio mrtav." Telo mora da mi se napelo. Viva uzdahnu i odvoji se od mene. "Bila je to Dokova zamisao. Ta zamisao mi je bila odvratna, ali onda me je opčinila sopstvena odvratnost. Volim da sebe smatram neustrašivom, znaš. Pa sam tome pristupila kao performansu i jebala sam to telo u nekoj vrsti performans-transa." Viva je zurila u tavanicu. Digla je ruke, okrenula dlanove jedan prema drugom, kao da gestikulira da bi naglasila ono što je rekla, a onda ih zadržala nepomično, uz trzanje prstiju, kao da električni lukovi skaču s jednog vrha prsta na drugi. "Osećala sam kako moj životni nagon navire u tog mrtvacu, ispunjava ga."

"Jesi li ga probudila?"

Ona se nasmeja. "Ne. Ništa se nije desilo. Ali posle toga osećala sam se oslobođeno. Hoću reći, znam da ću jednog dana umreti, ali dok sam živa, jebote, smrt nema nikakvih izgleda protiv mene!"

Pomislih na Vivu sa mrtvim kurcem u sebi i moj počeo da splašnja.

Bio sam bolno svestan činjenice da je ovo bilo prvi put da smo vodili ljubav bez kondoma - Dok je pazio na takve stvari - i osećao sam da mi ta izmišljena, hladna infekcija smrti pliva uz uretru. Viva je to primetila. "Šta je bilo?"

"Mmmmm. Izgleda da si oneraspoložila starog drugara."

Ona se osmehnu. "Muškarci su tako smešni. Da pomisliš kako im je penis, zapravo, nekakav strani organizam nakalemljen na telo."

"Zar ti nikada ne osećaš tako nešto prema svojim genitalijama?"

"Ne. To sam ja." Ona stavi svoju šaku na svoju matericu. "Središte mog bića je upravo tu." I bilo je tako. Osećao sam neverovatnu toplotu pod dlanom. Moj penis je prestao da pada, uspuzao je natrag uz njene butine i aktivirao se.

Posle toga, zaspali smo i probudili se da bismo ustanovili da nas Dok posmatra. Nije imao kameru. Lice mu je bilo bezizražajno. "Trebalo ovo da pogledate", rekao je. Uključio je televizor i izišao iz sobe. Viva i ja smo gledali spikera uznemirenog izgleda koji je objašnjavao kako se svet izmenio preko noći.

Čujem samo mrtve koji posrću i njihovo tužno, dahćuće ječanje. Vidim samo Dokovu pušku. Šake koje je stežu gotovo da nemaju boje u jarkom svetlu farova. Osećam miris mrtvih, bolesno sladunjav. Crna rupa na kraju cevi puške raste, otvara se da me proguta.

Pucanj je poput praska. I dalje stojim, ne osećam ništa. Dok izgleda iznenađeno. Tamnocrveni cvet eksplodirao mu je na prsima. Pada napred. Iza njega stoji Viva. Spušta pištolj i osmehuje mi se. "Sveže meso. Vruće meso."

Mladi Pastuv i Predvodnica Navijačica prevrću Doka kako bi se nahranili pupoljkom na grudima. Viva prilazi muškom zombiju i počinje da mu cepa odeću. "Ovaj je dobar. A i ta žena je nekada bila lepa. Misli na to dok je uzimaš."

Tomkinsova seoska kuća bila je dobro prebivalište kada se svet promenio. Najzad, on je nju i opremio tako da može da se povuče iz društva kad god poželi. Sada, kada se društvo sastojalo od hordi gladnih zombija, pa...

Iz dana u dan očekivali smo sve izgladnelije goste i slali smo ih natrag u grob. Tela smo uklanjali na noćnim lomačama.

Nekada sam mrzeo oružje. Sada sam sa njim spavao.

Mora da smo oduvek gajili bolesnu čežnju za apokalipsom. Sa našim nuklearnim noćnim morama mešala se čudnovata žudnja za vatrom pročišćenja, za načinom da se u potpunosti odstrani naš stari, dosadan život. Kao kada želite da doživite nervni slom kako biste mogli, bar privremeno, da dignete ruke i sve svoje odgovornosti prenesete na lekare, bolničarke i rodbinu. To je glupa, sebična žudnja. A opet...

Apokalipsa nije bila vatra pročišćenja, ali divna je. Imamo bogate zalaske sunca, sa teatralnim oblacima obojenim u narandžasto i plavo, purpurno i crveno. Ovo je Götterdämmerung, a mi smo bogovi na umoru. Ali priroda i dalje živi. Ne postoje zombi-ribe niti zombi-insekti, zombi-medvedi ili drveće.

Viva, Dok i ja još smo bili živi, ja sam bio ispunjen Vivom i smrt je bila nemoguća, opstali smo blistajući od života, nezaustavljivog života, ludog života...

Najpre smo primetili nešto nalik na oticanje žlezda. Onda su zglobovi počeli da nam narastaju, samo malo. Počeo sam da primećuje nove mladeže, na svom telu i na Vivinom.

Dok je, u svom beskrajnom teoretisanju, došao na novu zamisao. "Mladeži su dobroćudni tumori. Mislim da ono što je oživelo mrtve utiče i na nas. U opasnosti smo. Tumori će ubrzo možda prestati da budu dobroćudni. Rak će nas preplaviti, divlje ćelije zameniće naše tkivo i pridružićemo se uzgeganim mrtvacima."

Tomkins jedini nije imao ništa na sebi i Dok je i za to imao teoriju. "Zbog heroina, on je bliži smrti, ali on mu takođe i kontroliše taj ljudi život, baš kao što su toksični lekovi nekada kontrolisali rak. Kada ostane bez džanka, i on će podleći pred ludim životom."

"Kada ostanem bez džanka", rekao je Tomkins, "prosviraću sebi metak kroz glavu."

Dokova zamisao o onome što nam se događalo nije imala nikakvog naučnog opravdanja, ali opet, isto je važno i za mrtvace koji hodaju. Važno je bilo to što je ona zadovoljavala Dokov osećaj za estetsko. Kada je saznao da je Tomkinsu preostalo još samo nekoliko doza za fiksiranje, smislio je plan koji će Tomkinsu omogućiti divnu smrt i možda spasiti nas ostale tako što će nas dovesti bliže smrti. Mnogo bliže.

Ta zamisao mi je bila odvratna... a onda me je opčinila sopstvena odvratnost...

Viva prevrće Mladog Pastuva na leđa. Opkoračuje ga i spušta deo Dokove utrobe u mrtvačeva usta. On žudno žvaće mesnatu cev. Ona se spušta na njegovu erekciju (požuda za hranom ili puki rigor mortis?).

Lice Predvodnice Navijačica zariveno je u Dokov trbuh. Ona srče i sisa. Lako mi je da joj spustim gaćice i da uđem u nju otpozadi. Ona okreće glavu, gleda me, nastavlja da žvaće Dokovo srce koje drži u šakama kao u kolevci. Vagina joj je hladna, ovlažena crnim, lepljivim fluidom.

Vivin muškarac je zadovoljan. Stenje neku melodiju dok žvaće creva. Mislim da je to melodija iz neke reklame za viršle. Viva se osmehuje, naginje se i ljubi me. Njen topli jezik u živom je kontrastu sa dodirnom pičke mrtve žene. Prožima me strujni udar. Dok svršavam, imam viziju svoje sperme koja prolazi kroz stagnantnu matericu, prema istrulelim jajnicima i potpaljuje novu vrstu života.

Izvlačim se i posmatram Vivu. To je sada pravi rokenrol, ali creva više nema i mrtvac pokušava da se uspravi; ruke mu se dižu; grabi je za ramena. Uzimam žurno kolt 45 koji leži kraj Tomkinsovog tela i pucam. Glava Mladog Pastuva eksplodira; telo mu se grči, a Viva dahće od uživanja.

Sada se čuje samo coktanje usana mrtve žene. Trčim do verande i uzimam gorivo za fenjer i šibice. Vraćam se, a Viva se oslobađa obezglavljenog leša i ponovo me ljubi.

Neko nas posmatra. Dokove oči ponovo su se otvorile. Ali on ni ne pokušava da ustane. Čak ni ne gura od sebe mrtvu ženu koja se hrani njegovim srcem. Polivam ih oboje gorivom.

"Grudi", kaže Viva. "Baš sam glupa. Pucala sam mu u grudi." Ona kleči iznad Doka i ljubi ga u teme. Suze joj se slivaju niz obraze. "Žao mi je, ljubavi. Nisam želela da te nateram da prođeš kroz ovo." Puca mu u čelo i njegove oči prestaju da nas prate. To privlači pažnju Predvodnice Navijačica koja poseže za Vivom. Bacam upaljenu šibicu i mrtva žena počinje tiho da gori, pada preko Dokovog tela i pali i njega. Neko vreme tiho cvili, zlovoljna zbog ovakvog razvoja događaja.

Umesto da napravimo pogrebnu lomaču, Viva i ja hodamo među telima mrtvaca sa preostalim gorivom. Ubrzo, čistina je ispunjena malim vatrama.

Vraćamo se u kuću. Previše umorni da ponovo vodimo ljubav, padamo, nagi, jedno drugom u zagrljaj.

2.

"Ne."

Bude me Vivin glas i cimanje. "Ne." Spavali smo jedno uz drugo, njena leđa bila su stisnuta uz moje grudi. Sada njene ruke pokušavaju da me odgurnu - "Ne!" - i njena leđa snažno vuku moje grudi. Čujem zvuk nalik na tiho cepanje, Viva stenje, a ja osećam vreli ubod bola duž čitave prednje strane tela. Krvarim. Viva krvari. To je krvarenje poput onog kada jako oderete kožu. Ona me i dalje odguruje. Spuštam pogled i vidim da je koža njenih guzova srasla sa mesom mojih butina.

"Ne!" Ona cima i ponovo se kidamo. Bočne strane mog penisa priljubljene su uz unutrašnje površine njenih butina i ja ga hvatam i vučem. Bol je usijanje, kao da su majušna klešta zagrizla sva mesta na mom telu gde smo se dodirivali.

Noge su nam ispod kolena još blago spojene, ali Viva se bacaka i rita, pa se razdvajamo uz konačno cepanje. Počinje da puži dalje od mene. Pružam ruke za njom. "Viva?"

"Dalje od mene!" Nastavlja da puži. Mogu samo da ostanem da ležim tamo. Krv mi se hladi na koži. "Žao mi je", kaže Viva, "ali samo ostani dalje od mene."

Puži iz sobe, sve poprima crvenu boju i ja odlazim nakratko.

Dolazim sebi sasvim sam. Bol je nestao. Sipam malo vode u Tomkinsov stari lavor i suđerom skidam krv sa tela. Poderotine su se već zacelile. Tkivo glatko kao u bebe spušta mi se u trakama niz grudi i noge. Opčinjen sam tom mekoćom. Milujem ga vrhovima prstiju. Grebem ga noktima. Grebanje šalje toplo peckanje u moje testise. Grebem snažnije. Penis mi se kruti. Grebem se jednom rukom i masturbiram drugom. Posle svršavanja, grudi mi ponovo krvare. Spiram krv i oblačim se.

Primećujem da su mladeži koji su mi prekrivali telo sada nestali. Nova meka koža zauzela je njihovo mesto.

Kuća je prazna. Trebalo bi da sačekam da se Viva vrati, ali mislim da ona to neće učiniti. Trebalo bi da ostanem ovde, gde sam bezbedan, ali ne želim to.

Viva je otišla jedinim automobilom koji je mogao da upali. Iz svih ostalih izvađeni su akumulatori. Danju smo ih punili preko solarne baterije. Priključujem najjači akumulator na punjač.

Jedem napolju. Već je sredina popodneva. Danas mrtvima nema ni traga ni glasa. Drveće, biljke, insekti, veverice, ptice - sve je veoma živo. Šuščaju, krckaju, cvrkuću i pevaju. Život, svugde život. Čini se da čak i kamenje zuji. Znam da Viva mora biti živa, negde.

Nalazim kamionet 'Ford' u manje-više ispravnom stanju, stavljam akumulator u njega, punim ga benzinom iz ostalih vozila i tovarim u njega sve namirnice kojih mogu da se setim. Spreman sam da krenem. Sunce samo što je zašlo. Trebalo bi ovde da provedem još jednu noć. Jebiga. Moja potreba za Vivom ne trpi odlaganje. Moja erekcija pokazuje ka severozapadu.

Uski seoski put vodi me ka severu. Vozim miljama i jedino vozilo koje vidim jeste olupina u močvari. Sporo prolazim kraj nje. To su nova kola, već prekrivena puzavicom.

Nešto šuška u olupini. Ubrzavam i ostavljam je za sobom.

Cvrčci i žabe pune vazduh zvukom nalik na masivno zujanje motocikala. Snopovi mojih farova obrazuju dva konusa braunovskog kretanja - moljci, komarci i vilin-konjici brzo tačkaju moj vetrobran svojom utrobom. Koristim brisače - greška. Sada ništa živo ne mogu da vidim.

Nema tečnosti za pranje prozora. Jebiga. Zaustavljam. Ne želim da trošim vodu za piće na čišćenje vetrobrana. Pronalazim dva topla piva pozadi, u kamionetu. Toplo pivo i stara majica. To prilično dobro deluje. Pivo i lopatica za skidanje leda. To deluje još bolje.

Bube u svetlu farova dolaze da uzmu uzorak piva i moje krvi. Isključujem farove.

Nijedan mesec ne sija na nebu. Grebem po vetrobranu na osnovu opipa i zvuka. Nešto bućka u močvari. Onda čujem zvuk nalik na krckanje i lomljivu trske. Prestajem i osluškujem. Motorcicl-zujanje insekata.

Vidim blesak svetla duboko u močvari. Ne, to je stalna, okrugla tačka. Bledi. Eno je ponovo, levo.

Nešto pada na haubu mog vozila uz vlažni udarac. Skačem u kamion, uključujem farove i svetlo u kabini. Miš. Bez glave. Palim motor kamiona, ubacujem u rikverc; miš, pivo, majica i lopatica za led klize sa haube. Ubacujem u brzinu i krećem niz put, sve brže i brže. Put je dugačak i prav. Sedamdeset milja na sat, osamdeset, devedeset, i bube ponovo prekrivaju vetrobran. Svetlost kabine obasjava zbrčkane pojedinosti njihovih spljeskanih tela.

Mora da je to bila sova. Tako je. Sova koja je slučajno ispustila plen. Uspori. Osamdeset. Sedmdeset. Iznenada, nailazim na automobil parkiran nasred druma, skrećem i jedva izbegavam sudar, kočim, ali ipak osećam tupi udarac i čovek u košulji kakve nose drvoseče, farmerkama i bez polovine lica stisnut je uz moj vetrobran, poseže za mnom, zaboga, ruke mu grebu po staklu! Zaustavljam naglo kamion i on odleće sa haube.

Kamion stoji i ja vidim da se čovek bez polovine lica upinje da ustane, pa naglo krećem, gazim ga i nastavljam da vozim, tako da sada vidim još mrtvih kraj ivice druma; idu kuda i ja, ka severozapadu, tako da ciljam u njih; pomažem im. Pešak. Pedeset poena. Mala starica odskače od haube. Sto poena. Mrtav dečak sa bezbol kapom lomi se kao lutka 'Dži Aj Džo' - dvesta poena!

Eno mog izlaza na I-440. Penjem se uz rampu, vidim neku ženu i dva muškarca, ciljam ka čitavom grozdu njih i žena vrišti; živa je; skrećem prekasno, tela udaraju u kamion i ja slećem sa krivine. U jednom trenu letimo, a onda slećemo na sve četiri gume na travnati nasip, kamion se lomi i zaustavlja jednom za svagda.

Sedim i osluškujem ritmičko kuckanje i zveckanje metala koji se hladi. Ništa me ne boli. Čini se da sam dobro, ali ne želim da se pomeram. Mogu samo da vidim ženino lice u farovima.

Nestalni snop svetla sija kroz moj bočni prozor. "Da li vam je dobro?" Opčinjen sam pokretnim senkama na sedištu suvozača. Konačno se okrećem i gledam u svetlost. "Aha."

"Spasli ste mi život."

"Uh."

"Iznenadili ste ih. Ja sam potrčala. Oni nisu."

"Oh."

Ime joj je Toni. Krenula je na put posle dugotrajnog skrivanja u Litl Roku. "Naprostu sam ostala u svom stanu", rekla je, "izuzev odlazaka po namirnice. Razlikovala sam žive od mrtvih samo po tome što su živi pucali na mene. Konačno sam dobila pundravce i krenula. Samo što sam stigla do drumu, ostala sam bez benzina." Pomagala mi je da iziđem iz kamiona dok je pričala, i reči su joj bile nalik na nervoznu lavinu. Dugačka crna kosa, mršava kao čačkalica, sa lepim, ptičjim osmehom.

U mom kamionu ima benzina. Njena kola mogu da se voze. To izgleda kao dovoljno jednostavna osnova za partnerski odnos. Isisavamo rezervoar kamiona i prekidamo to samo toliko da pucamo u dva puzeća, izlomljena mrtvacu kada konačno stignu do nas.

Hodamo jednu milju. Odjednom sam previše umoran da bih stajao. Oslanjam se o Toni. Kada stižemo do kola, ona puni rezervoar benzinom dok ja ubacujem sve svoje stvari na prednje sedišta, a onda se bacam na zadnje. Toni primećuje da se tresem. Izvlači cebe iz prtljažnika, pa se vraća i baca ga preko mene. I ona drhti. Držimo jedno drugo neko vreme, ispod ćebeta. Ne progovaramo. Njeno disanje konačno usporava u pravilni ritam spavanja. Vozim se na tom ritmu. Dalje odatle.

Neko uporno kuca na vrata. Privlačim Vivu bliže, u nadi da će Dok otvoriti. On to ne čini.

Silom otvaram oči pred sjajem sunčeve svetlosti. Šake mrtve žene lupaju po prozoru sa vozačeve strane.

Drmam devojkicu koja se nalazi kraj mene na zadnjem sedištu. "Ključevi? Uh, Toni? Toni. Gde su ključevi?" Ona se meškolji i naglo se budi.

Kola neće da upale. Mrtva žena lupa po prozoru. Toni treska po volanu. "Prokletstvo. Mislim da moramo da pročistimo karburator."

"A?"

"Ja ću. A ti uradi nešto s njom."

Novi dan, novi prokleti dan. Pucam u mrtvu ženu, Toni prska ono malo preostalih kapi benzina po filteru za vazduh, ja pucam u još dvoje mrtvih, kola pale i mi krećemo.

"Kuda želiš da idemo?" pita Toni.

"Uh. Ka severozapadu." Pokazujem palcem preko ramena.

"Upravo sam došla odatle. Ma, kakve veze ima. Ionako sam u stanu zaboravila neke stvari." Pravi polukružno skretanje po travnatoj površini između kolovoznih traka i obilazi znak na kome piše NE PRELAZITE SREDNJU LINIJU. "Ji-ha", kaže ona.

Prolazi deset minuta. Kamionet pun urlajućih seljaka koji pucaju okolo krivuda i obilazi nas kao u nekom starom vesternu. To je jedino vozilo u pokretu koje vidimo. Litl Rok je utihnuo i nepomičan. Silazimo sa autoputa. Nekoliko hodajućih mrtvaca posrće oko tržnih centara u ulici Rodni Parham. Nema nikakvog saobraćaja, semafori ne rade.

Toni ima lep stan. Mora da je veoma lepo zarađivala.

"Još imaš tekuću vodu."

"Aha", kaže ona kroz vrata kupatila. "To je sada sve što imam, ali, što kažu, poklonu se ne gleda u zube."

Sedam na njen trosed i zurim u svoje šake. Kožica između prstiju kao da mi je narasla. Još mogu da širim prste, ali oni su sada spojeni kod srednjih zglavaka.

Toni izlazi iz kupatila u spavaćici. Baca mi peškir i ogrtač. "Ovo ti je čisto."

Prozor kupatila gleda ka suncu. Skidam se i otkrivam da su mi noge crne od krpelja. Trljam se i ribam. Prekriven sam crvenim masnicama. Tamo gde me krpelji nisu dohvatili, komarci i pregalji jesu.

Svi mesnati prevoji na mom telu narasli su. Imam opne među nožnim prstima. Prevoji kože pod mojim rukama i ušima uvećani su. Koža je glatka, poput nove kože na mojim grudima. Jučerašnje ogrebotine već su se zacelile.

Izlazim iz kupatila. Toni spava na krevetu. Pomišljam na to da legnem kraj nje. Ne. Još sam umoran. Ne želim nikakvu vrstu tenzije. Ležem na kauč.

Budi me miris pripremanja hrane. Ležim mirno i udišem ga neko vreme.

Ustajem. Toni podgreva neki paprikaš. Šerpa se greje na konzervi gasa. Nisam znao da ljudi još imaju pribor za fondi.

Savršeno je postavila sto, sa svećama i vinom. Jedemo i pijemo, i ona mi priča kako je kuvala svom dečku samo jednom nedeljno, ne više od toga, nije želela da se on previše navikne na njeno kuvanje i sve to, ali jednom nedeljno obično je provodila sate u kuhinji i pokušavala da pripremi savršeni obrok.

"Šta se desilo sa tvojim dečkom?"

Tišina. "Prvi put kada smo pošli u potragu za hranom, neki tipovi obišli su nas svojim 'Trans-Amom' i ubili ga. Ja sam pobegla i sakrila se. Zvali su me da iziđem. "Ajde. Daj vamo tu vrelu, vlažnu pičkicu."

Pauza. "Bar su mu pucali u mozak."

Nemamo više apetita i selimo se na kauč sa vinskim čašama. Ne znam šta da kažem. Ona prekida tišinu. "Mogli bismo još neko vreme da ostanemo ovde. Želiš li to? Ovde smo makar bezbedni. Ne znam zašto sam uopšte pokušala da odem." Uzdiše. "Opet, mislim da je to, kao, skrivanje u prošlosti. Nije prošlo mnogo vremena, ali to mi toliko nedostaje." Čujem joj drhtaje u glasu. U svetlu sveća vidim joj suze na licu. Pružam obazrivo ruku, spuštam je na njeno rame.

Ona mi se baca u naručje i osećam njen bol više nego svoj. Mrmljam reči utehe. Pokušavam da se setim onoga što sam izgubio. Ne mogu da se setim ničega. Siguran sam da je Viva još živa i da ću je pronaći. Ali možda samo sebe zavaravam. Lako bi mogla da je sada već mrtva. Trebalo bi da ostanem ovde sa Toni. Trebalo bi da ostanem sa onim što je stvarno.

Mazim Toni po leđima. Ljubim je u obraz, onda u usne. Jezici nam se poigravaju. Ljubi me u uho poput strujnog udara. Blago joj grickam zadnju stranu vrata. Ona prelazi vrhovima prstiju po mojim grudima, otvorivši mi ogrtač. "Tako glatko." Ljubi mi levu bradavicu tamo gde raste novo meso; šokiram sam intenzitetom tog poljupca. Zadržavam joj glavu tamo, ona je gricka, ja stenjem, i to je za mene novi osećaj, kao da mi zaista sisa bradavicu, klizimo sa kauča na pod, naši ogrtači se otvaraju, njena koža je tako vrela i meka i ja sam na njoj, noge su joj raširene i bez ikakvog navođenja moj penis pronalazi njenu vaginu i uranja u nju.

Toni dahće. Klizim unutra i napolje. Privlači me bliže. Sada dublje. Dublje. Stenje. Izvijam karlicom i ona se izdiže da dočeka moj pokret... onda ječi i ja osećam da me nešto povlači dok klizim napolje i unutra, ona ponovo ječi i ja odgovaram još strasnije,

zabijam se unutra još jače, bože kako je vlažna, njeni povici zvuče kao krici, i svršavam.

Tako vlažna. Izvlačim se i odmičem.

Penis mi je obliven krvlju. Tepih ispod nas je natopljen. "Oh, moj Bože..."

Poluzatvorene oči. "Izvini. Nisam znala da je to vreme u mesecu."

"Povredio sam te."

"Malo me žiga, ali..."

Ali njen glas je veoma slab i krv još izvire iz nje.

Ustajem i grabim salvetu sa stola. Dok brišem penis primećujem da mi glavić pulsira. Zagledam podrobnije. Otvor na vrhu rasteže se i otvara mnogo šire nego što sam mislio da je moguće. Kada je sasvim otvoren, vidim majušne, ugneždene prstenove zuba, nalik na usta morske zmijuljice.

Toni se ne pomera i krv još curi iz nje.

Grabim odeću i bežim.

Vozim kroz tamu naglašenu munjama. Nema grmljavine - sve je u vetru i blicevima ključalih oblaka. Putujem ka zapadu, autoputem broj 10 - zar nisam sišao sa njega pre izvesnog vremena? Nisam na Desetki. Znak ispred mene veli DRŽAVNI PARK PLANINE PINAKL. U redu. Pratim znakove sve do podnožja pešačke staze. Parkiram i sedim u ustreptaloj tami. U glavi vidim Toni, iz koje curi krv. Blesak munje. Sada vidim Vivu, kako igra. Dobijam erekciju toliko snažnu da je to sve što mogu da osetim, kao da ona isisava život iz ostatka mog tela. Blesak munje. Toni, krvari. Ne.

Iznova sav drhtim, ali krećem se. Šta mi treba? Pištolji. Tako je. Baterijska svetiljka. Baterijska svetiljka i pištolji. Nož? Nož, baterijska svetiljka i pištolji. I upaljač će mi dobro doći. Pokušavam sve da strpam u ranac. Nema mesta za sve. Jebiga. Ostavljam ono što nije stalo.

Penjem se stazom, dok krug svetla svetiljke poskakuje preda mnom. Drveće peva na vetru. Krcka mi pod nogama. Grančice pucaju. Obluci odskaču. Zar ja pravim sve te zvuke? Zaustavljam se.

Penjem se stazom. Stalno mislim na medvede. Mrtvaci me ne brinu, ali... medvedi, vukovi, veoma brzi, veoma živi. Krupni medvedi sa velikim kandžama. Zaustavljam se.

Penjem se stazom, a sopstveni dah tutnji mi u ušima. Zadržavam disanje i čujem i dalje nešto nalik na dahtanje. Zaustavljam se. Vetar jača i šuštanje drveća veoma je glasno, to je sve što čujem. Osvetljavam svetiljkom sve što mogu i vidim samo stabla i kamenito tle.

Drveće. Ne mogu me dohvatiti na drvetu. Penjem se uz najviše koje mogu da pronađem. Uz bor. Šake su mi skroz lepljive. Grančice se trljaju o mene, bodu mi kožu, obraze, oči. Nešto mi gmiže preko šake. Moja svetiljka osvetljava gomilu dugonogih paukova. Penjem se iznad njih i pronalazim dobro mesto da se ugnezdim, ostajem tu da sedim. Vetar peva glasno i meko kroz borove iglice. Munje se igraju na nebu, nemo. Drvo se njiše napred-nazad. Tako umirujuće. Napred-nazad.

Budim se i grabim stablo drveta taman na vreme da se zadržim. Ostajem dugo pripijen uz stablo, kao uz majku.

Skidam jaknu i pravim povez od opasača i košulje. Navlačim jaknu natrag. Vetar ujeda izloženu kožu gornjeg dela mojih grudi, ali pod ostatkom jakne toplo mi je, osećam se udobno i bezbedno.

Siva svetlost i topla kiša. Mokar sam do kože. Zvuk kapanja sa grana prijatan je, umirujući. Čvršće grlim svoje drvo-majku, ponovo zatvaram oči, srećan što uopšte dišem. Drvo mi odgovara prijateljskim krc-krckanjem i drugim zvukom disanja, hrapavim i neravnomernim, pa, do đavola, drveće ionako ne diše poput nas.

Krc-krc. Nešto mi snažno povlači levo stopalo.

Mrtvac je u sakou od tvida i ima usku kravatu. Izgleda vrlo picnuto, sa mnoštvom modnih uboda od granja u sivoj koži lica i vrata, a ukusna dekorativna grančica zabijena mu je u levu očnu duplju. Usta mu okružuju vrh moje čizme. Mora da se peo satima. Dovoljno je samo da se ritnem i ode on dole, uz odskakivanje od grana nalik na ping-pong lopticu. Krc! - govori granje. Krc! - govore njegove kosti.

Silazim da ga pogledam. Razoreni kostur omogućuje njegovom telu da se trza u raznoraznim opčinjavajućim, novim smerovima. Goli mišići opružaju se kroz otvorene rane. Njegovo zdravo plavo oko koluta se u duplji da bi se upiljilo u mene, ali izgubio je taj dekorativni komadić drveta koji mu se nalazio u praznoj duplji. Pronalazim drugi, veći štapić i zabijam mu ga u zdravo oko. Staklasta supstanca i krv u

pupoljku. Guram dublje, u mozak, mešam ga i pravim od njega puding. Polako, nalik na umirućeg pauka, trzavo telo se umiruje.

Sedim, oslonjen o stablo, i posmatram kako kiša pere leš. Krv obrazuje crvene oblačice i niske u vodi na njegovom licu. Gole, slomljene kosti lagano se čiste do delikatne sivobele boje. Prelivi sive. Izuzev delikatne ružičaste boje mišića i ganglija, mrtvac bi mogao da bude crno-bela fotografija.

Pada mi na pamet nešto, pada mi na pamet da je ovaj čovek bio živ i da sam ga ja upravo ubio. Svi su oni bili živi. Mrtvi ne mogu ponovo da ustanu. Ja sam ubijao. Ubijao sam. Ubijao. Silovao.

Ne mogu sebi to da isteram iz glave. Sedim na kiši i zurim u mrtvaca. Kiša ga spira u zrnastu ilustraciju iz kataloga zverstava.

Nalazim se na vrhu planine Pinakl. To, u stvari, i nije planina, već samo gola kamena izbočina u blizini reke Arkanzas. Po danu mi nije trebalo dugo da se popnem. Kada sam počeo da se penjem, shvatio sam da još mogu da vidim svoja kola tamo gde sam ih parkirao. Krenuo sam jednostavnom stazom, ostavio najveći broj stabala za sobom i popeo se nekom vrstom kamenog stepeništa.

Ovde se vrh cepa u dva dela, sa hrbatom na severu i nešto višim, zaobljenijim vrhom na jugu. Između njih nalazi se samo stenje, nisko žbunje i kržljivo drveće.

Kiša je prestala i sunce se konačno pojavilo. Vidim reku Arkanzas koja krivuda ispod mostova i uz grozd zgrada koje možda predstavljaju centar Litl Roka. Poslednji put sam bio ovde pre oko godinu dana, u normalna vremena. Pogled koji se odavde pruža izgleda potpuno isto. Jedina razlika je tišina. Pre godinu dana, mogao sam neprestano da čujem daleke vozove i kamione. Sada čujem samo tihi vetar i zvuk insekata.

Viva je negde u okolini. Moj kurac to zna. Neumorno mi se koprca u pantalonama, nestrpljivo mi grize pamuk gaćica. Pošto unaokolo nema ničeg osim stenja, ne znam gde bi mogla da se skriva, ali opet, ona to ume dobro da radi. Jednom je izvela komad pod naslovom 'U počast Krisu Bardonu' i skrivala se tri dana svima pred nosom u prestonici države. Dok je slikao debele kongresmene iz Arkanzasa kako se osmehuju, ne znajući za Vivu, koja je stajala tik iza njih u ludom kostimu koji joj je ostavljao gole bradavice.

Iz nekog razloga, zaključio sam da bi vatra bila dobra stvar, pa sam proteklih nekoliko sati proveo sakupljajući drvo za potpalu. Ovde gore nema mnogo toga. Morao sam nekoliko puta da siđem sa samog vrha da bih prikupio dovoljno drva. Nijednom nisam ugledao Vivu. Možda je sklopčana kao zmija među stenama, potpuno nepomična - možda sam prošao dvadeset puta kraj nje, a da je nisam video. Nema veze. Mogu da čekam.

Vatra gori između dve stene na samom vrhu planine. Trebalo mi je dugo da je potpalim. Mislio sam da je drvo možda suviše vlažno da bi uhvatilo plamen, ali borove iglice najzad su počele da gore, grančice da pucketaju i veći komadi drveta konačno su se predali oksidisanju.

Odeća mi je lepljiva i neudobna, zgužvana i grebucka me. Skidam se. Na prednjoj strani mojih gaćica nalazi se mnoštvo izgrizenih rupica. Zagledam penis i izvlačim nit između zuba.

Svi moji ožiljci od krpelja, komaraca i pregalja nestali su. Koža mi je na donjim delovima nogu glatka i bez malja. Čudnovato je konzistentna, kao gusti, gumasti plastelin. Mogu da ostavim otiske palca u koži, koji lagano blede. Ali kada je zarežem nožem, krvvari. Posekotine me ne bole. Moj penis vlaži svoja usta. Jedva se sudržavam da sebi ne oderem kožu zbog zadovoljstva koje to izaziva. Ali radije bih to prepustio Vivi.

Sada je novi, divni zalazak sunca. Jeo sam samo malo maslaca od kikirikija. Vrti mi se u glavi dok posmatram kako sunce blede kao velika, narandžasta eksplozija na obzorju.

Mrak. Dva meseca, zvezde i svetlost moje vatre sve su što imam. Nema radio-kula. Nema sjaja grada. Nema svetiljki duž reke.

Čučim, zurim u svoju vatru. Mislim da sam ovde već veoma dugo. Odeća mi je sada suva, ali još se nisam ponovo odenuo.

Talasi boja prelaze preko tačkastog svetla Novog Meseca. Ustajem i posmatram to. Ima nečega u tim promenama boja. One me nagone da se osećam isto kao kada slušam neki setni gudački kvartet. Pružam ruku ka Novom Mesecu. Želim... ne znam. Trepavice su mi vlažne.

"I ti osećaš?" Poskakujem. Viva stoji naga sa druge strane vatre. I

njena koža je promenjena. Znoj joj miriše čudno, sladunjavo. Ima opne među prstima i prelepa je.

Obilazim oko vatre ka njoj. "Gde si bila?"

Ona korača u istom smeru tako da vatra ostaje između nas. "Skrivala se. Posmatrala te."

Jurimo jedno drugo, u smeru suprotnom od kretanja kazaljki na satu.

"Došao sam ovamo da te nađem. Zašto si se krila?"

"Nadala sam se da ćeš otići."

"Znaš da to ne bih uradio."

"Znam. Ali uplašio si me. Kada smo se gotovo stopili - nisam bila spremna za to. Ali sada..."

Zaustavljam se. Ona se zaustavlja i kaže: "Ono što smo uradili delovalo je kao katalizator, otvorilo je naša tela pred promenom koja je oživela mrtve. Kao hiper-život. Toliko sam puna života da bih mogla da eksplodiram. Trebaš mi, sada..."

Pružam joj ruke, preko vatre. Moji prsti upijaju toplotu. Trebalo bi da bežim. Ono što se dogodilo sa Toni...

Ne mogu da odem. Oči u oči. Njene oči imaju istu onu bledoplavu boju u koju sam prvobitno potonuo. Viva diže svoje ruke ka mojim. Magnetizam nas privlači. Šake nam se pale majušnim, raznobojnim plamenovima koji nam ližu uz ruke. Bliže. Bliže. Šake nam se dodiruju...

Padamo preko vatre i sva svetla Novog Meseca gore na našim telima kao strujni udari, Vivine noge su raširene i ja se zarivam u nju, nekako još stojimo, grebemo jedno drugo i stenjemo...

Bol. Vrištimo istovremeno. Bol, kao oštri ubod u trbuh. Spuštam pogled. Dva dugačka zuba, tanka poput zmijskih očnjaka, izbila su iz uglova Vivine pičke, probola mi kurac i zadržala ga na mestu. Moj kurac se bacaka u njoj, grize. Krv nam šišti dok curi u vatru.

"Proklet. Proklet da si!" šapuće Viva. "Otkinuću ga ako ne prestane."

"Ako ga otkineš", uzvraćam joj šapatom, "neće postojati ništa što bi moglo da ga zaustavi i zarivaće se sve dublje i dublje u tebe."

Ne! Odguruje me, ali već smo počeli da se stapamo. Njene dojke slivaju se u moje grudi i stomaci nam se spajaju. Bol teče u talasima, a posle svakog talasa nastupa toplo peckanje. Vatra još gori ispod nas, ali nema nikakvog učinka po naše novo meso od plastelina. Mesečevi plamenovi su zgasnuli.

Udišemo i izdišemo zajedno. Onda čujemo hrapavo disanje i kotrljanje kamenja. "Oh, sranje!" kaže Viva.

Mrtvi se penju uz stenje sa svih strana. Uglavnom bauljaju na sve četiri, puze izlomljeni posle brojnog padanja sa strmog stenja.

Njišemo se, a onda pomeramo, nezgrapna životinja sa četiri veoma kratke noge. Ruke su nam još slobodne. Moja glava je iznad Vivinog levog ramena, njena glava iznad mog, i možemo da vidimo u svim pravcima. (Moje levo uho sliva se u njeno.) Pokušavamo da dohvatimo oružje. Stenje nam prekriva stopala posekotinama.

Uspevamo da čučnemo kako bi Viva uzela svoju pušku. Pomeramo se do mog ranca i ja vadim pištolj. Vivina puška oglašava se pucnjem i kundak me udara u rame. Pucam u čelo slatke, male starice kojoj meso visi u trakama sa zubne proteze.

Lagano kružimo, u smeru suprotnom od kretanja kazaljke na satu.

Oh, ne! šapuće Viva. Okrećemo se i vidimo kako jedan mrtvac posrće ka nama sa pantalonama spuštenim do članaka. Zapanjujuće je da je uopšte mogao da se popne ovamo takav. Nisam htela, misli Viva. Tamo gde bi trebalo da mu je penis nalazi se krvava rupa. Nisam znala, on je vrištao, ja nisam prestajala i čovek mi pada pod noge i grize me za članak. Snažni zubi zarivaju se u debelo plastelin-meso i Viva i ja zajedno dahćemo od zadovoljstva. Bol našeg sjedinjavanja jenjava.

Osećam nove zube na Vivinom kolenu. Neka žena u iscepanom poslovnom kostimu grize joj i sisa čašicu kolena.

Viva i ja prestajemo da se krećemo i prepuštamo se zadovoljstvu. Držim njena meka leđa, šake mi tonu u nju. Ona prelazi noktima po mojoj kičmi. Poslovna žena i Vivin ljubavnik prestaju da žvaću. Sisaju nas, tiho, srećni kao novorođenče na sisi. Vidim kroz Vivine oči da koža njenog kolena teče preko lica mrtve žene.

Još dva zombija stižu do nas, ujedaju i opuštaju se dok naša droga navire u njih i olakšava bol njihovog novog života. Mi smo ono što su sve vreme tražili.

Dan i noć i dan i noć. Naše meso u potpunosti je apsobovalo tela poslovne žene i Vivinog ljubavnika, kao i ostalih koji su došli prvi. Oni se rastvaraju u nama, a mi rastemo. Meso nam se rasteže sa guzova sve dok ne stigne do tla i cveta pupoljcima, tako da nam

težina više nije oslonjena o naše četiri noge. Istežemo se i naviše. Glave su nam se spojile u vrh tornja. Uvijamo se u spirali dok rastemo i posmatramo kako se pejstaž lagano okreće oko nas noć i dan i noć i dan.

Sećam se Vivine prošlosti, kada me je posedovala. Ona se seća moje prošlosti, kada sam bio posedovan. Načas se uspaničila za vreme našeg konačnog spajanja, kada su nam se stopile glave. "To sam samo ja. To sam samo ja." Njen otpor naglo je slomljen. To smo samo mi.

Mrtvi dolaze na hodočašće na planinu Pinakl, a mi se njima hranimo i rastemo. Naša mesnata osnova sada prekriva najveći deo višeg vrha. Nadnosimo se iznad parka - kula od mesa.

Nedavno nam se pridružilo Tonino telo. To nas je obradovalo. Umirili smo je i svarili.

Svake noći, tačkasta svetla Novog Meseca sve su nam jasnija. To jeste muzika, koja nas zove. Upinjemo se da se pokažemo. Lagano, na delovima našeg tornja izrastaju tanke membrane, kao kod doboša. Kada mesec prođe iznad nas, puštamo membrane da vibriraju na vetru. Zatežemo membrane i pevamo mesečevu pesmu. Nedavno smo počeli da primećujemo pesme drugih kula. I one pevaju pesmu Novog Meseca, ali na sopstveni način, sopstvenim glasovima i varijacijama. Čujemo ih sa sve većih i većih udaljenosti, sa čitave planete.

Zajedno obrazujemo hor, orkestar mesečevih kula.

Zajedno posežemo za izvorištem tačkastih svetala.

Apsorbovaćemo čitavo čovečanstvo, kako mrtvo, tako i živo.

Zajedno posežemo za nebom.

Elizabeth Hend: BAKHE

Ušla je sa njim u lift, mlada žena s kraja hodnika, ona koju je poslednji put video na godišnjem sastanku stanara prošle nedelje. Oko ramena visilo joj je nešto meko što mu se očešalo o obraz kada se Gordon pomerio u stranu da je propusti: krzneni ogrtač, lisica ili ne, nešto drugo. Odrana koža životinje, životinje za koju se ispostavilo, kada se ona progurala kraj njega u ugao lifta, da je bio njen rotvajler Leopold. Sada je mogao da oseti taj miris: sladunjavi zadah sirovog mesa, ružičasti i crveni veo još se držao za iskrzani rub oštrodlakog crnog krzna. Ostavio joj je grimiznu prugu na zadnjem delu suknje i isprskao joj noge ružičastim rozetama.

Gordon je izišao na sledećem spratu i pretrčao čitav hodnik. Kada je ušao u stan, zaključao je vrata za sobom i navukao lanac. Nekoliko minuta, stajao je tamo i dahtao, virio kroz špijunku sve dok je nije video kako obilazi oko ugla i kreće ka svojim vratima. To joj je još bilo na ramenima i krute prednje noge odskakivale su joj na prsima gornjeg dela kostima od kuvane vune. Kada su se vrata zatvorila za njom, Gordon je ušao u kuhinju, nasuo jedan 'Džejmson' i ostao da stoji tamo sve dok drhtavica nije prestala.

Kasnije, pošto se presvukao i nasuo sebi još nekoliko čaša viskija, video je na vestima da zloglasna Debi Delusija nije okrivljena za ubistvo mladića koji ju je, po njenoj tvrdnji, jedne večeri tog leta napao u garaži parkinga. Mladića je gospođica Delusija bezdušno izubijala po licu i grudima cipelom sa visokom potpeticom. Kada ga je radnik parkirališta pronašao, gotovo da više nije imao kose. Gordon je isključio televizor kada su prikazali neprijatne fotografije i snimke gomile oduševljenih žena ispred sudnice. Te večeri, jedva je uspeo da zaspi.

Probudio se usred noći. Soba je bila obasjana mesečinom, toliko sjajnom da su se na njoj videla i šiljata perca koja su štrčala iz prekrivača. Trljajući oči, Gordon sede i navuče prekrivač na ramena kako bi se zaštitio od hladnoće sobe. Zagleda se u puni mesec koji nije bio srebrn, pa čak ni žućkastozlatne boje kao što je bilo uobičajeno u letnjim noćima, već boje koju nikada ranije nije ugledao

na nebu, boje vatrene bronzne, sa crvenkastim prelivom.

"Uh", reče Gordon sebi, zaprepašćen. Pitao se ima li to nekakve veze sa cepanjem solarnih štitova, ogromnih jedara od milara i soleksa nošenih satelitima i ostavljenih da lebde u atmosferi kako bi zaštitili gradove i poljoprivredne krajeve od ultraljubičastog zračenja. Ali štitovi ne bi trebalo da budu vidljivi. Gordon svakako nikada nije primetio nikakvu razliku na nebu, iako je njegova prijateljica Olivija tvrdila da ona može da ih vidi tamo gore. Žene su prijemčivije za takve stvari od muškaraca, rekla mu je sa optužujućim pogledom. Gradska svetlost, koja je ranije bila u najboljem slučaju zamućena garom i siva, sada je bila jarka, a vazduh je imao žućkastomrki preliv. Izvrsno za snimke na otvorenom - Olivija je bila poznati fotograf hrane - ili bi bilo, da nema čudnovatog razlivanja boja pri razvijanju: sočne jabuke imale su ljubičasti ton, čaša semijona iskrila se smaragdnom bojom, pergamentna kora drevnog kamambra poprimala je sjaj lososa koji nije baš izazivao apetit.

Mora da je ista ta promena u svetlosti izazvala dejstvo krvavog meseca, zaključio je Gordon. A sada je to primetio, iako ne bi trebalo da bude prijemčiv za takve stvari. Šta li to znači, pitao se? Možda je bolje ne primećivati, praviti se da ništa ne vidiš, ni krvavi mesec, ni boje spektra u korpi punoj jaja. Sada su se muškarcima događale čudne i ponekad strašne stvari. Gordon je za neke od njih čuo na televiziji, ali druge stvari ispričali su mu prijatelji, muškarci. Oni koji su jedva umakli, pričali su tiho u gimnastičkoj sali ili klubu o nasumičnim ispadima nasilja izazvanim nedužnim ponudama da se pomogne pri nošenju namirnica; i puki postupak pridržavanja vrata najednom je izgledao preteće. Prijateljice, čak i rođake, sestre i kćerke, odbijale su da odlaze sa porodicom u grad. Egzodus supruga i dece u predgrađa, iz predgrađa u sve uže pojaseve seoskih predela oko megalopolisa. A onda, muževi i očevi koji vikendom nestaju za vreme poseta porodicama u izgnanstvu. Ravnodušna saopštenja najbližih o pogrešnom pravcu za vožnju, o drveću koje se nalazilo tamo gde ga nikada pre nije bilo. Dokazi o prisustvu divljih životinja, risova ili kojota, možda, tamo gde za pedeset godina nije primećeno ništa veće od veverice.

Gordon se isprva smejavao tim pričama. Sve do sada. Izvukao je perce iz prekrivača i zamišljeno prešao njime preko brade pre nego što ga

je bacio. Spustilo se polako, dah zagasite izmaglice. Gordon odlučno navuče prekrivače preko glave i ponovo usnu.

Sledećeg jutra, čitao je novine u kuhinji, detaljni izveštaj o suđenju gospođici Delusija i o novom zverstvu. Tri žene koje su se kasno vraćale iz noćnog kluba zlostavljala je grupa dečaka, tinejdžera, a neki od njih bili su veoma mladi. Jednog od tih mlađih žene su ubile, kada su se obrušile na dečake sa, kako su to novine opisale, 'demonskom' žestinom. Gordon je prešao na deo koji je najavljavao fotoreportažu i zadržao. Žurno je odložio novine i otišao po drugu šoljicu kafe. Kako je žena, ili tri žene, kako su mogle da budu dovoljno snažne da to urade? Prisjetio se komšinice iz hodnika. Hriste. Od sada, ići će stepenicama, radije nego da rizikuje da je ponovo sretne. Ispustio je vazduh s tihim zviždukom i sipao još jednu kašičicu belog praška u šoljicu.

Kada se okrenuo da se vrati za sto, primetio je da svetlo za poruke treperi na telefonskoj sekretarici. Čudno. Nije čuo zvonjavu telefona tokom noći. On srknu malo kafe i pusti traku.

Isprva, tamo nije bilo ničega. Mrtva tišina, pogrešan broj. Onda je začuo tihe zvuke, kreštavo cvrčanje cvrčaka, odlučno oglašavanje skakavaca, a zatim prodorni, daleki krik noćne ptice. Trajalo je to nekoliko minuta, sve do kraja trake sa porukama. Ništa osim noćnih zvukova, insekata i noćne ptice, jednom oštro kevtanje koje je, mada tiho, Gordon prepoznao kao lisičje, a ne pseće. Onda prekid, kada se traka završila. Gordon naglo ustade, prosu kafu na manžetu, premeta traku uz psovku i ode da promeni košulju.

Posle je sve pustio iznova. Čuo je vetar u krošnjama, dobovanje po lišću kao da pada blaga kiša. Zar je Olivija provela noć na selu? Ne: imali su planove za večeras, a nigde unaokolo nije moglo da se nađe selo udaljeno samo jedan dan vožnje. Ona ne bi otišla iz grada zbog nekog velikog snimanja, a da mu se ne javi. Dugo je mozgao o tome i ponovo puštao blage pavane vetra i jedva čujnih, zvonkih glasova, u pokušaju da tamo razazna još nešto, disanje ili prigušeni smeh, glasno zatvaranje vrata sa mrežicom, bilo šta što bi moglo da ga navede da pogodi ko je zvao. Ali tamo nije bilo ničega, ničega osim zrikavaca, ptice i usamljene lisice koja laje na mesec. Najzad, krenuo je na posao.

Bio je to jedan od onih prozračnih jesenjih dana kada čak se i finansijski analitičari razgale zbog boje neba - u ovom slučaju ono je bilo zapanjujuće, električno plavo, tako duboko i blistavo da je Gordon pomislio kako bi mu ovlažilo prste kada bi posegnuo da ga dodirne, poput mokrog platna. Preskočio je rekreaciju za vreme pauze za ručak. Umesto toga, odšetao je do parka Lafajet, napunivši džepove glatkim plodovima divljeg kestena, pitajući se zašto lišće više ne poprima boje jeseni, već samo tamni u suhu krhkost, a onda zagušuje slivnike kada opadne, kao prljava, mokra kaša.

U parku je seo na klupu. Tamo je pojeo bajati sintetički kroasan i počeo da gađa kestenjem neustrašive veverice. Jedna mlada žena sa dva mala deteta stajala je usred kruga mrke trave i sejala mrve hleba gomili golubova koji su zobali. Jedno dete zamišljeno je žvakalo srpasto parče hleba. Ciknulo je kada mu je šarena ptica uzletela do lica, ispustilo hleb kad se majka nasmejala i uzela decu za ruke, da bi ih povela do klupe preko puta Gordonove. Osmehnuo se, krišom bacio ostatke ručka na travu i stao da posmatra kako oni nestaju pod masom presijavajućeg perja.

Neka senka hitala je preko tla. Za trenutak, zamračila je sunce i Gordon diže pogled, zaprepašćen. Imao je utisak da se nešto ogromno i tamno kreće vrlo brzo kroz bistar, čist vazduh. Prisetio se svojih noćnih misli, uz deliričan blesak uviđanja: bio je to jedan od otrgnutih štitova, iskidani barjak nasukane armije Nauke. Devojčica kriknu, ne iz straha, već iz čistog uzbuđenja. Gordon ustade, spreman da potrči po pomoć; vide da žena, majka te dece, stoji preko puta, pokazuje na travu i nešto više. Kraj nje, dva deteta posmatrala su nepomično, a devojčica je držala koranicu hleba.

Usred golubova koji su se hranili, sletela je neka velika ptica i mlatila je po vazduhu krilima boje mahagonija, mesingano perje blistalo je dok je, poput zmije, ubadala kljunom manje ptice. Glava joj je bila savršeno bela, a kljun zakrivljen i dugačak kao Gordonova nadlaktica. Iznova i iznova, taj kljun je blistao dok je žestoko ubadao i dizao oblake perja sivog, ružičastog i mrkog, a ostale ptice raštrkale su se uz slabašni lepet krila, u pokušaju da pobegnu. Dok je Gordon posmatrao, krv je natapala snežno perje na orlovskom vratu i grudima sve dok nije postalo crvenobelo, zatim tamnije, mrkocrveno. Konačno je zablistalo dubokim grimizom. Ali ptica još nije prestajala

sa ubijanjem. A činilo se da golubovi ne mogu da beže, da su u stanju samo da ispune vazduh još uzbuđenijim pištanjem i, postepeno, tišinom. Koliko god da su uzmahivali krilima, kao da su bili ulepljeni lepkom za ptice ili uhvaćeni jednom od onih finih mreža kojima se štiti zimsko žbunje.

Iznenada, orao stade, pa zaštitnički podiže krila iznad mlitavih i uskomešanih obličja. Gordon oseti stezanje u grlu. Zabio je ruke u džepove i sada je stegnuo kestenje pesnicama, kao da namerava da ga upotrebi umesto oružja. S druge strane, na travi, žena je stajala veoma mirno. Vetar joj je dizao kosu preko lica kao barjak. Nije je uklanjala, samo je zurila kroz nju ka mestu na kome je orao čekao, ne hraneći se, ne pomerajući se, zagledan zlobnim zlatnim okom u lepršave ostatke od perja i kostiju.

Dok je njena majka zurila, devojčica se otrgla i pritrčala rubu crvenkastog kruga u kom je stajao orao. Ovaj podiže jednu kandžu, gusto obraslu perjem, i protrese je. Devojčica stade i zagleda se u krvavu pticu. Nemarno baci koranicu hleba, obrisa ruku i sagnu se da uzme okrvavljeno pero sa tla. Zagleda se u njega, začuđena, a onda njime zamišljeno dodirnu lice i šaku. Pero joj ostavi ružičastu mrlju na obrazu i ručnom zglobu, a ona se oduševljeno nasmeja. Obazre se, najpre prema majci i bratu, zatim prema Gordonu.

Oči kojima ga je pogledala bile su ledeno plave, upitne, lišene straha i potpuno, surovo ravnodušne.

Te večeri, ispričao je to Oliviji.

"Ne vidim šta je tu toliko čudno", reče ona, ozlojeđeno. Bilo je to na pauzi komada koji su otišli da pogledaju: Euripidove 'Bakhe' u novom prevodu. Gordon je bio neprijatno svestan toga koliko je malo muškaraca prisutno na predstavi; publika se sastojala uglavnom od žena u parovima ili grupicama, čak je tu bilo i nekoliko majki sa decom, dečacima i devojčicama svakako premladim za tako nešto. On i Olivija stajali su napolju, na balkonu pozorišta koji je gledao na reku. "Orlovi ubijaju, za to su i stvoreni."

"Ali ovde? Usred grada? Hoću da kažem, odakle je došao? Mislio sam da su orlovi izumrli."

Svuda oko njih, ljudi su šetali pod sumpornim uličnim svetiljkama, pušili cigarete, navlačili kapute zbog vetra, divili se punom mesecu.

Olivija se naslonila na ogradu i zagledala u nebo, sa malim osmehom. Nosila je kaubojske čizme sa čeličnim vrhovima i ritmički je lupkala njima po cementnom balkonu. "Mislim da ti naprosto ne voliš kada stvari ne idu kako očekuješ. Čak i kad je to, zapravo, način na koji treba da se odvijaju. Kao, na primer, orao koji ubija golubove."

On frknu, ali očuta. Kraj njega, Olivija zabaci kosu. Gustu, sjajnu, tamnosmeđu kosu, nalik na krzno pustinjskog risa, kosu koja je već godinama bila dugačka, nasuprot modi. Mada se u poslednje vreme činilo da sve više žena nosi kosu poput nje, puštenu i dugačku, neuredno umršenu. Dok je uklanjala uvojak sa grla, on tamo primeti nešto, beleg na njenom ramenu nalik na modricu ili ogrebotinu.

"Šta je to?" upita on i pomeri joj okovratnik jakne da bi bolje video.

Ona se osmehnu i izvi vrat. "Dopada ti se?"

On joj dodirnu rame i trgnu se. "Isuse, šta si to, kog đavola, uradila? Zar te ne boli?"

"Malo." Ona slegnu ramenima i okrenu se, tako da joj žućkasto reflektorsko svetlo obasja rame, i on vide bolje šta je u pitanju. Šara malih rezova bila joj je usečena u kožu, u obliku srpa, ili možda osmeha. Krv je još curela iz nekoliko posekotina. U druge je bilo utrljano mastilo ili obojeni prah, tako da je mali mesec, ako je to predstavljao, poprimio plavičasti preliv modrice ili orhideje: ljubičast, boju zelene patine, limun-žut. Sa oba kraja srpa visio je zlatni prsten manji od suze.

"Ali zašto?" Najednom je želeo da joj strgne jaknu i bluzu, kako bi pretražio ostatak njenog tela i video kakve se druge žrtve možda kriju tamo. "Zašto?"

Olivija se osmehnu, zagledana u reku koja se kretala sporim strujama crne i narandžaste boje pod zlovoljnim mesecom. "Istopljeni tigar", reče ona.

"Šta?" Elektronska zvonjava označi kraj pauze. Gordon je ščepa za lakat, preplavljen naglim i neizmernim strahom. Prisetio se meseca iz prošle noći, ne u obliku srpa, već naduvenog, krvave nijanse, poput ožiljka na njenom ramenu. "Šta si rekla?"

Žena koja je prolazila kraj njih okrenu se i zagleda sa neodobravanjem zbog njegovog kreštavog glasa. Olivija kliznu dalje od njega, kao da je u pitanju neko nepoznat ko se gura kroz vrata

metroa. "Hodi", reče ona blago i ukloni kosu s lica. Uputi mu blistavi osmeh dok je nameštala bluzu kako bi sakrila ožiljak. "Propustićemo drugi čin." On krenu za njom bez reči.

Posle predstave, šetali su kraj reke. Gordon nije mogao da se otrese novonikle nelagodnosti, osećanja koje bi mogao da nazove stravom da to nije bila reč koja mu se činila neprikladna za njegov život omeđen časovnicima, hartijama od vrednosti i večernjim izlascima. Ali on nije želeo ništa da kaže Oliviji, nije želeo da je uznemiri; najmanje od svega je sada želeo da je uznemiri.

Bila je rumena od uzbuđenja, pušila je cigaretu za cigaretom i bacala svaki mali opušak u vodu koja je, obasjana mesečinom, vijugala kraj njih.

"Sjajno, naprosto sjajno! Post je zaista bio u pravu, za promenu." Ona se sagnu da uzme nešto iz mračnih senki i načini grimasu gađenja. "Hriste. Te njihove jebene pivske konzerve..."

Zapiljila se u Gordona kao da je on bacio tu konzervu. Sa praznim osmehom, on joj uze konzervu iz ruke i ponese je kao da se izvinjava. "Šta znam", započe on i začuta. Stigli su gotovo do Memorijalnog mosta. Kroz gustu travu vijugala je staza prema drumu, staza zagušena uvelim goldenrodom, kržljivim lepim katama i čipkom Kraljice Ane koja po njegovom mišljenju nije trebalo da bude tako jarkobela, gotovo zelenkasta pri mesečini. Delići nečeg srebrnog držali su se za kržljivo granje niskog žbunja. Način na koji se ono njihalo na hladnom vetru natera ga da iznova pomisli na popuštanje atmosferskih štitova ispod kojih je ogoljena zemlja ostajala ranjiva i meka poput pokožice nekog glatkog zelenog voća. Zažmirio je u pokušaju da razazna šta to drhturi na granju. Njegova družbenica uzdahnu glasno i značajno napred na stazi, gde je čekala. Gordon se okrenu od grmlja i pođe brže da joj se pridruži.

"Verovatno bi trebalo da se popnemo na ulicu", reče on pomalo obazrivo.

Olivija se oglasi tihim zvukom, ispoljivši ozlojeđenost. "Umorna sam od tih prokletih ulica. Ovde je tako mirno..."

On klimnu glavom i pođe kraj nje. Malo ispred njih, uzdizao se most, drevna gvozdena rešetka sa koje su spadale zelene i crvenkaste ljuspe poput stare kore. Trošni betonski stubovi bili su izgubljeni u

tami ispod velikih greda i držača. Reka je nestajala da bi se materijalizovala s druge strane, crna, zlatna i grimizna, sa odrazom meseca nalik na treperavu strelu koja joj se pružala preko površine. Gordon malo zadrhta. To ga je podsećalo na scenografiju predstave koju su upravo odgledali, sve u snažnoj crnoj, smeđoj i zelenoj boji. U skladu sa novom modom realizma u pozorištu, tamo je bilo veoma mnogo scenske krvi koja je gotovo progutala monolitne stubove i išarala prednji deo scene svetlim trakama.

"Ja mislim da je bilo prilično odvratno", reče on najzad. Sada je hodao polako, oklevajući da dođe do mosta. U njegovoj ruci, pivska konzerva bila je hrapava i hladna i on pomisli da je baci. "Mislim na način na koji je kralja ubila rođena majka. Fuj." Ta scena bila je veoma eksplicitna. Iako ga je na to upozorio kritičar iz Posta, Gordon je bio zatečen. Jednom je morao i da zatvori oči. Ali tada nije mogao da ne čuje njihove glasove, zvuk noža koji kida meso (a kako su to izvele tako ubedljivo?), žene koje zapevaju Evohe! Evohe! za šta mu je kasnije Olivija rekla da znači otprilike 'O, ekstazo' ili nešto u tom smislu. Kada ju je pitao otkud to zna, pogledala ga je ljutito i upalila novu cigaretu.

Nije ni čudo što se postavka tog komada tako retko obnavljala. "Zar ne misliš da bi trebalo da se vratimo? Hoću reći, noću ovde i nije baš bezbedno."

"A?" Olivija je stala nekoliko stopa iza njega. Okrenuo se i shvatio da ga nije čula. Čučala je kraj ruba reke i napeto zurila u nešto u vodi.

"Šta je to?" On stade iza nje, pokušavajući da vidi. Voda je zaudarala užeglo, ali ne onim ustajalim zadahom trulog korova, već nekim hemijskim mirisom od koga su ga pekle nozdrve. Crvenkasta svetlost sijala je na Olivijinoj kosi, dodirivala joj čelične vrhove čizama bronzom. U vodi ispred nje, letargično je plivala riba okrenuta na bok, sa prugama smeđih i žutih krljušti sa strane. Usta su joj zjapila, otvarala se i zatvarala, a škrge su joj imale zabrinjavajuću boju, jarkoružičastu, poput unutrašnjosti rane.

"Ah", promrmlja je Olivija. Spusti šaku u vodu i podiže ribu. Ova joj se blago uvi na dlanu i peraja joj se rastegnuše poput leptira koji se greje na suncu, dok je Oliviji voda curela kroz prste. Trebao mu je trenutak da shvati da riba nema oči.

"Jadnica", reče on; onda dodade: "Mislim da ne bi trebalo da je

dodiruješ, Olivija. Hoću reći, nešto nije u redu s njom..."

"Naravno da nešto nije u redu s njom!" zasikta Olivija toliko žestoko da je ustuknuo za korak. Blato je zaudaralo na amonijak tamo gde su mu se pete okliznule. "Umire, otrovana, sve je zatrovano..."

"Pa onda, za ime Hristovo, Olivija, pusti je, nema smisla da se igraš njome..."

Zaštitavši ljutito, ona ponovo prođe šakom kroz vodu. Riba nestade ispod površine i ponovo ispluta nešto dalje, jedno mlatarajući perajima. Olivija obrisa šaku o pantalone, ne mareći za tamnu mrlju koja joj je ostala na svili.

"Nisam se igrala njome", objavi ona hladno i odmahnu glavom tako da joj je jakna skliznula u stranu; on ugleda sjaj zlatnih prstenova na njenom ramenu. "Tebe nije briga, zar ne, čak više ni ne primećuješ šta se dogodilo. Da je po volji tvojoj i ljudi poput tebe, ništa više ne bi ni preostalo..."

On opsova u sebi dok je ona odlazila besno prema mostu, a onda požuri za njom. Blato mu prekri cipele i on se saplete o novu gomilu pivskih konzervi. Kada je podigao pogled, video je kako Olivija stoji na rubu senke mosta, sa šakama stisnutim uz bokove, suočena sa dve visoke prilike.

"Jebi ga", prodahta Gordon. Bilo mu je muka od strepnje, ali požurio je dalje i konačno potrčao da bi stao kraj nje. "Hej!" reče on glasno, povukavši Oliviju za mišicu.

Stajala je nepokretno. Jedan muškarac držao je nešto malo i tamno kraj boka, pištolj, a drugi je imao mrki kišni mantil i gledao mirno tamo-amo, kao da se sprema da pređe preko prometne ulice. Pre nego što je Gordon stigao da udahne, drugi muškarac gurnu ga u grudi. Gordon viknu i zamahnu da ga udari, ali šaka mu bezopasno okrznu muškarčev mantil. Druga šaka steže mu se oko pivske konzerve i on oseti iznenadnu toplu navalu bola kada mu metal zaseče dlan. Spusti pogled na šaku, vide da mu krv teče niz ručni zglob i prilja mu belu manžetu košulje. Zurio je u neverici, a onda začu zvuk udarca i stenjanje. Potom trk, kamenje koje džangrlja niz travnatu kosinu.

Čovek u kišnom mantilu nestao je. Drugi, čovek sa pištoljem, ležao je na tlu kraj same reke. Olivija ga je šutirala u glavu, iznova i iznova, čizme su joj strugale po blatu i šljunku kada bi ga promašila i dizale

su mlazeve vode i kamenčića. Pištolja nigde nije bilo. Olivija zastade na tren. Gordon je čuo kako teško diše, video kako briše ruke o pantalone kao kada je pustila umirućeg grgeča. "Olivija", šapnu on. Ona progundā nešto za sebe, ne čuvši ga, ne pogledavši; i najednom, on se prestravi na pomisao da će ga pogledati i videti kako stoji tamo i posmatra je. On ustuknu i tada ona baci pogled naviše. Za trenutak, bila je ocrtana naspram svetlucave vode, belog lica isprskanog blatom, kose nalik na bakarni oreol oko ramena. Iza nje, mesec je blistao, a na suprotnoj obali mogao je da vidi treperava svetla udaljenog aerodroma. Kao da ga uopšte nije primećivala. Trenutak kasnije, ona spusti pogled i ponovo počē da šutira, snažnije, i ovaj put spuštala je potpeticu čoveku na leđa sve dok Gordon nije čuo zvuk krckanja. Gledao je i dalje, paralisan, stežući sve jače zdravom rukom zglob ruke koja mu je krvarila dok je ona nastavljala i nastavljala sa tim. Njena čizma sa čeličnim vrhom zari se čoveku u rame i ovaj vrisnu. Gordon vide da mu je jedna strana lica urušena kao raspukla tikva, tamna i blistava, kao da voda izvire u iskrzanim udubljenjima. Olivija se sagnu i podiže nešto tamno i teško iz plitke vode. Gordon se oglasi piskutavim zvukom iz grla i pobeže, uzbrdo, do mesta gde su ulične svetiljke bacale lelujave senke kroz korov. Iza sebe, začu tupi udarac, a onda tišinu.

Gomila se okupila ispred njegove stambene zgrade kada je konačno stigao tamo. On pruži novčanicu taksisti i istetura se iz kola. "Oh, ne", reče glasno kada je taksi krenuo dalje, siguran da gomila ima nekakve veze sa Olivijom i sa čovekom kraj reke: policajci, novinari, bolnička kola.

Ali ispostavilo se da to nije imalo nikakve veze s njom. Čula se muzika, vesela muzika iz uređaja sa druge strane jednog prozora u prizemlju. Iznenada, Gordon se seti da se o ovome pričalo na prošlonedeljnom sastanku stanara: žurka, prilika da se stanari upoznaju. Bila je to zamisao njegove komšinice, one sa psom. Neko je okačio Božićnje svetiljkice na drugom prozoru, a nekoliko ljudi iznelo je roštilje na sivi prednji travnjak. Plamenovi su lizali kroz rešetke, tako da su senke igrale i onemogućavale mu da odredi koliko tu zaista ima ljudi. Poprilično, pomisli Gordon. Oseti miris mesa na žaru, gorki dim drveta sa neprijatnim zadahom boje - zar su

ložili nameštaj? - i snažan, sladunjav miris, bilje ili možda marihuana. Bol u njegovoj šaci otupeo je u neprekidno pulsiranje. Kada je spustio pogled, zatvorio je oči na nekoliko sekundi i zaškrgutao zubima. Tamo je bilo tako mnogo krvi.

"Ćao!" doviknu mu neki glas. On otvori oči i vide ženu s kraja hodnika. Više nije nosila svog rotvajlera, niti skupe šivene kostime koje je obično volela. Umesto toga, imala je izbledele farmerke i ekstravagantno ukrašenu i izvezenu tuniku koja je Gordona podsetila na vreme kada su mu roditelji bili mladi. Zahvaljujući njoj i mnoštvu zveckavih lanaca i dragulja koji su joj visili sa ušiju i oko zglobova i članaka (bila je bosa, uprkos hladnoći večeri), izgledala je kao ciganka. Pri svetlosti vatre, video je da joj je lice lišeno šminke detinje pegavo. Izgledala je veoma mlado i veoma srećno.

"Mm, ćao", promumla Gordon i skloni ruku natopljenu krvlju tako da ona ne može da je vidi. "Žurka u bloku." Pokušavao je da zvuči učtivo i nezainteresovano dok se gurao kroz gomilu nasmejanih ljudi, ali mlada žena pratila ga je i cerila se.

"Zar nije sjajno? Treba da siđete, da donesete nešto da bacimo na roštilj ili nešto za piće, ponestaje nam cuge..."

Ona se nasmeja i podiže tešku kristalnu čašu za vino, pa proguta iz nje nešto tamno i gotovo ljubičasto, pomalo masno, nešto što svakako nije bilo vino. Kada je spustila čašu, on primeti da se duž njenog ruba pruža mala pukotina. Ona je posekla gornju usnu devojke, tako da joj je niz bradu potekao potočić krvi. Ona to nije primetila i zagrlila ga je. "Obećavate da ćete se vratiti, mmm? Treba nam još momaka kako bismo mogle da igramo i tako to, momaka naprosto više nema dovoljno..."

Ona se obrnu od njega pijano, zamahnuvši rukama kao dete koje oseća vrtoglavicu. Namerno ili ne, čaša joj izlete iz ruke i razbi se na napuklom betonskom pločniku. Gomila se oglasi radosnim bodrenjem. Neko pojača muziku. Nekoliko ljudi kraj roštilja, koji su sijali, igralo je kao i devojka, pijano, veselo, ispruženih ruku, uz vijorenje kose. Gordon začu stakleni zvuk lomljave nove čaše, zatim još jedne; onda oštriji udarac u nešto, možda prozor. Pognu glavu i gotovo protrča kroz gužvu do ulaza, koji je ostao otvoren pomoću starog panja obraslog vijugavim bršljanom. Uredno ispisani znak koji je upozoravao strance da ne ulaze i da se vrata ne ostavljaju

otvorena, bio je iščupan sa dovratka i ležao je sav iskrivljen na stepenicama, unutra. Gordon ga šutnu u stranu i umače niz hodnik, do požarnih stepenica.

Na stepeništu je bilo ljudi, sedeli su ili ležali na stepenicama u pijanim parovima ili trojkama. Jedan par skinuo je odeću i stajao je, rokćući, zanjihan, u mračnom uglu kraj aparata za gašenje vatre. Gordon odvrati pogled, koračajući pažljivo između drugih. Gomilica granja bila je zapaljena na podu i dim slatkog mirisa dizao se naviše kroz pomrčinu. A na stepenicama su bile razbacane i druge stvari: grančice jela od kojih je vazduh mirisao na balzam, snopovi goldenroda, prazne vinske boce. Jedna od njih zazveča mu pod nogama i umalo ga ne saplete. Gordon se osvrnu i vide kako se ona kotrlja niz stepenice, odksače od glave obeznanjene žene blizu podnožja, a onda se obrće po podu, da bi se najzad umirila kraj para u uglu. Niko to nije primetio; niko nije primetio Gordona kada je iz sve snage cimnuo vrata koja su vodila na peti sprat i otrčao do stana.

Omamljeno je prošao kroz kuhinju. Svetlo na telefonskoj sekretarici žmirkalo je. Mehanički je podesio aparat dok je prolazio kraj njega i zastao između kuhinje i dnevne sobe kada je traka krenula. Zvuk vetra ispuni sobu, vetar i šuštanje mnoštva nogu po opalom lišću. Gordon proguta knedlu i stisnu drhtave šake dok je traka reprodukovala zvuke iza njega. Vetar je postao bučniji, zatim tiši, nadimao se i šaputao. I sve vreme ispod vetra čuo je tihi snimak kao podlogu, neprestani prolazak mnoštva nogu, a ponekad i glasove, mrmor i smeh, jeziv i divlji poput samog vetra. Traka se završi. Stan ostade u tišini koju je remetilo samo tupo, uporno škljocanje telefonske sekretarice koja je molila da bude isključena, to i prigušeni zvuk smeha spolja.

Gordon oprezno stupi u sledeću prostoriju. Zaboravio je da ostavi upaljeno svetlo. Ali nije bilo mračno; mesečina je preplavila prostor, svetlucala je na tamnom drvenom podu, davala zasenčenim, glomaznim foteljama i trosedu crnu boju, čudnovati i zlokoban izgled. Na pragu panoramskog prozora koji je prekrivao čitavi zid, mesečina je blistala na jednoj od njegovih dragocenosti, na ribi od ručno rađenog venecijanskog stakla, staroj stotinama godina. Njeni uvojci, ljubičasti i boje sleza, sijali su na mlečnom svetlu, a razjapljeni usta i

kristalne oči podsetile su ga na grgeča koga je video nešto ranije, bez očiju, na umoru. On krenu kroz dnevnu sobu i stade tamo, kraj prozora, zagledavši se odozgo u staklenu ribu. I najednom, glava ga zabole i on oseti težinu i hladnoću u grudima. Dok je gledao staklenu ribu, bio je ispunjen zbunjajućim, tupim žiganjem, kao da pokušava da se seti nekog sna. Razmišljao je o tome odakle mu uopšte takav predmet, zašto mu je to čudo sačinjeno od vlaknastog stakla i pastelnih boja uopšte znači više od slepog grgeča koji se probijao kroz otrovnu reku. Rukama je prešao preko tananog filigrana njene kičme. Bila je hladna, plameno hladna na mutnom svetlu koje je prodiralo kroz prozor.

Začu se kucanje na vratima. Gordon se trže, kao da je spavao, a onda prođe kroz zamračenu sobu. Kroz špijunku ugleda Oliviju, zamršene kose, sa crnom prugom preko obraza. Izraz joj je bio čudnovato blag i neuznemiren pri crvenom sjaju svetla za oznaku izlaza. On stegnu kvaku šakom, zagrizavši usnu od bola koji je zbog toga osetio u ruci. Tupo se zapita kako je ušla u zgradu, a onda se seti haosa napolju. Svako je mogao da uđe; čak i žena koja je, izgleda, upravo ubila nekog muškarca šutiranjem kraj zagađene reke. Možda je ovako bilo u čitavom gradu, možda su vrata, koja su svuda posle masovnih nereda stajala zaključana, večeras iznenada bila širom pootvarana.

"Gordone", naredi Olivija, glasom prigušenim teškim vratima koja su ih razdvajala. Nije se iznenadio kada je osetio da se kvaka okreće pod njegovim pulsirajućim dlanom, niti kada je video da se vrata otvaraju da bi mu udarila u nožne prste. Olivija se uvuče unutra, a sa njom i dah dima koji je mirisao na tamjan, nejasni žagor glasova, smeh i pulsiranje muzike.

"Kuda si otišao?" upita ona, sa osmehom. On primeti da se vrata iza nje nisu sasvim zatvorila. Pruži ruku da ih zatvori, ali pre nego što je stigao da uhvati kvaku, ona ga uze za ruku, za onu koja ga je bolela. Jeknuvši tiho od bola, on se okrenu od vrata i krenu za njom u dnevnu sobu.

"Šta se dešava?" šapnu on. "Olivija, šta je to?" Bez reči, ona ga povuče na pod kraj sebe, i dalje sa osmehom. Skinu mu jaknu, zatim cipele i pantalone, a onda konačno i okrvavljenju košulju. On pruži

ruku da joj skine bluzu, ali Olivija ga grubo odgurnu, tako da je jeknuo. Dok se pomerala iznad njega, ruka mu je ponovo prokrvarila i počela da ostavlja tamne latice na njenoj bluzi i mišicama. Bol je bio tako silovit da je zastenjao i pokušao uzaludno da je uspori, ali ona mu je samo još jače stisnula nadlakticu, zabacivši kosu unazad poput tamne izmaglice naspram mlečnog svetla koje je ulazilo kroz prozor. Bluza joj skliznu sa ramena i on primeti tamo ožiljke, male, zlatne prstenove na njenoj koži, kapi krvi koje su joj poput kiše padale preko grla. Iza nje, sijao je mesec, naduven i krvav. Čuo je zapevanje glasova poput kontrapunkta tutnjavi krvi u njegovim slepoočnicama. Posle svega, trebalo mu je dugo da dođe do daha. Olivija ga je ujela za rame, dovoljno jako da mu ostavi modricu. Taj bol udružio se sa bolom iz posečene ruke i najednom je sve postalo veoma snažno i nateralo ga da glasno jekne, a zatim da padne natrag na hladni pod kada je Olivija skliznula sa njega. Sada mu je ostao samo bol. On protrlja bolno rame. "Olivija? Jesi li ljuta?" upita on. Stajala je nepomično ispred prozora. Iscepana bluza skliznula joj je sa ramena. Svilene pantalone šutnula je ispod troseda, ali ponovo je obula čizme i mesečina je blistala na dva opaka metalna šiljka. Kao da ga nije čula, i on tiho ponovi njeno ime.

"Mmmm?" reče ona, rastrojeno. Zurila je naviše, u nebo, a onda se nagnula napred i otvorila prozorsko krilo. Hladan vazduh preplavi sobu, a sa njim i jače, hladnije svetlo, kao da je staklo prestalo da filtrira lunarni blesak. Gordon zadrhta i posegnu za košuljom.

"Pogledaj ih", šapnu Olivija. On se nesigurno osovi na noge i stade kraj nje, da bi se pogledao prema pločniku. Male prilike ludirale su se na ispucalom asfaltu, obličja pretećeg izgleda zahvaljujući jezivom sjaju bezbrojnih lomača koje su nikle na mrtvom, sivom travnjaku. I on je čuo muziku, ne muziku sa radija ili stera, već grub, sirov zvuk, tandrkanje i lupnjavu nalik na čelične bubnjeve, glasove koji zavijaju i izgovaraju reči koje nije sasvim mogao da razabere, neko nepoznato ime ili frazu...

"Evohe", šapnu Olivija. Lice koje je okrenula prema njemu bilo je belo i nemilosrdno, oči plamteće. "Evohe."

"Šta?" upita Gordon. On ustuknu i saplete se o sopstvene cipele. Kada se ponovo uspravio i digao pogled, shvatio je da se u sobi nalaze i drugi ljudi, druge žene, njih tri, četiri, šest, naizgled i više od

toga, žene koje su se tiho uvukle unutra kroz vrata koja je Olivija za sobom ostavila otvorena. Ispunile su mali stan zagušljivim mirisom dima i zapaljene kose, neke su nosile zadimljene štapove, druge kožne džepne knjige ili oprljene akt-tašne. Prepoznao je mnoge: iako im je kosa bila zamršena i neuredna, odeća iscepana: haljine ili kostimi iskidani tako da im dojke budu ogoljene i video je mesta gde su meso izgrebale sopstvenim noktima, u dugim lelujavim ožiljcima nalik na potpise naškrabane krvlju. Dve su bile veoma mlade i nage, i mazile su jedna drugu smejući se, da bi se okrenule i pogledale ga lukavim, surovim očima. Nekoliko starijih žena imalo je zlatne prstenove u dojkama ili nežnoj koži između prstiju. Jedna je propratila posekotinu koja joj se pružala niz butinu, a onda podigla okrvavljeni prst do usana, kao da moli Gordona da sačuva tajnu. On vide još jednu sedokosu ženu koju je često pozdravljao u novinarnici gde su oboje kupovali Wall Street Journal. Činilo se da nosi samo kaput od kamelhara obrubljen krznom. Pod njegovim mekim prevojima, Gordon uspe da uoči talasastu šaru zelene, sive i zlatne boje. Dok mu je prilazila, pustila je da joj kaput spadne, i on vide da joj se zmija uvija oko grla, klizi između dojki i pada na pod kraj Gordonovih nogu. On viknu i okrenu se da umakne.

Tamo je bila Olivija koja ga je uhvatila i ščepala tako snažno da je za trenutak pomislio da ga grli, pomislio je da je reč koju je ponavljala bila njegovo ime, izgovarano sve glasnije dok ga je držala, sve dok nije osetio da ostaje bez daha u grudima. Ali to nije bilo njegovo ime, bilo je to neko drugo ime, reč nalik na uzdah, nalik na šapat misli koji postaje sve glasniji i glasniji, da bi ga ostale prihvatile i počele da zapevaju:

"Evohe, evohe..."

Dok se otimao od Olivije, obrušile su se na njega, žena iz novinarnice, devojka s kraja hodnika, sada naga, uz smeh sličan roktavom kikutu, dve mlade devojke koje su ga okružile vitkim, hladnim rukama i kikotale se dok su mu ljubile obraze i grickale uši. Otimajući se bezumno, bacakao se sve dok nije oslobodio glavu i uspeo da vidi ono što se nalazilo iza njih, otvoreni prozor iza uskomešane mreže kose, ruku i dojki, mesec koji je sada buktao kao ludo, budno oko iznad plamtećih kanjona. Video je kako iscepani delovi tame padaju sa neba, oblaci, kiša ili krila, i čuo je slabašno,

ispod krikova, stenjanja i dahtavih glasova, zavijanje sirena širom grada. Onda ponovo pade ispod njih.

Začu se zveket i udarac. On načas vide kako nešto boje sleza i lavande poskakuje po podu, a onda uzviknu kada se prevrnu na stranu i oseti da se staklo lomi pod njim, da mu se krhotine peraja, škrga i repa načinjenih nečijim dahom zabadaju u bok. Vide kako se Olivija, smirenog lica, tečnih očiju punih žara, okreće devojci koja je stajala kraj nje i uzima nešto što je blistalo kao srebro na mesečini, kao čista i ledena voda, kao kristal slomljenog stakla. Gordon zavrišta kada mu je kleknula među butine. Pre nego što se onesvestio, video je kako naspram neba okrvavljeni prsti orlovih krila zamračuju lice ogromnog, trijumfalnog meseca.

Kim Njumen: SLAVNA ČUDOVIŠTA

Znaš, ne bih ni radio ovaj film da nije jetre Čejnija Juniora. Rekli su da je u pitanju srčani napad, ali svako ko je poznao Lona shvatao je u čemu je stvar. Radeći sve ove intervjuje sa momcima iz stare garde, mora da si čuo razna govorkanja. Istina je dvaput gora. Kada sam počeo da radim sa Lonom, on je već uveliko prešao svoj zenit. Kao i ja, uostalom. Bilo je to neko sranje u pedesetima sa Abotom i Kostelom. Već tada je izgledao manje ljudski od mene. Zamršena brada, stomak, nos, potpuna maska čudovišta. I smrad. Ali, majku mu, bio je dobar kučkin sin. On, ja i Brod Kroford petkom i subotom uveče obilazili smo sve barove na Stripu. Plašili smo ljude, mogu ti reći. Bili smo ljaga Holivuda. Prestao sam sa svim tim kada su mi u jednoj tuči neki ufiksani bitnici na bulevaru Holivud skratili pipak. Limfa mi je curela po zvezdi Artura Kenedija. Svejedno, to je sad prošlost. Više nema barova koji bi mi odgovarali. Ne da neće da me usluže - Drugi Rat Svetova bio je pre dvadeset pet godina, i već su ga svi zaboravili, ali više je nigde nema. Lako ju je nabaviti. Klanice prodaju svoj otpad za pet centi po galonu. Ali po ovoj Kalifornijskoj vrućini za jedan dan se užegne i postane sva gumasta.

Svejedno, baš pre nego što će se Lon prevrnuti - budi rečeno, na pola boce Wild Turkey-a - potpisao je da uradi Alu taj film. Tada se zvao Izobličujuća mašina. Sada je Krv ljudoždera. Al je izmenio naslov. Uvek to radi. Materijal sa Skotom Bredijem i bandom motorciklista je iz neke Alove gluposti iz šezdesetih koju nikad nije završio. Nešto u akciji, tako nešto. Sadisti na motorciklima u akciji. Mora da je divno biti istoričar filma, ha? Uz svu ovu zbrku i sranje. Znaš kako su plaćali Lona? U bocama. Kada je Al hteo da ovaj u sceni prođe kroz sobu, pomoćnik režisera bi uzeo bocu pića i promućkao je. Lon bi počeo da se tetura po sceni, prevrćući stvari i ljude i pošao ka boci, a Al bi snimio svoju scenu. Nisam ni ja nešto bolji. Jedan od sponzora je mesar i plaćaju me u svinjskoj krvi. Znam da ti se prevrće stomak, ali nikad nemoj odbacivati nešto što nisi probao.

Neko vreme je izgledalo da će Lon izdržati do kraja filma. Al je snimio scenu gde je Lon trebao da raskomada neku kuč-kuč

plesačicu. Uzgred, igrao je Grotona, Pobesnelog Zombija. Nije baš Čehov. Al je već izmontirao scenu. U redu, ima par ogrebotina na negativu. Al će to srediti. Napraviće još ogrebotina i učiniti da izgledaju kao varnice koje izleću iz Lona. Groton bi trebao da bude električan. Ili atomski. Nešto od ta dva. Devojka se sve vreme smeje dok joj Lon stavlja šape pod džemper, ali kad se ubaci par vrisaka, muzika i režanje sve će biti u redu. To jest, biće u redu poput svih ostalih Alovih filmova. Jesi li video Pet krvavih grobova? To je bilo sranje. Posle ovoga, hteo je da uradi film sa Džordžinom Spelvin i Braćom Ric pod naslovom Stjuardese jebačice. Možeš se kladiti da će taj naslov izmeniti.

Ali Lon je samo u jednoj sceni. I, kad je on umro, Al me pozove. Više nemam agenta, iako sam bio kod Vilijema Morisa. Sve svoje ugovore sklapam sam. Ne mogu raditi gore od nekih ljudi u ovom poslu. Bio sam kod tipa po imenu Diki Nikson, prava vreća govana. On mi je smestio Momke sa orbite i izradio me oko novca sa televizije. Bilo kako bilo, poznajem Ala. Jednom sam već radio sa njim na Džoni Blad se više ne zeza. To je bio horor vestern koji je trebao da vrati Džejsma Dina na vrh. Dobar fazon. Debela stoka je stalno padala sa konja. Na kraju je ispalo sranje. Al i ja smo kod ovoga smislili nešto i eto mene opet u Bronson Pećinama gde igram Grotona, Pobesnelog Zombija. Scenario je prerađen tako da mogu izigravati Lona u prvim scenama. Znam da zvuči smešno, sa mojim oblikom i svime. Ali, do đavola, mogu se ugurati u par i po farmerki i pončo dvostruke veličine. U novom scenariju, moj lik je Marsovac - mislim, ne mogu igrati Eskima, zar ne? - ali kada me Džon Karadin pogodi zracima mašine za izobličavanje pretvorim se u ljudsko biće. U stvari, u Grotona, Pobesnelog Zombija. Godinama nisam imao tako izazovnu ulogu, makar film ispao potpuno sranje. Nadam se da će moja gluma izgledati kao iskazivanje poštovanja Lonu. Skinuo sam glas. "Džordže, pogledaj, zečevi, Džordže." Što se hoda tiče... pa još vežbam. Teško je. Vi, ljudi, čudno hodate. Bez obzira na to koliko se motam sa vama, još ne mogu shvatiti kako uspevate sa samo dve noge.

Uzgred, ja sam Američki građanin. Izlegao sam se u Los Anđelesu. Multikulturalna Amerika i tako to. Mama se spustila dvadesetih, kada je politička situacija na Starom Svetu otišla do đavola. Već je

preživela Prvi Rat Svetova i nije mogla još jednom proći kroz sve to. Mislim da je društvo u pitanju. Kada ti predsednik vlade nosi titulu Uzvišenog Ratnog Pobednika znaš da se loše piše. Ja nisam takav. Ja sam komotniji. Pravi rođeni Kalifornijac, poput mojih dvadeset osmoro braće iz legla. Sada sam još samo ja ostao. Ostali su ili pomrli ili se vratili gore. Ne mogu otići. Šou biznis, shvataš. Uđe ti u plazmu. Moraš to razumeti, ako radiš sve ove intervjuje. Kako ih ti ono nazivaš, usmena istorija? Pretpostavljam da je bitna. Neko bi trebao sve ovo zabeležiti pre no što svi izumremo. Jesi li stupio u vezu sa Retbounom? To ti je momak pun priča. Doduše, nikad se nismo slagali, i pored svih filmova koje smo zajedno uradili. Izgubio je neke rođake u Prvom Ratu Svetova i nikad nije prihvatio da nisu svi vanzemaljci surovi grubijani.

Pretpostavljam da želiš da znaš kako sam dospeo u filmove? Pa, ja sam onaj jedan u milion koji je počeo kao statista. Bilo je to u kasnim tridesetim, jedva da sam otresao ljusku sa sluzi. Četiri dolara dnevno samo da se motam ispred kartonskih noćnih klubova i da se šetam ulicom sa kartonskim zgradama. U Vreme svinga ja sam u pozadini dok Fred i Džindžer izvode svoju tačku 'Na noge lagane'. Bili su sjajni, iako je Rodžersova stavila moje ime na neki spisak simpatizera komunizma i zamalo da iziđem pred HUAC. Da li ličim na komunjaru? Do đavola, koliko Amerikanaca može istovremeno da pocrveni, pobeli i poplavi? Nisam dugo ostao statista. Valjda sam lako uočljiv. Bilo nas je sasvim malo u Holivudu, pa sam počeo dobijati male uloge. Obično bih bio grdosija u salunskoj tuči ili probisvet u podzemlju. Ako uhvatiš Divlje dvadesete na reprizi, naći ćeš me u masakru u italijanskom restoranu. Kegni me dobija sa leđa. To mi je jedna od najboljih smrti. Uvek sam bio dobar u umiranju.

Prelomna tačka u mojoj karijeri bila je kada je Foks počeo da radi filmove o Viliju K'stu. Sećaš se? Retboun je igrao inspektora Vilija K'sta iz Selenitske Policije, Vili K'st uzima stvar u svoje ruke, Vili K'st i studentkinje, Vili K'st na Brodveju, i tako dalje. Bilo ih je preko dvadeset. Bio sam Džimbo, Vilijev veliki, priglupi marsovski partner. Bio sam zadužen za sve komične scene - u ukletoj kući uvek bih išao da pogledam kakvi su to razmahani pipci, udarali su me po glavi i video sam animirane zvezde u scenama tuče. Ti filmovi se više ne prikazuju toliko, zbog grupa ogorčenih Selenita. Muka im je od

pomisli na ljudskog glumca u toj ulozi. A kad je Erl Der Bigers pisao knjige dvadesetih, Veliki Lunar ih je zabranio na Mesecu. Ne vidim oko čega su se toliko uzbuđivali. Vili uvek otkrije ubicu i trijumfuje. Usput obično načini gomilu ljudskih bića budalama. Ni u jednoj knjizi ili filmu nije se dogodilo da Džimbo pogodi ko je ubica, čak ni kada je bilo jasno kao dan. A obično je bivalo. Neko vreme, bio sam označen kao glupi, uplašeni Marsovac. Neki moji sunarodnici su rekli da dajem lošu sliku o rasi, ali bila je Kriza i bio sam jedini zaposleni iz legla. Nemam ništa protiv Selenita, budi rečeno, iako Veliki Lunar oduvek ima problema sa Pravima Svesnih Bića. Nije čudo što gomila njih silazi na Zemlju.

Posle Paljenja Njujorka, brzo su me izbacili iz serije. Stigli smo na pola Vili K'st na Koni Ajlendu kada je studio tiho povukao moj ugovor. Džimboa su preradili u crnog šofera po imenu Vilbur Vulverhempton i uzeli Stepina Fečita za ulogu. Film su ipak izbacili pod prvobitnim naslovom, bez obzira na to što više nije bilo Koni Ajlenda. Tužio bi ih, ali u zemlji je vladalo snažno antimarsovsko raspoloženje. Razumljivo, naravno. I ja sam imao rođake u Njujorku. Odjednom, četrdeset godina kulturne razmene palo je u vodu i vratili smo se međurasnoj netrpeljivosti. Nikog nije bilo briga što je mama još na početku pobegla od Uzvišenog Ratnog Pobednika Ucteja i što je posle njegovih čistki najveći deo njenog legla začepjavao kanalizaciju. Policajci su me izvukli iz mog stana na Beverli Hilsu i pretukli u podrumu. Zaista su koristili gumena creva. Nikada to neću zaboraviti. Završio sam u logoru, i studio je prisvojio moju zaradu. Preteća pisma bila su zaista mučna. Bili smo u pustinji, što i nije ispalo tako loše. Može se reći da smo stvoreni za pustinje. Ali noću bi došli ljudi sa kukuljicama i pravili lomače oko logora. Spaljivali su strašila, napravljena da izgledaju poput Marsovaca i uzvikivali gomilu krvožednih slogana. To je bilo zaista neprijatno. A i čuvari su bili prilično slobodni sa vilama. Bilo je to sramotno poglavlje u istoriji ove planete, ali još niko ga nije propisno istražio. Poslednji intervju koji sam dao bio je nekom marsovsko-američkom profesoru koji je radio tezu o Ruzveltovom postupku prema takozvanim 'neprijateljskim vanzemalcima'. Jedva da je skinuo ljusku i nije stvarno razumeo kroz šta sve smo morali da prođemo. Mogu da se kladim da će njegova teza ispasti sranje. Kružile su glasine o jednom logoru u

Nevadi u kome su čuvari dopustili rulji da ga sravni sa zemljom sa Marsijima u njemu. A ko može reći šta se dešavalo u Evropi i Aziji? Onda su cilindri počeli padati i rat je krenuo. Uctej mora da je bio veća budala nego što smo mislili. Sa marsovskim ograničenim sirovinama nije bilo izgleda da ofanziva traje duže od šest meseci. A Zemlja je imala kavorit, dok je on još koristio raketne topove iz devetnaestog veka. Znaš koliko je cilindara palo u more i potonulo? I tako je Ruzvelt okupio svetske vođe na Islandu - Hitler, Staljin, Osvald Kabal - i spremili su se za zemaljsku protivofanzivu. Konačno, sredio sam sve zbrke oko mog državljanstva i vlasti su nevoljno priznale da imam isto toliko prava da budem Amerikanac koliko i bilo koji drugi imigrant drugog pokolenja. Morao sam nositi gomilu dokumenata veličine telefonskog imenika, ali mogao sam slobodno hodati ulicama. Naravno, da sam to radio, izložio bih se opasnosti da budem kamenovan. Kretao sam se uglavnom u kolima sa zavesama. Prema ostatku mog ugovora, dugovao sam Foksu još par filmova. Pretpostavljao sam da će me isplatiti i da ću završiti u nekoj fabrici naoružanja, ali ne, čim sam, došao turili su mi u ruke svežanj scenarija. Odjednom, svi su pravili ratne filmove.

Prvi je bio Odred Mars, koji sam uradio za Hauarda Hoksa. Za tu priliku su me pozajmili Vorneru. To je trebalo da bude istinita priča. Ne znam da li se sećaš, ali nedelju dana posle Paljenja šaćica budalastih dobrovoljaca se uvukla u svoje Kavor Kugle i napala crvenu planetu. Nisu načinili mnogo štete, ali to je bio prvi zemaljski protivnapad. U filmu, cilj su im bile fabrike gde su se sintetisali sastojci za toplotne zrake. U stvarnosti, samo su sravnili nekoliko gnezda za stare i bili oboreni. U Odredu Mars, igrao sam tiranskog Pobednika Obezbeđenja u fabrikama. Najveći deo filma proveo sam naslađujući se gledajući na kristalskopu slike zadimljenih ravnica gde se nekada Njujork nalazio. Takođe sam balavio nad mršavom zemaljskom misionarkom, drhtao od straha dok su hrabri Zemljani nadletali u svojim ukrasima za Božićne jelke, i bio izrešetan mašinkom Džona Garfilda. Bilo je to tipično propagandno sranje, ali i prilično dobar film. Mnogo bolji od većine drugih stvari koje sam tada radio.

Igrao sam šablonske likove do kraja rata. Silovao sam više medicinskih sestara od bilo kog drugog živog glumca - iako mi

uopšte nije jasno šta je trebalo da vidim u vama suvokožnim dvonožcima. Uz to sam kovao zavere, smišljao planove, salutirao, ubijao sa leđa, postavljao bombe, dizao u vazduh, gakao, izdavao, režao i puzio. Video sam više akcije nego Paton i Romel zajedno, a da nisam nogom kročio van studija. Najdalje što sam morao da idem da bi snimili bitku bio je Grifit Park. Imao sam pravu zbirku sjajnih, sluzavih uniformi. Igrao sam svaki čin koji smo tada imali. U Toplotnim zracima čak sam igrao Ucteja, iako je to bilo kao da uzmete Miki Mause da igra Jovana Krstitelja. Ubrzo više nisam mogao prebrojati koliko puta sam se zakleo da ću smrviti planetu Zemlju svojim donjim pipcima. Ginuo sam dosta puta. Erol Flin me je upucao u Očajničkom putovanju, Spenser Trejsi me je bombardovao u Trideset sekundi nad Krba-Gnskom, a Džon Vejn me je sredio u Tigrovima u oblacima, Pesku Grlšnka i Sibizima u bitci. U Lunariji, Bogart me ubija dok pokušavam da dođem do kristalfona na raketdromu. Sećaš se tog filma? Svi kažu da je klasik. Dobio je Oskara te godine. Klod Rejns pita Bogarta zašto je došao u Lunariju, a Bogart kaže da je došao zbog atmosfere. "Ali na Mesecu nema atmosfere", kaže Rejns. "Bio sam loše obavešten." Želeo sam ulogu revolucionara koji na kraju odleće na Zemlju sa Ingrid Bergman, ali Džek Vorner se uplašio da prikaže simpatičnog Marsija i preradili su lik u Selenita. Pol Henrid nije mogao ni antene pravilno da drži. Morao sam se zadovoljiti sa ulogom još jednog Paklenskog Ratnog Pobednika. Niko nije verovao da ima i protiv-Uctej Marsovaca. To je tipično zemaljsko razmišljanje.

Onda se rat završio, i odjednom više nije bilo uloga za Marsovce. U stvari, odjednom više nije ni bilo Marsovaca. Saveznici su se dobrano potrudili da desetkuju staru planetu. Od tada, mi smo rasa pred istrebljenjem. Mekani smo, zaista. Svaki put kada izbije epidemija gripa, moram da idem na sahrane. Bila je poplava antiratnih filmova. Uvek naiđe kada pucnjava utihne. Sećaš se Šetnje po prašini ili Zemaljskih osvajača? Nisam radio na njima. Sve što vidiš od Marsovskih trupa samo su leševi. Ubacili su gomilu scena iz dokumentaraca u kojima krupnooki siročići mašu svojim pipcima ispred blatnjavih ostataka svojih košnica. Ti filmovi su očajno prošli. Ceo Sunčev sistem bio je umoran od rata. Počeli su praviti mjuzikle. Pošto ne mogu izvoditi to što vi ljudi nazivate igranjem, bile

su to tanke godine za mene. Otvorio sam Marsovski bar i košer mesaru sa druge strane bloka. Jevreji su dobijali meso, a Marsiji sokove. Bila je to dobra ideja i dobro nam je išlo do nemira. Tada sam sve izgubio i vratio se glumi.

Onda sam ušao u svet pozorišta. Male uloge. Mislim da sam dostigao svoj vrhunac kao doktor Čezabl u Važno je zvati se Ernest, ali nije bilo mnogo pozorišta koja bi me prihvatila, pre zbog moje rasne pripadnosti nego uprkos njoj. Pokušao sam da nađem finansijera da postavim Otela u sadašnjosti sa Marsovcem umesto Mavra, ali niko nije bio zainteresovan. Kada je Stenli Kramer kupio Svetovima daleko, vrući bestseler o proganjanju Marsovaca na Zemlji, prijavio sam se za glavnu ulogu, ali Stenli me je morao odbiti. Do tada sam već previše bio povezivan sa stereotipnim Džimbo Marsijem. Rekao je da me publika ne bi shvatila ozbiljno. Možda je i bio u pravu, ali voleo bih da sam se okušao tu. Kao što sigurno znaš, Ptješdneh je dobio ulogu i postao prvi vanzemaljac koji se odšetao sa nagradom za Najboljeg Glumca na večer dodele Oskara. Nisam gorak, ali ne mogu da ne razmišljam kako bi moja karijera u poslednjih dvadeset godina bila veoma drugačija da je Kramer bio voljan da rizikuje. Ptjeh' je tako lepuškast Marsi, ako shvataš šta mislim. Nema mnogo sluzi na koži.

Naravno, Vili K'st je ponovo počeo da se prikazuje ranih pedesetih. Napravili su dvadeset šest polusatnih epizoda sa Tomom Konvejom ispod kljuna i sa mnom kao glupim Džimbom. Serija se još vrti u posleponoćnim terminima. Dobijam pisma obožavalaca od nostalgičara sa nesanicom i noćnih čuvara širom zemlje. Lepo je znati da te ljudi primećuju. Nedavno sam video jednu od tih epizoda. Čisto sranje. Ali tada je to bio posao, je'l tako? Nije dugo trajalo, a ja sam manje više živeo u bedi tih par godina. Bio sam na pauzi između gostovanja. Pojavljujem se u klasičnoj epizodi Narednika Bilka gde pokušavaju da naprave film o kanalu kojim je Bilko trebalo da krene u ratu. Doberman na takmičenju dobija Sastanak sa Filmskom Zvezdom iz Snova i ceo vod pokušava da mu mazne loz. Konačno, Bilko dobija loz i dolazi u noćni lokal u Holivodu gde se ispostavlja da sam ja Zvezda iz Snova. Fil Silvers ima neverovatan dar, i bilo je prijatno biti jednostavno smešan za promenu. Izveli smo dobar mali skeč sa pićima i kišobrančićima u koktelima. Voleo bih da

sam radio više komedija, ali kada imaš pipke, producenti ne misle da možeš izmusti smeh. Jednom sam iskočio iz kutije na Smešku.

Šezdesete su bile prilično gadne. Imao sam mali problem sa pićem, ali mora da si čuo za to. Spremio si se za ovo, zar ne? Pa, da preskočim mučne delove priče, završio sam u zatvoru. Sve u svemu bilo je to samo nekoliko krava, ali da sam ih isisao, jesam. Nema opravdanja. Kada sam stigao unutra, našao sam se u protestnom pokretu. Sa mnom je bilo dosta onih koji su izbegavali mobilizaciju. Dali su mi malo LSD-a i potpisao sam gomilu peticija i, kad sam izišao, išao sam na mnoštvo marševa. Do đavola, sada svi misle da je Merkurski Rat bio gubljenje vremena, ali planeta je tada bila žešće napaljena. Ti mali disači želatina nikad nikome nisu naškodili, ali kad sravniš jednu planetu, to počne da ti se dopada. Bar ja tako mislim. Neko vreme sam radio u organizaciji Lige Tuđina, i govorio na kampusima. Nalazio sam se na spisku neprijatelja predsednika Kisindžera. Još sam ponosan na to.

Imao sam par uloga dok se sve to dešavalo. Ništa spektakularno, ali lice mi se nalazilo na ekranu. Bio sam sveštenik u Čudo na Mare Nostrum, Elvisov partner u ribarenju u Ona nije čovek, i bivši dečko Doris Dej u Sa šest ti daju kiflu. Filmovi su uglavnom bili sranje. Pojavljujem se neimenovan u nekoliko filmova tandema Sinatra-Martin, zato što sam se motao sam tim društvom nekoliko leta pre no što sam se uvalio u politiku. Zavukao sam pipak u decollete Endži Dickinson u Okean 11. Znam da hoćeš da me pitaš o Momcima sa orbite. Bio sam naivan. Opet, nemam opravdanja. Kada sam snimao scene, mislio sam da je to dokumentarac. Imali su lažni scenario i sve. Prihvatio sam posao zbog putovanja na Mars. Nikada ranije nisam bio i hteo sam da otkrijem svoje korene. Stajao sam ispred spomenika i čitao sve o njihovoj istoriji. Onda su producenti ubacili sve tvrde delove. Ne znam da li si video film, ali Marsovac u scenama seksa nisam ja. Teško je razaznati zbog čelične kukuljice, ali on ima sve pipke.

Nisam se povukao. Neću se povući dok me ne odvuku pod zemlju. Ali postao sam probirljiviji. Prihvaću film ako mogu da igram sa još nekim iz stare garde. Prošle godine sam se našao u nečemu što se zove Vampiri kojoti sa Lesli Hauardom, Džin Harlou i Sidnijem Grinstitom. Nemam ništa protiv da igram u niskobudžetnim

hororima. Podseća me na stare dane. Ovih dana veliki studiji samo izbacuju bljutavo televizijsko đubre. Zvali su me da budem negativac u jednoj epizodi Kolomba, ali odbio sam i uzeli su Roberta Kulpa. Prošle godine sam otišao na fimsku SF konvenciju. Forest Dž. Akerman me je intervjuisao na bini. On je sjajan tip. Kada konačno dignem pipke, staviću u testament da me prepariraju i stave u njegov podrum pored Stvorenja iz Crne Lagune i ostalih slatkih stvarčica. Lon bi isto to voleo, ali ljudi imaju predrasuda prema sopstvenim ikonama. Šteta. Nadam se da će se Fori zadovoljiti samo Lonovom jetrom. To je ionako bilo njegovo srce i duša.

Posle ovoga imam ugovor sa Alom za još tri filma. To nije ništa tako veliko kao što zvuči, pošto će ih snimati istovremeno. Krv Žderača Mozgova, Džesijeve devojke i Marsovski isterivač đavola. Onda ću moda otići na Filipine i uraditi taj film sa Nensi Kvon za koji me jure. Možda će i biti sranje, pa šta?

Kad bih mogao sve uraditi iz početka, znaš šta bi učinio? Sve bih uradio drugačije. Za početak, uzeo bih časove plesa...

F. PoI Vilson: BOB DILAN, TROJ DŽONSON I KRALJICA SPIDA

Dilan ulazi i ja se umalo ne zagrcnem.

Sve vreme sam znao da će se to dogoditi. Mislim, bilo je neizbežno. Ali, ipak, kada se nađeš u istoj sobi sa legendom, usta ti se osuše bez obzira na to koliko misliš da si spreman.

Moj bend je već dva meseca svirao preko nedelje u 'Osmom čudu', utorak-sreda-četvrtak, i pazio sam da u svakom nastupu bude po neka elektrificirana Dilanova pesma. Reakcije su bile podeljene. U najgorem, neprijateljske; u najboljem, gundavo prihvatanje. Električna muzika je pipava stvar u Grinič Vilidžu 1964. Sav ovaj narod koji misli da je tako moderan, radikaln i osvešćen, marširaće u Selmi, ali će takođe zviždati i izlaziti kad čuje pesmu crnca po imenu Čak Beri. A ako sviraš iste akorde i gotovo potpuno istu melodiju, ali prethodno kažeš da je pesma Haulina Volfa, Madija Votersa ili Sonija Boja Vilijamsona, ostaće. I tako, iako je moj bend bio električan, pokazivao sam svoju bona fides svirajući bluz i poneku protestnu pesmu.

Polako, ali sigurno, dolazilo je sve više ovdašnjih. To sam i želeo, računajući da što nas više ljudi vidi, to će pre Dilan da načuje da neko radi rokerske verzije njegovih pesama. Moraće. Grinič Vilidž je povezana, brbljiva, mala zajednica i, izuzev pедера možda, narodnjaci su najpovezanija i najbrbljivija od svih raznovrsnih subkultura Vilidža. Mislio sam, kad čuje za nas, moraće da dođe i da nas i sam čuje. Mamio sam ga. Sve je to bilo deo plana.

A večeras je zagrizao udicu.

Evo me usred 'Them' verzije Baby, Please Don't Go, glas mi posustaje i promašujem rif kada ga ugledam, ali uspevam da dovršim pesmu, a da ne napravim budalu od sebe.

Posle završetka podižem pogled i uspaničim se za trenutak jer ne mogu da ga nađem. Pretražujem polumrak. 'Osmo Čudo' je tipična jazbina Vest Vilidža, tek nešto više od dugačke, pravougaone sobe sa platformom za bend na jednom kraju, barom desno pozadi i koktel stolovima na sredini. Onda primećujem kako se njegov profil ocrtava naspram svetala bara. Stoji i priča sa nekom devojkom

dugačke, ravne, tamne kose koja je još mršavija od njega - što i nije neki opis, zato što 1964. izgleda da su sve žene u Grinič Vilidžu mršave, sa dugačkom, ravnom kosom.

Bend je spreman da počne sledeću tačku na spisku za večeras, našu verziju I'm a Man u stilu Jarbirds, ali okrećem se prema njima i kažem im da sviramo All I Really Want to Do. Oni klimaju glavama i sležu ramenima. Dok god im se plaća, baš ih je briga šta sviraju. Oni nisu u planu.

Uzimam 'Rikenbejkera' sa dvanaest žica i počinjem da sviram uvod Džima Mekgvin. Ova tačka mi je prilično sigurna, pošto mi čip govori da Birds još nisu ni grupa.

Dilan je seo za sto u pozadini sa mršavom brinetom. Zavaljen je u stolicu. Nema pojma da je ovo njegova pesma. Onda počinjemo da pevamo, i vidim ga kako se uspravlja. Kada ulećemo u refren sa troakordskom harmonijom, vidim ga kako spušta piće. Nije to krupan pokret. Pokušava da ostane kul. Ali ja čekam i primećujem.

Kontakt.

Znam da mu se verzija Birds dopala kad ju je prvi put čuo, tako da znam da će mu se naša verzija dopasti zato što je istovetna sa onom Birds. A prirodno, njihovu još nije čuo zato što je još nisu snimili. Voleo bih da odsviram njihovu verziju Mr. Tambourine Man, ali još je nije napisao.

Pristojan pljesak čuje se pošto završimo pesmu i ja prelazim pravo na Birds verziju The Times They Are A-changin. Podsećam se da ne izvodim ništa kasnije od Another Side of Bob Dylan. Završavamo tačku savršeno uigrani u Chimes of Freedom, ja posmatram Dilanove obrise, smešim mu se i klimnem glavom. Ne vidim ga da uzvraća osmeh, ali pridružuje se pljesku.

Imam ga.

Sviramo poslednju stvar pred pauzu i onda ja idem u zadnji deo sale. Ali dok sam došao, njegov sto je već prazan. Osvrćem se oko sebe, ali Dilan je otišao.

"Sranje!" kažem sam sebi. Promašio sam ga. Hteo sam priliku da popričam sa njim.

Prilazim baru da uzmem pivo i devojka koja je sedela sa Dilanom mi prilazi. Nosi džins i tri košulje. Gotovo niko u Vilidžu ne nosi kaput osim ako je ciča zima. Ako je napolju hladno, obučeš još jednu

košulju preko one koju već nosiš. Ako je još hladnije, prebaciš preko svega toga par brojeva veću radnu košulju.

"Dopalo mu se ovo tvoje", kaže ona.

"Kome?"

"Bobu. Bio je impresioniran."

"Stvarno?" Ostajem kul kao poslovični krastavac na prozoru, ali unutar sebe želim da joj zgrabim ramena i povičem: "Da? Da? Šta je rekao?" Umesto toga pitam: "Po čemu to misliš?"

"Oh, ne znam baš. Možda zato što se, dok vas je slušao, okrenuo i rekao mi: 'Impresioniran sam'."

Smejem se da ne bih zavrištao. "Da. Pretpostavljam da je to prilično dobar znak."

Sviđa mi se. Sada kad mi je blizu, prepoznajem je. Zove se Salinekako. Nisam siguran da li joj iko zna prezime. Ljudi iz Vilidža zovu je Kraljica spida. I pri tom ne misle da reklamira gaćice za kupanje.

Sali je mršava, ima tikove i curi joj nos. Ima krupne, tamne oči koje zure u mene.

"I meni se prilično dopalo ovo tvoje", kaže ona, osmehujući mi se.

"Mislim, uopšte ne gotivim rokenrol, čoveče, sve to bop-šu-bop i šubi-du. Mislim, to ničemu ne vodi, čoveče. Ali Bitlsi nisu loši. Mislim, gomila nas je sedela okolo i gledala ih kad su bili u emisiji Eda Salivena i, da znaš, bili su nekako kul. Mislim, samo su stajali tamo i pevali. Bez pederskih plesova i tako nečega. Da su to radili, odmah bismo ih isključili. Ali ne. Oh, malo su đuskali u ritmu, možda, ali uglavnom su svirali i pevali. Gotovo kao narodnjaci. Izgledali su kao da se zabavljaju. To nam se svima dopalo."

Uzdržavam se da joj kažem kako su ona i njeni prijatelji narodnjaci posmatrali smrt ludila za narodnom muzikom.

"I meni se sviđaju", prebacujući se u folk raspoloženje tog vremena.

"I kažem ti da će biti najveća stvar u muzici ikada. Deset puta veći od Elvisa, Sinatre i Kingston Trija zajedno."

Smeje se. "Ma, naravno! A ja ću se udati za Bobija Dilana!"

Mogao bih joj reći da će se on iduće godine oženiti Sarom Lounde, ali to bi bilo glupo. Ionako mi ne bi poverovala.

"Volim da razmišljam o ovome što sviram kao o 'folk roku'", kažem joj.

Ona klima glavom i razmišlja o tome. "Folk rok... to je kul. Ali ne

znam da li će ga prihvatiti ovde."

"Prihvaćiće ga", kažem joj. "Prihvaćiće ga, časna reč."

Posmatra me, smeši se i klima glavom, gotovo uz kikot.

"Dobar si ti", kaže ona. "Hoćeš da se nađemo posle svirke?"

"Nađemo se ovde", kažem joj.

Sreda je ujutru, 3 sata, i konačno smo stigli do mog stana u ulici Peri.

"Lepa gajba", kaže Sali. "Dve spavaće sobe. Au."

"Druga spavaća je moja muzička soba. Tu radim sve za bend."

"Strava! Mogu u kupatilo?"

Pokazujem joj gde je i ona ulazi u njega sa svojim velikim rancem. Za trenutak osluškujem, čujem zvuk udara stakla o porcelan i pretpostavljam za šta se sprema.

"Je'l se bodeš tamo?" kažem.

Ona otvara vrata. Sedi na ivici kade. U ruci joj je špric, a oko mišice joj je zavezano gumeno crevo.

"Pokušavam."

"Šta je?"

"Met."

Naravno. Ne zovu je Kraljica spida ni zbog čega.

"Hoćeš malo?"

Odmahujem glavom. "Ne. Nije moj tip."

Ona se osmehuje. "Kul si, Troj. Nekim tipovima pripadne muka kad vide igle."

"Meni ne."

Ne kažem joj da tamo odakle dolazim više nemamo igle. Naravno, znao sam da će biti dosta bodenja u poslu u koji ulazim, pa sam isprogramirao sve razne varijacije u čip.

"Pa, onda mi možda možeš pomoći. Ponestaje mi vena. A ovo je dobra stvar. Super snažna. Dva grama po kubiku."

Skrivam odvratnost i uzimam je. Tako primitivna stvarčica. Iako AIDS još nije promolio svoju ružnu glavu, vrh igle mi deluje posebno strašno. Gledam cev staklenog šprica.

"Ovde imaš pola kubika. Gram? Uzimaš ceo gram spida?"

"Što ga više koristim, to mi više treba. Nađi mi venu, hoćeš?"

Prelazim jagodicom prsta preko njene nadlanice dok ne nađem

uzdužno nadimanje ispod kože. Čip mi kaže da je to mesto.
Kažem: "Mislim da ovde ima jedna, ali je ne vidim."
"Osetiti je bolje nego videti, uvek", kaže ona sa osmehom. "Hajde."
Ubadam iglu u kožu. Ni ne trgne se.
"Malo povuci klip", kaže.
To i radim i vidim kako se tanki crveni pramen uvija u cevi.
"Oh, divan si!" kaže. "Daj mi ga!"
Stiskam špric. Čim je cev prazna, Kraljica Spida zbacuje crevo i uzdiše.
"Oh, čoveče! Oh, dušo!"
Grabi me i obara na pod.

Ležim u krevetu potpuno iscrpljen dok Sali trči po stanu gola golcata, raščičavajući nered, brbljajući u petoj brzini. Bolno je mršava, Dahau-mršava. Gotovo mi je muka da je gledam. Sklapam oči.

Prvi put otkako sam došao, osećam se opušteno. Ne moram da brinem o polnim bolestima jer sam prošao rutinsku vakcinaciju protiv sifilisa, gonoreje, pa čak i hepatitisa B, C i AIDS-a. Najgore što mogu da zaradim jesu vaške. Samo ležim i osećam se dobro.

Nije bilo lako stići ovamo. Od kad znam za sebe bio sam obožavalac stare muzike - verovatno od kada su uši počele da mi rade. A imam dobre uši. Savršen sluh. Daj mi novu stvar i jemčim ti da ću moći da ti je odsviram od tona do tona za manje od pola sata - većinu stvari za manje od deset minuta. Mogu i da pevam, prilično dobro oponašam većinu glasova.

Problem je što nemam nijednu kreativnu ćeliju u celom svom telu. Mogu da sviram bilo šta što je već odsvirano, ali ne mogu da odsviram ništa svoje. To je tragedija mog života. Mogao sam da budem veliki muzički talenat svoga doba, ali ja sam gubitnik, niko i ništa.

Da vam pravo kažem, nije mi ni stalo da budem veliki muzički talenat svoga vremena. I to nije sindrom kiselog grožđa. Prezirem ono što se u moje vreme smatra muzikom. Muzika na dugme - tako je zovem. Niko ne stavlja ruke na instrumente, ne izvlači note iz njih. Ljudi se ne okupljaju, ne sviraju. Sve je tako sterilno, bez strasti. Ostavlja me hladnog.

I tako sam se vratio ovde. Imam par rođaka u laboratoriji za

temporalno raspoređivanje. Stekao sam njihovo poverenje, naučio šta je trebalo i prebacio se u šezdesete.

Odluka nije bila laka, mogu vam reći. Ne samo da sam za sobom ostavio svakog i sve što sam poznavao, već sam i rizikovao život. To je kazna za menjanje prošlosti. Ali bio sam tako očajan da sam mislio da je vredno rizika. Bolje umreti pokušavajući da pronađem mesto pod suncem nego da lagano istrunem gde jesam.

Naravno, postojali su dobri izgledi da lagano istrunem i u šezdesetim. Nisam budala. Nisam se zanosio pomislama da će me povratak stotinu godina u prošlost učiniti išta kreativnijim nego što već nisam bio. Bio bih gubitnik i u šezdesetima.

Osim ako se ne pripremim.

Što sam i učinio. Uradio sam domaći iz istorije. Proučio sam kako su se ljudi oblačili, kako su govorili. Nabacio sam organski čip sa biografijama i diskografijama svakog ko je bio neko i nešto u muzici i umetnosti toga vremena. Samo moram da pomislim na ime i znam sve o njemu ili njoj.

Šteta što se to ne može i sa muzikom. Morao sam da ponesem muziku sa sobom. Doduše, nisam bio glup. Nisam poneo sa sobom digitalni plejer. Bez tehnoloških anahronizama - to je siguran način da izazoveš poremećaje u toku vremena i otkriješ se nadzornim jedinicama. Učini to i odred ti kuca na vrata. Ne ja. Proveo sam celu godinu jureći ove drevne vinilne ploče - longplejke, kako ih ovde zovu. Skupo sam ih platio, ali vredelo je. Kupio sam sebi i nešto drevnog novca da mi se nađe.

Eto me.

Napredujem. Bilo je naporno, bilo je sporo, ali imam samo jednu priliku i moram da je iskoristim. Pažljivo sam odabrao ostale članove benda i uvežbao ih da sviraju ono što ja hoću. Treba im posao, pa idu sa mnom, pogotovo pošto sam genijalac za pisanje najrazličitijih pesama poput Jumpin' Jack Flash, Summer in the City, Taxman, Bad Moon Rising, Rikki Don't Lose That Number i gomile drugih. Ljudi počinju da pričaju o meni. A sada me je i Dilan čuo. Nadam se da će uskoro sa sobom dovesti Džona Hemonda. Na taj način dobijam ugovor sa 'Kolumbijom'. A onda će Dilan meni poslati demo Mr. Tambourine Man umesto Džimu Mekgvinu.

Posle toga, više mi niko neće trebati. Biću u stanju da predvidim

svaki trend u roku i biću predvodnik svih koji nešto znače.

Do sada, sve se odvijalo po planu. Čak imam i nagu ženu koja mi juri po stanu. Konačno počinjem da se osećam kao kod kuće.

"Gde si našao ovo?"

Salin glas. Otvaram oči i vidim je kako stoji iznad mene. Osmehujem se, a onda se ledim.

Drži primerke prva dva albuma Birdsa.

"Daj mi to!"

"Hej, stvarno. Gde..."

Iskačem iz kreveta. Izraz na mom licu mora da je gnevan, pošto ona skače unazad. Uzimam joj ih iz ruke.

"Da mi nikada više nisi pipnula ploče!"

"Hej, izviniiii! Samo sam htela nešto da pustim, važi? Nisam htela da ukradem tvoje jebene ploče, čoveče!"

Teram sebe da se smirim. Brzo. Ja sam kriv. Trebalo je da zaključam muzičku sobu. Ali bio sam tako zauzet uvežbavanjem benda da nisam uopšte imao društva i bio sam nepažljiv, pa svoje još nesnimljene 'anitikvitete' nisam zaključavao.

Smejem se. "Izvini Sali. Ovo su retkosti. Malo sam osetljiv kad su one u pitanju."

Držeći ploče iza sebe, privlačim je sebi i ljubim je. Ona mi uzvraća poljubac, onda se udaljava i pokušava da još jednom pogleda ploče.

"Tako bi' i ja rekla", kaže ona. "Nikad nisam čula za ove Birdse. Mislim, rekao bi čovek da su neka džez grupa, znaš, da skidaju Čarlija Parkera ili tako nešto, ali naziv na onom plavom albumu je Turn, Turn, Turn, a čula sam Pita Sigeru kako to peva. Jesu li novi? Mislim, mora da su novi, ali omot izgleda tako star. A zar ne piše na obodu 'Kolumbija'?"

"Ne", kažem, konačno uspevajući da dođem do reči. "Iz uvoza su."

"Nova engleska grupa?"

"Ne. Šveđani su. I prilično su loši."

"Ali onaj drugi album kao da ima neke Bobijeve pesme."

"Nema izgleda", kažem, osećajući kako mi se stomak steže. "Treba da siđeš."

Brzo sklanjam albume natrag u drugu sobu i zaključavam vrata.

"Stvarno si čudak, Troj", kaže mi ona.

"Zašto? Zato što pazim na svoje ploče?"

"To su samo ploče. Nisu zlato." Smeje se. "I nosiš donje rublje. Mora da si jedini tip u Vilidžu koji nosi donje rublje."

Odvlačim Sali nazad u krevet. Radimo to još jednom i ona mi konačno zaspi na rukama. Ali ja ne mogu da spavam. Previše sam uznemiren i ne mogu oči da sklopim.

Sviđa mi se. Zaista. Ali ovo je bilo preblizu. Moram biti vrlo pažljiv koga dovlačim u stan. Ne mogu dopustiti da mi bilo šta zajebe plan, pogotovu ne moja sopstvena nemarnost. Život mi je u pitanju.

Bez poremećaja, u tome je ključ. Bob Dilan će preći u električare na sledećem albumu, kao što je učinio i ranije, ali ovog puta će ga moj uticaj navesti da to uradi. Mr. Tambourine Man će biti veliki hit narednog leta, kao što je i predodređeno, ali, ako se stvari budu odigravale prema planu, ime moga benda stajaće umesto Birdsa. Bez poremećaja. Sve će ostati uglavnom isto, izuzev što će se, tokom narednih par godina, Troj Džonson probiti na muzičkoj sceni i postati vodeća zvezda. Zgrnuće milione, smatraće ga genijem, blagoslovom za publiku i kolege muzičare.

Uz tu misao, tonem u san.

Dilan se pojavljuje u 'Osmom čudu' naredne noći usred mog savršenog oponašanja Duejna Almana na Statesboro Blues, savršenog sve do bočice Koricidina kao slajda. Gomila se već okupila, najveća gomila otkako smo počeli da sviramo. Mora da kruže glasine kako nas vredi čuti. Dilan je doveo sa sobom još šest razbarušenih tipova. Prepoznajem među njima Alena Ginsberga i Gregorija Korza. Što mi daje ideju.

"Ova je za pesnike u publici", kažem u mikrofon; onda uskačemo u Richard Cory Pola Sajmona, samo koristim Van Morisonovo fraziranje, znaš, sa kikutom posle stiha sa metkom kroz glavu. Ostatak tačke bavim se politikom i mešam Dilanove stvari sa 'originalima' poput American Tune, Won't Get Fooled Again, Life During Wartime i tako dalje.

Vidim da su zadivljeni. Više nego zadivljeni. Usta su im razjapljena. Kapiram da je sad vreme da budem kul. Na pauzi, umesto da pođem ka baru, idem iza bine do sobice sa ciglenim zidovima i bez vrata, koju od milja zovemo svlačionicom.

Ubrzo neko kuca na ostatak šarke. Bradati tip koga prepoznajem iz

Dilanovog društva.

"Sjajan nastup, čoveče", kaže mi. "Gde si našao neke od tih pesama?"

"Ukrao sam ih", kažem, jedva ga gledajući.

Smeje se. "Ne, ozbiljno, čoveče. Bile su sjajne. Stvarno mi se dopalo ono Southern Man. Mislim, bio sam na marševima i ovo sve kaže. Pišeš ih?"

Klimam glavom. "Većinu. Ne Dilanove."

Opet se smeje. Po sjaju u očima i posebno prijemčivom smislu za humor zaključujem da je pušio malo trave za onim stolom.

"Tačno! A kad smo kod Dilana, Bobi želi da popriča sa tobom."

Odlučujem da se ponašam pomalo paranoično.

"Nije naddrkan, zar ne? Mislim, znam da su njegove pesme i sve to, ali mislio sam da ih uradim malo drugačije, znaš. Neću da idem pred sud ili tako nešto..."

"Hej, sve je kul", kaže. "Bobiju se sviđa kako radiš njegove stvari. Samo želi da te časti pićem i da popričate, to je sve."

Odupirem se želji da podignem nevidljivi teg.

"Važi", kažem. "To može."

"Naravno, čoveče. Hoće da popričate o nekim retkim pločama koje je čuo da imaš."

Odjednom se sledim.

"Ploče?"

"Da, kaže da je čuo kako imaš neke strance koji pevaju njegove pesme."

Silom se smejem, "Oh, mora da je pričao sa Sali! Znaš kakva je Sali. Kraljica spida bila je prilično visoko kada mi je preturala po pločama. To što je videla nije bila muzika, to je bila ploča iz Irske Dilana Tomasa kako čita svoje stvari. Mislim da se Sali mozak malo izmešao."

On klima glavom. "Da, takva je Sali. Kaže da ih čuvaš kao zlato, čoveče. Mora da su vredne. Ali Dilana je zainteresovalo što je ona pomenula pesmu sa 'dairama', a on je pisao nešto slično."

"Zezaš?" Glas mi zvuči kao kreket.

"Da. I stvarno hoće da popričate."

U to sam uveren. Ali šta ću da kažem?

A onda se setim da sam ostavio Sali u stanu. Trebalo je da malo visi

tamo, a onda da dođe za drugi deo nastupa.

Gotovo me hvata panika. Iako znam da sam zaključao muzičku sobu pre nego što sam otišao, obuzima me potreba da otrčim nazad kući.

"Hej, i ja hoću da popričamo, i sve. Ali moram prvo nešto da obavim. Moj menadžer dolazi za minut, a to je jedina prilika koju ćemo imati da popričamo pre nego što ode za Zapadnu obalu, tako reci Dilanu da ću doći posle sledeće tačke. Reci mu da sačeka - isplatiće mu se."

Tip sleže ramenima. "Važi. Reci ću mu, ali ne znam koliko će mu se to svideti."

"Izvini, čoveče. Nemam izbora."

Čim je izišao, izlećem kroz zadnja vrata i jurim ka ulici Peri. Moram da izbacim Sali iz stana i da je više nikad ne pustim. Možda ću čak stići na vreme u 'Osmo čudo' da popijem ono piće sa Dilanom. Iako ću ga uveriti da je ta takozvana Dilanova pesma na mojoj stranoj ploči tvorevina amfetaminskog ludila - svi u Vilidžu znaju koliko se Sali otkačila sa tim.

Dok nabijam ključ u vrata stana, čujem nešto što ne želim da čujem nešto što ne želim da čujem, nešto što ne bih smeo da čujem. Ali kada otvorim vrata...

Mr. Tambourine Man svira na haj-faju.

Ulećem u drugu spavaću sobu, muzičku sobu. Vrata su otvorena i Sali pleše po podu. Iznenadena je što me vidi i uleće u svoju rolu devojčice na spidu.

"Ćao, Troj, našla sam ključ i nisam mogla da odolim, a da ne čujem ove tvoje čudne ploče; obožavam ih, stvarno, ali nikada nisam čula za ove Birdse, iako se jedan od njih zove Krozbi, a malo liči na pevača koga sam videla u klubu prošle godine, samo mu je kosa bila kraća i nikad pre nisam čula ovu pesmu Tambourine, ali definitivno je Dilan, iako je nikada nije pevao u mom prisustvu; moraću da ga pitam. A primetila sam nešto još otkačenije, mislim stvarno otkačeno, videla sam kopirajt datume na pločama - znaš one male krugove sa slovom c u njima? - i čoveče, neke od njih su u budućnosti, čoveče, nije li to ludo? Mislim, na ovoj je C-1965 a na ovoj C-1970, kao da neko ima vremensku mašinu i da je otišao u budućnost i doneo ih ili tako nešto. Mislim, je li ovo ludo ili šta?"

Obuzima me bes kakav nikad ranije nisam poznavao. Oduzima mi glas. Želim da je zadavim. Da mi je na dohvat ruke to bih i uradio, ali

na svu sreću, ona skače po sobi. Kontrolišem se. Stiskam pesnice i puštam um da mi preleti preko svih mogućnosti.

Kako da se izvučem iz ovoga? Sali je sinoć pogledala par mojih albuma i zatim provela ceo dan brbljajući celom prokletom Vilidžu o tome kako su retki i jedinstveni. A posle ovog tačno znam o čemu će sutra pričati: Dilanove pesme koje još nisu napisane, grupe koje još ne postoje i, najgore od svega, albumi sa datumima kopirajta u budućnosti!

Poremećaji... bio sam zabrinut zbog poremećaja u vremenskom toku koji bi me mogli odati. Salina usta će stvoriti talase. Cunamije!

Ceo scenario se odigrava u mojoj glavi: Priča se širi, Dilan postaje sve radoznaliji, 'Kolumbija Rekords' postaje zabrinuta zbog postojanja piratskih izdanja, advokati se umešaju u sve to, članak se pojavljuje u Glasu, i onda neizbežno - kazneni odred mi kuca na vrata usred noći, uspavaju me, vrata u moje vreme, a onda zbogom muzička karijera. Zbogom Troje Džonsone.

Sali mora da nestane.

Hladnokrvnost ove pomisli me zaprepašćuje. Ali, ili Sali, ili ja. Na to se svodi. Sali ili ja. Šta treće mogu odabrati?

Odabirem sebe.

"Jesi li ljut?" pita ona.

Odmahujem glavom. "Možda malo iznerviran, ali u redu je." Smešim se. "Tebi je teško reći ne."

Skače mi u naručje i grli me. Šake mi klize na njeno grlo, obuhvataju ga i sklanjaju se. Ne mogu.

"Hej, šta u stvari radiš ovde, čoveče? Zar ne sviraš?"

"Bio sam... dekoncentrisan."

"Pa, Troje, dušo, ako si prazan, došao si na pravo mesto. Znam kako to da sredimo."

U tom trenutku, tačno znam kako ću to izvesti. Bez krvi, bez bola, bez nereda.

"Možda si u pravu. Možda bi mi dobro došlo malo podizanja."

Oči joj se obasjaju. "Strava! Spremila sam svoju opremu u kupatilu ali nisam mogla da nađem venu. Hajdemo."

"Ali hoću da i ti uzmeš malo. Nije zabavno biti gore sam."

"Hej, ja već letim. Ubola sam par crnih lepotica pre nego što si stigao."

"Da, ali silaziš. Vidim."

"Misliš?" Čelo joj se nabira od zabrinutosti, pa se onda razvedrava.

"Važi. Još malo će biti kul - pogotovo ako je direktno."

"Nikad previše dobre stvari, je'l tako?"

"Tako je. Ubošćeš me kao sinoć?"

Reči koje želim da čujem.

"Nego šta."

Dok Sali namešta svoje gumeno crevo i zviždi uz Mr. Tambourine Man, ja uzimam najveći špric i punim ga do kraja rastvorom metedrina. Nalazim venu iz prvog pokušaja. Previše je otkačila da bi primetila veličinu šprica dok joj nisam ušpricao veći deo.

Pokušava da povuče ruku. "Hej, to je deset jebenih kubika!"

Ja sam kul. Više sam nego kul. Mrtav hladan, poput kamena.

"Da, ali nije bio pun. Stavio sam samo jedan kubik." Skidam je sa poklopca šolje. "Hajde. Idemo."

"A ti, Troj? Mislila sam da si ti..."

"Kasnije. U klubu. Moram da se vratim."

Dok pakujem njenu skalameriju i pažljivo uklanjam svoje otiske sa šprica i bočica, ona je oslonjena o vrata kupatila.

"Nije mi baš najbolje, Troje. Koliko si mi dao?"

"Ne mnogo. Hajde, krećemo."

Nešto će se dogoditi - dvadeset hiljada miligrama metamfetamina u jednoj dozi mora da ima katastrofalan učinak - i šta god on bio, ne želim ga u svom stanu.

Požurujem je na ulicu. Drago mi je što mi je stan na prvom spratu; ne bih voleo da je vidim kako u ovom stanju silazi niz stepenice. Prelazimo pola ugla i ona stiska grudi.

"Sranje, baš boli! Troje, mislim da imam infarkt!"

Dok počinje da se trza i drhti, ja je uvlačim u uličicu. Mačka iskače iz senki; ulica zaudara na đubre. Sali zadrhti i padne na kolena.

"Odvedi me u bolnicu, Troje", kaže slabim, rapavim glasom. "Mislim da sam ovaj put prekardašila."

Spuštam se pokraj nje i odupirem se nagonu da je odnesem par ulica do bolnice Sent Vinsent. Umesto toga, držim je u rukama. Trese se.

"Ne mogu da dišem!"

Grčevi postaju jači. Trza se, gotovo me odbacuje od sebe; onda se

smiruje i jedva diše. Još jedan grč, snažniji od prethodnog, zvuci gušenja dopiru joj iz grla. Ponovo je mirna, ali ovaj put ne diše. Konačan drhtaj i Sali, Kraljica spida, konačno koči.

Dok čučim pored nje, i još je držim, počinjem da grcam. Ovo nije bilo kako sam planirao, ni nalik. Sve je trebalo da bude mir, ljubav i harmonija, Vudstok bez Altamonta. Muzika, smeh, novac. Ovo nije bilo u planu.

Skačem na noge i povraćam u kantu za đubre. Počinjem da hodam. Ne okrećem se. Ne mogu. Izvlačim se na ulicu i krećem ka 'Osmom čudu', plačući ceo put.

Vlasnik, momci iz benda, svi me grde što kasnim za iduću tačku. Gledam u publiku i vidim da je Dilan otišao, i baš me briga. Tako mi i treba. Sledeće tri tačke su sranje, najgore u mom životu. Ostatak noći mi je projurio. Čim sam završio, izleteo sam trkom odatle.

Zatičem ulicu Peri punu policajaca i treptavih crvenih svetala. Ne moram da pitam zašto. Samoodvratnost me ispunjava dok ponovo ne osetim mučninu. Obećavam sebi da ću sutra ujutro prvo staviti ploče u sef da se nešto ovako ne bi ponovilo.

Nikoga ne gledam dok prolazim pored uličice, plašeći se da će mi videti krivicu u očima, ali iznenađen sam što vidim mog gazdu, Čarlija, kako stoji na stepeništu zgrade.

"Hej, Džonsone!" kaže on. "Gde si bio, kog vruga? Policajci te svuda traže!"

Ledim se na prvom stepeniku.

"Radio sam - celu noć."

"Auh, kakva noć. Prvo se ona riba predozira i umre tu niz ulicu, a sada ovo! U svakom slučaju, policajci su ti u stanu. Bolje idi popričaj sa njima."

Koliko god želim da bežim, ne činim to. Mogu se izvući iz ovoga. Neko nas je verovatno video zajedno, to je sve. Mogu se izvući iz ovoga.

"Ne znam ništa o predoziranju", kažem. Navikavam se. Pretpostavljam da ću morati to da kažem još dosta puta pre no što policajci odu.

"Ne to!" kaže Čarli. "U pitanju je tvoj stan. Provalili su ti pre par sati. Učinilo mi se da čujem lomljivu stakla, pa sam sišao dole da

proverim. Ušli su kroz tvoj zadnji prozor, ali uplašio sam ih pre nego što su mnogo toga pokupili." Smeši se i udara me po ramenu. "Duguješ mi jednu, mali. Koliko stanodavaca postupa poput šefova obezbeđenja, a?"

Počinjem da se opuštam. Osmehujem se usiljenim osmehom dok se penjem stepenicama pored njega.

"Najbolji si, Čarli."

"Misliš da ne znam. Uspeli su da ti maznu haj-faj i ploče, ali, hej, to možeš opet kupiti bez problema."

Okrećem se prema Čarliju. Osećam kako se ceo svet, sva težina vremena ruši na mene. Ne mogu se uzdržati. Dolazi nesputano, bez upozorenja. Čarliju oči gotovo iskaču iz glave dok mu vrištim u lice od smeha.

Nil Gejmen: VITEŠTVO

Gospođa Vitaker našla je Sveti Gral; bio je ispod bunde. Svakog četvrtka posle podne gospođa Vitaker odšetala bi se do pošte da preuzme penziju, iako joj noge više nisu bile kao nekad, i pri povratku bi zastala kod Oksfama da kupi sebi neku sitnicu.

Oksfam je prodavao staru odeću, drangulije, rasparene stvarčice, trice i kučine i velike količine starih džepnih knjiga, sve su to bili dobrotvorni prilozi: starudije iz druge ruke, vrlo često predmeti iz kuća umrlih. Sav prihod išao je u dobrotvorne svrhe.

Prodavnicu su vodili dobrovoljci. Devojka na dužnosti ovoga popodneva bila je Mari, pomalo gojazna sedamnaestogodišnjakinja, odevena u vrećasti džemper boje sleza, koji je izgledao kao da ga je tu kupila.

Mari je sedela za kasom sa primerkom Moderne žene i ispunjavala test 'Otkrijte svoju skrivenu ličnost'. Malo-malo, okrenula bi poslednju stranu časopisa i proverila koliko poena donosi svaki A, B i C odgovor pre nego što bi se odlučila kako da odgovori.

Gospođa Vitaker poče da njuška po radnji.

Još nisu prodali punjenu kobru, primetila je. Stajala je tu već šest meseci i skupljala prašinu, staklenih očiju zlokobno uprtih u police sa odelima i orman prepun naprslog porcelana i izvakanih igračaka.

Gospođa Vitaker je potapša po glavi dok je prolazila.

Sa polica je pokupila nekoliko romana iz serije 'Mils i Bun' - Njena olujna duša i Njeno uzburkano srce, svaki za po šiling - i duboko se zamislila nad praznom bocom 'Mateus rozea' sa ukrasnim abažurom, pre nego što je zaključila da nema gde da je stavi.

Pomerila je u stranu prilično izlizanu bundu koja je zaudarala na naftalin. Ispod nje se nalazio štap za hodanje i raskvašeni primerak Pustolovina i legendi o viteštvu A. R. Houp Monkrifa, po ceni od pet penija. Pored knjige, položen na stranu nalazio se Sveti Gral. Na postolju je stajala mala, okrugla, bela nalepnica, na kojoj je mrljavim penkalom bila ispisana cena: 30 penija.

Gospođa Vitaker uze u ruku prašnjavi, srebrni pehar i osmotri ga kroz debele naočare.

"Ovo je lepo", doviknu ona Mari.

Mari slegnu ramenima.

"Lepo bi stajalo na kaminu."

Mari ponovo slegnu ramenima.

Gospođa Vitaker je dala Mari pedeset penija, i ova joj je vratila deset penija kusura i smeđu papirnu kesu da u nju stavi knjige i Sveti Gral. Zatim je otišla u susednu mesaru i kupila sebi lepu džigericu. Onda se vratila kući.

Unutrašnjost pehara bila je prekrivena debelim slojem crvenkastosmeđe prašine. Gospođa Vitaker ga je vrlo pažljivo oprala i potom ostavila da odstoji jedan sat u toploj vodi u koju je stavila samo kap sirćeta.

Zatim ga je glačala pastom za poliranje dok nije zasijao i stavila ga na kamin u salonu, gde se smestio između malog, produhovljenog baseta od kineskog porcelana i fotografije njenog pokojnog muža Henrija na plaži u Frintonu 1953.

Bila je u pravu: veoma je lepo stajao.

Te večeri spremila je sebi za večeru pohovanu džigericu i crni luk. To je bilo veoma lepo.

Sutra ujutro bio je petak; svakog drugog petka, gospođa Vitaker i gospođa Grinberg posećivale su jedna drugu. Danas je bio red na gospođu Grinberg da dođe kod gospođe Vitaker. Sedele su u salonu, jele kolačiće i pijuckale čaj. Gospođa Vitaker je stavila jednu kocku šećera u svoj čaj, ali gospođa Grinberg je stavila zaslađivač koji je uvek nosila u svojoj torbici u malom plastičnom odeljku.

"Baš lepo", reče gospođa Grinberg, pokazavši na Gral. "Šta je to?"

"To je Sveti Gral", reče gospođa Vitaker. "Pehar iz kog je Isus pio na Poslednjoj Večeri. Kasnije, za vreme Raspeća, u njega je pocurela Njegova dragocena krv, kada mu je centurionovo koplje probolo kuk."

Gospođa Grinberg šmrknu. Ona je bila sitna, bila je Jevrejka i nije volela prljave stvari. "Nisam čula ništa o tome", reče ona, "ali veoma je lep. Naš Majron je dobio isti takav kad je pobedio na takmičenju u plivanju, samo na postolju stoji njegovo ime."

"Je li još sa onom slatkom devojkom? Frizerkom?"

"Bernis? Oh, da. Razmišljaju o veridbi", reče gospođa Grinberg.

"To je lepo", reče gospođa Vitaker. Uzela je još jedan kolačić.

Gospođa Grinberg je sama pravila svoje kolačiće i donosila ih

svakog drugog petka; bili su to mali, slatki, svetlosmeđi biskviti sa bademima na vrhu.

Pričale su o Majronu i Bernis, nećaku gospođe Vitaker, Ronaldu (ona nije imala dece) i njihovoj prijateljici gospođi Perkins, koja je bila u bolnici zbog kuka, jadnica.

U podne, gospođa Grinberg otišla je kući, a gospođa Vitaker napravila je sebi za ručak dvopek sa sirom, a posle ručka uzela je svoje pilule: belu, crvenu i dve male narandžaste.

Oglasi se zvonce na vratima.

Gospođa Vitaker otvori vrata. Tamo je stajao mladić sa kosom do ramena, tako plavom da je bila gotovo bela, u sjajnom, srebrnom oklopu sa belom tunikom.

"Dobar dan", reče on.

"Dobar dan", reče gospođa Vitaker.

"Ja sam u potrazi", reče on.

"Baš lepo", reče gospođa Vitaker, neutralnim tonom.

"Mogu li ući?" upita on.

Gospođa Vitaker odmahnu glavom. "Žao mi je, mislim da ne", reče ona.

"Ja sam u potrazi za Svetim Gralom", reče mladić. "Da li je ovde?"

"Imate li nešto za identifikaciju?" upita gospođa Vitaker. Znala je da nije pametno puštati strance u kuću, kad si postarija i živiš sama. Ukradu ti tašnu i još gore od toga.

Mladić pođe nazad baštenskom stazicom. Njegov konj, ogroman sivi konj od megdana, velik poput šajra, visoko podignute glave i pametnih očiju, bio je privezan za baštenska vrata gospođe Vitaker. Vitez počeo da preturati po sedlu i vratio se sa svitkom.

Svitak je bio potpisan od strane Artura, Kralja svih Brita, i obavestavao sve osobe, ma kog čina ili položaja oni bili, da je ovo Galad, Vitez Stola Okruglog i da se nalazi u Uzvišenoj Časnoj i Pravednoj Potrazi. Ispod toga nalazio se crtež mladića. Ličio je.

Gospođa Vitaker klimnu glavom. Očekivala je karticu sa fotografijom, ali ovo je bilo daleko upečatljivije.

"Mislim da bi bilo bolje da uđete", reče ona.

Ušli su u kuhinju. Spremila je Galadu šolju čaja i zatim ga odvela u salon.

Galad ugleda Gral na kaminu i kleknu. Pažljivo je spustio šolju na

žučkastomrki tepih. Zrak svetla probi se kroz mrežaste zavese i oboji njegovo zadivljeno lice zlatnim sjajem, a kosu mu pretvori u srebrni oreol.

"To je odista Sangral", reče on, vrlo tiho. Tri puta je trepnuo bledoplavim očima, vrlo brzo, kao da tera suze.

Spustio je glavu kao da se tiho moli.

Galad opet ustade i okrenu se gospođi Vitaker. "Blažena gospo, čuvarko Najsvetijeg među Svetima, dopustite mi da napustim ovo mesto sa Blagoslovenim Peharom, da se moja putovanja mogu okončati i moj zavet ispuniti."

"Molim?" reče gospođa Vitaker.

Galad joj priđe i uze njene stare ruke u svoje. "Moja potraga je završena", reče joj on. "Sangral mi je konačno na dohvat ruke."

Gospođa Vitaker napući usne. "Možete li, molim vas, podići svoju šolju i tanjirić?" reče ona.

Galad, uz izvinjenje, podiže čaj.

"Ne. Mislim da ne", reče gospođa Vitaker. "Baš mi se sviđa tu. Tačno se uklopio između psa i fotografije mog Henrija."

"Da li zahtevate zlato? Da li je to to? Gospo, mogu vam doneti zlata..."

"Ne", reče gospođa Vitaker. "Ne želim nikakvo zlato, hvala vam. Jednostavno, nisam zainteresovana."

Ona izvede Galada kroz ulazna vrata. "Drago mi je što smo se upoznali", reče ona.

Njegov konj prebacio je glavu preko baštenske ograde i grickao njene gladiole. Nekoliko dece iz komšiluka stajalo je na pločniku i posmatralo ga.

Galad izvadi nekoliko grumena šećera iz sedla i pokaza onim hrabrijima kako se hrani konj, ispruženih dlanova. Deca su se kikotala. Jedna starija devojčica pomazila je konja po njušci.

Galad se baci na konja elegantnim pokretom. Zatim konj i vitez otkaskaše ulicom Hotorn.

Gospođa Vitaker ih je posmatrala dok se nisu izgubili sa vidika, a onda uzdahnu i vrati se unutra.

Vikend je bio miran.

U subotu, gospođa Vitaker je autobusom otišla u Mersfild da poseti svog nećaka, Rolanda, njegovu ženu Eufoniju i njihove kćerke,

Klarisu i Dilijan. Odnela im je kolač od ribizli koji je sama ispekla.

U nedelju, gospođa Vitaker je pre podne otišla u crkvu. Njena lokalna crkva bila je crkva Svetog Džejmsa Nedostojnog, i bila je malčice više u stilu 'ne mislite o ovom ovde kao o crkvi, već pre kao o mestu gde se srodne duše sastaju i ćaskaju' nego što bi to prijalo gospođi Vitaker, ali sviđao joj se vikar, Velečasni Bartolomej, kada nije svirao gitaru.

Posle službe, palo joj je na pamet da mu pomene da ima Sveti Gral u salonu, ali predomislila se.

U ponedeljak pre podne, gospođa Vitaker radila je u zadnjoj bašti. Održavala je mali vrt sa biljem na koji je bila izuzetno ponosna: mirođije, sporiš, metvica, ruzmarin, majčina dušica i razne sorte peršuna. Bila je na kolenima, sa debelim zelenim baštovanskim rukavicama, čupala korenje, kupila puževe i stavljala ih u plastičnu vrećicu.

Gospođa Vitaker je imala veoma nežno srce kada su puževi bili u pitanju. Odnosila ih je u zadnji deo bašte, kraj koga je prolazila pruga, i bacala preko ograde.

Nasekla je malo peršuna za salatu. Neko joj se nakašlja iza leđa. Galad je stajao iza nje, visok i lep, oklop mu se presijavao na jutarnjem suncu. U rukama je držao dugačak zavežljaj, obmotan nauljenom kožom.

"Vratio sam se", reče on.

"Dobar dan", reče gospođa Vitaker. Ustala je, prilično polako, i skinula baštenske rukavice. "Pa", reče ona, "kad ste već tu mogli biste malo da budete i od koristi."

Dala mu je plastičnu vrećicu punu puževa i rekla mu da ih izruči nazad preko ograde.

Tako je i učinio.

Onda su otišli u kuhinju.

"Čaj? Ili limunadu?" upita ona.

"Šta god vi pijete", odgovori Galad.

Gospođa Vitaker izvadi bokal domaće limunade iz frižidera i posla Galada napolje da ubere malo metvice. Odabrala je dve visoke čaše. Pažljivo je oprala metvicu i stavila nekoliko listića u svaku čašu, zatim je sipala limunadu.

"Da li vam je konj napolju?" upita ona.

"Oh, da. Zove se Grizel."

"A došli ste izdaleka, pretpostavljam."

"Izdaleka, zaista."

"Shvatam", reče gospođa Vitaker. Izvadila je plavi, plastični lavor koji je stajao ispod sudopere i napunila ga vodom do pola. Galad ga odnese Grizelu. Sačekao je dok ga konj nije ispio, a onda je doneo prazan lavor natrag gospođi Vitaker.

"Tako", reče ona. "Pretpostavljam da još želite Gral."

"Da, još tragam za Sangralom", reče on. Podigao je kožni zavežljaj sa poda, spustio ga na stolnjak i razmotao ga. "U zamenu, nudim vam ovo."

Bio je to mač, sečiva dugačkog gotovo metar i po. Duž sečiva bili su elegantno urezani simboli i reči. Drška je bila izrađena od srebra i zlata, a jabučicu je krasio krupan dragulj.

"Vrlo je lep", reče gospođa Vitaker, neodlučno.

"Ovo", reče Galad, "jeste mač Balmung, koji je iskovao Kovač Vejland u praskozorje vremena. Blizanac mu je Flamberž. Ko ga nosi, neće biti pokoren u ratu niti poražen u boju. Ko ga nosi, ne može počinuti kukavičko ili nečasno delo. U njegovoj jabučici nalazi se sardoniks Birkon, koji štiti svog vlasnika od otrova sipanog u vino ili medovinu, i od izdaje prijatelja."

Gospođa Vitaker zagledala se u mač. "Mora da je prilično oštar", reče ona, malo zatim.

"Može da preseče vlas kose u padu. Ne, mogao bi preseći i zrak sunca", reče Galad, ponosno.

"Pa, onda bi možda bilo najbolje da ga sklonite", reče gospođa Vitaker.

"Zar ga ne želite?" Galad je izgledao razočarano.

"Ne, hvala", reče gospođa Vitaker. Seti se kako bi se mač veoma dopao njenom pokojnom mužu, Henriju. Okačio bi ga o zid u svojoj radnoj sobi pored punjenog šarana koga je upecao u Škotskoj, i pokazivao ga gostima.

Galad ponovo zamota nauljenu kožu oko mača Balmunga i zaveza je belom niti.

Sedeo je tako, neutešan.

Gospođa Vitaker mu je napravila nekoliko sendviča sa topljenim sirom i krastavcima, da ima šta da jede na povratku, i umotala ih u

nepromočivi papir. Dala mu je i jabuku za Grizela. Izgledao je vrlo zadovoljan poklonima.

Pozdravila ga je mahanjem.

Tog popodneva, uhvatila je autobus do bolnice da poseti gospođu Perkins, koja je bila tamo zbog kuka, jadnica. Gospođa Vitaker joj je odnela malo voćne torte koju je sama napravila, doduše iz recepta je izostavila orahe, pošto zubi gospođe Perkins više nisu bili kao nekada.

Te večeri je malo gledala televiziju i rano legla.

U utorak, svratio je poštar. Gospođa Vitaker se nalazila na tavanu, spremala je i, pošto je silazila pažljivo, korak po korak, nije stigla dole na vreme. Poštar joj je ostavio poruku u kojoj je pisalo da je pokušao da joj isporuči paket, ali da nije bilo nikoga kod kuće.

Gospođa Vitaker uzdahnu.

Stavila je poruku u tašnu i otišla do pošte.

Paket je bio od njene nećake Širel iz Sidneja, u Australiji. U njemu su bile fotografije njenog muža, Valasa, i njene dve kćerke, Diksi i Vajolet; i školjka upakovana u vatu.

Gospođa Vitaker je imala pregršt ukrasnih školjki u svojoj spavaćoj sobi. Njena omiljena imala je na sebi emajliranu sliku Bahama. Bio je to poklon od njene sestre Etel, koja je umrla 1983.

Stavila je školjku i fotografije u zembilj. Onda, videvši da je u tom kraju, u povratku je svratila kod Oksfama.

"Bar dan gospođo Vitaker", reče Mari.

Gospođa Vitaker je pogleda. Mari je stavila ruž (verovatno ne baš najboljeg preлива za nju i ne baš preterano vešto stavljen; ali, pomisli gospođa Vitaker, to će doći vremenom), i prilično slatku suknjicu. Bilo je to veliko poboljšanje.

"Oh. Zdravo, dušo", reče gospođa Vitaker.

"Neki čovek je svratio ovde prošle nedelje i raspitivao se za ono što ste kupili. Onaj mali, metalni pehar. Kazala sam mu gde da vas pronađe. Ne ljutite se, zar ne?"

"Ne, dušo", reče gospođa Vitaker. "Pronašao me je."

"Bio je kao iz sna. Baš kao iz sna", uzdahnu Mari, čežnjivo. "Mogla sam da pođem sa njim. I imao je velikog belog konja i sve to", zaključila Mari. Takođe je stajala uspravnije, primeti gospođa Vitaker sa odobravanjem.

Na polici sa knjigama gospođa Vitaker pronašla je novi roman iz serije 'Mils i Bun' - Njena uzvišena strast - iako nije završila ona dva koja je kupila prošli put kada je bila.

Uzela je primerak Pustolovina i legendi o viteštvu i otvorila ga. Mirisao je na buđ. Ex Libris Fisher stajalo je urednim rukopisom ispisano pri vrhu prve strane, crvenim mastilom.

Vratila ga je gde ga je našla.

Kada je stigla kući, Galad ju je čekao. Puštao je decu iz komšiluk da jašu na Grizelovim leđima ulicom.

"Drago mi je što ste tu", reče ona. "Imam neke sanduke koji treba da se pomere."

Odvela ga je na tavan. On joj je pomerio sve stare sanduke, tako da je imala pristup ormanu iza njih.

Gore je bilo veoma prašnjavo.

Zadržala ga je tamo veći deo popodneva, pomerao je stvari okolo dok je ona čistila prašinu.

Galad je imao posekotinu na obrazu i jednu ruku je držao pomalo ukrućeno.

Malo su razgovarali, dok je ona čistila i spremala. Gospođa Vitaker mu je pričala o svom pokojnom mužu, Henriju; i kako je životno osiguranje otplatilo kuću; i kako je imala sve te stvari, ali nikog kome bi ih ostavila, nikog osim Rolanda, a njegova žena volela je samo moderne stvari. Ispričala mu je kako je upoznala Henrija, za vreme rata, kada je on bio u službi za zaštitu od vazdušnih napada, a ona nije dobro zatvorila tamne zastore; i kako su išli na jeftine plesove u gradu; i kako su otišli u London kada se rat okončao i kako je tamo prvi put probala vino.

Galad je pričao gospođi Vitaker od svojoj majci Elejn, koja je bila lakomisljena, pomalo i veštica, i zaslužila šta ju je snašlo; i o svom dedi, Kralju Pelesu, koji je bio dobronameran, iako u najboljem pomalo odsutan; i o svojoj mladosti u Zamku Blijant na Radosnom Ostrvu; i o svom ocu koga je znao kao 'Le Chevalier Mal Fet', koji je bio manje-više potpuno lud i u stvarnosti bio 'Lanselot du Lac', najveći od svih vitezova, prurušen i lišen pameti; i o svojim danima dok je bio mladi paž u Kamelotu.

U pet sati, gospođa Vitaker pregledala je tavan i zaključila da je sasvim u redu; onda je otvorila prozor da bi se soba mogla provetriti,

pa su sišli dole u kuhinju gde je stavila vodu za čaj.

Galad sede za kuhinjski sto.

Otvorio je kožnu torbicu koja mu je visila za pojasom i izvadio okrugao beli kamen. Bio je otprilike veličine lopte za kriket.

"Moja gospo", reče on. "Ovo je za vas, u zamenu za Sangral."

Gospođa Vitaker uze kamen, koji je bio teži nego što je izgledao, i prinese ga svetlu. Bio je mlečno proziran i duboko unutar njega pahuljice srebra svetlucale su i presijavale se na suncu poznog popodneva. Bio je topao na dodir.

I onda, dok ga je držala, obuze je čudan osećaj: duboko unutar sebe ona oseti smirenost i neku vrstu ravnoteže. Blaženstvo: to je bila reč za to; osećala se blaženo.

Oklevajući, ona vrati kamen nazad na sto.

"Vrlo lepo", reče ona.

"To je Kamen Mudrosti, koji je naš predak Noje obesio u svojoj barci da mu daje svetlost kada nije bilo svetlosti; može da pretvara proste metale u zlato; a ima i neka druga svojstva", reče joj Galad, ponosno. "I to nije sve. Ima još. Evo." Iz kožne torbice on izvadi jaje i predade joj ga.

Bilo je veličine guščjeg jajeta, sjajne crne boje, poprskano skarletnim i belim. Kada ga je dodirnula, dlake na potiljku joj se naježiše. Najpre je imala utisak neverovatne vreline i slobode. Čula je pucketanje udaljenih plamenova i za delić sekunde učini joj se da se nalazi visoko iznad sveta, ponirući i uzdižući se na krilima vatre.

Spustila je jaje na sto, pokraj Kamena Mudrosti.

"To je Feniksovo Jaje", reče Galad. "Potiče iz daleke Arabije. Jednog dana iz njega će se izleći sama Ptica Feniks; i kada kucne čas, ta ptica će načiniti plameno gnezdo, položiti svoje jaje i umreti, da bi se ponovo rodila iz plamena u kasnije doba sveta."

"I mislila sam da je to u pitanju", reče gospođa Vitaker.

"I, poslednje, gospo", reče Galad, "donesoh vam ovo."

Izvadio ju je iz torbice i dao joj je. Bila je to jabuka, očigledno izvajana iz celog rubina, na ćilibarskoj peteljci.

Pomalo nervozno, ona je uze. Bila je meka na dodir - zavodljiva: njeni prsti je dodirnuše, i sok boje rubina pocure joj niz šaku.

Kuhinju gotovo neprimetno, magično, ispuni miris letnjeg voća, malina, breskvi, jagoda i crvenih ribizli. Kao iz velike daljine, ona

začu udaljene glasove kako se uzdižu u pesmi, uz neku tihu muziku. "To je jedna od jabuka Hesperida", reče Galad, tiho. "Jedan zalogaj će izlečiti bilo kakvu bolest ili ranu, ma koliko duboku; drugi zalogaj vraća mladost i lepotu, a za treći zalogaj se veruje da daruje večiti život."

Gospođa Vitaker liznu lepljiv sok sa ruke. Imao je ukus dobrog vina. Tada usledi trenutak u kom joj se sve vratilo - kako je izgledalo biti mlad: imati čvrsto, vitko telo koje bi radilo šta god je ona htela; trčati niz seoski put radi jednostavne, negospodstvene radosti trčanja; okretati glave muškaraca samo zato što jesi ono što jesi i biti srećna zbog toga.

Gospođa Vitaker pogleda Ser Galada, najlepšeg od svih vitezova, kako sedi, lep i plemenit, u njenoj maloj kuhinji.

Ona zadrža dah.

"I to je sve što sam vam doneo", reče Galad. "Nije ih bilo lako naći."

Gospođa Vitaker stavi rubinski plod na kuhinjski sto. Pogledala je Kamen Mudrosti, Feniksovo Jaje i Jabuku Života.

Onda je otišla u trpezariju i pogledala kamin: malog porcelanskog baseta, Sveti Gral i crno-belu fotografiju svog pokojnog muža, Henrija, bez košulje, nasmešenog, kako jede sladoled, pre skoro četrdeset godina.

Vratila se u kuhinju. Lonče je već počelo da pišti. Sipala je malo vrele vode u čajnik, promućkala je i izručila. Onda je stavila dve kaščice čaja i jednu za čajnik, a onda sipala ostatak vode. Sve je ovo uradila u tišini.

Onda se okrenula Galadu i pogledala ga.

"Sklonite tu jabuku", reče ona Galadu, čvrsto. "Ne bi trebalo da nudite takve stvari starim gospođama. Nije pristojno."

Onda zastade za trenutak. "Ali uzeću ove druge dve stvari", nastavi ona, pošto je razmislila. "Stajaće lepo na kaminu. A ako dve stvari za jednu nisu poštena trampa, onda ne znam šta jeste."

Galad se ozari. Stavi rubinsku jabuku u kožnu torbu. Onda se spusti na koleno i poljubi ruku gospođe Vitaker.

"Prekinite sa tim", reče gospođa Vitaker. Sipala je za oboje po šolju čaja, pošto je izvadila svoj najbolji porcelan, koji je bio samo za posebne prilike.

Sedeli su u tišini i pili čaj.

Kada su završili sa čajem, otišli su u trpezariju.

Galad se prekrstio i uzeo Gral.

Gospođa Vitaker je smestila Jaje i Kamen na mesto gde se Gral nalazio. Jaje se stalno krivilo na jednu stranu pa ga je poduprla malim porcelanskim psom.

"Zaista veoma lepo izgledaju", reče gospođa Vitaker.

"Da", složi se Galad. "Izgledaju veoma lepo."

"Mogu li vas ponuditi nečim za jelo pre nego što pođete?" upita ona. On odmahnu glavom.

"Malo voćne torte", reče ona. "Sad možda mislite da vam se ne jede, ali za nekoliko sati biće vam drago što ste nešto pojeli. A verovatno bi trebalo da odete i u toalet. Sada mi dajte to da vam zamotam."

Ona ga uputi u mali toalet na kraju hodnika i ode u kuhinju, noseći Gral. Imala je u ostavi nešto starog Božićnjeg papira za pakovanje, zamotala je Gral u njega i vezala paket kanapom. Zatim je odsekla veliko parče voćne torte i stavila ga u smeđu papirnu kesu, uz bananu i odrezak tvrdog sira u srebrnoj foliji.

Galad se vratio iz toaleta. Dala mu je papirnu kesu i Sveti Gral. Onda se popela na prste i poljubila ga u obraz.

"Dobar si ti dečko", reče ona. "Čuvaj se."

On je zagrlj i ona ga istera iz kuhinje i iz kuće, pa zatvori vrata za njim. Sipala je sebi još jednu šolju čaja i tiho se isplakala u maramicu dok je zvuk kopita odjekivao ulicom Hotorn.

U sredu, gospođa Vitaker nije izlazila iz kuće.

U četvrtak je otišla do pošte da podigne penziju. Posle toga, zastala je kod Oksfama.

Žena za pultom nije joj bila poznata. "Gde je Mari?" upita gospođa Vitaker.

Žena za pultom, koja je imala sedu kosu obojenu u plavo i plave naočare koje su se završavale dijamantskim šiljcima, odmahnu glavom i slegnu ramenima. "Otišla je sa nekim mladićem", reče ona. "Na konju. Ccccc. Vidite samo. Trebalo je da ovog popodneva budem dole u Hetfildskoj prodavnici. Morala sam da namučim mog Džonija da me doveze ovamo, dok ne nađemo nekog drugog."

"Oh", reče gospođa Vitaker. "Pa, lepo da je našla sebi mladića."

"Možda lepo za nju", reče žena za pultom. "Ali neki od nas trebalo je da budu u Hetfildu ovog popodneva."

Na polici u zadnjem delu radnje gospođa Vitaker pronašla je izlitanu staru srebrnu posudu sa dugačkim izlivkom. Koštala je šezdeset penija, sudeći po maloj papirnoj nalepnici koja je stajala sa strane. Izgledala je poput spljoštenog, izduženog čajnika.

Uzela je roman iz serije 'Mils i Bun' koji još nije čitala. Nosio je naslov Njena jedinstvena ljubav. Sa knjigom i srebrnom posudom otišla je do žene za pultom.

"Šezdeset pet penija, draga", reče žena, podižući srebrni predmet i zagledajući ga. "Čudna stvarčica, zar ne? Jutros je stigla." Sa strane se nalazila elegantna zakrivljena drška pored koje je bilo nešto ispisano kockastim kineskim znakovima. "Nekakva posuda za ulje, pretpostavljam."

"Ne, nije to posuda za ulje", reče gospođa Vitaker, koja je tačno znala šta je to. "To je svetiljka."

Za dršku svetiljke smeđim kanapčedom bio je privezan mali, neukrašeni, metalni prsten.

"U stvari", reče gospođa Vitaker, "kad malo bolje razmislim, mislim da ću uzeti samo knjigu."

Platila je pet penija za roman i vratila svetiljku tamo gde ju je našla, u zadnji deo radnje. Najzad, pomisli gospođa Vitaker, dok se vraćala kući, zaista nije imala gde da je stavi.

S. P. Somtou: ČUI ČAI

Živi mrtvaci nisu onakvi kakve ih zamišljamo. Nema oklembesanih iznutrica, niti kapave sluzi. Oni creva i krv nose u sebi kao vi i ja. Na odgovarajućem osvetljenju mogu da budu lepi, kao kada stoje na vratima uhvaćeni u unakrsnim zracima neona. Potpaljeni odgovarajućom fantazijom, ne mogu se razlikovati od nas. Slušajte, ja to znam. Ja sam ih dodirivao.

Tokom osamdesetih često sam odlazio u Bangkok. Firma za koju sam radio imala je tamo mnogo poslova i neki od njih bili su mutni, a neki ne. Počela je selidba novca iz Hong Konga i naša kompanija, lešinarska kakva je, vrebala je svoj udeo u plenu. Bangkok je rastao kao da sutrašnjice neće biti. Los Anđeles je prema njemu izgledao kao palanka. Bio je divalj, brz, mahnit i pun osujećenja. Imao je hramove i zgrade u obliku džinovskih robota. Obrisi su mu ličili na mešavinu Šangri-La i Menhetna. Za jednog okretnog japi-rukovodioca poput mene, tu je uvek bilo sastanaka, faksova za slanje, dugih vožnji za odrađivanje, kreditnih kartica za trošenje. Bilo je tu, takođe, seksa.

Bio je tu Patpong.

Bio sam zavisnik. Danima, posle više sati razgovora na visokom nivou, razmatranja papira i banketa koji su trajali od prestanka radnog vremena do ponoći, tumarao sam zakrčenim sokacima Patponga. Noć je zaudarala na otpadnu vodu i jasmin. Vrućina je prodirala svuda. Svaki moj korak bio je obojen drugim neonskim znakom. Iz poluotvorenih ulaza u noćne klubove, zadnjice su mrdale uz živahan, bezdušni sinti-rok. Sve je bilo na prodaju: žene, dečaci, piratski softver, lažni 'Roleksi'. Sve se znojilo. Tumarao sam ulicama i ponekad nasumce ulazio da pogledam predstavu uživo, žene koje izbacuju ping-pong loptice iz pičke, dečake koji se jebu u bulju na motociklima. Bio sam zavisnik. Bilo je i drugih poseta, kada sam sedeo u čekaonicama i gledao žene sa brojevima oko vrata kroz jednosmerno staklo, meke, vitke žene mrke kože. Birao broj. Izvlačio prstima iz džepa kondome američke proizvodnje. Nikad ne kupuj lokalne, burazeru, bušni su kao sito.

Bio sam zavisnik. Nisam znao za čime tragam. Ali znao sam da je to

nešto što se ne može pronaći u Ensinu. Bio sam vitez u potrazi, ali nisam znao da je pronalaženje svetog grala najgore što se može dogoditi.

Prvi put sam opazio gral u Klubu Pagode koji se nalazio blizu mog hotela - tamo smo često voleli da vodimo klijente. Klub je bio na samom rubu Patponga, ali bio je ugledan - jedno od onih mesta gde se služi plastični Kralj i ja, što je, naravno, plastična imitacija života u drevnom Sijamu... veštačko što oponaša veštačko, razumete. Kelneri su puzili unaokolo u srednjevekovnim uniformama, gosti su sedeli na podu, samo što se ispod stola nalazio bunar gde su se mogle smestiti oklembesene noge nezgrapnih belaca. Parterna predstava bila je eminentno trezvena... sve su to bili klasični Tai plesovi, žene sa šeširima u obliku pagode koje su se kretale brižljivo graciozno i sporo uz zvonku, tuđinsku muziku. Dobro mesto da se razgovara sa potencijalnim korisnicima sponzorstva, zato što je ono u njima izazivalo veliku nervozu.

Međutim, doktorica Frensis Stoun nije bila ni najmanje nervozna. Već je bila tamo kada sam stigao. Bila je zauzeta uzimanjem kikirikija iz svoje gaeng massaman i ređanjem po tanjiru sa pirinčem tako da liči na male oči, nos i usta.

"Volite da se igrate hranom?" rekoh ja dok sam se izuvao na rubu našeg separea i zavlačio noge ispod stola preko puta nje.

"Ne", reče ona. "Samo više volim mrvljeno nego u komadu. Mislim na kikiriki. Vi mora da ste gospodin Lajbovic."

"Rasel."

"Čovek koga treba da šarmiram i da mu izvučem nekoliko miliona dolara." Koketno je pućila usne, što nije baš bilo nešto što bih očekivao od osobe koja se bavi medicinskim istraživanjem. Lice joj je bilo oronulo, ali način na koji se osmehivala potpaljivao je sećanje na mladalačku lepotu. Zapitao sam se šta se to dogodilo što ju je toliko izmenilo; prema dosjeu, imala je oko četrdeset pet godina.

"Mi smo ovde više da bismo uzimali", rekoh ja, "a ne da bismo davali. Istraživanje i razvoj ne predstavlja našu jaču stranu. Možda bi vam bolje bilo da se obratite Hekstu ili Berlu Jukeru, Frensis."

"Ali, Rasele..." Nije ni pipnula svoj kari, ali kikiriki na pirinču sada je predstavljao savršeno ljudsko lice, sa nekoliko niti od sosa umesto kose. "Ovo nije baš sasvim istraživanje i razvoj. Ovo je otkriće koje je

prisutno već skoro vek i po. Rad mog pradede..."

"Zbog kog je bio izbačen iz austrijske Akademije? Da, vaš dosje je prilično iscrpan, dr Stoun; znam sve o tome kako je umakao u Ameriku i promenio ime."

Ona se osmehnu. "I dosije koji ja imam o vama, gospodine Lajbovic, prilično je iscrpan", reče ona i poče da vadi izvesne kompromitujuće fotografije iz tašne.

Odjeknu gong kako bi najavio sledeći ples. Bio je to solo. Magla se zakotrlja po podijumu i iz nje izroni žena. Odeća joj je svetlucala zbog kristalnih perli, ali oči su joj bile sjajnije od svih tih četvrtastih cirkona. Ona me pogleda i ja osetih žalac zavisnosti. Ona se osmehnu i usne kao da joj zasijaše, ovlažene.

"Dopada vam se ono što vidite", reče Frensis tiho.

"Ja..."

"Ples se zove Čui Čai, ples preobražaja. U svakoj tajlandskoj klasičnoj drami, postoji preobražaj - žena se pretvara u ružu, duh se pretvara u ljudsko biće. Posle preobražaja, lik izvodi ples Čui Čai, uživajući u potpunosti u lepoti sopstvenog preobražaja."

To me nije zanimalo, ali, iz nekog razloga, ona je želela da mi ispriča sve o onome što je stajalo iza tog plesa. "Ovaj Čui Čai zove se Čui Čai Bendžakai... ženski demon Bendžakai odlazi po zadatku demonskog kralja, Totsakanta, da zavede junaka Ramu... prerušena u prelepu Situ, ona će otploviti rekom ka Raminom taboru, u pokušaju da ga ubedi da je njegova voljena umrla... tek kada je stave na pogrebnu lomaču, probuđena plamenovima iz transa smrti, ona će još jednom poprimiti svoje demonsko obličje i odleteti prema mračnom kraljevstvu Lanka. Ali vi ne slušate."

Kako sam mogao da slušam? Preda mnom je stajala žena kakva postoji samo u snovima, u pesmama. Polako se kretala naspram nakinđurenih kulisa, izbledele slike palate sa šiljatim kulama. Stopala jedva da su joj dodirivala pod. Ruke su joj se talasale. A njene oči nisu me napuštale. Kao da je gledala samo u mene. Tajlandanke mogu očima da izvode stvari koje druge žene ne znaju. Njihove oči imaju svoj tajni jezik.

"Zašto je toliko gledate?" reče Frensis. "To je obična barska devojka iz Patponga... ovde radi na crno... klasika uveče, pička posle ponoći."

"Poznajete je?" rekoh ja.

"Imam izvesne... poslove sa njom."

"Šta to tačno vi istražujete, dr Stoun?"

"Granicu između života i smrti", reče ona. Ona pokaza na fotografije. Kraj njih se nalazio ugovor, nekakav sporazum o sponzorisanju istraživanja i razvoja. Bio je mutno odštampan. "Oh, ne brinite, reč je samo o nekoliko miliona dolara... vaša kompanija neće to ni osetiti... a posedovaćete najveću moguću tajnu... stablo života i smrti... Evine jabuke. Osim toga, ja znam vašu cenu i mogu da je ispunim." I ona pogleda ka igračici. "Njeno ime je Keo. Ne smeta mi da podvodim ako je to u ime nauke."

Najednom shvatih da smo dr Stoun i ja jedini gosti u Klubu Pagode. Smestili su mi to nekako.

Žena nastavi da igra, sada brže, dok su joj ruke mahale kroz vazduh mističnim pokretima. Nije prestajala da me gleda. Ona jeste bila lik koji je glumila, zavodljiva i dijabolična. U svakom pogledu, u svakom pokretu šake osećala se tama. Iskapih ostatak svog piva 'Kloster' i zatražih novo. Erekcija mi je upirala u pantalone.

Ples se završi i ona se prostre pred publikom koju smo činili nas dvoje, dlanova spojenih u gracioznom wai-ju. Spuštenih očiju, napustila je podijum. Potpisao sam papire o sponzorstvu, a da to nisam ni znao.

Dr Stoun reče: "Kada pođete ka toaletu na spratu... uđite na druga vrata s leve strane. Ona će vas čekati."

Popio sam još jedno pivo i kada sam digao pogled, nje više nije bilo. Nije pojela ni zalogaj. Ali hrana na njenom tanjiru izvajala je lice prelepe žene. Bilo je toliko verno da... ali ne. Nije bilo živo. Nije disalo.

Još je bila u svom plesnom kostimu kada sam ušao. Neka devojčica pažljivo joj je rašivala šavove. Na podu se nalazila gomila odeće. Pod sjajem gole sijalice, odeća boginje imala je malo glamura. "Na klasičnim plesnim kostimima nema dugmad", reče ona. "Prosto nas ušiju u njih. Ne može piški!" Ona se zakikota.

Devojčica pokupi gomilu i izgubi se.

"Ti si... veoma lepa", rekoh ja. "Ne shvatam zašto... mislim, zašto moraš da..."

"Imam problem", reče ona. "Skup problem. Dr Stoun vama ne reći?"
"Ne." Šake su joj stidljivo bile stisnute na grudima. Ja ih nežno uklonih odatle.

"Hoćete ja igrati za vas?"

"Igraj", rekoah ja. Bila je naga. Mirisala je drugačije od drugih žena. Kao smrvljeno cveće. Možda sa daškom truleži. Zatresla je glavom da rasplete kosu i ona joj se uvi na dojke kao crno zmijsko gnezdo. Dok sam je gledao na podijumu, zamišljao sam kako je silujem, ali sada sam želeo da to rastegnem koliko je god bilo moguće. Bože, izluđivala me je.

"Vidim veliku prazninu u vama. Dođite meni. Ja vas ispunim. Mi oboje prazni ljudi. Treba da se ispunimo."

Pokušah da se usprotivim. Ali ona me je prozrela. Bio sam pun para, ali sam bio samo jedan sjebani japi. To je bio koren moje zavisnosti. Ponovo je izvela ples preobražaja, ovaj put samo za mene. Zaista samo za mene. Hoću reći, sve devojke u Patpongu umeju da vas ubede da vas vole. Zbog toga postanete zavisnik. To je jedina ulica na svetu u kojoj možete kupiti ljubav. Ali ona nije bila takva. Kada me je dodirnula, bilo je to kao da je posegnula preko nevidljive barijere, nepremostivog jaza. Čak i kada sam ušao u nju, ostala je nedodirljiva. Bili smo iz različitih svetova i nijedno od nas nije napuštalo svoj privatni pakao.

Neću da kažem da tu nije bilo strasti. Ona je znala svaki mogući položaj. Znala ih je sve i sprema i otpozadi. Držala me je tamo cele noći i svaki čin izgledao je kao da je tek izmišljen samo za nas dvoje. Poslednji put kada sam svršio, osetio sam da sam načas ugledao gal. Iz njenih očiju koje su zurile naviše u golu sijalicu navirala je neka upamćena seta. Voleo sam je iz petnih žila. A onda me je obuzela strava. Ona je bila demon. Žutih očiju, zmajevih kandži. Ona je bila ja, bila je moja neutaživa glad. Jebao sam sopstvenu zavisnost. Mislim da sam jecao. Optužio sam je da mi je stavila halucinogene u piće. Zaspao sam u suzama i ona me je onda napustila.

Nisam primećivao kvrgavi madrac, oljuštene zidove ili način na koji je sijalica poskakivala u ritmu muzike odozdo. Nisam primećivao bubašvabe.

Do jutra nisam primetio da sam zaboravio da upotrebim kondome.

Bilo je to uspešno putovanje, ali ja se nisam vraćao na Tajland sledeće dve godine. Unapredili su me, tako da nisam više morao da putujem, preselio sam se iz Ensina na Beverli Hills, nabavio sam noviji, najmoderniji model žene, spakovao decu i poslao ih u švajcarski internat. Takođe sam našao novog psihoterapeuta i novu grupu za terapiju. Zavisnost sam ugušio novim zavisnostima. Moj stari psihoterapeut bio je strogi frejdovac. Pokušao je da iskopa razlog iz neke traume iz detinjstva - zlostavljanja, navikavanja na nošu, edipovskih igara - ali nije bio u stanju ništa da pronađe. Dobar sam u blokiranju sećanja. Što se mene tiče, mogao sam isto tako da se naglo pojavim u uzrastu od osam ili devet godina. Roditelji su mi bili mrtvi, ali imao sam staratelje.

Moji najbolji prijatelji u grupi za terapiju bili su Žanin, koja je imala osam muževa, i Majk, transvestit sa spektakularnom pozadinom. Klinika se nalazila u Malibuu, pa smo mogli da idemo na plažu između navrata samorastrzanja. Jednog dana smo došli i do Tajlanda.

Majk reče: "Poznavao sam jednu ženu iz Tajlanda. Zabavljao sam se u Tajlandu, znate? Odmor i rekreacija. Tamo ima puno transvestita, dušo. Ja nisam peško. Samo volim veš. Upoznao sam tu devojkicu." Retko se držao teme, jer je stalno bio zabetoniran. Naša psihoterapeutkinja, Glenda, obeznanila se u kadi od sekvojinog drveta. Plaža je bila pusta. "Poznavao sam tu ženu u Tajlandu, igračicu. Menjala se kada je plesala. Zaista menjala. Trebalo je da joj vidite kožu. Prozirnu. A i mirisala je drugačije. Mirisala je na neke nepoznate droge."

Počeo sam da se tresem kada je to rekao zato što sam pokušavao sve to vreme da ne mislim na nju, čak i kada mi je dolazila u snove. I pre nego što sam počeo da je sanjam, kad bih samo sklopio oči, čuo bih muklo zveckanje marimbi i video je kako lebdi u tami.

"Zvuči poznato", rekoh ja.

"Njah. Ne postoji niko poput te devojkice, dušo, niko. Plesala je u jednom klasičnom plesu i ujedno radila u javnim kućama... a imala je i dnevni posao, radila je za neku ćaknutu profesorku... belkinju, smežuranog lica, s naočarima. Bila je to nekakva doktorka, čini mi se. Otrcana kancelarija u Patpongu, davala je besplatno devojkama

lekove za venerične bolesti."

"Dr Frensis Stoun." Zar je kompanija finansirala besplatnu kliniku za venerične bolesti? A šta je sa istraživanjem o tajnama Vaseljene?

"Hej, otkud znaš njeno ime?"

"Jesi li upražnjavao seks sa njom?" Odjednom sam drhtao od gneva. Ne znam zašto. Hoću reći, znao sam kako se izdržavala.

"Jesi li ti?" odvrati Majk pitanjem. Bio je veoma nervozan. Odmakao se od mene, zavijajući džoint jednom rukom dok je drugom prelazio preko dasaka od sekvoje.

"Ja sam prvi pitao", viknuh, pomislivši: Isuse, zvučim kao neki desetogodišnjak.

"Naravno da nisam! Ona je bila u problemima, u redu? U skupim problemima. Ali bila je divna, mm-mm, da je čovek pojede."

Mahnito se obazreh. Psihoterapeutkinja je još dremala - fantastičan način da se zaradi hiljadu dolara na sat - a ostali su se izdvojili u grupice. Žanin je, kao, slušala, ali više ju je zanimalo da ravnomerno namaže losion za sunčanje.

"Hoću da se vratim", rekoh ja. "Hoću ponovo da vidim Keo."

"To ti je potpuno sranje", reče ona, primakavši se uz mene. "Ti to samo, kao, ispoljavaš svoj unutrašnji bol na objektu fantazije. Kao, potrebno ti je da budeš u dodiru sa svojim detetom, znaš na šta mislim?"

"Pogrešio si grupu za terapiju, dušo", reče Majk osorno.

"Hej, Rase, umesto da, kao, projektuješ to na neku žensku iz prošlosti koja se može zaboraviti jer je deset hiljada milja daleko, zašto se, kao, ne fiksiraš na nekoga malo bližeg kući? Hoću reći, ja sam te posmatrala. Priključila sam se grupnoj terapiji samo zato što, kao, grupe za terapiju predstavljaju jedina mesta gde mogu da se nađu senzitivni tipovi."

"Žanin, ja sam oženjen."

"Onda budimo ljubavnici."

Dopala mi se ta zamisao. Moj brak sa Trišom uglavnom je bio običan vic: trebao mi je sveži ukras za koktel-prijeme i otvaranja; njoj je trebala sigurnost. Nije tu bilo mnogo seksa; kako bi i bilo? Ja sam bio navučen na sećanja. Možda bi ova žena mogla da me izleči. A želeo sam žestoko da budem izlečen, zato što me je Majkova priča istrгла iz maštarija da je Keo postojala samo za mene.

Sada su već nastupile devedesete, pa je Žanin navaljivala da testiram krv pre nego što učinimo bilo šta. Test mi je bio pozitivan. Usrao sam se od straha. Zato što je jedini put kada sam bio toliko nepažljiv da zaboravim da upotrebim kondom bio... te noći. A radili smo sve. Zapušili svaki otvor. Podelili svaki fluid. Bio je to ples preobražaja, nego šta.

Nisam imao šta da izgubim. Razveo sam se od žene i poslao decu u još skuplju školu u Konektiketu. Osećao sam se dobro. Možda se nikada neću ni od čega razboleti. Pročitao sam sve moguće knjige i članke o tome. Nisam rekao nikome. Spakovao sam par odela i nešto neformalne odeće, kao i izvesnu količinu krijumčarenog AZT-a. Osećao sam se dobro. Dobro, govorio sam sebi. Dobro.

Krenuo sam prvim letom za Bangkok.

U kompaniji su se iznenadili kada su me videli, ali tada sam bio već toliko velika zverka da su pretpostavili da njuškam nešto oko internih problema. Smestili su me u Oriental. Dali su mi dnevnicu od 10.000 bahta. U Bangkoku se može štošta kupiti za četiri stotine dolara. Rekao sam im da me puste na miru. Istraga se nije ticala njih. Nisu znali šta ja to istražujem, pa su strepeli od najgoreg.

Otišao sam u ulicu Silom, gde je stajao Klub Pagode. Nije ga više bilo. Na njegovom mestu stajao je tek otvoreni Mekdonalds i agencija za kupovinu avionskih karata. Možda je Keo već mrtva. Zar nisam osetio taj miris na njoj? Miris smrvljenog cveća koje vene... miris nadolazeće smrti? I ta strast sa kojom smo vodili ljubav. Sada sam je shvatao. Bila je to strast prokletih. Ona je posegnula ka meni sa mesta između života i smrti. Isisala je život iz mene i dala mi virus kao dar ljubavi.

Šetkao sam kroz Patpong. Kurve su me vukle za laktove. Turali su mi lažne 'Rolekse' pod nos. Bilo je beskorisno tražiti Keo. Ima milion žena koje se zovu Keo. Keo znači dragulj. Takođe znači staklo. U tajlandskom postoji mnogo reči koje se podjednako koriste i za stvarno i za veštačko. Nisam imao fotografiju, a Keoinu lepotu bilo je teško opisati. A svaka devojka u Patpongu je lepa. Svake noći, preda mnom je prolazila parada u neonskom lavirintu, hiljade pari usana i očiju, senzualnih i beskrajno podatnih. Pogrešne usne, pogrešne oči.

U Patpongu postoji samo nekoliko gradskih blokova, ali tumananje duž njih gore-dole po sažižućoj vrelini, ispitivanje, osmatranje svakog lica u potrazi za upamćenim gralom... od toga možete da ostarite. Prestao sam da se brijem i počeo da uzimam rekreativne droge. Ionako nije bilo važno.

Ali još sam se osećao dobro i nisam se ni od čega razboleo.

Osećao sam se dobro. Dobro!

A onda, jednog dana, dok sam plaćao 'Big Mek', ugledao sam njene šake. Pogleda spuštenog ka tezgi, brojao sam novac. Začuo sam kompjutersko pištanje registar kase, a onda spazio njih: obe šake koje drže hamburger, dlanovima okrenutim naviše, kao da nude žrtvu bogovima. Prsti su se povili nagore, tek tako, tanani i puni skrivene snage. Bože, poznavao sam te šake. Njihovu tananost dok su prelazile preko mojih plečki, dok su mi klizile preko testisa, tako da me za dlaku nisu dodirivale. Njihovu snagu kada je stisnula pesnicu i zabila mi je u čmar. Isuse, sve smo radili te noći. Ispustio sam novčanik na tezgu, zgrabio te šake i ščepao ih, sa sve hamburgerom, osetivši poznatu reakciju. Oh, Bože, kako me je zabilelo.

"Gospodine, hoćete da vam popušim?"

To nije bio njen glas. Digoh pogled. To čak nije ni bila žena.

Pogledah ponovo šake. Podigoh pogled ka licu. Nisu se slagali jedno uz drugo. Bio je to rošavi dečak, i kada mi se obratio, zurio je u prazan prostor. Nije bilo nikakve veze između praznine njegovog izraza i strasti sa kojom su te šake pomilovale moje.

"Ne volim da radim te stvari", reče on, "ali ja sam siromašni učenik i treba mi pare. Možete vratiti posle pet po podne. Vi ne bili razočarani."

Prsti se isprepleše oko mog ručnog zgloba sa prisnošću nekoga ko vam je dodirivao svaki deo tela, upamtio proširene vene na vašoj levoj nozi i madež na desnom testisu.

Bilo je to opsceno. Istrgoh ruke. Jedva se setih da uzmem natrag novčanik pre istrčavanja na ulicu.

Pokušavao sam da pronađem dr Frensis Stoun od trenutka kada sam stigao, u fajlovima u upravi korporacije, uz vrištanje na sekretarice. Iako je korporacija finansirala projekt dr Stoun, podaci

kao da su iščezli.

Konačno sam shvatio da ne treba tako da radim. Setio sam se šta mi je Majk rekao, pa sam se, sutradan posle susreta sa Keoinim šakama, vratio u Patpong, raspitujući se za neku dobru kliniku za venerične bolesti. Ispostavilo se da se najcenjenija od svih nalazi na uglu Patponga i Soi Kauboja, iznad radnje koja prodaje piratski softver i video trake.

Popeo sam se strmim stepeništem u sobicu bez prozora, sa ventilatorom na plafonu koji je terao isti oznojeni vazduh ukруг i ukруг. Recepcionerka mi se osmehnula. Oči su joj bile podjednako prazne kao i kod dečaka u Mekdonaldsu. Seo sam u otrcanu stolicu od ratana i sačekao, a dr Stoun me je pozvala u svoju kancelariju.

"Učinili ste nešto sa njom", rekoх ja.

"Da." Listala je gomilu papira. Imala je prozor; imala je erkondišн koji je duvao prema svim kompjuterima. Ja sam još bio natopljen znojem.

Telefon zazvoni i ona obavi kratak razgovor na tajlandskom koji nisam uspeo da razumem. "Ljuti ste, naravno", reče ona pošto je spustila slušalicu. "Ali bolje i to od ništavila. Bolje i to od hladne praznine zemlje. A ona nije imala šta da izgubi."

"Umirala je od AIDS-a! A sada ga imam ja!" Tada sam prvi put dopustio da mi ta reč bude prevaljena preko usana. "Vi ste me ubili!" Frensis se nasmeja. "Auh", reče ona, "da nismo malo melodramatični? Imate virus, ali niste se razboleli ni od čega."

"Dobro sam. Dobro."

"Pa, što ne sednete malo. Poručiću malo hrane. Porazgovaraćemo." Stvarno je postala poput urođenika. U Tajlandu je nepristojno razgovarati o poslu ako se ne poruči hrana. Zlovoljno, seo sam, a ona je otvorila prozor i doviknula porudžbinu jednom uličnom prodavcu.

"Da budem iskrena, gospodine Lajbovic", reče ona, "stvarno bi nam dobro došlo još jedno sponzorstvo. Morali smo da potrošimo toliko mnogo od ovog prethodnog na zavereničke gluposti, obezbeđenje, mito i tako dalje; toliko malo se moglo izdvojiti za samo istraživanje... Hoću reći, pogledajte oko sebe... Ne bacam novac na luksuzan kancelarijski prostor, zar ne?"

"Video sam njene šake."

"Vrlo upečatljivo, zar ne?" Stiže hrana. Bile su to nekakve knedle umotane u lišće banane, jedva na okupu pod težinom ljute paprike. Ona nije jela; umesto toga, zabavljala se tako što je papriku aranžirala u obliku... "Šake, na to mislim. Divne kao i uvek. Vibrirajuće. Senzualne. Moj prvi probaj."

Ponovo zadrhtah. Čitao sam o pradedi dr Stoun i njegovim opitima sa pljačkanjem grobova. O sklepanim leševima koje je oživljavala munja. Ne u život. U simulakrum života. Zar se to moglo dogoditi sa Keo? Ali ona je umirala. Možda je to bilo bolje nego ništa. Možda...

"U svakom slučaju, nadala sam se da ćete ubrzo stići, gospodine Lajbovic. Zato što smo sačinili novi predlog za sponzorstvo. Papiri su tu. Znam da ste sada postali toliko važni da je samo vaš potpis dovoljan da nam donese deset puta veću svotu od one koju ste nam odobrili pre dve godine."

"Hoću da je vidim."

"Želite li da plešete sa njom? Želite li još jednom da je vidite u Čui Čai?"

Povela me je naniže drugim stepeništem. Mnogo spratova. Bio sam siguran da smo ispod nivoa tla. Znao sam da se približavamo Keo zato što se u vazduhu osećao dašak mirisa trulog cveća. Silazili smo. Bilo je neprirodno hladno.

A onda, konačno, stigismo u laboratoriju. Nije tu bilo teturavih Igora niti bučkavih retorti. Samo čista, dobro osvetljena podrumaska prostorija. Hladna, poput unutrašnjosti mrtvačnice. Zidovi od belih pločica; tavanica od gipsanog maltera; fluorescentne svetiljke; posvemašnji zadah ne-baš-mrtvih.

Rezevoari od pleksiglasa pružali su se duž zidova. Bili su puni fluida i delova tela. Ruke i noge plutale su kraj mene. Trupovi su se obrtali. Ženske dojke virile su između dečjih butina. U drugom rezervoaru, okretale su se ljudske glave, svaka čisto odsečena kod aorte. Postojao je rezervoar sa očima. I jedan sa genitalijama. Ogrlica od jezika visila je u trećem. Masa iznutrica koprcala se u četvrtom. Kompjuteri su iscrtavali složene grafikone na nizu monitora. Osciloskopi su pištali. Pripitomljeni gibbon bio je privezan lancem za motku na čijem vrhu se nalazila ljudska lobanja. U tom prizoru postojalo je nešto toliko neprikladno antiseptično da nisam mogao da

osetim užas.

"Izvinite zbog dekora, Rasela, ali vidite, morali smo da utrošimo uobičajenu sumu za dekoraciju." Jedini pokušaj da se mesto ulepša bio je iskrzani plakat za Frankenštajna Juniora prikucan za zid. "Molim vas, nemojte se uzrujavati zbog delova tela", dodade ona. "To sve izgleda grozno, ali čovek ogugla na medicinskom fakultetu; ako osećate da biste mogli da povratite, s vaše leve strane je mali toalet... da, između očiju i jezika" Nisam osećao mučninu. Osećao sam... uzbuđenje. U pitanju je bio miris. Približavao sam se Keo.

Ona otključa nova vrata. Mi stupismo u unutrašnju prostoriju.

Keo je bila tamo. Preko nje je bila namaknuta krpa, ali kada sam joj video lice posle svih tih godina, srce umalo da mi nije stalo. Oči. Poluotvorene usne. Kosa, uzdignuta naviše, prema izvoru plave svetlosti... mada nisam osećao nikakav vetar u prostoriji. "To je elektronski vetar", reče dr Stoun. "Više nema čekanja na monsunske gromove. Možemo dobiti više struje iz zidne utičnice nego što je moj pradedo Viktor u snu mogao da ukrade sa neba."

I ona se nasmeja smehom ludih naučnika.

Ugledah dečaka iz Mekdonaldsa kako sedi na stolici. Šake posegnuše prema meni. Za slepoočnice su mu bile pričvršćene elektrode. Sada je bio nag i video sam ožiljke gde su šake bile spojene kod ručnih zglobova za nečije tuđe ruke. Videh ženu sa Keoinim dojkaama privezanu žicama za stakleni stub, kako se upinje, izvija dok joj ubodi plave svetlosti plešu oko vezova. Videh njenu vaginu prišivenu za međunožje kepeca, koji je ležao i trzao se u podnožju stuba. Stopala su joj bila spojena sa telom petogodišnjeg dečaka, koji je pretvorio njihovu gracioznost u trapavost dok je koračao ukrug oko stuba.

"Ljudi slagalice!" rekoh ja.

"Naravno!" reče dr Stoun. "Zar mislite da bih bila toliko blesava da ljude vraćam cele? Zar ne shvatate kakve bi bile posledice? Pravno redefinisanje života i smrti... testamenti proglašeni ništavnim, ljudi potčinjeni hodajućim leševima... ja sam naučnik, a ne filosof."

"Ali ko su oni sada?"

"Niko ko je ranije postojao. Deca sa ulice. Prostitutke. Oni su umirali, gospodine Lajbovic, umirali! Bilo im je drago da zaveštaju svoja tela meni. A sada su više nego ljudski. Sada su mnoštvo osoba u

mnoštvu tela. Geštalt. Mogu da ih promešam i ponovo sastavim na, oh, tako mnogo različitih načina... i divnu Keo. Oh, ona je plakala kada je došla kod mene. Pošto je otkrila da vam je prenela virus. Volela vas je. Bili ste poslednja osoba koju je volela. Sačuvala sam je za vas. Spava ovde, čeka da pleše za vas, od dana kada je umrla. Oh, nemojmo reći umrla. Od dana kada je... kada je... ja nisam pesnik, gospodine Lajbovic. Samo naučnik."

Frensis okrenu prekidač. Začu se muzika. Kreštanje pinai, tutnjava taphona, zveckanje marimbi i ksilofona, sve je to odzvanjalo kroz muziku Čui Čai. Onda se ona neprimetno izgubi. Čuo sam okretanje ključa u bravi. Ostavila je ugovor o sponzorstvu da leži na podu. Bio sam sam sa delovima žene koju sam voleo. Polako sam prišao zabrađenoj glavi. Elektronski vetar dunu; hladna plava svetlost se pojača. Oči joj se otvoriše. Usne joj se pokrenuše kao da otkrivaju govor prvi put...

"Ra... sele."

Na telu dečaka praznog lica, šake se same pomeriše. On okrenu glavu sa jedne strane na drugu i šake posegnuše kroz vazduh, upinjući se da mi dodirnu lice. Keoine usne bile su suve. Zagrlih prekriveno telo i poljubih mrtva usta. Osetih kako mi se kosa kostreši.

"Vidim veliku prazninu u tebi. Hodi meni. Ja te ispunim. Mi oboje prazni ljudi. Treba da se ispunimo."

"Da. Isuse, da."

Stisnuh je uz sebe. Ono što sam osetio bilo je hladno i bockavo. Strgnuh zastor. Tela nije bilo. Samo ram od žica, tranzistora, integralnih kola i cevi koje su napajale bočice plamtećim reagensima.

"Sad ja igram za tebe."

Okrenuh se. Šake dečaka iz Mekdonaldsa izvijale su se u gracioznim šarama. Stopala na detetu kretala su se u sinkopi sa muzikom, i vukla ostatak tela za sobom. Dojke na okovanoj ženi štrčale su čvrste, u iščekivanju mog dodira. Muzika je navirala. Kontraalt je pleo žalostive napeve iznad spojenih ritmova drveta i metala. Ljubio sam je. Ljubio sam tu odrezanu glavu i davao svoju toplotu hladnom jeziku, budeći strast u njoj. Ljubio sam je. Čuo sam kidanje lanaca i šuštanje žica vučenih po podnim pločicama. Bile su

tu šake koje su mi stiskale kičmeni stub, trljale mi vrat, raskopčavale kaiš. Jedna dojka mi je dodirivala levi guz, dok je stopalo lako prijanjalo uz levi. Nije me bilo briga što su ti delovi bili spojeni sa drugim telima. Oni su bili njeni. Volela me je čitavog. Kepec koji je nosio njenu stidnicu verao mi se uz nogu. Svaki njen deo bio je zaljubljen u mene. Oh, kako je plesala. Plesali smo zajedno. Ja sam bio epicentar njihove strasti. Bili smo prazni ljudi, ali sada smo se ispunili do vrha. Oh, Bože, kako smo plesali. Oh, bila je to zagrobna muzika, ali nas je zadovoljavala.

I potpisao sam sve, čak i kodicil.

Sada sam na odeljenju za AIDS u bolnici na Beverli Hilsu. Ne moram mnogo da čekam. Uskoro će kodicil stupiti na snagu i moje telo će biti smešteno u tečni vodonik i otpremljeno u Patpong.

Bolničarke mrze da me gledaju. Ulaze kod mene sa gumenim rukavicama kako ih ne bih zarazio, mada bi trebalo da znaju da to ne ide tako. Izgubio sam osiguranje. Deca mi više ne pišu, iako sam im platio da pohađaju vrhunske škole. Triša navrati ponekad. Srećna je što smo retko vodili ljubav.

Jednog dana ću sklopiti oči i probuditi se u desetak drugih tela. Biću joj bliže nego što sam ikada mogao da joj budem u životu. U životu smo svi ostrva. Samo u laboratoriji dr Stoun možemo da upoznamo pravu prisnost, um jednog koji zapoveda mišićima drugog i izaziva drhtanje nerava trećeg od neizrecivih žudnji. Nadam se da ću ubrzo umreti.

Živi mrtvaci nisu onakvi kakve ih zamišljate. Nema oklembesanih iznutrica, niti kapave sluzi. Oni creva i krv nose u sebi kao vi i ja. Na odgovarajućem osvetljenju mogu da budu lepi, kao kada stoje u hladnom sjaju podrumske laboratorije i čekaju da im struja elektrona podari opsenu života. Potpaljeni odgovarajućom fantazijom, ne mogu se razlikovati od nas.

Slušajte. Ja to znam. Ja sam ih voleo.

Jan Mekdonald: RESTORAN IZGUBLJENIH SNOVA

Vetar sa visoravni duvao je Iskupljenjem čitave treće godine Pošasti Nesnevanja.

Možda je to treptaj munje što se zbog vrućine obrušava ka zemlji među rotorima vetrenjača koji se okreću na noćnom vetru s visoravni. Možda nestalni duh plazme zarobljen u zaštitnim poljima tegljača Klase 88 koji drema uz ivičnjak kraj brzog izlaznog koloseka. Možda zamuckivanje svetlećeg znaka iznad Konačišta za mornare Visoravni koji objavljuje LEDENO HLADNO PIVO plavim neonskim ledenicama što kaplju sa reči LEDENO HLADNO. Možda sudar holograma, pozivni mig signalnog crvenog i zelenog svetla koloseka za usporavanje, možda delić jutra odražen od bilo koje među stotinama hiljada mašina što na orbiti obrazuju mesec-prsten. Bilo šta od toga. Sve to. Ništa od svega toga. Možda. Ali samo je jedno sigurno: da svetlost drhti bojom koju niko nikada ranije nije video, ali bojom koja bi u crvenim zemljanim ulicama Iskupljenja svaku dušu manje prokletu od Lepe Albuquerki, ako takve uopšte ima, naveo da se zakune da je to boja Božjih očiju.

I on je tu.

Kao što obavezno biva u takvim slučajevima, vrtloženje vetra nosi mu peševe pustinjskog mantila, pokušava da mu ponese šešir u raskalašnu zabavu negde napolju, na visoravnima, nanosi mu crvenu zemlju oko čizama.

Te čizme...

Lepa Albuquerki mora da ustane sa stolice - Zabavnik 881 leprša na pod kao osakaćena ptica - da bi stisnula nos, usne, šake, čelo uz prozor. Ruž i otisci prstiju svuda po staklu. Te čizme... gleda ih kako prelaze preko srebrnih šina koje se pružaju 10.000 kilometara na ovu stranu i 10.000 kilometara na onu stranu pravo kroz srce Iskupljenja. Te šine, suština i duša postojanja Iskupljenja. Pista za postrojavanje večnosti. Svake noći u dvadeset pet minuta do dvadeset pet sati vremenski voz dolazi kolosekom uz zvižduk s udaljenog kraja vremena, sa svojim tovarom duša koje su poslali natrag da pokušaju da prožive svoje živote od velike beznačajnosti

malo drugačije. Ali to je opet sasvim drugo sujeverje. Ono za šta Lepa Albukerki mari jesu čizme. I Pošast Nesnevanja.

Vidite, prvi put se zaljubila u par tih čizama na nekom generički zgodnom muškom modelu iz kataloga za poštanske porudžbine. Pet stotki za par čizama. Dvesta pedeset po koraku. Ručni rad trogloditskih patuljaka-obučara sa Beladone. Sanjala je o tome da takav jedan par čizama može da joj izmeni život, da je ponese koracima preko tih srebrnih šina dalje od Iskupljenja i njegovih visokih, postojanih silosa. A drugi put kada se zaljubila, ovaj put kobno, zaljubila se upravo u par tih čizama. I sada tih snova više nema. Ali, kako vele veštice, treća-sreća.

Čizme su prešle preko poslednjih šina i hodaju ka njoj. Jedan odlučan korak za drugim. Prešle su veliki put te čizme, kroz mnoge snove. Govore one rečitije od visine, ekstravagantno ulickanih brkova - oznake jednog Deurotonijanca sa mnogosložnim imenom - čak i od izuzetnog ranca, nalik na predstavu nekog gosta na Stokmanovom maskenbalu o opremi vremenskog putnika-amatera. Stopala koja su u nama jesu stopala čoveka koji je bio daleko i video mnogo. Izuzetna stopala izuzetnog čoveka.

Ona zastaje da bi oslušnula okretanje vetrenjača poređanih duž ruba grada. Snažni šum obrtanja, tamo napolju, u noći. Blizu. Premda, ne baš. Ali čizme su tako izuzetne. Plus treća-sreća. A bio je tu i taj treptaj božanske svetlosti. I grad se zove Iskupljenje.

Ona isključuje svetla Restorana - klozetsko ružičasto ROŠTILJ/POMFRIT/ČALABRC - uključuje radio, Hamilton Bohanon i Asovi ritma sviraju slatko i tiho iz nekog grešnog i zadimljenog kluba duboko ispod Beladone. Krpom za poliranje, ona daje čašama onaj poslednji sjaj i stavlja samovar da vri. Mentu secka u mikseru - iako Majka, koja hrče na kraju lanca, na madracu u susednoj sobi, smatra da je ukus bolji kada se ručno isecka srpom - i da, da, da, ne sme da zaboravi, uključuje dijademu LED-dioda oko ikone Naše gospe sa Tarzisa i sipa u čašicu-naprstak brendi sa Beladone za Blaženu Sv. Katarinu.

Dolazi gost.

'Restoran izgubljenih snova' pripada (na isti način na koji siročić pripada sirotištu) onoj samotnoj i ljubavi lišenoj školi zavičajne arhitekture koja svoj najreskiji izraz nalazi u jevtinim kafanama.

Inženjeri sa železnice koji su, omaškom, jedne noći posle previše piva i previše noćnog radio-programa izmislili Iskupljenje, za sobom su ostavili i vagon 'Veliki južni, Tip III'. On je ležao na najudaljenijem sporednom koloseku u senci silosa, poput one jedne cipele koju uvek pronađete na ravnom krovu. Majka Lepe Albuquerki - ista ona usnula masa koja se znoji i škripi zubima na madracu u susednoj sobi - ugledala je napušteni vagon i usnila san o vratima, prozorima i žaluzinama od bambusa kako oštro sunce podneva na visoravni ne bi prodiralo unutra, o hladnjaku za pivo, samovaru od vulkanskog mesinga, o radiju i klozetu sa dubokom jamom (kako su samo božanski pijani stočari voleli da se nasade i čučnu poput pilića na zidu, da kukuriču dok se olakšavaju u jamu), o galaksiji vilinskih svetiljki i neona dovoljnoj da same anđele nagna da zapomažu i žamore. U tim danima, dok je snova još bilo, slava Restorana raširila se kao mala, blago zarazna bolest širom Stamposa. On se nikada nije zaista smatrao, niti su ga smatrali, delom grada. Uvek je gledao prema ravnicama. U sezoni vetra tamo je moglo biti ukotvljeno čak i dvadeset prerijskih škuna, svijenih jedara, u blagom uzdizanju i spuštanju na sidrištu. A negde među tim jedrima od milara sa naslikanim ognjenim točkovima s devet šiljaka, među tim gaučo-čizmama visokih potpetica podignutim na šipku ispod šanka sa limenom gornjom površinom, nalazila su se dvadeset četiri hromozoma Lepe Albuquerki.

Jer sama Lepa Albuquerki proizvod je te iste škole izgubljenih i ljubavi lišenih. Samotna i okretna, dugačkih kostiju, od vetra ogrubelih šaka, malih, pljosnatih dojki koje kao da se sastoje samo od bradavica. Masne masne masne kose: nekako neizbežno, pomislite, kad već radi na takvom jednom mestu. Predodređena za život u teksasu i cvetnim top-korzetima. Bez cipela. Lepa Albuquerki. Njena lepota je lepota ograde od bodljikave žice dugačke pet stotina kilometara, ili krhotine vetrom uglačane plastike, ili dalekih pustinskih terena.

Majka nešto gundđa, zveckta i okreće se na kraju lanca. Lepa Albuquerki presreće mlaz ključale vode iz samovara čašom sa iseckanom mentom pre nego što ijedna kap padne na daske. Vežbala je čitavog života. Lepo je videti.

Puna čaša čeka na limenom šanku dok se čovek u čudesnim čizmama penje uz jedan dva tri stepenika i prolazi kroz leptirasta

vrata.

"Najbolji čaj u gradu", kaže Lepa Albukerki.

"Jedini čaj u gradu", kaže stranac. "Sudeći po izgledu."

Ona se osmehuje. Tako. On pije. Tako. I to jeste dobar čaj. Srk po srk, on ga pije, a ona ponovo osluškuje velike rotore vetrenjača. Blizu. Bliže nego ikada ranije. Prazna čaša sa tužnim muljem nakvašenog bilja stoji na šanku. Stranac osluškuje njeno osluškivanje.

"Ne čujem", kaže.

"Nije to ništa naročito", kaže ona. "Jedna od onih malih stvari koje izmisliš za sebe. Poput običaja, verovanja ili sujeverja. U stvari, glupost."

"Lična vera nikada nije glupa. Ispričaj mi."

"Oh, samo to da sam kao mala ubedila sebe da se svi rotori jednom u mnogo, mnogo vremena, usklade, poređaju se i okreću zajedno, na sekund. Samo na sekund. Ali ako možeš da uhvatiš taj sekund kada se okreću u jednoglasju, onda sve može da se dogodi."

"Po zakonima haosa, to mora da se dogodi. A onda je zaista sve moguće."

"Zakoni haosa", smeje se ona. "Dobar štos." Ali primetila je njegov ranac na podu i to kako joj namiguje svetlima i bleska crnim brojkama na sivoj podlozi, tako da sve to nije naročito smešno. Da bi prikrila nesigurnost, ponovo izvodi trik sa samovarom.

Tako.

"Očekivao sam više ljudi, pošto je jedino ovo mesto otvoreno."

"Niko više ne izlazi naročito često otkad su snovi umrli, gospodine. Zbog čega bi iko uopšte došao na jedno ovakvo mesto, osim da sa nekim podeli snove?"

"Zaista", kaže noćni putnik i poslednji trzaj dugotrajnog ravničarskog vetra ulazi kroz leptirasta vrata, klizi kraj šanka sa limenom pločom i nosi mu peševe mantila. Vreme je da kreneš dalje, druže. Vreme, zaista. Zveckanje centavosa po limu. "Hvala ti za vreme i čaj, ali sada je vreme kada moram da pođem."

"Da pođeš? Večeras? Kuda?"

"Tri pitanja. Kada te pitam triput, moraš da odgovoriš. Stara deuteronomijska izreka. Da pođem? Odavde. Večeras? Samo sam iskoračio iz bezvremenosti da bih zaokupio trenutak tvog vremena.

Kuda?" Okreće se na barskoj stolici. Napolju, iza njihovih odraza na prozorima, munja vreline dodiruje ovlaš rub sveta. "Svuda i nikuda." "Nemoj ići." Dve reči, ali sudaraju se jedna s drugom poput stočarskog biča u prašini.

"Platio sam ti i zahvalio. Kakav razlog možeš da mi navedeš za to da ne odem?"

"Nisi sa mnom podelio svoje snove. A meni trebaju tvoji snovi."

"Snevaj sopstvene snove, sestro." Čvrsto nabija šešir da bi odoleo iskušavanju noćnog vetra, nabacuje zapanjujući ranac na ramena.

"Zar ne shvataš? Ja ne sanjam nikakve snove. Niko od nas ne sanja nikakve snove. Svi su proždriani." Mršava Lepa Albuquerki masne kose izlazi iza šanka 'Restorana izgubljenih snova'.

A dole, na sporednim kolosecima, lokomotive se bude iz kibernetičkog sna i ječe mlazevima pare i fuzionih fantoma.

"Trebaju mi tvoji snovi, gospodine sa neverovatnim čizmama, jer sa svakim snom ja sam za dan bliže slobodi."

Lanac je gladak, svilenkast. Naziv 'Vitlejem Ares Čelik' otkovan je na svakom beočugu. Naga koža oko njenog struka između teksasa i cvetnog top-korzeta krastava je od čireva starih i novih tamo gde lanac grize meso.

"Zaboga, dete, šta se ovde dogodilo?"

"Izazvala sam Pošast Nesnevanja, gospodine. Dovala sam žderača snova. Gledaj." Okreće ga na obrtnoj barskoj stolici, gde je ponovo seo šokiran i zbunjen, da bi pogledao ka prozoru. Uključuje glavni izolator: tama je vidljiva u 'Restoranu izgubljenih snova'. Neon se obraća neonu s druge strane železničkih šina: LEDENO HLADNO PIVO baca hologramske ruže na ROŠTILJ/POMFRIT/ČALABRC. Svaki prozor grada okrenut depou predstavlja ogledalo.

"Mi u Deuteronomiji verujemo da je dobra medicina kada se dva ogledala okrenu jedno prema drugom", kaže stranac. "Svaki put kada pogledaš u ogledalo, jedan deo tebe ostane tamo, trenutak tvog života zarobljen u odrazima, a kada dva ogledala pogledaju jedno drugom u odraz, takvi trenuci bivaju oslobođeni."

Ona se naginje bliže njemu. Oseća njen miris znoja i pustinijskih ruža. Ona oseća njegov mošus istrošenog vremena i prostora.

"Ovde je slično", kaže ona. "Ali drugačije. Mnogo drugačije. Vidi."

On prati pogledom vrh njenog prsta u vreli, blisku noć. A tamo,

između restorana i 'Kutimujske religijske kurije i tržnice ikona', vidi to. Vidi, ali ne može tačno da odredi šta se tamo nalazi. Istovremeno, jedna stvar i mnoštvo njih; površine i faze, bez definicije ili supstance. Polimorfno. Fragmentarno. Kao kada rukom pređeš preko dugmeta za biranje stanica na radiju gore gore gore uz vazdušne talase, glas, povik, statičko brbljanje orbitalnih entiteta koji šapuću jedan drugom, molitva, pesma, šamar, saksofon, akord orkestra, lupkanje doboša, rasparčani svet koji ti se tumba iz zvučnika.

To je nešto sačinjeno u potpunosti od snova.

Tu je ljudska glava od crne gume. Tamo iguana sa točkovima umesto nogu. Ovde pola kuće, s polovinom belog pernatog krila. Onda otkos letnje doline. Tu je miris kafe u hladno zimsko jutro. Tamo zvuk histeričnog smeha. To je najslađa pesma koju nikada nisi čuo. Najoštriji nož tvoje najcrnje noći. Karneval u sumrak. Poniženje dok stojiš nag pred čitavom parohijom. Prepoznavanje prijatelja u potpuno neprepoznatljivim telima. Strahovi za roditelje, muža, ženu, ljubavnika, dete. Nade, planovi, ljubavi odužene i neuzvrćene, najmračnije fantazije, najplemenitije težnje. Svaki dragoceni san i vizija pod zvezdama.

Žderač snova.

Dok on zuri opčinjen - jer koga to još snovi ne mogu da očaraju - ona šapuće: "Verovanje. Sujeverje. Male stvari koje izmisliš za sebe. Rekao si da lična vera nikada nije glupa. Vera je strašna stvar. Imati vere u nešto znači učiniti to stvarnim, dati mu život. A ponekad taj život postane i više od onoga što si stvorio za sebe, otrgne se od tebe i oslobodi, postane toliko snažan da mu više nije potrebna tvoja vera da bi postojao. Živi, hoda i hrani se sam.

Počuj, stranče."

I pošto je Bog Panarhički, što ostavlja restorane da čekaju kraj izlaznog koloseka na zvižduk noćnog polarnog teretnjaka, odredio da oni budu srce i duša takvih stvari, ona mu priča o tome kako je Lepa Albuquerki izazvala Pošast Nesnevanja.

Bile su to dobre godine; godine čizama od 500 dolara nanizanih duž šipke šanka, godine zvižduka samovara, godine leda na pivskoj boci, godine punog džepa i obrtanja centavosa na limenom šanku. Godine radija, kada je njena majka pevala uz swing tri saksofona i truba dok

je išla duž šanka i oko stolova, a stočari gurali zamotuljke plavih novčanica preko šanka, rukom uvijenih u čvrste cigarilose. Evo malo, da sačuvaš za Albučerki. Godine plesa: nikada nije mogla da se seti prilika kada nije plesala uz noćni radio, a stočari su vikali: Hej, vi, tamo pozadi, dajte devojci malo prostora, tapšali i ljubili joj ruku, klanjali se učtivo učtivo učtivo Mogu li imati tu čast da sledeći ples bude moj? Tokom svih tih godina, ona je plesala, kroz spontanost detinjstva, bolnu samosvesnost puberteta, u uviđanje da njen mršavi ples uz melodije sa radija i lupkanje pivskih boca po šanku predstavlja jedinu lepotu u životu tih ljudi sa vetrom erodiranih ravnica.

Kafana je đuskala. Samovar poskakivao. Vrela mast puckala. Mama zviždala i meko hodala iza šanka. Radio se ljujao ritmom planete. A ravničarski mornari poređani duž šanka vikali su Albučerki Albučerki hajde Mama daj tu tvoju seksi kćerku 'vamo i ona je izlazila iza hladnjaka za pivo i stajala u središtu njihovog kruga od pivskih boca i čizama sa Beladone.

A onda je ugledala njega.

Oduvek je bila luda za deuteronomijskim šeširima.

A on je ustao, skinuo veliki, okrugli šešir sa glave i naklonio se onako kako to rade u toj drevnoj, drevnoj zemlji, a onda rekao: "Mogu li imati tu čast da sledeći ples bude moj?"

Jedan dodir, i treperavi neoni, mrka lica opržena prašinom, široki osmesi umazani betelom, bubnjanje pivskih boca, sve je bilo poništeno. Ostali su samo oni, da se okreću uz radio pod okretanjem točka meseca-prstena.

Predala mu se sa uzdahom i krikom u kabini njegove prerijske škune. Užad i jedra udarali su o katarku od ugljeničkih vlakana; prerijska škuna ljujčala se i uzdizala na svojim promagnetnim levitatorima; njena krma iscrtavala je tajanstvene heksagrame u prašini Iskupljenja.

"Ćuti", rekla je kada je spustila prst na njegove pohlepne usne, pomislivši da je čula nešto u vetru, prolazak nekog duha, ili blagonaklonog anđela, ali on ju je ponovo privukao sebi uz isprekidano stenjanje i povike, i ona nikada nije čula, nikada nije uočila taj sveti trenutak kada su se rotori vetrenjača svi okretali u jednoglasju i kada su divlje stvari puštene na zemlju. Sateliti i

spiritualna stvorenja beskrajno su se tumbali visoko iznad male plastične škune. Zvezde su bledele. Sunce se dizalo iznad silosa.

"Šta će ti", zapitao se u tom poluusnulom poludetinjastom polusvesnom stanju ranog jutra kada je ženska ljubav prema muškarcu najčistija, "čaša brendija?" (Dok je razvratno posmatrao kako puzi naga po pretrpanoj kabini i traži traži traži u jutarnjoj hladnoći visoravni.)

"Trebalo da ispričam svoje snove", rekla je ona, uočivši malu bocu pića 'Voda Svete Ekaterine' i jednu čajnu čašu sa komadićima mente splepljenim za rub.

"Zbog čega treba to da uradiš?"

"Da ih se ne bi dokopao žderač snova."

"A brendi?"

"Snovi su se oduvek rastvarali u alkoholu."

"Ne misliš to, valjda, ozbiljno."

"Znam da je blesavo. Naprosto, tako sam vaspitana. Ovde sujeverja, verovanja, teško umiru."

"Pusti sada žderača snova", rekao je on, uzbuđen prizorom njene nagosti, dok se saginjala iznad čaše brendija. "Ja hoću da prožderem tebe. Daj mi to." I progutao je brendi, zaurao kao puma koja lovi, i ona se ponovo spustila na njega među ćilimima i konopcima, porcijama hrane i čizmama od 500 dolara za par, a prazna čaša pala je i otkotrljala se po podu kabine; u njoj nije ostalo ništa osim prokletstva i sasušene mente.

(Ovde nastaje kratka pauza u priči, jer svaki pripovedač tako vešt poput nje zna za dramsku vrednost pauze u savršenom trenutku.)

"Rekla sam mu da ga volim", kaže ona strancu. "Rekla sam mu da ću otići sa njim, samo treba da kaže jednu reč, i mi ćemo zajedno jedriti preko Stamposa. Ali naravno, on tu reč nikada nije rekao, jer nije ni znao kako ona glasi, a ja sam gledala kako mu vetar nadima jedra i odnosi ga i znala sam da se više neće vratiti. Osećala sam kako mi postaje sve manji i manji u srcu sve dok, u jedanaest minuta do jedanaest, ta jarka tačkica u srcu nije potpuno nestala, a ja sam shvatila da ljubav, kao i snovi, može da bude opsena ogledala, nešto što se opazi načas kada se dva života za tren okrenu jedan prema drugom."

(I ona nastavlja dalje s pričom, bez zastajkivanja, bez oklevanja.)

Tamo, na rubu grada, dok letnje munje sevaju nad zemljom duž ogromnog obzorja, osetila je da će se nepromenjivi Stamos promeniti. Uz brujanje krila vetrenjača, rotori su se spremali da se suoče jedan s drugim i ona je, dok se prašina dizala pod njom, hodala natrag prema neonu Restorana. I u tom istom trenu, svi su u gradu stali, digli pogled i onjušili vazduh: gospodin Peskovado u 'Tržnici religijske kurije', Čandra Džas u kancelariji za otkup žita, gospođa Kilimambote u Železničkom uredu Vitlejem-Ares, dve pegave devojke-mašinovođe okačene o kabinu teretnjaka 'Transpolarna vuča' Tip 16 na bočnim kolosecima, svi su osetili kako im treptaj spiritualne strepnje probada dušu.

U tri minuta do tri, kada Bog Panarhički šapatom tera duše u smrt, gospodin Peskovado iz 'Kutimujske religijske kurije i tržnice ikona' spavao je u svom krevetu, iza radnje pune ikona i sveća, devetokrakih zvezda i molitvenih zmajeva, i sanjao igru sa gumom i vezivanjem uz učešće neizmerno debele žene sa Beladone, kada je, pri samom vrhuncu - kako psihološkom, tako i fiziološkom - san naglo bio okončan. Ništa. Crnilo. Bez slika, bez zvuka, bez sna. Nestalo. Gospodin Peskovado nije mogao čak ni da se seti da je sanjao, a kamoli šta je bilo predmet njegovog sna.

Sledeće noći, operater u silosu po imenu Ade Džanderambelo, tri sestre Pentekost i H. Vilson Nezbit, zvanični gradski klošar, svi su naglo prestali da sanjaju tačno u tri minuta do tri. Sledeće noći, svi sa leve strane Siloske ulice prestali su da sanjaju u tri minuta do tri. Nebesa, paklene jame, strast i otrovi, snovi o slatkom ubistvu i hitanju kroz beskrajne šarene halucinacije, snovi o proganjanju, kišobranima i stajanju samo sa fluorescentnim ružičastim unihopkama na sebi nasred stanice Brem Čajkovski, nuđenju buta pečenog psa od strane Legendarnog Glena Milera umesto nagrade za sviranje Zvižduka u pet na trombonu (koji, u stvari, ne umete da svirate, čak ni jednu jedinu notu) i slušanju najsmješnijeg vica na svetu ili tajne Vaseljene u šapatu Boga Panarhičkog. Svi su oni nestali. Okončani. Amputirani. Progutani u tami.

A sledeće noći, u pitanju je bila svaka kuća sa neparnim brojem u Iskupljenju, i kada starci više nisu mogli jedni drugima da prepričavaju snove uz pirinčano pivo i čaj od mente na verandi Odmorišta za ravničarske mornare, postalo je očigledno čak i

najtupavijem stanovniku da je Nešto sa velikim 'N' krenulo po Zlu sa velikim 'Z'. Ali tek kada se udovica Vikramasingi (njen pokojni muž poginuo je prilikom nesrećnog pada u puni silos: udavio se u genformiranoj raži. Svakog leta njegov grob postajao je malo žitno polje zahvaljujući kome je njegova udovica pripremala male, pobožne ražane vekne u obliku nasmešenih lica) probudila u tri minuta do tri zbog izrazitog osećaja nečijeg prisustva u spavaćoj sobi, ljudi su shvatili pravu prirodu svoje zajedničke muke.

Previše preplašena da bi se pomerila, vrisnula, učinila bilo šta osim da blago popusti petlju, udovica Vikramasingi ležala je i drhtala u strepnji dok je nešto puzalo preko njenog uznožja i jorgana da bi se posadilo, nevidljivo, neopipljivo, ali neporecivo prisutno na njenim pozamašnim grudima.

Kako je to bilo? pitali su uplašeni, uzbuđeni ljudi iz Iskupljenja, a ona im je odgovorila, kolutajući očima, naginjući se napred pod odgovarajuće konspirativnim uglom, da tamo nije moglo ništa da se vidi, ništa da se vidi, ništa da se omiriše ili dodirne. Samo se čuo zvuk.

Zvuk? pitali su ljudi iz Iskupljenja. Kakav zvuk?

Ovakav, odgovorila je udovica Vikramasingi i, pošto je nasula čaj od mente u tacnu, usisala ga na odvratan način kroz napupele usne.

Sisanje.

Sisanje ju je nekako oslobodilo ukočenosti, poput košmarnog čira koji prska na prosjakovom vratu. Udovica Vikramasingi uspravila se na krevetu i vrisnula punim pozamašnim grudima. Na dodir tog izuzetnog vriska, nešto je skočilo sa kreveta i, prošavši između ogledala na zidu i toaletnog stola, na tren bilo uhvaćeno unutar beskrajnih odraza. Udovica Vikramasingi načas je ugledala par gumom obloženih lisica, ženu sa pipkom koji joj je rastao iz pupka usred šume džinovskih papratnica, veknu ražanog hleba, nasmešenog muškarca sa srebrnim opasačem, gomilu ljudi koja juri za vozom dok nebo pada iza njih u kiši razlomljenih komada. Onda je to kliznulo ispod vrata na ulice Iskupljenja.

Ta noć jesenje ravnodnevice, kada su zvezde neprimetno promenile orijentaciju, proglašena je zvaničnim Prvim danom Pošasti Nesnevanja.

Te noći, Iskupljenje je umrlo. Ništa ne živi dugo kada ostane bez

snova. Zatvorenica u svojoj ćeliji. Pustinjak na vrhu svog pustinskog stuba. Bolešljivo dete u postelji na verandi, dok druga deca jure okolo po prašini i zemlji. Žena smrvljena pod pesnicom potištenosti, u zamci u sopstvenom domu. Snovi. Odredišta. Nade. Težnje. Sve to čini njihov bol podnošljivim. Uzmite im to, uništite, prožderite, i ubićete ih podjednako sigurno kao da ste ih zaklali.

Niko se nije smejaio. Niko nije plakao. Niko nije izlazio. Niko se nije šalio. Niko nije čitao knjige. Niko nije stajao na noćnom rubu grada da bi posmatrao kako se mesec-prsten tumba na nebu. Niko se nije budio iz sna na zvuk noćnog teretnjaka koji vuče voz od stotinu vagona rude odozgo, s pola, niti se pitao kuda on to ide tako daleko kroz tako dugu dugu noć ili pomišljao da pođe s njim. Niko nije igrao. Niko nije pevao. Niko nije vodio ljubav. Niko nije popunjavao formular državne lutrije niti kupovao nove cipele. Niko nije slao pisma niti pisao pesme. Kada su se neonske cevi u natpisima duž drumu kraj depoa pokvarile, niko ih nije zamenio; kada su hologrami zatrepereli kao svršetak kratkih i beznačajnih života, niko nije ponovo podesio lasere. Starci na verandi čajdžinice pričali su o cenama pirinča, isporukama žita i tržištu stoke, ili o sportu na televiziji i povraćaju poreza, o prednostima drugog modela frižidera, i nikada nisu previše pili u vrelini podnevnog sunca. Deca su igrala školice i mbaio, radila domaće zadatke skrivena, odlazila u krevet posle večernjeg dnevnika bez ijedne reči protivljenja i nikada nisu bila drska prema roditeljima, preskakala obroke niti dolazila kući prljava od svinjske balege.

Niko se nije nadao.

Niko nije čeznuo.

Niko nije maštao.

Niko nije sanjao.

Niko nije živeo.

Dugotrajni sivi vetar istovarilo je svoj teret prašine na Iskupljenje, trun po trun po trun, kao pokrov.

Samo je jedna osoba bila imuna. Samo je ona sanjala i ona je i bila ta koja je prizvala žderača snova da treperi i ispređa se iz svojih metalnih ogledala beskrajnih odraza.

"Tako su me otkrili", kaže Lepa Albukerki, i noćna priča s visoravni došla je do svršetka. "Lice mi je bilo suviše vedro. Hodala sam

suviše uspravno. Zastajala sam da gledam na rubu grada, mesece, zvezdu, osluškivala sam rotore vetrenjača. Tada su shvatili. Rođena majka odrekla me se pred gradskim većem. Lanac je ona izmislila. Kao cenu.

Vidiš, svako ko dođe ovde, u grad, u Restoran, mora da provede noć sa mnom, da spava sa mnom i da mi da svoje snove."

Ona stavlja bocu na šank. Pri neonskom svetlu i u snenim senkama, stranac je ispituje vršcima prstiju, s čuđenjem. Brendi s Beladone. Donja trećina boce ispunjena je mutnim talogom.

"Snovi, gospodine." Lanac gmiže po linoleumu; savest u liku zvečarke. "Svakog jutra, pričaju mi šta su sanjali, a ja to beležim na listovima papira. Onda papir umotam i ubacim u bocu. Kada se napuni, svi će doći ovamo, svi stanovnici Iskupljenja, svaki će otpiti po naprstak i dobiti natrag svoje snove. Snovi se rastvaraju u alkoholu, gospodine. Kada rukopis na papiru izbledi, to za nekoga znači novi san."

Stranac ispisuje po šanku šifre i brojke kažiprstom umočenim u hladni čaj.

"Proći će deset godina pre nego što se ta boca ne napuni", kaže. Uhvaćeno mesečinom, stvorenje koje jede snove trza se i drhti na ulicama. "Ostavilo ti je tvoje snove, ali ti je progutalo život. Ti si podjednako žrtva pošasti kao i svi oni. Još više."

On diže lanac, odmerava ga beočug po beočug. Majka gundā. Majka hrče. Majka se prevrće u dubokom spavanju, lišenom snova.

"Mogla si da se oslobodiš kad god si htela. Da si htela. Svi oni čiji su snovi smešteni u tu bocu učinili bi to, povelili bi te sa sobom, bilo kuda, bilo gde na svetu. Krivica je ono što te vezuje za ovo mesto i za majku."

Hvuš hvuš hvuš čuju se rotori dok se okreću u dubokoj, tamnoj noći. Stranac podiže putni ranac na šank, odmotava crnu, zatupastu spravu pomalo nalik na sklopivi kišobran, a pomalo i ne. Smotani kabl povezuje to sa neobičnim rancem.

"Glup je onaj putnik koji putuje stazama kakve ja biram, ako nema izvesnu zaštitu", kaže on, smrkuto, dok cevi sijaju, namotaji zuje, pokazivači trepere. Okreće se prema Lepoj Albuquerki. "Mogu da prekinem taj lanac. Evo tu. Odmah. Za tren. Ali ti moraš da kažeš da želiš da to uradim."

"Ne mogu. Ne mogu, gospodine. Snovi..."

"Ali šta ako bih ti rekao da isto tako mogu da vratim i snove? Ne nove snove, niti snove drugih ljudi, već one stare. Prave snove. Šta bi tada rekla?"

"Možeš li to? Zaista?"

"Mogu da ih vratim. Pokazala si mi kako to može da se učini. Ali od tebe zavisi, kao što od svake gradske duše lišene snova zavisi da li će ponovo uzeti svoje snove natrag."

"Kako, gospodine?"

"Veruj mi. Da li mi veruješ?"

"Ja... verujem ti."

"A da li želiš da budeš slobodna?"

"Da! Da! Oh, Bože, da!"

Stranac uperuje crni kišobran u mesto gde lanac dodiruje pod. Munja najčistije moguće bele svetlosti obasjava tamnu unutrašnjost 'Restorana izgubljenih snova'. Samovar, prljave čaše, boce poslagane u police iza limenog šanka, sve to zveči od kotrljanja mikrogrmljavine. Majka se budi u tami, uz povik; ponovo se obrušava u spavanje. Dim se vije iz rupe gde je tahijonski zrak u paru pretvorio lanac, pod i dvadeset centimetara podupirača Iskupljenja.

"Hodi!" kaže stranac i šilji brkove, grabi jednom rukom ranac, drugom Lepu Albuquerki. "Hodi! Odmah! Brzo!" Vuče je kroz vrata koja nije bila u stanju da ostavi protekle tri godine, niz stepenice, na ulicu gde istopljeni kraj lanca ostavlja zmijski trag u sivoj prašini visoravni. Srce joj bukta unutra kao festivalski vatromet, omamljeno vrtoglavicom slobode poput molitvenih zmajeva koji se obrušavaju i prave petlje, nošeni spiritualnim vetrovima. U stanju je da krene kuda god poželi: i tome nema kraja. Nema kraja. "Hodi", kaže stranac, "hodi", i uz smeh, suze, Lepa Albuquerki pušta da je on vuče praznim ulicama ispunjenim senkama neona i neuroza.

Na limenom šanku, boca pozajmljenih snova kotrlja se i klati, pada na tle i razbija, a sve te godine rastvorenih snova cure između dasaka poda.

Sa rukom u ruci, oni trče do ruba grada, do mesta gde nezgrapni kran mikrotalasne kule Iskupljenja diže molitvenu činiju od prepletane žice prema Bogu.

"Sada", kaže stranac, i čini se da je sa svakim korakom u trku, posle

svakog izgovaranja reči hodi, za korak i reč postao mlađi na onom mestu gde prava mladost nikada zaista ne umire. Munja sjajna kao kadilak blešti mu u očima, osmeh mu je kao neon džuboksova u čajdžinicama poređanim duž magistralnih drumova sveta. Vere se uz mikrotalasnu kulu, ruka preko ruke, naređuje zapanjenoj Albuquerki (koja ne shvata baš sasvim šta se dešava, osim da je u pitanju nešto divno) da mu dobaci kabl iz ranca i, pošto se priključio na planetnu mikrotalasnu mrežu, malu ručnu tastaturu. Prsti mu kuckaju po mekim tasterima i veliku tišinu Iskupljenja ispunjava iznenadno brbljanje zrikavaca kojim orbitalna bića razgovaraju jedno s drugim dok se obrušavaju kroz noć prema jutru. Stranac okreće lice nebu i osmeh mu je pun zvezda-padalica.

"Dužni su mi", dovikuje joj. "Na velikoj vremenskoj udaljenosti odavde, učinio sam im, činim, učiniću im - prokleti jezik, zašto nema odgovarajuća vremena? - veliku uslugu. Oni su moralna stvorenja, kao svi anđeli, i imaju istančan osećaj za ugovorno pravo i obligacije, ali, kao sva spiritualna bića, manje su vezani vremenom od nas. Gle!"

I dok visi o jednoj ruci s kule, pokazuje drugom iza železničkih šina, iza neonskog znaka ROŠTILJ/POMFRIT/ČALABRC, iza silosa, iza sivih Stamosa, iza ruba planete prema mestu gde upravo pada jedna usamljena zvezda. Lepa Albuquerki stoji srca probodenog sa devet desetina čuđenja i jednom desetinom strepnje dok zvezda nailazi u padu preko sveta, prema njoj, narasta, tumba se i premeće kroz svemir, bleštava, svetleća letelica. Zaklanja oči od njenog prodornog sjaja.

"Gle!" zapoveda stranac ponovo i ovaj put pokazuje opet preko grada, iza Iskupljenja i njegovih crvenih crepova, dimnjaka i od duhova izlizanih, iscepanih, beskorisnih, molitvenih zmajeva, prema jutarnjem rubu sveta. A na vrhu njegovog ispruženog prsta druga zvezda odvaja se iz meseca-prstena i premeće dok hita prema Iskupljenju i njegovoj visoravni.

"Gle!" uzvikuje stranac treći put, smeje se i maše deuternomijskim šeširom, a svetlucavo tumbanje prestaje i u zaslepljujućem treptaju dva svetlosna diska počinju da se neumoljivo kreću preko zemlje, prema gradu.

"Krila!" viče on. "Orbitalna ogledala, iz drevnih dana kada ih je

ROTEK koristio da sunčevu svetlost usmeravaju na polarne kape i pretvaraju ih u paru. Svako je promera pet kilometara, ali lagano poput krila anđela. Ne smeju da se spuste u atmosferu niže od trideset kilometara."

Svetlosni diskovi približavaju se preko Stamosa i Iskupljenje je tačno između njih. Lepa Albučerki štiti oči dok se krugovi susreću iznad nje i spajaju. Svetlost. Beskrajna svetlost. Prvobitna svetlost. Iskupljenje čuči, tamni i prestrašeni reptil, ispod dva lebdeća ogledala. U njihovoj žiži, Lepa Albučerki se okreće, čudi, oseća svetlost na licu, u kosi, na šakama. Stari ludi stranac ljuđa se kao dete okačen o mikrotalasnu kulu, smeje se i smeje i smeje.

A iz beskrajne regresije, iz odraza odraza odraza, iz beskrajnog smanjivanja Iskupljenja uhvaćenog između dva orbitalna ogledala trideset kilometara visoko, na rubu troposfere, izvire svaki ukradeni san, svaka izgubljena nada, svaka dragocena pomisao i vizija. Sve je postalo vidljivo. U treptaju svetlosti ulice su ispunjene krhotinama i ravnima vizija: krilate kuće, deca koja maze mačke, preteći rođaci na koturaljkama, fuzioni anđeli, plamenovi pakla, oblacima ispunjena nebesa što mirišu na marcipan; svi planovi, ambicije i zamisli; sve brilijantne karijere i životi posvećenosti, visoka, gorda i samostalna deca što koračaju svetom, kuhinjska pomagala i neočekivana rođendanska slavlja, dugo planirani odmori i divni penzionerski dani, zavodljivi šapat vetra po čeličnim šinama u koje je svet umotan, stajanje na rubu grada i gledanje u nebo, sa čuđenjem i nadom: sve se to obrće i tumba ulicama poput iščupanog korova nošenog olujom snova.

"Šta da radim?" pita Lepa Albučerki stranca. "Ne znam šta da tražim!"

"Sebe!" viče on i maše joj pustinjским šeširom. "Šta drugo?"

Zaista, šta drugo? Ona trči ulicama punim tuđih snova, gura se kroz čudesa i divote, prisne fantazije, javne težnje, razbija ravni namreškanoг cveća, kuća od čokolade, žena sa raznim duvačkim instrumentima umesto glava, džinovskih putujućih genitalija, strahova od smrti izazvane padom meseca i nadanja da će spiritualni vetar snevača poneti u društvo svetaca i anđela; traži, traži, traži i na uglu ulice Džambolaja, pronalazi. Sebe. Lepu Albučerki kakvu je Lepa Albučerki oduvek sanjala. Pruža ruku ka

sebi iz sna, a Albučerki iz sna prepoznaje je, osmehuje se i odgovara tako što i sama pruža ruku, i dok pada u zagrljaj one koja želi da bude, biće iz sna eksplodira u hiljadu Albučerki, milion Albučerki, u sve moguće Albučerki koje bi bile kadre da nastave dalje posle tog trena: bogate i sirote, lepe i sakate, moćne i skromne, ljubavnica, budala i pritvorica, ispunjena ljubavlju i ispunjena mržnjom, ispunjena nadom i ispunjena očajanjem, ispunjena svetlom i ispunjena tamom; to su svi mogući životi koje je ikada sanjala.

"Da!" uzvikuje ona. "Oh, da!" i najednom, oluja tih života besni u njoj, hita da ispuni to mesto koje je tako dugo bilo šuplje da je zaboravila šta ga je uopšte ranije ispunjavalo.

I tada čuje. Sa velike daljine, iz Stamposa. Daleko niz šine. Zvižduk noćnog teretnjaka koji nailazi.

"Možeš da stigneš, ako to želiš", kaže stranac, najednom, neobjašnjivo, kraj nje. "Još imaš dovoljno vremena."

"Ali ostali..."

"S njima će biti sve u redu."

Probuđeni neprirodnim osvitom iz dubokog spavanja, lišenog snova, stanovnici Iskupljenja naviru kroz svoje ulaze i kapije u tih nekoliko ulica, jure svoje snove, hvataju i grabe velike pregršti i trpaju ih u torbe, šešire i kutije. Neki stoje u prašnjavoj ulici i trpaju pune ruke sitno iskidanih snova u gušu; drugi se opremaju mrežama i uzdama, stočarskim konopcima kako bi pomoću lasoa ukrotili divlje snove. Na uglu Sevastopoljske i Devete, dva starca tuku se oko posedovanja iste lepe žene iz sna, nage, prekrivene srebrnim krznom pume; dole, kraj depoa 'Vitlejem Ares Železnice', supruga grdi muža zato što ga je uhvatila sa naručjem punim snova o ženi njihovog prvog komšije. Roditelji okretno zaplenjuju odlomke razvratnih i lascivnih snova koje su napabirčila njihova deca, jarke, blistave i grešne iz slivnika; omladinci krišom kupe unaokolo sve još nezatražene vizije koje mogu da pronađu, uz pomisao da ih kasnije prodaju pravim vlasnicima dok se prijatelji i komšije tuku i zamahuju kasapskim sečivima da bi odsekli što veće komade sa blistavih građevina najuzvišenijih snova.

Ponovo se čuje zvižduk voza. Bliže. Dolazi kolosekom, nezaustavljiv kao smrt. Kočnice cvile; hiljadu tona noćnog teretnjaka usporava prema skretnicama. Ostaje još samo nekoliko trenutaka, a ona se

još nije odlučila.

Stranac hvata Lepu Albučerki za ramena. Izvan njegovih ruku i njihova dva tela, više ne postoji ništa, baš ništa.

"Odluči se. Izbor je tvoj. Bol je tvoj. Ali šta god da uradiš, ne smeš da se osvrćeš."

Jer tako je uvek bilo u legendama. I ona gleda, ne natrag, već naviše, prema dva diska bele svetlosti, kilometrima iznad grada. Čuje zvižduk voza i njegov zvuk ispunjava svet.

"Da", kaže, treći put. "Da, da, oh, Bože, da."

"Kreni, onda."

Trči, dalje od ulica ispunjenih poludelim lovcima na snove i sve te smrskane i razbijene nade; dalje od stranca, koji se osmehuje određenom vrstom osmeha ispod ruba deuteronomijskog šešira. Trči prema silosima i bočnim kolosecima, preskače srebrne šine jednu po jednu prema fuzionom tegljaču 'Vitlejem Ares' Klase 88 koji uz škripu usporava preko skretnica prema izlaznom koloseku, obmotan parom i reaktorskim magnetnim duhovima, i nastavlja kraj spore parade otvorenih vagona i hemijskih rezervoara. Posada ne može da je vidi, suviše je ispunjena nevericom i obuzeta posmatranjem tog malog odlomka ludila koji je iz uma Panarha ispao na ulice malog grada u Stamposu. Stranac lagano tapše, dok Lepa Albučerki, u svom teksasu i cvetnom top-korzetu, i dalje bosonoga, naskače na spojnicu i, u tri koraka od kakvih se ostaje bez daha, uspinje se lestvicama na krov, dok magnetni reaktori grme, a lokomotiva dodaje snagu i ubrzava iz Iskupljenja. Onda se on okreće, od šina, od ljudi, od svetlom ispunjenih ulica; svemu tome okreće leđa i jednim korakom svojih čudesnih čizama istupa iz sveta u snevanje, a za sobom ostavlja samo male treptaje munja, vrtloge prašine i boju u svakom neonu duž ulice Depoa, za koju bi svako, da je samo pogledao, rekao da je to upravo boja Božjih očiju.

Voz dobija na brzini. Lepa Albučerki se ne osvrće. Nikada se ne osvrći. Gledaj napred, duž vijugavog niza vagona i tankera dok se gurkaju na skretnicama, gledaj napred, dalje od konusa prednjeg fara lokomotive, duž šina, kuda god da vode. Kosu joj nosi vetar što duva sa ivice sveta. Ne vidi majku koja, poslednja probuđena iz snova lišenog spavanja, stoji na stepenicama 'Restorana izgubljenih snova' sa prekinutim lancem u jednoj ruci i razbijenom bocom

brendija s Beladone u drugoj, ne može da joj čuje glas od grmljavine fuzionih motora i kloparanja kareta, kako je doziva. Tri puta.

"Albukerki! Albukerki! Albukerki!"

Voz prelazi preko oštrog ruba diska sunčeve svetlosti u mrak noći na visoravni.

A tamo, iza silosa, duž ruba grada, rotor vetrenjača okreću se na dugotrajnom, sivom vetru. U jednom trenutku, krila im se okreću u savršenom skladu.

Hvuš hvuš hvuš.

Hvuš hvuš hvuš.

Sadržaj

Den Simons: SMRT KENTAURA

Adam Troj Kastro: SKAKAVCI

Robert Holdstok: POSREBRENJE

Grejem Masterton: SEKSUALNI OBJEKT

Den Simons: DVA MINUTA I ČETRDESET PET SEKUNDI

Bruks Karuters: MESEČEVE KULE

Elizabet Hend: BAKHE

Kim Njumen: SLAVNA ČUDOVIŠTA

F. Pol Vilson: BOB DILAN, TROJ DŽONSON I KRALJICA SPIDA

Nil Gejmen: VITEŠTVO

S. P. Somtou: ČUI ČAI

Jan Mekdonald: RESTORAN IZGUBLJENIH SNOVA